

ΕΡΧΕΤΑΙ...

NEW ALFA ROMEO STELVIO

AUTOMASTERS

www.alfaromeo.com.cy

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Αδήρητη ανάγκη η μεταρρύθμιση στον δημ. τομέα

Στα όριά του έφθασε το σύστημα στη Δημόσια Υπηρεσία και πρέπει να γίνουν τομές για εκσυγχρονισμό της, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο υπ. Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης. Κάνει λόγο για «Βασίλεια» τα οποία υπονομεύουν τις προσπάθειες και καλεί τη Βουλή να έγκρινει τα σχετικά νομοσχέδια. Τονίζει ότι αν δεν εγκριθούν, θα θριαμβεύσει η υποκρισία και κανένας δεν νομιμοποιείται να μιλάει για πάταξη του ρουσφετιού. **Οικονομική, σελ. 4**

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ

Στο ΑΚΕΛ δεν χρίζουμε διαδόχους

Δεν είναι ούτε βασιλεία ούτε μοναρχία το ΑΚΕΛ για να έχει διαδόχους, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου, κληθείς να απαντήσει αν αποτελεί τον διάδοχο του Άντρου Κυπριανού. Σχολιάζει και τις δηλώσεις Τάκη Χατζηγεωργίου και Σταύρου Μαλά περί ανάγκης αλλαγών στο κόμμα. **Σελ. 11**

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ

Διεκδικώ τη θέση αναπλ. προέδρου

Την απόφασή του να διεκδικήσει τη θέση του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΚΟ δημοσιοποιεί σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Μαρίνος Μουσιούττας. Μιλάει για τις διαγραφές στελεχών, ξεκαθαρίζοντας πως δεν είναι ευχάριστο να βλέπεις τη διαγραφή φίλων πολιτικών, ωστόσο, υπογραμμίζει πως στην πολιτική τίποτα δεν είναι στατικό και μη ανατρέψιμο. **Σελ. 9**

Εσοδα 200 εκατ. ετησίως από «Αφροδίτη»

Εκλεισε η συμφωνία ορόσημο με τη Shell - Σε τρία χρόνια αναμένεται η εξαγωγή των πρώτων ποσοτήτων Φ.Α.

Με τις συζητήσεις για την πώληση των πρώτων ποσοτήτων Φ.Α. από το κοιτάσμα «Αφροδίτη» να βρίσκονται στο τελικό στάδιο, η «Κ» ζήτησε από τεχνοκράτες της βιομηχανίας υδρογονανθράκων να προσδιορίσουν την εφικτή τιμή πώλησης Φ.Α. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που γίνονται στη βάση δεδομένων της αγοράς Φ.Α., τα συνολικά

κέρδη για την Κυπριακή Δημοκρατία θα αγγίζουν τα 1,8 δισ. δολάρια για περίοδο δέκα ετών με δυνατότητα αύξησης, εάν ευοδωθούν οι προσπάθειες που καταβάλλονται για μείωση του κόστους παραγωγής των εξαγόμενων ποσοτήτων από το κοιτάσμα «Αφροδίτη». Σε ετήσια βάση τα κέρδη έχουν προοπτικές να ξεπεράσουν ακόμα

και τα 200 εκατ. δολάρια ετησίως. Ο πιο σημαντικός παράγοντας όμως που μπορεί να διπλασιάσει τα εκτιμώμενα κέρδη είναι η τιμή του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές που σήμερα κινείται μέχρι 65 δολάρια το βαρέλι. Στο ενδεχόμενο αύξησης της τιμής κατά 5 δολάρια τα κρατικά κέρδη μπορούν ακόμα και να διπλασιασθούν. Στη βάση

πάντα εκτιμήσεων, η εξαγωγή Φ.Α. από το «Αφροδίτη» μπορεί να ξεκινήσει μετά από πάροδο τριών χρόνων από την υπογραφή της τελικής συμφωνίας. Χρόνος που απαιτείται για την κατασκευή των υποθαλάσσιων υποδομών μέσω των οποίων θα μεταφέρεται το Φ.Α. από το κυπριακό κοιτάσμα στο τερματικό Ιδκυ της Αιγύπτου. **Σελ. 4**

Η αποχή μοναδικός αντίπαλος του Πούτιν

Μετά 18 χρόνια εναλλάξ στο αξίωμα του προέδρου και του πρωθυπουργού, ο Βλαντιμίρ Πούτιν παρουσιάζεται ως ανεξάρτητος υποψήφιος στις σημερινές εκλογές, με τη βεβαιότητα ότι ο ρωσικός λαός θα του χαρίσει μία ακόμη θητεία. Το κρίσιμο ερώτημα, ωστόσο, είναι ποιο ποσοστό του εκλογικού σώματος θα νομιμοποιήσει τη διαδικασία με την παρουσία του. Αυτό που περισσότερο απασχολεί το Κρεμλίνο είναι αν η προσέλευση στις κάλπες θα κυμανθεί πιο κοντά στο 70% όπως προβλέπει το κρατικό ινστιτούτο δημοσκοπήσεων ή στο 40% όπως προβλέπει ινστιτούτο που χρηματοδοτείται από το εξωτερικό. Στις σημερινές ρωσικές εκλογές μετέχουν για πρώτη φορά οι κάτοικοι της Κριμαίας. **Σελ. 21**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΚΚΟΤΡΥΠΗΣ

Δεν υποτιμούμε τις τουρκικές προκλήσεις

Σε μια πρώτη αποτίμηση των ενεργειακών σχεδιασμών της Δημοκρατίας μετά τις τουρκικές προκλήσεις προβαίνει στην «Κ» ο Γιώργος Λακκοτρύπης. Ο υπουργός Ενέργειας ξεκαθαρίζει πως οι έρευνες από πλευράς ExxonMobil θα πραγματοποιηθούν κανονικά. Επιβεβαιώνει ότι στο τελικό τους στάδιο βρίσκονται οι συζητήσεις για πώληση φυσικού αερίου στην Αίγυπτο. **Σελ. 6**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Καλά κρατούν οι δύο γραμμές

Ενώ το διπλωματικό παρασκήνιο πιέζει για επανέναρξη των συνομιλιών, το πρώτο βήμα που θα είναι το δείπνο δεν πρέπει να είναι άνευ προετοιμασίας. Η γραμμή των Τ/κ δεν έχει αλλάξει προς το Φ.Α. **Σελ. 7, 8**

Είκοσι «ψαλμοί» για το περιβάλλον

Στις Θαλασσινές Σπηλιές

Σε εγρήγορση τέθηκαν οι αρμόδιοι μετά το θέμα που δημιουργήθηκε με τις Θαλασσινές. Για αποφυγή παρόμοιων περιστατικών στο μέλλον το υπ. Γεωργίας προτείνει 20 μέτρα τα οποία θα αποτελέσουν το «ευαγγέλιο» για το Τμήμα Περιβάλλοντος. **Οικονομική, σελ. 6**

Τα ΜΕΔ απαιτούν συνεργασία όλων

Ιούνιο λειτουργεί η ΕΣΤΙΑ

Το κυβερνητικό σχέδιο «Εστία» δεν μπορεί από μόνο του να αντιμετωπίσει το πρόβλημα των ΜΕΔ, τονίστηκε στη σύσκεψη της περ. Πέμπτης. Είναι επιτακτική ανάγκη όλες οι πολιτικές δυνάμεις να βάλουν το λιθαράκι τους, χωρίς σκοπιμότητες. **Οικονομική, σελ. 3**

Αρχίζει ονοματολογία ευρωεκλογών

Παράλληλα με τα εσωκομματικά γίνονται κρούσεις για το ψηφοδέλτιο

Μπορεί ο απόηχος των προεδρικών να μην έχει κοπάσει, ωστόσο, το επόμενο διάστημα αναμένονται σοβαρές ανακατατάξεις στα εσωκομματικά των κομμάτων. Αρχισαν οι πρώτες συζητήσεις για το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών με ΑΚΕΛ-ΔΗΣΥ να στοχεύουν

σε δυνατά ψηφοδέλτια για διατήρηση των ποσοστών τους, ενώ Κινήματα του Ενδιάμεσου δεν αποκλείουν συνεργασία κάτω από κοινό ψηφοδέλτιο, έχοντας το βλέμμα στραμμένο στη δυναμική ΕΛΑΜ και στην πρεμιέρα δύο νέων κινήσεων. **Σελ. 10**

Ο ολιγάρχης που δοκιμάζει τα πάντα

Ποιος είναι ο Ιβάν Σαββίδης; Η «Κ» ακολουθεί τη διαδρομή του από το χωριό Σάντα της Γεωργίας στην ομοσπονδιακή Δούμα και τη Θεσσαλονίκη, την επιχειρηματική πορεία του από τις ρωσικές εταιρείες παραγωγής τσιγάρων και την ελληνική ΣΕΚΑΠ, το Makedonia Palace, τη «Σουρωτή» και τον ΟΛΘ. Αλλά και τις διασυνδέσεις του με τον Πούτιν και τους Έλληνες πολιτικούς. **Σελ. 19**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μεγαλύτερη εικόνα

Στα τεκταινόμενα στην κυπριακή ΑΟΖ θα πρέπει κανείς να βλέπει πίσω από τα προφανή, τη μεγαλύτερη εικόνα και πώς αυτή σχηματίζεται για την κυπριακή Δημοκρατία. Τις συνέργιες που λαμβάνουν χώρα, τα μηνύματα που περνάνε προς τα έξω και τα αποτελέσματα σε πολλά επίπεδα, πέραν του οικονομικού. Η συμφωνία με τη Shell κινείται στο ίδιο πλαίσιο, και δεν απαιτείται να είναι κανείς ειδικός για να προβεί στα παραπάνω συμπεράσματα. Ωστόσο, πρέπει να επιδείξουμε άπαντες σύνθεση ως προς την επικοινωνιακή διαχείριση, εφόσον τα γρήγορα συμπεράσματα δεν αποτυπώνουν πάντα την πραγματικότητα. Όπως απαιτείται σε επίπεδο κράτους να προχωρούμε βήμα - βήμα χωρίς μεγαλοστομίες, απαιτείται και σε επίπεδο επικοινωνίας να μην προβαίνουμε σε υπερβολές. Η μεγάλη εικόνα σχηματίζεται με τη συμβολή όλων, στο επίπεδο του καθενός.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα ζητάει βοήθεια

Μια ματιά να ρίξει κανείς στο αποκατεστημένο βόρειο τμήμα του μνημείου, όπου βρίσκεται η κύρια είσοδος του ναού, γίνεται εμφανής η ανάγκη να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι εργασίες αναστήλωσης στον εμβληματικό ναό του Επικούριου Απόλλωνα στις αρχαίες Βάσσες της Αρκαδίας.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Η νέα ταινία «Rosemarie» του Άδωνη Φλωρίδη

Ο Γιάννης Κόκκινος που πρωταγωνιστεί στην ταινία του Άδωνη Φλωρίδη μίλησε στην «Κ» για τον ρόλο του Κώστα που υποδύεται, έναν σεναριογράφο που ελλείψει έμπνευσης μετακομίζει σε νέο διαμέρισμα. Τελικά, οι αλλόκοτοι γείτονές του γίνονται φορείς μνήμης και παρακίνησης για νέα επεισόδια.

ΘΕΑΜΑ

Μια βαλίτσα που έχει μέσα της νότες και μνήμες

Ο Δημήτρης Φανής ανεβάζει μια μουσικοθεατρική παράσταση στην οποία παρουσιάζει ένα πανόραμα της ελληνικής μουσικής των τελευταίων εκατό χρόνων. Το πρωτότυπο σενάριο έγραψε ο σκηνοθέτης και σεναριογράφος Βασίλης Χατζηπυλλής. «Είναι μια συγκινητική ιστορία», λέει ο Δ. Φανής.

ΣΧΟΛΙΟ / Του ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ

Ο φόβος σκεπάζει τη χώρα

Δεν απεικονίζεται, δεν συνειδητοποιείται εύκολα, ούτε στον βαθμό που θα έπρεπε, δεν αναφέρεται κανείς σε αυτόν και όμως υπάρχει. Ο φόβος αποτελεί μια βασικό συστατικό της κοινωνικής ζωής στην Ελλάδα, έχει απλωθεί και επηρεάζει αποφασιστικά τη λειτουργία της χώρας, καθορίζει αποφασιστικά την καθημερινότητα, αλλοτριώνει πληθυσμό και θεσμούς, δεν επιτρέπει την άσκηση επαγγελματών, καθηκόντων, κριτικής και ελέγχου, απαγορεύει ουσιαστικά την κανονικότητα. Και βεβαίως, είναι συνυφασμένος με τον εκφοβισμό και την άσκηση bias σε ποικίλες μορφές.

Είναι πολλές οι κατηγορίες των Ελλήνων πολιτών που ζουν και εργάζονται υπό το καθεστώς φόβου. Με την έννοια ότι κάποια στιγμή θα πέσουν θύματα bias, είτε λόγω στοχοποίησης του επαγγελματός τους, είτε γιατί κάποιοι δεν συμφωνούν με τις αποφάσεις τους, είτε διότι τους αντιμετωπίζουν ως αντιπάλους, είτε για να τους τιμωρήσουν γι' αυτά που λένε ή γράφουν, είτε γιατί βρέθηκαν σε λάθος σημείο σε λάθος στιγμή. Αλλά η βασική αιτία είναι ότι στην Ελλάδα έχουν καταρρεύσει πλήρως ο νόμος και η τάξη, ακόμη και πέρα από τα όρια της ακραίας ανεκτικότητας.

Ο κάθε πολίτης έχει τους δικούς του φόβους, αλλά είναι εύκολο για να αναφερθούμε σε συλλογικούς φόβους που αφορούν κατηγορίες πολιτών. Δεν φοβούνται σήμερα οι συμβολαιογράφοι που αναλαμβάνουν την εκτέλεση πλειστηριασμών, όταν γίνονται στόχοι επιθέσεων από κόμματα, «μπακαλάκνδες» και εγκάθετους; Δεν φοβούνται οι καταστηματαρχες ότι κάποιο πρωί θα βρουν σπασμένα τα μαγαζιά τους;

Ασφαλώς και υπό το κράτος φόβου παίρνουν αποφάσεις οι δικαστικοί σε διάφορες υποθέσεις με ελαττήρια τρομοκρατικά, οπαδικά, πολιτικά ή και καθαρά εγκληματικά. Μπορούμε να εξαιρέσουμε τους δημοσιογράφους, κυρίως του αθλητικού, αλλά και του πολιτικού ρεπορτάζ από τον φόβο του ξυλοδαρμού τους από χούλιγκαν και παράγοντες σωματείων, αλλά και από εκφοβιστικές μηνύσεις πολιτικών, ή τους άλλους συναδέλφους τους

που προσπαθούν να μην προκαλέσουν την οργή τοπικών κοινωτών λέγοντας αλήθειες;

Δεν είναι πολλές χιλιάδες οι επαγγελματίες που έχουν βιώσει καταδρομικές επιθέσεις και καταστροφές από ομάδες κουκουλοφόρων στους χώρους εργασίας τους; Δεν είναι ακόμη περισσότεροι όσοι φοβούνται να πατήσουν στα γήπεδα μόνοι ή με τα παιδιά τους, μήπως τους δείρουν στα καλά καθούμενα; Οι άλλοι, σε διάφορες θέσεις διοίκησης, πάλι, που ανά πάσα στιγμή μπορεί να υποστούν την επίθεση και εισβολή αγριεμένων συνδικαλιστών στα γραφεία τους; Και βέβαια δεν μπορούμε να ξεχάσουμε τους διδάσκοντες σε πανεπιστήμια που συχνά - πυκνά γίνονται θύματα επιθέσεων βανδάλων που υποδύονται τους αντιεξουσιαστές, επειδή δεν τους αποδέχονται πολιτικά.

Θα μπορούσαν να αναφερθούν και άλλες κατηγορίες ανθρώπων που είναι καθημερινά εκτεθειμένοι στον φόβο και στη βία που εκπορεύεται από τη δράση συλλογικοτήτων, ανάμεσά τους οι ιθαγενείς πολιτικοί και οι διπλωμάτες ξένων χωρών. Ο κατάλογος είναι μακρύς, αφού ο φόβος σκεπάζει τη χώρα απ' άκρου εις άκρον, ιδιαίτερα σε μεγάλες πόλεις. Και κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι πάντα τα θύματα και τα υποψήφια θύματα είναι αθώα. Ωστόσο, η πολιτεία είναι εκείνη που ευθύνεται σε συντριπτικό βαθμό για τις διαστάσεις που έχει λάβει το φαινόμενο. Τα τελευταία χρόνια ειδικά, η σημερινή κυβέρνηση το εκτρέφει, τότε με το παράδειγμα και τότε με την ανοχή. Με το παράδειγμα τότε που εφορμούσε για την εξουσία, με την ανοχή τώρα που την έχει.

Πρόσφατα, ο αρμόδιος υπουργός Προστασίας του Πολίτη, άφησε σαφή υπονοούμενα ότι η αστυνομία δεν υπακούει στις εντολές του. Υπάρχουν ενδείξεις «λευκής απεργίας» των αστυνομικών οργάνων, αλλά ακόμη περισσότερες είναι αυτές της έλλειψης πολιτικής βούλησης από την κυβέρνηση πλάκα (και δική του), για να περιοριστεί ο φόβος που σκεπάζει τη χώρα.

Ο Ανδρέας Παράσχος απουσιάζει.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΓΟΡΑΣ

Ο φιλικός Μίτσελ, η αλεπού της Αργάκας και τα ανέκδοτα του ΔΗΚΟ

Άκρως ενδιαφέρουσα και παραγωγική, σχεδόν φιλική ήταν η συνάντηση που είχε ο Νίκας με τον Μίτσελ την Παρασκευή. Στο ίδιο κλίμα συνεχίστηκε και η συνάντηση με τον ΥΠΕΞ Χριστοδουλίδη. Όπως έγκυρα πληροφορούμαι, κατά τη συνάντηση με τον Νίκα ο Μίτσελ επανέλαβε τρεις ότι ο μόνος τρόπος αντιμετώπισης των τουρκικών προκλήσεων είναι ο διάλογος. Δεν παρέλειψε μάλιστα να πει στον Πρόεδρο πως και οι ΗΠΑ έχουν ανάλογα προβλήματα με την Τουρκία εκφράζοντας αλληλεγγύη και κατανόηση... Μεταξύ των πολλών που ειπώθηκαν με τον Χριστοδουλίδη, όπως έμαθα, τέθηκε και το καυτό θέμα των εξοπλισμών της Κύπρου από τις ΗΠΑ. Ο ΥΠΕΞ αναφέρθηκε στην ανάγκη να υπάρξει «κινητικότητα» σ' αυτό το θέμα. Σύμφωνα με την πηγή μου, η απάντηση του Μίτσελ ικανοποιόσε.

Ως αδιαμφισβήτητος ηγέτης του ΔΗΣΥ επανέκλεθηκε χωρίς ανθυποψήφιο ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μαζί με τον αναπληρωτή Λεύτερη Χριστοφόρου. Ελλείψει... αντιπάλων ανακηρύχθηκαν μάλιστα άμεσα ξανά διατηρώντας τις θέσεις τους. Πολλά ήσαν τα συγχαρητήρια που έφθασαν στην Πινδάρου για τους δύο κορυφαίους αξιωματούχους. Όπως με πληροφορήσε η Μάνταμ «ο Φούλης έλαμπε» και γιατί όλα κύλησαν κατ' ευχή και γιατί δεν υπήρξαν δυσάρεστες εκπλήξεις, «αν και ο ίδιος γνώριζε πως δεν ετίθετο τέτοιο ενδεχόμενο».

Η αναφορά του Φούλη πάντως, αμέσως μετά την ανάληψη ξανά της προεδρίας του κόμματός, στους δύο ιστορικούς ηγέτες του ΔΗΣΥ, Κληρίδη και Αναστασιάδη σχολιάστηκε. Πολιτικός που συζητούσε με δημοσιογράφο ανέφερε πως «είναι φανερό ότι η αναφορά του Φούλη στους δύο, οι οποίοι διετέλεσαν και Πρόεδροι της Δημοκρατίας, έδωσε και ένα στίγμα της βαρύτητας που έχει το δικό του αξίωμα και πως παίρνει σειρά για να τριτώσει το... καλό». Ο δημοσιογράφος χαμογέλασε επαναλαμβάνοντας πως μεταξύ των λειτουργών του τύπου ο Φούλης έχει άλλο ένα επίθετο: «Η αλεπού της Αργάκας».

Αφού αναφέρομαι σε δημοσιογράφους, σας ενημερώνω πως η συνάντηση που είχε το Δ.Σ. της ΕΣΚ με τον Κωστάκη την Παρασκευή, δεν είχε καθόλου χαμόγελα. Ο γενικός εισαγγελέας με το αυστηρό του ύφος επανέλαβε πως γι' αυτόν σημασία έχει να εφαρμοστούν οι νόμοι και το Σύνταγμα και πως (περίπου) δεν είναι δική του ευθύνη η ανάκριση δημοσιογράφων αλλά των ανακριτών. Και ενώ υποσχέθηκε πως θα προσπαθήσει οι ανακρίσεις και η εξέταση

«Τι είμαστε εμείς αλεπού μου!».

της υπόθεσης να ξεκαθαρίσει σύντομα για να μη γινόμαστε διεθνώς ρεζίλι, όπως υποστήριξε η ΕΣΚ, κάποιος σχολίασε πως «είναι γνωστές οι ταχύτητες που αναπτύσσονται στη Νομική Υπηρεσία». Σύμφωνα με την πηγή μου η συνάντηση ήταν χωρίς νεύρο, με την αντιπροσωπεία της ΕΣΚ να επαναλαμβάνει όσα ανέφερε και στη γραπτή της ανακοίνωση, ενώ κάποιοι δημοσιογράφοι περιέγραψαν και δικές τους εμπειρίες και όσα βίωσαν συνάδελφοί τους που κλήθηκαν για ανακρίσεις.

Η κρίση στην πριγκιπική αυλή μάλλον θα έχει διάρκεια, σύμφωνα με όσους γνωρίζουν τα όσα διαμείβονται μεταξύ στελεχών. Ακόμα και η ΔΗΚΟαναθρεμμένη Φωτούλα μου επιβεβαίωσε πως κάποια στελέχη δεν προλαβαίνουν να απαντούν σε τηλεφωνήματα αγανακτισμένων μελών του κόμματος για τον τρόπο που έγιναν οι καροτομήσεις των «επικίνδυνων» στελεχών. Κάποιοι θερμόαιμος, παλαιό στέλεχος, σύμφωνα με την Φωτούλα, έσπασε πρόσφατα καυγά με στέλεχος από τους εκλεκτούς

του Νικόλα. «Μόνο στα χέρια έλειψε να πιστούν και σε στιγμή πολύ ακατάλληλη για όλους» μου ανέφερε και πρόσθεσε: «η οργισμένη ερώτηση του παλαιού στελέχους προς το νεότερο: Ποιος είσαι εσύ που θα με διαγράψεις εμένα μετά από τόσα που πρόσφερα για δεκαετίες στο κόμμα;» έμεινε αναπάντητη.

Η Φωτούλα, πάντως, επιμένει πως η πρόσφατη έκθεση του Μάρκου Κυπριανού για τα αίτια της ήττας στις εκλογές έχει γεννήσει ανέκδοτα. Όπως μου είπε, «εκτός από το τραγούδι του Κηλαηδόνη «φταίει ο Χατζηππητρής» που πάει να γίνει ο ύμνος του ΔΗΚΟ, κυκλοφορεί και ένα άλλο πετυχημένο σε μορφή διαλόγου: -Μετά τις διαγραφές στελεχών στο ΔΗΚΟ ποιοι θα φταίνε για την επόμενη ήττα; -Θα τους μάθουμε κι αυτούς μόλις διαγραφούν!».

ΚΟΥΪΖ: Ποιος βουλευτής ετοιμάζεται να κινησει αγωγή σε άλλον βουλευτή για δυσφήμιση; Όλα θα εξαρτηθούν εάν θα πάρει ή όχι τη συγγνώμη που ζητάει...

ΕΝΩΝΟΥΜΕ ΔΥΝΑΜΕΙΣ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα το 10

1 Στο ψαράκι. Τέτοια ώρα την προηγούμενη εβδομάδα, ο ΥΠΑΜ της Ελλάδας Πάνος Καμμένος έτρωγε φρέσκο ψαράκι στην Πάφο. Από εκείνα, τα ολόφρεσκα και τα πολλά, που δεν καταλαβαίνουν από ΑΟΖ και πολεμικά και ενδέχεται να είχαν περάσει και από τα τουρκικά ύδατα πριν φτάσουν Κύπρο. Αλλά τον big Panos, έτσι και τηγανιστεί το ψαράκι, δεν τον κόφτει η ταυτότητα και η παραβίαση συνόρων.

2 Στα κόμματα. Μετά τις νέες εξαγγελίες κομμάτων που ανακινήθηκαν το προηγούμενο διάστημα, Καρογιάν, Μαρκουλλά και δεν ξέρω ποιος άλλος, κάποιος πρέπει να βάλει και μια τελεία. Γιατί πολλά κόμματα δεν σημαίνει και περισσότερος πλουραλισμός. Σημαίνει και μεγαλύτερο πλάκαλο, και από αυτό έχουμε αρκετό...

3 Στην πάλη. Κάνει κινήσεις πάντως η Αντιγόνη να πάρουν εκείνοι που πρέπει, πίσω τη διαγραφή της. Δεν την αντέχει η καρδιά του καλλιτέχνη την απόρριψη, και θέλει ή ένα καβαλέτο για να βγάλει τον πόνο της ή ένα κομωτήριο για μια περμανάντ.

4 Στα εμπόδια. Κάποιος βάζει τρικλοποδιές στον Πετρίδη. Κάποιος, λέει το παρασκήνιο, δεν τον αφήνει να κάνει όσα θέλει. Κάποιος μουρμουρά και τον επι-

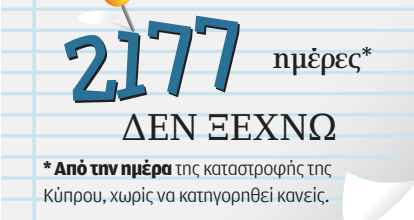
Εγώ δεν χρησιμοποιώ twitter. Προτιμώ το tasakier... Πάει πιο γρήγορα το μήνυμα και δεν καταλαβαίνει από περιορισμό χαρακτήρων.

σκέπτεται ξανά και ξανά για να ζητάει πράγματα και εκείνος ο κάποιος είναι ο πιο αδύναμος κρίκος. Γιατί ο Πετρίδης δεν είναι, έστω κι αν προσπαθεί να τα βγάλει πέρα με τις αδυναμίες χρόνων.

5 Στην Πομπηία. Η αλλαγή ΥΠΕΞ, με ένα τιτίβισμα από τον Τραμπ, ήρθε με κατεβασμένα μούτρα ως την Άγκυρα. Στον Ρεξ είχαν βρει μια δίοδο επικοινωνίας, ενώ ο Πομπέο τους τα είχε κάνει της Πομπηίας. Κρίμα που μιλάει ο Ομπάμα με Netflix. Του Ερντογάν τα νεύρα «πρωταγωνιστούν».

6 Στο αν. Και βγήκε και η Αμερικάνα να μας πει ότι αν έχει λείει αέριο στην ΑΟΖ, αν, θα κάνει και χρόνια να βγει. Αν δεν είχε προφανώς δεν θα ήταν τρεις εταιρείες στην ΑΟΖ και δεν θα έκανε μούτρα ο Ερντογάν. Αλλά αν δεν ξέρει η πρεσβεία αν έχει ή όχι αέριο, προφανώς το ότι δεν ήξερε ο Τίλερσον ότι θα απολυθεί δεν αποτελεί έκπληξη αλλά μέθοδο.

7 Στα τηλέφωνα. Όχι ότι είναι λάθος πρακτική, που είναι, αλλά ν' απαντάει σε δημοσιογράφους ο Healthy Πρόεδρος

για το αν βγάλανε ή όχι Navtex οι Τούρκοι είναι unhealthy. Ας ελπίσουμε πως δεν φεύγουμε τηλέφωνα από τα παράθυρα σε κάθε τηλεφώνημα, γιατί θα θέλει κάθε μέρα κι άλλη συσκευή.

8 Στον χαμό. Μια κουβέντα έριξε ο πάνω όροφος της σελίδας, πως οι Συριζαίοι είχαν ρίξει όχι navtex αλλά notam, στον Healthy για να μην κάνει το Χαρούδι ΥΠΕΞ και έπεσε ο χαμός της μούγκας. Δηλαδή σιωπάμε σοκαρισμένοι που το έμαθε ο Ονασάγγρας. Μάλλον όχι από εκεί που φαντάζονται οι περισσότεροι.

9 Στον μαθητή. Ο νέος ΥΠΕΞ πάντως δείχνει καλός μαθητής του Σερ Κας. Μόλις ανέλαβε τίναξε τη μπάνκα του miles and bonus. Ο healthy εδώ μπορεί να κοιμάται ήσυχα.

10 Μα είδατε σιγορ το κοπελλούι ο Χάρης που έκανε τους Συριζαίους να τον αποκαλούν «εχθρό της Ελλάδος»; Τέτοια παρέμβαση θα την ζήτησε και Φούλης. Άσε που ακόμη και μια τέτοια φτιάχνει καριέρες.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΑΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Πρόεδρος Δ.Σ.: ΚΩΣΤΑΣ ΙΩΡΑΝΙΔΗΣ • Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ

Αρχισυντάκτης: ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΣΙΚΑΛΑΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

TRLOGY

LIMASSOL SEAFRONT

LIVE, WORK & PLAY

Trlogy is high living in every sense, a trio of shimmering beachfront towers surrounding a bustling inner plaza, right in the heart of Limassol's affluent waterfront. A unique opportunity to play a part in the city's ever-changing story and begin an exciting new chapter of your own. *Your story begins here.*

Luxury apartments and offices for sale

Call 8000 50 30

TRILOGYLIMASSOL.COM

 Cybarco

200 εκατ. τον χρόνο στα κρατικά ταμεία από το «Αφροδίτη»

Ελάχιστη τιμή πώλησης του Φ.Α. τα \$6 και με θετικό πρόσημο αύξησης των εσόδων από πιθανή άνοδο του πετρελαίου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Ενώπιον μιας εκ των σοβαρότερων οικονομικών και πολιτικών προκλήσεων της, βρίσκεται η Κυπριακή Δημοκρατία από την επίσημη ανακοίνωση ότι η Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου (ΕΥΚ) και εταιρείες που διαχειρίζονται το κοιτάσμα «Αφροδίτη» από τη μία, καθώς και ο Διαχειριστής του τερματικού υγροποίησης Φ.Α. (Shell) από την άλλη, βρίσκονται σε ακτίνα συμφωνίας για την πρώτη εξαγωγή κυπριακού Φ.Α. στο Ιδκου της Αιγύπτου. Μια εξέλιξη που εάν τελεοφορήσει θα μεταβάλει άρδην τα ενεργειακά δεδομένα, με την Κυπριακή Δημοκρατία να καθίσταται παραγωγός χώρα υδρογονανθράκων. Με βάση τα όσα έχουν ανακοινωθεί επίσημα αλλά και από πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει στον διεθνή Τύπο, εάν και εφόσον η συμφωνία κλείσει, συνολικά ο Διαχειριστής του τερματικού στο Ιδκου (Shell) θα απορροφήσει για δέκα χρόνια, συνολικά 100 δισ. κ.μ. Φ.Α. (bcm). Η ποσότητα των 100 bcm θα προέλθει από το κοιτάσμα «Αφροδίτη» και το ισραηλινό «Λεβιάθαν». Ποσότητα που ισοδυναμεί με τη συνολική χωρητικότητα του τερματικού Ιδκου με τα παρόντα τρένα υγροποίησης. Από τις πληροφορίες που υπάρχουν δεν έχει διευκρινιστεί η ποσότητα που θα απορροφηθεί από το κάθε κοιτάσμα και που εν πολλοίς, όπως υποστηρίζουν παράγοντες της βιομηχανίας υδρογονανθράκων, αποτελεί έναν από τους καθοριστικούς παράγοντες που θα κρίνουν: πρώτον τη βιωσιμότητα του έργου και δεύτερον το ποσοστό κέρδους, Κυπριακής Δημοκρατίας και εταιρειών με δικαιώματα στο κοιτάσμα «Αφροδίτη». Το πιο σοβαρό ζήτημα που προκύπτει στην παρούσα χρονική περίοδο και που προκαλεί έντονους προβληματισμούς, σε πολιτικό αλλά και τεχνοκρατικό επίπεδο, είναι η συνεχιζόμενη πίεση που δέχεται η τιμή του Φ.Α. στις διεθνείς αγορές, πίεση που δεν αφήνει πολλά περιθώρια ελιγμών στο θέμα καθορισμού τιμής πώλησης του Φ.Α. Χωρίς να έχει γίνει γνωστό εάν πωλητής και αγοραστής έχουν καταλήξει στην τιμή, στον χώρο της βιομηχανίας υδρογονανθράκων αυτό το οποίο υποστηρίζεται είναι πως η τιμή, συνήθως, βασίζεται στο 10% της τιμής πετρελαίου Brent. Με το δεδομένο αυτό λαμβάνοντας υπόψη ότι την παρούσα χρονική περίοδο η τιμή κυμαίνεται περίπου στα 65 δολάρια το βαρέλι, η τιμή του Φ.Α. καθορίζεται στα δίνει 6,50 δολάρια ανά 1000 κ.π. Φ.Α. (mmBTU). Η ελάχιστη τιμή, προκειμένου το έργο παραγωγής Φ.Α. από το «Αφροδίτη» να είναι βιώσιμο και από την άλλη να μπορεί να διοχετευθεί στις ευρωπαϊκές αγορές από την Shell, υπολογίζεται στα 6 δολάρια ανά mmBTU.

Στις εκτιμήσεις του Χαράλαμπου Έλληνα για την τιμή πώλησης του κυπριακού ΦΑ λαμβάνονται υπόψη τέσσερις καθοριστικοί παράγοντες που αφορούν το κόστος παραγωγής, μεταφοράς, υγροποίησης και μεταφοράς στις αγορές.

Οι προϋποθέσεις

Και στα δύο σενάρια προσδιορισμού της τιμής πώλησης Φ.Α., ο κ. Έλληνας βάζει πραγματικά δεδομένα καθορισμού της, που πηγάζουν από το διεθνές περιβάλλον. Στο πνεύμα αυτό για να προσδιοριστεί με σχετική ακρίβεια η τιμή πώλησης ο κ. Έλληνας τονίζει ότι πρώτα πρέπει να υπολογισθεί το κόστος πώλησης του Φ.Α. στο τερματικό Ιδκου, αλλά και παράδοσης του προϊόντος στον τελικό αγοραστή. Στο κομμάτι αυτό λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

- **Κόστος** κατασκευών παραγωγής του κοιτάσματος «Αφροδίτη».
- **Κόστος** μεταφοράς Φ.Α. με αγωγή από το «Αφροδίτη» στο τερματικό LNG.
- **Κόστος** υγροποίησης Φ.Α. στα υφιστάμενα τρένα υγροποίησης στο τερματικό LNG.
- **Κόστος** μεταφοράς από τερματικό LNG στον τελικό αγοραστή και απουγροποίηση του Φ.Α.

Σε απόλυτους αριθμούς, με βάση

Ο Χαράλαμπος Έλληνας πρόεδρος της ΚΡΕΤΥΚ εμφανίζεται επιφυλακτικός με το κατά πόσο υπάρχουν περιθώρια, αυτή την περίοδο, για σύναψη συμβολαίων πώλησης Φ.Α. τα οποία θα αποφέρουν ικανοποιητικά έσοδα.

Με βάση τις εκτιμήσεις που υπάρχουν ο χρόνος που θα απαιτηθεί για έναρξη της παραγωγής Φ.Α. από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας είναι τρία χρόνια. Στο διάστημα αυτό όπως εκτιμάται θα έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του αγωγού Φ.Α. προς την Αίγυπτο.

τα δεδομένα των διεθνών αγορών, το κόστος παραγωγής και πώλησης υπολογίζεται περίπου στα 5 δολάρια ανά mmBTU. Επίσης, στις παραμέτρους που τίθενται και αφορούν περισσότερο τα έσοδα της Κυπριακής Δημοκρατίας λαμβάνεται υπόψη η πρόνοια πως για τα τρία πρώτα χρόνια παραγωγής Φ.Α., τα έσοδα θα είναι μειωμένα προκειμένου να γίνει απόσβεση των κατασκευαστικών εξόδων του έργου «Αφροδίτη». Παράγοντες που συμπιέζουν το τελικό ποσό εσόδων, όπως τονίζει ο κ. Έλληνας, είναι και τα ανακτήσιμα έσοδα από την έναρξη, που περιλαμβάνουν τις σεισμικές έρευνες, τις ερευνητικές και επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις στη συνέχεια, και το κόστος διαχείρισης του έργου παραγωγής και εξαγωγής Φ.Α.

Μίνιμουμ \$6

Τα 6 δολάρια ανά mmBTU κατά τον κ. Έλληνα, αποτελούν το όριο της χαμηλότερης τιμής που μπορεί

να υπάρξει συμφωνία. Τα 5 δολάρια ανά mmBTU αφορούν το κόστος και το υπόλοιπο 1 δολάριο το κέρδος Κυπριακής Δημοκρατίας και εταιρειών. Στην περίπτωση αυτή λαμβάνοντας υπόψη ότι η Shell προτιμάται να προμηθευτεί 100 BCM Φ.Α. από κυπριακά και ισραηλινά κοιτάσματα, ο κ. Έλληνας ως βάση υπολογισμού λαμβάνει υπόψη το ενδεχόμενο να αγοραστεί από το κάθε κοιτάσμα το 50% της συνολικής ποσότητας. Σε μια τέτοια περίπτωση η συνολική αξία των 50 bcm, που αναλογούν στο «Αφροδίτη», με τιμή πώλησης 6 δολάρια ανά mmBTU, ανέρχεται στα 10,6 δισ. δολάρια. Από το ποσό αυτό το συνολικό κόστος υπολογίζεται στα 8,8 δισ. δολάρια, το δε συνολικό κέρδος στα 1,8 δισ. δολάρια. Με βάση τα συμβόλαια το ποσοστό δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι κοντά στο 60% και των εταιρειών στο υπόλοιπο 40%. Για τα δέκα χρόνια που λέγεται ότι θα είναι η διάρκεια της συμφωνίας, τα έσοδα της Δημοκρατίας θα ανέλθουν στο 1,08 δισ. δολάρια (108 εκατ. δολάρια το έτος) για τις δε τέσσερις εταιρείες του κοιτάσματος «Αφροδίτη» στο 0,72 δισ. δολάρια (72 εκατ.

Στο 1,8 δισ. δολάρια υπολογίζεται η αξία της εξαγόμενης ποσότητας Φ.Α. προς την Αίγυπτο ποσό που ενδεχομένως να συμπίπτει. Ωστόσο, οι διαπραγματεύσεις που διεξάγονται εστιάζονται και στη μείωση του κόστους παραγωγής.

δολάρια το έτος). Πρέπει να σημειωθεί πως αν χρειαστούν νέα τρένα υγροποίησης τότε με τιμή Φ.Α. στο μίνιμουμ 6 δολάρια ανά mmBTU το έργο δεν θα είναι οικονομικά βιώσιμο. Λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη παράμετρο διαφαίνεται πως η συμφωνία στηρίζεται στις παρούσες εγκαταστάσεις στο Ιδκου.

Πώληση Φ.Α. στη Shell

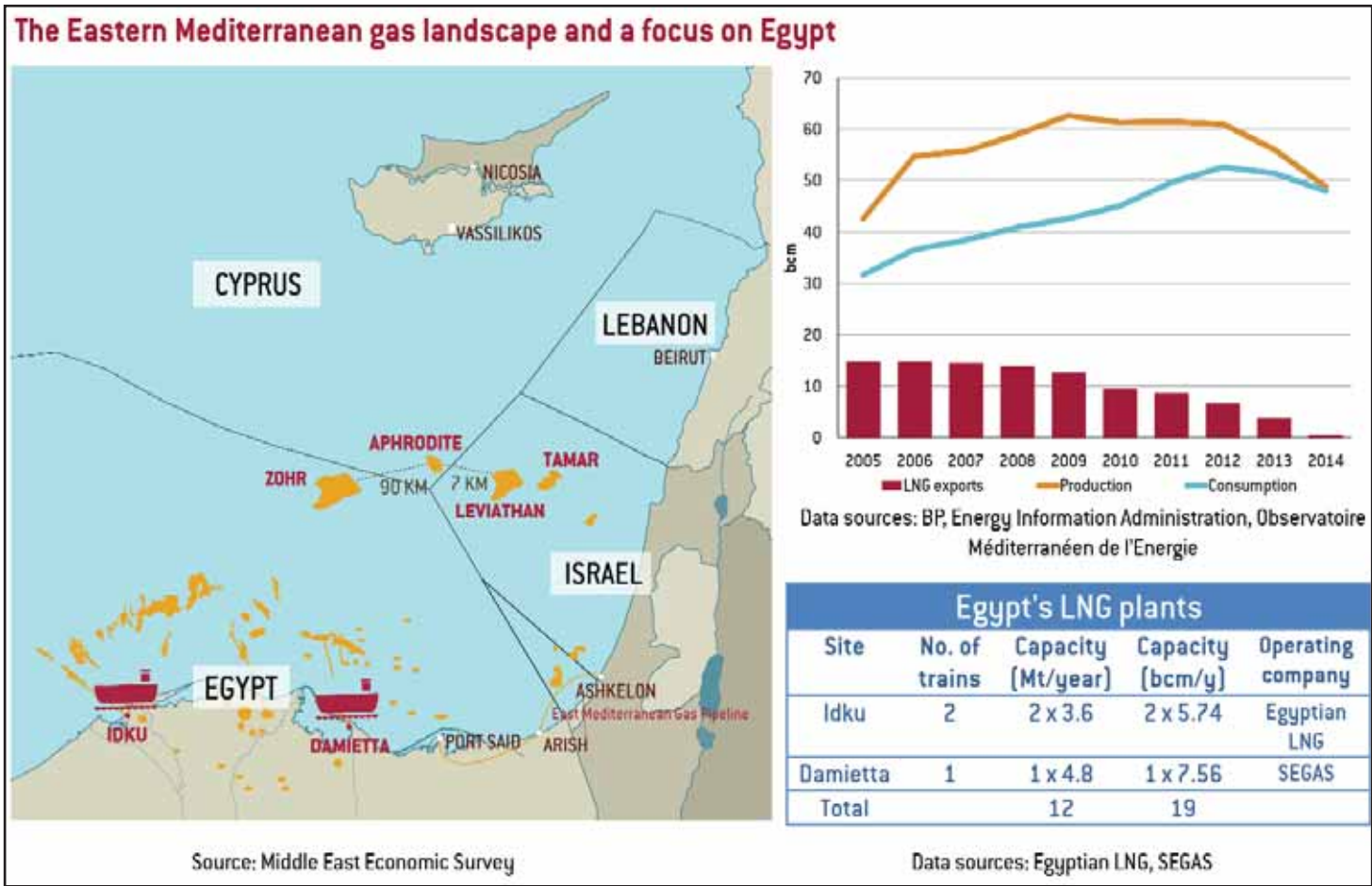
Η εκτίμηση κόστους παραγωγής και κερδών Δημοκρατίας αφορούν αποκλειστικά την πώληση Φ.Α. στη Shell, η οποία είναι υπεύθυνη για υγροποίηση, μεταφορά και πώληση στην Ευρώπη, βάσει υφιστάμενων συμβολαίων που είχαν διακοπεί το 2015 λόγω έλλειψης Φ.Α. στην Αίγυπτο. Σε μια τέτοια περίπτωση η Shell αναμένεται να έχει έσοδα και κέρδη και από τις δύο φάσεις του έργου. Στο «Αφροδίτη» ως μέτοχος του κοιτάσματος και από τις πωλήσεις στην Ευρώπη.

Το κόστος του «Αφροδίτη»

Στο συγκεκριμένο σενάριο δεν έχουν υπολογισθεί για αντικειμενικούς λόγους και άλλοι δύο παράγοντες που αναμένεται να συμπίπτουν το τελικό κέρδος. Ο πρώτος παράγοντας είναι το ανακτήσιμο κόστος του «Αφροδίτη» από τα πρώτα στάδια μέχρι και την παραγωγή, που ενδεχομένως να φτάσει το μισό δισ. δολάρια. Εδώ με βάση το συμβόλαιο η απόσβεση γίνεται από την πώληση. Ο δεύτερος παράγοντας είναι το κόστος διαχείρισης παραγωγής του Φ.Α. το οποίο ενδεχομένως να φθάσει τα 300 δισ. δολάρια. Επίσης, στα τρία πρώτα χρόνια πώλησης Φ.Α., τα έσοδα της Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι ελάχιστα διότι το σύνολο των εσόδων θα διοχετευτεί στην απόσβεση του κόστους κατασκευής στο κοιτάσμα «Αφροδίτη».

Ποσότητα εξαγωγής

Ο κ. Έλληνας θεωρεί πως κλειδί στην επίτευξη της συμφωνίας, προκειμένου να καταστεί βιώσιμο το έργο εξαγωγής, θα είναι πρώτα και κύρια η ποσότητα που θα απορροφήσει η Shell από το κυπριακό κοιτάσμα. Ενδεχόμενη διαφοροποίηση με αύξηση των ποσοτήτων πάνω από το 50% της συνολικής ποσότητας, θα διαφοροποιήσει θετικά τις οικονομικές παραμέτρους της συμφωνίας. Το άλλο δεδομένο που θα επενεργήσει θετικά είναι η αύξηση στην τιμή πετρελαίου Brent. Αν σταθεροποιηθεί στα 70 δολάρια το βαρέλι, τότε το ολικό κέρδος, σχεδόν θα διπλασιαστεί από το 1,8 δισ. δολάρια στα 3,55 δισ. δολάρια, με τα ανάλογα οφέλη για την Κυπριακή Δημοκρατία. Αλλά οι προβλέψεις που υπάρχουν ενισχύουν το σενάριο οι τιμές να κυμαίνονται μεταξύ 60-65 δολάρια το βαρέλι. Πηγές που κοντά στις διαπραγματεύσεις με τον Διαχειριστή του τερματικού στην Αίγυπτο εστιάζουν στην μείωση του κόστους παραγωγής κάτι που θεωρείται εφικτό. Σε μια τέτοια περίπτωση, όπως τονίζεται, τα κέρδη της Δημοκρατίας μπορεί να φθάσουν αλλά και να ξεπεράσουν τα 200 εκατ. δολάρια ετησίως.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΑΚΚΟΤΡΥΠΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Οι προκλήσεις των Τούρκων δεν επηρέασαν τα ενεργειακά

Κανονικά συνεχιζονται οι έρευνες εντός της ΑΟΖ - Το δεύτερο εξάμηνο του 2018 η πρώτη γεώτρηση της ExxonMobil

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Σε μια εφ' όλης της ύλης συνέντευξη στην «Κ» ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης ξεδιπλώνει τα ενεργειακά της Δημοκρατίας στον απόηχο των τουρκικών προκλήσεων. Ξεκαθαρίζοντας πως μέλημα της κυβέρνησης είναι η αντιμετώπιση της τουρκικής παραβατικότητας ο κ. Λακκοτρύπης αναφέρεται στις επικείμενες έρευνες ξεκαθαρίζοντας πως οι σχεδιασμοί με την ExxonMobil προχωρούν ως έχουν σχεδιαστεί. Παράλληλα σε καλό δρόμο βρίσκεται και η διαδικασία σύναψης των πρώτων συμβολαίων πώλησης Φ.Α. στην Αίγυπτο.

—Η παρουσία των ερευνητικών πλοίων της ExxonMobil στη Λεμεσό μετά και τα όσα συνέβησαν στο τεμάχιο 3 τι δείχνει;

—Αυτού του είδους οι δραστηριότητες (ερευνητικές δραστηριότητες) είναι συνήθεις και έχουν λάβει χώρα και σε όλες τις προηγούμενες περιπτώσεις που είχαμε ερευνητικές γεωτρήσεις. Ουσιαστικά γίνονται οι απαραίτητες επισημονικές έρευνες από τις εταιρείες για να μπορέσουν να καταθέσουν τις αιτήσεις για άδειες για τη γεώτρηση. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι έρευνες που θα γίνουν αφορούν στην άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Το σημαντικό, βεβαίως, θα είναι η γεώτρηση.

—Άρα πρόκειται για εργασίες χαμηλού ενδιαφέροντος;

—Ακριβώς. Η μεγάλη δημοσιότητα που έχει δοθεί με την άφιξη των δύο πλοίων οφείλεται στο τι προηγήθηκε με τις τουρκικές προκλήσεις στο τεμάχιο 3. Ήταν, λοιπόν, προγραμματισμένη η άφιξη των δύο σκαφών και από εκεί και πέρα το σημαντικό είναι να προχωρήσει ο προγραμματισμός όπως έχει σχεδιασθεί.

—Τελικά οι ερευνητικές γεωτρήσεις στο τεμάχιο 10 πότε είναι προγραμματισμένες να πραγματοποιηθούν;

—Το δεύτερο εξάμηνο του 2018. Δεν θα δώσω συγκεκριμένη ημερομηνία γιατί περιμένουμε και εμείς από την εταιρεία να μας ενημερώσει. Αυτή τη στιγμή έχουμε ενόπιον μας ένα χρονικό πλαίσιο και αναμένουμε επίσημη ενημέρωση για πιο συγκεκριμένες ημερομηνίες.

—Το προφίλ και το εκτόπισμα της ExxonMobil μπορούν να αποτελέσουν εγγύηση ότι το ερευνητικό πρόγραμμα θα ολοκληρωθεί χωρίς «ατύχημα»;

—Δεν θέλω να κάνω διαχωρισμό μεταξύ εταιρειών, ούτε των χωρών από τις οποίες προέρχονται. Σίγου-

“

Σίγουρα η εταιρεία (ExxonMobil) έχει και το τεχνικό και το οικονομικό βάθος, αλλά και το πολιτικό εκτόπισμα, όπως βεβαίως και οι άλλες μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή ΑΟΖ.

ρα η εταιρεία έχει και το τεχνικό και το οικονομικό βάθος, αλλά και το πολιτικό εκτόπισμα, όπως βεβαίως και οι άλλες μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην κυπριακή ΑΟΖ. Από εκεί και πέρα θα πρέπει να εντατικοποιηθούν οι ενέργειές μας από κοινού με τις αδειούχες εταιρείες, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε απόρροια.

—Η ExxonMobil ως εταιρεία δείχνει να εφαρμόζει μια «επιθετική» τακτική από πλευράς προγραμματισμού εργασιών. Θα δομεί κάτι ανάλογο στο τεμάχιο 10 εάν τα αποτελέσματα είναι θετικά;

—Αυτό θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματα. Υπάρχουν συγκεκριμένες συμβατικές υποχρεώσεις, υπάρχουν και ευκαιρίες που μπορεί να προκύψουν ανάλογα με τα αποτελέσματα των γεωτρήσεων. Το βέβαιο είναι πως οι εταιρείες, όπως είδαμε και με την ENI και τώρα στην περίπτωση της ExxonMobil, προτιμούν να κάνουν τις γεωτρήσεις μαζί για λόγους εξοικονόμησης οικονομικών πόρων που αφορούν στα γεωτρήματα. Ανακεφαλαιώνοντας, ο υπόλοιπος προγραμματισμός που θα γίνει θα εξαρτηθεί από το αποτέλεσμα των δύο γεωτρήσεων.

—Λέμε δύο γεωτρήσεις. Δεν θα είναι μια ερευνητική και η άλλη επιβεβαιωτική;

—Θα είναι και οι δύο ερευνητικές.

—Με ένα κοίτασμα στη φάση αναζήτησης αγοραστών («Αφροδίτη») και άλλους δύο γύρους αδειοδοτήσεων στη συνέχεια υπάρχουν εξωγενείς παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν τα ενεργειακά της Κυπριακής Δημοκρατίας από εδώ και μπρός;

—Βλέπουμε αυτούς του παράγοντες που κινούνται παραβιάζοντας τη διεθνή νομιμότητα. Όπως η τουρκική προκλητικότητα, η παραβατικότητα και η πειρατική συμπεριφορά. Εμείς όμως συνεχίζουμε να υλοποιούμε τον προγραμματι-

Σε πλήρη συμφωνία στο θέμα της διακρατικής για τον αγωγό φυσικού αερίου από το κοίτασμα «Αφροδίτη» έχουν καταλήξει Κύπρος και Αίγυπτος, αποκαλύπτει ο υπουργός Ενέργειας. Στη συνέντευξή του στην «Κ» ο Γιώργος Λακκοτρύπης μιλάει για όλα τα καυτά ενεργειακά θέματα μετά και τα όσα συνέβησαν στο τεμάχιο 3.

—Για το τεμάχιο 6 υπάρχει ενδεχόμενο πότε θα γίνει η επιβεβαιωτική γεώτρηση;

—Όχι ακόμα. Αναμένουμε επικαιροποίηση των ευρημάτων της γεώτρησης και μετά θα γίνουν οι συζητήσεις για την επιβεβαιωτική. Πολύ πιθανόν να ενταχθεί στον επόμενο κύκλο ερευνητικών γεωτρήσεων της ENI στην περιοχή μας.

—Τελικά πόσο κοντά βρίσκεται μια συμφωνία για πώληση Φ.Α. από το «Αφροδίτη»;

—Είμαστε σε προχωρημένο στάδιο. Σημειώνω ιδιαίτερα την πρόοδο που πετύχαμε στη διακρατική συμφωνία μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου για τον υποθαλάσσιο αγωγό. Καταθέσαμε την προηγούμενη Δευτέρα τη συμφωνία στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες, θα πρέπει να μας δώσει τα σχόλιά της για να μπορέσουμε να την ολοκληρώσουμε και να την υπογράψουμε με την

Αίγυπτο. Την ίδια ώρα προχωρούν και οι εμπορικές συμφωνίες μεταξύ των εταιρειών.

—Για πόσα χιλιόμετρα αγωγό από το «Αφροδίτη» στην Αίγυπτο είναι η διακρατική συμφωνία;

—Το μήκος του αγωγού είναι κάτι που θα καθοριστεί στη βάση και των τελικών συμφωνιών πώλησης του Φ.Α. Η διακρατική συμφωνία αποσκοπεί ακριβώς στην υλοποίηση του έργου του αγωγού εντός των θαλάσσιων περιοχών της Κύπρου και της Αιγύπτου, υποβοηθώντας ουσιαστικά την πώληση του κυπριακού Φ.Α. σε αγοραστές στην Αίγυπτο, καθώς συμπληρώνει τις υπό διεξαγωγή εμπορικές συζητήσεις και παρέχει βεβαιότητα στους επενδυτές.

—Υπάρχουν απόψεις που θέλουν τις διεθνείς τιμές Φ.Α. την παρούσα χρονική περίοδο να αποτελούν αρνητικό παράγοντα. Μπορούν να επηρεάσουν την συμφωνία;

—Ναι, θα μπορούσε να είναι μια παράμετρος. Η ΔΕΦΑ προωθεί δύο ξεχωριστές διαδικασίες, η μία για τις υποδομές έλευσης υδρογονάνθρακα Φ.Α., για τις οποίες έχουμε λάβει και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 101 εκατ. ευρώ και η άλλη, για την προμήθεια Φ.Α. Άρα και η ΔΕΦΑ προχωράει με τις διαδικασίες της και η ΕΥΚ προχωράει για την πώληση Φ.Α. από το «Αφροδίτη». Τώρα αν θα μπορούσαν τα δύο να παντρευτούν θα το δούμε στη συνέχεια.

—Οι υποδομές αφορούν χερσαίες και υποθαλάσσιες;

—Και τις δύο. Αν δει κανείς και το έργο που έχει εγκριθεί, αναφέρεται σε μια πλωτή μονάδα αποσυμπίεσης Φ.Α. και όλες τις απαραίτητες υποδομές μέχρι την ξηρά, όπως και σε κάποιες υποδομές στην ξηρά.

—Η απουσία συμφωνία με το Ισραήλ για τη μέση γραμμή των ΑΟΖ επηρεάζει την πώληση Φ.Α.;

—Υπάρχει σε εξέλιξη συμφωνημένη διαδικασία με την ισραηλινή πλευρά η οποία ακολουθείται, αλλά η εκμετάλλευση του «Αφροδίτη» δεν εξαρτάται από την έκβαση της διαδικασίας αυτής.

“

Ασφαλώς θα πρέπει να δούμε αυτή η κλιμάκωση των προκλήσεων της Τουρκίας πώς αντιμετωπίζεται πιο αποτελεσματικά και σε αυτό το κομμάτι θα δοθεί η μεγαλύτερη έμφαση, στο πλαίσιο των προσπαθειών μας, το επόμενο διάστημα.

—Βεβαίως. Το οικονομικό κομμάτι δυσχεραίνει τις προσπάθειές μας για πώληση. Από τη μια έχουμε ένα κοίτασμα που είναι σε βαθιά νερά, γεγονός που, κατ' επέκταση, ανεβάζει το κόστος ανάπτυξης του και, από την άλλη, έχουμε τα τελευταία χρόνια χαμηλές τιμές πετρελαίου διεθνώς. Η προσπάθεια, λοιπόν, είναι και προς τις δύο κατευθύνσεις. Και να μειωθεί το κόστος της ανάπτυξης, αλλά και να πετύχουμε όσο το δυνατόν καλύτερη και πιο συμφέρουσα τιμή πώλησης, για να βγαίνουν τα οικονομικά του έργου.

—Η συμφωνία με την Αίγυπτο ανοίγει τον δρόμο για προμήθεια της εσωτερικής αγοράς της Κύπρου με Φ.Α.;

—Ναι, θα μπορούσε να είναι μια παράμετρος. Η ΔΕΦΑ προωθεί δύο ξεχωριστές διαδικασίες, η μία για τις υποδομές έλευσης υδρογονάνθρακα Φ.Α., για τις οποίες έχουμε λάβει και χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή 101 εκατ. ευρώ και η άλλη, για την προμήθεια Φ.Α. Άρα και η ΔΕΦΑ προχωράει με τις διαδικασίες της και η ΕΥΚ προχωράει για την πώληση Φ.Α. από το «Αφροδίτη». Τώρα αν θα μπορούσαν τα δύο να παντρευτούν θα το δούμε στη συνέχεια.

—Οι υποδομές αφορούν χερσαίες και υποθαλάσσιες;

—Και τις δύο. Αν δει κανείς και το έργο που έχει εγκριθεί, αναφέρεται σε μια πλωτή μονάδα αποσυμπίεσης Φ.Α. και όλες τις απαραίτητες υποδομές μέχρι την ξηρά, όπως και σε κάποιες υποδομές στην ξηρά.

—Η απουσία συμφωνία με το Ισραήλ για τη μέση γραμμή των ΑΟΖ επηρεάζει την πώληση Φ.Α.;

—Υπάρχει σε εξέλιξη συμφωνημένη διαδικασία με την ισραηλινή πλευρά η οποία ακολουθείται, αλλά η εκμετάλλευση του «Αφροδίτη» δεν εξαρτάται από την έκβαση της διαδικασίας αυτής.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑΣ

Τ/κ Δούρειος Ίππος, εκβιασμοί και διεκδικήσεις της Τουρκίας

Ακόμα μία φορά οι Τουρκοκύπριοι ηγέτες επέλεξαν να λειτουργήσουν ως Δούρειος Ίππος της Άγκυρας. Οι προηγούμενες φορές είχαν να κάνουν με τη στήριξη των κατά καιρούς στρατηγικών επιλογών της Τουρκίας σε ό,τι αφορά το κυπριακό κράτος (ταξίμ/δικοτόμηση, ομοσπονδία, συνομοσπονδία κ.λπ.). Επιπρόσθετα υιοθέτησαν θέσεις υπέρ της διατήρησης των τουρκικών εγγυήσεων και μόνιμης τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας. Επίσης, υποστηρίζουν την παραμονή όλων των εποίκων καθώς και πρόσθετα δικαιώματα για τους Τούρκους πολίτες στην ενωμένη Κύπρο. Αυτή τη φορά οι Τ/κ απαιτούν να έχουν δικαίωμα συνδιαχείρισης της κυπριακής ΑΟΖ πριν από τη λύση.

Στόχος τους μέσα από τα βέτο που θα προκύψουν από μία δικαιοδοτική επιτροπή συνδιαχείρισης είναι να επιβάλουν την επιθυμία της Τουρκίας να διοχετευτεί το

κυπριακό φυσικό αέριο στην Ε.Ε. μέσω του τουρκικού εδάφους. Στο πλαίσιο αυτό οι Τ/κ είχαν παράνομα δημιουργήσει θαλάσσια τεμάχια τόσο στις βόρειες θάλασσες ώστε και στις νότιες ενσωματώνοντας στα τελευταία αρκετά από εκείνα που είχε νομίμως δημιουργήσει η Κ.Δ. Προχώρησαν δε στην παραχώρηση «αδειών» για έρευνες και αξιοποίηση στην τουρκική εταιρεία πετρελαίου (ΤΡΑΟ).

Παρ' όλα αυτά έπεσαν έξω αφού η Κ.Δ., ξύπνια πράττοντας, επέλεξε γεωτρητικούς στόχους έξω από τις τουρκικές διεκδικήσεις στις δυτικές θάλασσες και τις Τ/κ στις νοτιοανατολικές θάλασσες. Η μεν «Αφροδίτη» ανήκει σύμφωνα με τη δική τους παράνομη και παράλογη θεώρηση στην ισραηλινή υφαλοκρηπίδα, η «Καλυψώ», το 10 και το 11 στην αιγυπτιακή και η «Σουπιά» στη λιβανική. Σε μία προσπάθεια διόρθωσης του λάθους ο κ. Ναμί επέτεινε πρόσφατα

τις Τ/κ διεκδικήσεις σε όλα τα τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ επικαλούμενος, επιλεκτικά, τα συνδυαστικά δικαιώματα των Τ/κ στην Κ.Δ. του 1960. Ξεκινάει όμως ο κ. Ναμί πως η Κ.Δ. του 1960 δεν είχε 30.000 Τούρκους στρατιώτες και εκατοντάδες άρματα μάχης αλλά μόνο τους 650 τυφεκιοφόρους της ΤΟΥΡΔΥΚ, δεν είχε ούτε ένα Τούρκο έποικο και όχι τις 120.000 που είναι σήμερα και φυσικά δεν υπήρχε το ψευδοκράτος. Τη σκυτάλη από τον κ. Ναμί πήρε ο κ. Οζεράι αμέσως μετά την επιστροφή του από την Άγκυρα.

Ούτε λίγο ούτε πολύ ο κ. Οζεράι μας απειλνσε πως αν δεν δεχθούμε τον τουρκικό και Τ/κ εκβιασμό για συνδιαχείριση τότε είτε θα παγώσουν διά της βίας όλες τις γεωτρήσεις της Κ.Δ. είτε θα προχωρήσουν και αυτοί στις δικές του. Μέσα από την απειλή του ο κ. Οζεράι στην ουσία παραδέχεται ότι το πιο πιθανό είναι ότι

δεν θα καταφέρουν να παρεμποδίσουν την ΕΧΧΟΝΜΟΒΙΛ τον Οκτώβριο και αργότερα την TOTAL να προχωρήσουν σε γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Η μη συμπερίληψη του τεμαχίου 10 στη τουρκική navtex και οι δηλώσεις της αμερικανίδας πρέσβειρας ενισχύουν αυτή την εντύπωση. Αντίστοιχα ο κ. Οζεράι γνωρίζει ότι οι προσπάθειες παρεμπόδισης στο «Καλυψώ» απέτυχαν λόγω της δυναμικής παρουσίας και αντίδρασης των Γάλλων. Ας το καταλάβουν οι Τ/κ ηγέτες.

Ως κοινότητα δεν έχουν και ούτε θα τους αναγνωριστούν ποτέ κυριαρχικά δικαιώματα στην κυπριακή ΑΟΖ. Αυτά ανήκουν μόνο σε κράτη και στην περίπτωση μας στην Κ.Δ. Αν θέλουν να απολαύσουν αυτά που τους αναλογούν ας συμβιβαστούν στα θέματα της ομοσπονδιακής λύσης ώστε να αποκτήσουν και λόγο μέσα από τις δομές της ομοσπονδιακής κυβέρνησης.

Το φυσικό αέριο της ανατολικής Μεσογείου μαζί και το Κυπριακό έχει λόγω μεγέθους των συνολικών κοιτασμάτων αποκτήσει στρατηγική αξία για την Ε.Ε. και τις ΗΠΑ. Εκτιμώ ότι δεν θα αφεθεί η αφερέγγυα και απρόβλεπτη Τουρκία να το ελέγξει μέσα από τον Τ/κ Δούρειο Ίππο.

Από την άλλη η Κ.Δ., ως το μόνο νόμιμο κράτος στο οποίο ανήκουν και οι Τ/κ, θα πρέπει με δική της μονομερή πρωτοβουλία να προετοιμάσει ειδικό σχέδιο που να προνοεί την από τώρα διάθεση ποσού, ίσου με το 20% από τα όσα εισπράχθηκαν από τις αδειοδοτήσεις των εταιριών, προς όφελος των Τ/κ πολιτών της. Έτσι θα αποδείξει εμπράκτως την ειλικρινή πρόθεση σε περίπτωση ομοσπονδιακής λύσης να εφαρμόσει τα όσα προνοούνται στη σύγκληση Ταλάτ-Χριστόφια.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Επιμένουν στη διακοπή των εργασιών ως τη λύση

Η επανέναρξη συνομιλιών περνάει μέσα από τις εξελίξεις στην ΑΟΖ για τους Τ/κ

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Ο Ασίμ Ακάνσοϊ είναι υψηλόβαθμο στέλεχος της τ/κ Αριστεράς, που βρέθηκε στο πλευρό του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και παρακολούθησε από κοντά τις εξελίξεις στο Κυπριακό. Ανέλαβε το αξίωμα του γενικού γραμματέα του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος (ΡΤΚ), εκλέχθηκε στη «Βουλή» και βρέθηκε στο αξίωμα του «υπουργού Εσωτερικών». Σήμερα, παρά τις μεγάλες δυσκολίες και τις προκλήσεις στο πεδίο του Κυπριακού, παραμένει ένθερμος υποστηρικτής της ομοσπονδιακής λύσης και κατά διαστήματα έρχεται στο προσκήνιο με την κριτική που ασκεί και στις δύο διαπραγματευτικές ομάδες. Αναλύοντας για λογαριασμό της «Κ» τις τελευταίες εξελίξεις στο Κυπριακό, μιλάει για επιμονή της τ/κ πλευράς στους νέους όρους που θέτει για την επανέναρξη των συνομιλιών αλλά εκφράζει και έντονο προβληματισμό για τους χειρισμούς της ηγεσίας Αναστασιάδη.

Η επιμονή σε όρους

Έντονα προβάλλεται όμως η άποψη ότι σε περίπτωση που οι δύο πλευρές δείξουν πολιτική βού-

ληση για λύση, υπάρχουν ακόμη όλες οι κατάλληλες προϋποθέσεις για να έρθει στο προσκήνιο η προοπτική. «Η δυναμική ακόμη είναι υπαρκτή, τονίζει, ωστόσο, ότι σημασία έχει το πλαίσιο μέσα στο οποίο εκ νέου θα προβληθεί. Δεν είναι εφικτή η προβολή μιας νέας δυναμικής, με χρονοβόρες προσεγγίσεις που δεν επικεντρώνονται στο αποτέλεσμα και αμφισβητούν θέσεις, αναλύσεις και ευαισθησίες που μελετήθηκαν κατά τα προηγούμενα δύο χρόνια. Σε αυτό το σημείο προβλέπω ότι ο γ.γ. των Η.Ε. θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο». Στην ε/κ πλευρά επικρατεί η άποψη ότι οι όροι της τ/κ πλευράς για την επανέναρξη των συνομιλιών (χρονοδιάγραμμα, διαιτησία κ.ο.κ.) μακροπρόθεσμα οδηγούν στην αναγνώριση της «ΤΔΒΚ». Η τ/κ πλευρά προσεγγίζει αυτή τη σκέψη με δυσφορία για το ότι η ε/κ πλευρά δεν λαμβάνει υπόψη τις επισημάνσεις της τ/κ κοινότητας. «Πιστεύω ότι οι φόβοι και προβληματισμοί που δημιουργούν φαντασιώσεις και σενάρια έχουν περικυκλώσει την ε/κ πολιτική σκηνή», τονίζει ο κ. Ακάνσοϊ. «Παρατηρώ ότι η ε/κ άρχουσα τάξη έχει απομακρυνθεί

Σε περίπτωση που οι δύο πλευρές δείξουν πολιτική βούληση για λύση, υπάρχουν ακόμη όλες οι κατάλληλες προϋποθέσεις για να έρθει στο προσκήνιο η προοπτική, λέει ο Ασίμ Ακάνσοϊ.

Να αποδώσει σημασία η ε/κ πλευρά στην επιμονή των τ/κ πολιτικών δυνάμεων που υποστηρίζουν την ομοσπονδιακή λύση.

από την πολιτική ισότητα και τις παραμέτρους της ομοσπονδίας. Γι' αυτόν τον λόγο δεν προωθούνται τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Λ.χ. για ποιο λόγο εμποδίζονται οι απευθείας σχέσεις μας με την Ε.Ε., στις οποίες αποδίδουμε μεγάλη σημασία ως κοινότητα; Έτσι, σύμφωνα με τον ίδιο, η ε/κ πλευρά πρέπει να στρέψει το βλέμμα της προς την τ/κ κοινότητα και να επικεν-

τρωθεί στην προοπτική της συνεργασίας, ενώ πρέπει να αποδώσει σημασία στην επιμονή των τ/κ πολιτικών δυνάμεων που υποστηρίζουν την ομοσπονδιακή λύση, στο μοντέλο συνεργασίας που θα βασίζεται στις παραμέτρους του ΟΗΕ. Από τη σκοπιά του, σε περίπτωση που η ε/κ πλευρά προχωρήσει σε αυτοκριτική και αναθεωρήσει τη γραμμή της στο Κυπριακό, υπάρχουν περιθώρια για συμβιβαστικές λύσεις σε μια σειρά, ζωτικής σημασίας ζητημάτων, όπως λ.χ. στο πεδίο των εγγυήσεων. «Η ανάγκη της μιας πλευράς για ασφάλεια δεν μπορεί να αποτελεί απειλή για την άλλη. Θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένας εύλογος μηχανισμός (που θα αντιμετωπίζει αυτούς τους προβληματισμούς). Και οι δύο πλευρές πρέπει να αποδώσουν σημασία

στους δικαίους προβληματισμούς και των δύο κοινοτήτων», τονίζει.

Διακοπή εργασιών

Στο πεδίο της ΑΟΖ, ο κ. Ακάνσοϊ προβάλλει την άποψη ότι καθήκον των πολιτικών είναι η απομάκρυνση της δυναμικής της αντιπαράθεσης από το προσκήνιο. Την ίδια στιγμή επισημάνει ότι η θέση της ε/κ πλευράς γι' αυτό το ζήτημα είναι απαράδεκτη για την τ/κ κοινότητα: «Εμείς να αναζητήσουμε (φυσικό αέριο). Σε περίπτωση λύσης, θα σας δώσουμε το μερίδιό σας. Τι θα συμβεί σε περίπτωση που ανακαλυφθούν ικανοποιητικά αποθέματα στο βόρειο κομμάτι του νησιού; Θα γίνουν αποδεκτά τα ίδια επιχειρήματα; Δεν θα προκληθεί μια νέα κρίση, με την οποία το νησί θα οδηγηθεί σε τελική διχο-

Το βελούδινο διαζύγιο

Τι θα συμβεί σε περίπτωση που οι δύο πλευρές δεν προχωρήσουν αμέσως στην επανέναρξη των συνομιλιών και δεν βρεθεί μια συμβιβαστική λύση για το ζήτημα της ΑΟΖ; Θα μπορούσε να ξεκινήσει η συζήτηση γύρω από το περίφημο μοντέλο του «βελούδινου διαζυγίου», ενδεχομένως πριν από τις «προεδρικές εκλογές» του 2020; «Πρέπει επιτέλους να κατανοήσουμε το αν η ε/κ πλευρά επιθυμεί λύση ή όχι. Απομακρύνεται από τη λύση εξαιτίας διαφορετικών λόγων ή όχι; Δεν χρειάζεται να αναμένουμε τις προεδρικές εκλογές στον βορρά για να καταλήξουμε σε συμπεράσματα. Ήδη συζητάμε διάφορες διεξόδους και νέες αναζητήσεις», τονίζει ο κ. Ακάνσοϊ, ο οποίος εκφράζει έντονο προβληματισμό για την έλλειψη εμπιστοσύνης στις σχέσεις των δύο πλευρών αλλά και για τα χρονικά περιθώρια που στενεύουν.

τόμηση; Τα τετελεσμένα γεγονότα μας οδηγούν σε ένταση. Όσο οι συνομιλίες βρίσκονται στο προσκήνιο, τέτοιου είδους πρωτοβουλίες πρέπει να διακοπούν (παγώσουν) μέχρι τη συνολική λύση». Σε διαφορετική περίπτωση, ο κ. Ακάνσοϊ πιστεύει ότι η Κύπρος βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα μεγάλο πρόβλημα και τονίζει: «Προσωπικά πιστεύω ότι δεν πρέπει να απαντήσει η τουρκική πλευρά με λανθασμένο τρόπο στο λάθος που πράττει η ε/κ πλευρά. Ωστόσο, δεν παρατηρώ ευαισθητοποίηση (των εμπλεκόμενων πλευρών). Γίνεται η χρήση στρατιωτικών και διπλωματικών μέσων για προβολή ισχύος. Γι' αυτό τον λόγο μια ώρα αρχύτερα οι ηγέτες πρέπει να επιστρέψουν στις συνομιλίες και να βρουν μια λύση με βάση τη λογική win-win».

Κέρδισε 1 MINI Cooper 5θυρο αυτόματο

Μπες στην κλήρωση

www.petrolinakaikerdises.com

Με καύσιμα κίνησης
€20 και άνω

Καταχώρησε στο www.petrolinakaikerdises.com τον μοναδικό κωδικό που αναγράφεται στο κουπόνι και μπες στην κλήρωση.
*Όροι και προϋποθέσεις www.petrolina.com.cy

Μοναδική προσφορά στα λιπαντικά*

eni i-Sint 5W-30 all fluids	eni i-Sint 10W-40 all fluids	eni i-Base 15W-40 all fluids	eni i-Ride scooter
€5,25 ανά λίτρο	€3,95 ανά λίτρο	€3,50 ανά λίτρο	€4,75 ανά λίτρο

Με καύσιμα κίνησης **€20 και άνω**, ισχύει η ειδική τιμή των **€3,50** ανά λίτρο στο λιπαντικό eni i-Base 15W-40.

* Η προσφορά ισχύει για αγορά ή/και αλλαγή λαδιού για το λιπαντικό eni i-Base 15W-40 σε συσκευασίες 1 λίτρου και 4 λίτρων. Ειδικές τιμές ισχύουν για αγορά ή/και αλλαγή λαδιού και για τα λιπαντικά eni i-Sint 10W-40 και eni i-Sint 5W-30, €3,95 και €5,25 ανά λίτρο αντίστοιχα, σε συσκευασίες 1 λίτρου και 4 λίτρων καθώς και στο λιπαντικό eni i-Ride Scooter 2T €4,75 ανά λίτρο στη συσκευασία 1 λίτρου.
*Όροι και προϋποθέσεις www.petrolina.com.cy

Δείπνο με πρώτο blame game και κυρίως Φ.Α.

Αποκωδικοποίηση της στάσης αναμονής Ακιντζί, μετά τα συμβαίνοντα στο «3» και οι παγίδες

Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΛΑ

Το φημολογούμενο δείπνο Αναστασιάδη-Ακιντζί, που θα επαναπροσδιόριζε κατόπιν τη νέα αρχή στις συνομιλίες για το Κυπριακό, που σύσσωμο σχεδόν το διπλωματικό παρασκήνιο την έχει προαναγγείλει, κρύβει, όπως λένε πολιτικές πηγές και πολλές παγίδες. Κυρίως ως προς τα όσα αναμένεται εκεί να θίξει ο Ακιντζί, που με βεβαιότητα όπως λένε οι ίδιες πηγές, θα έχουν δυο άζονες. Από τη μια το blame game για τα όσα όχι μόνο έγιναν στο Κραν-Μοντάνα από ε/κ πλευράς αλλά και για τα όσα δεν έκανε κατόπιν η πλευρά Αναστασιάδη εφόσον είχε κατά νου τις εκλογές. Σημείο που κατά κόρον επαναλαμβάνονταν από τ/κ πλευράς. Από την άλλη, οι εξελίξεις γύρω από το φυσικό αέριο θεωρούνται εκ των ων ουκ άνευ. Σε πολιτικό επίπεδο, λένε οι πληροφορίες της «Κ», αν δεν υπάρξει προετοιμασία από την πλευρά του Προέδρου της Δημοκρατίας, μπορεί η εκεί παρουσία του εκεί να είναι και λάθος. «Δεν είναι ένα απλό βήμα το να παρευρεθεί σε δείπνο ο Πρόεδρος με τον Ακιντζί. Ο τελευταίος θα έχει οδηγίες από την Τουρκία και εμείς θα πρέπει να έχουμε απαντήσεις» τονίστηκε στην «Κ». Οπότε, το ερώτημα που προκύπτει είναι πώς μπορεί να έχει έτοιμη απάντηση για τα προαναφερθέντα ο Πρόεδρος Αναστασιάδης, εφόσον δεν αναμένεται να παραμείνει η συζήτηση στο Κυπριακό, παρά τις περί του αντιθέτου διπλωματικές νουθεσίες για το ότι δεν είναι οι εξελίξεις στο φυσικό αέριο που προηγούνται.

Προϋποθέσεις και αποφάσεις

Μία εκ των απαντήσεων που δίνουν στην εφημερίδα διπλωματικές πηγές είναι να παρευρεθεί μεν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας στο δείπνο, αλλά το τι θα ειπωθεί στο τέλος να είναι προαποφασισμένο από την αρχή. «Το ανακοινωθέν που θα βγει μετά το πέρας του δείπνου, να έχει συμφωνηθεί και από τις δύο πλευρές από πριν. Μια τέτοια λύση θα μπορούσε να απαλλάξει τον Πρόεδρο από το βάρος της συζήτησης επί θεμάτων στα οποία δεν είναι υποχρεωμένος να δώσει απαντήσεις», τονίζεται σχετικά. Σε παρατήρηση ότι διαφαίνεται πως δεν υπάρχει περίπτωση να μην μπει το φυσικό αέριο στη συζήτηση, πολιτική πηγή τόνισε πως δεν είναι ανάγκη να μη

—
Αν κριθεί ωφέλιμη η δημιουργία τερματικού στην Κύπρο, να δοθεί η υποδομή στη Ρωσία λένε πηγές.

συζητηθεί καθόλου το φυσικό αέριο, εφόσον μπορούν να επαναληφθούν περιφερειακά αυτού θέματα. «Πιθανά μελλοντικά έσοδα, τρόπος διαμοιρασμού ή τι γίνεται με το ταμείο δεν είναι απαγορευτικά. Και σίγουρα δεν εμπίπτουν στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Λευκωσίας ή στην ακύρωσή τους, όπως ζητούν και οι Τ/κ και η Τουρκία διαρκώς» τονίζεται σχετικά. Το ότι πάντως η Τουρκία θέλει συνδιαχείριση του Φ.Α., σε ποσοστό 50-50, είναι κοινός τόπος ανάμεσα σε πολιτικές πηγές. ενώ φαίνεται πως αναπτύσσονται και επιχειρήματα που βρίσκουν την απαρχή τους στα όσα έγιναν με την ΕΝΙ στο τεμάχιο «3». Επιχειρήματα που αφορούν και τη συμπεριφορά των Τ/κ μετά το «στοπ» από τουρκικά πλοία στο ιταλικό πλοίο, και η οποία είναι σχεδόν εφάμιλλη της Τουρκίας. «Δεν είναι μυστικό ότι χάρηκαν στα Κατεχόμενα με τα όσα έκανε η Τουρκία στην ΑΟΖ» ειπώθηκε στην εφημερίδα. Από την άλλη, για να μεγαλώσει ακόμη περισσότερο η διεθνοποίηση του κυπριακού φυσικού αερίου, υπάρχουν και προτάσεις που αφορούν στην ακόμη μεγαλύτερη εμπλοκή του διεθνή παράγοντα αλλά και της Ρωσίας.

Αν και εφόσον γίνει το δείπνο μεταξύ Αναστασιάδη-Ακιντζί, πηγές λένε πως εκεί μπορούν να συζητηθούν θέματα πέραν του φυσικού αερίου και που δεν άπτονται των ενεργειακών σχεδιασμών της Λευκωσίας.

Τι άλλο μπορεί να γίνει

Κι ενώ οι πληροφορίες θέλουν τον ΥΠΕΞ Νίκο Χριστοδουλίδη να προετοιμάζει και ταξίδι στη Ρωσία το επόμενο διάστημα, και όπως έχουν τα δεδομένα στην περιοχή μας φέρει ειδική βαρύτητα, στη Λευκωσία αρμόδιες πηγές λένε πως η βεντάλια του ενεργειακού σχεδιασμού είναι μακριά και δεν εξαντλείται στα όσα μέχρι σήμερα έχουν γίνει. Ίσως, λένε οι ίδιες πληροφορίες,

θα πρέπει να εμπλακεί και η Ρωσία με άλλο τρόπο. «Θα μπορούσαμε σε έναν ευρύτερο σχεδιασμό να δώσουμε την ενεργειακή υποδομή στη Ρωσία, ανοίγοντας έτσι τον χάρτη των εμπλεκόμενων στα ενεργειακά. Και αυτό διότι, πληροφορίες από τις ίδιες τις εταιρείες λένε πως δεν είναι στην πρώτη γραμμή η πιθανή δημιουργία αγωγού μέσω Τουρκίας. Κάτι που ακούγεται σαν σενάριο, ειδικά από το παρασκήνιο στην Άγκυρα.

Αν όμως από την άλλη, τελικά κριθεί πως αξίζει να δημιουργηθεί τερματικό στην Κύπρο, τότε μπορεί να εμπλακεί η Ρωσία στη δημιουργία του και εν γένει στα έργα υποδομής», τονίζεται σχετικά. Ωστόσο, για να πραγματοποιηθεί ένα τέτοιο βήμα, πρέπει να συνυπολογιστούν το κόστος και το όφελος, που επικάθεται ουσιαστικά πάνω και στις ποσότητες που θα ανευρεθούν τελικά στην κυπριακή ΑΟΖ.

Σκοπός του κυπριακού Συμβουλίου Ασφαλείας, θα είναι η μελέτη των όσων συμβαίνουν στην περιοχή και όχι μόνο, αλλά και η εκπόνηση σεναρίων που θα παραδίδονται στο Εθνικό Συμβούλιο.

Πιθανή δημιουργία Κυπριακού Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας

Την ίδια ώρα, μπορεί το περιστατικό στο τεμάχιο «3» ν' ανήκει στο παρελθόν νοούμενου όμως ότι εξελίσσονται τα ενεργειακά, μελετώνται ιδέες και προτάσεις αναφορικά με τους τρόπους αντίδρασης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μία εξ αυτών και η οποία έρχεται και από το παρελθόν εφόσον είχε προταθεί και στο εθνικό από τον επικεφαλής της Συμμαχίας Πολιτών Γιώργο Λιλλήκα, είναι η πιθανή δημιουργία Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας. Κρίνεται από αρμόδιες πηγές, πως έρχονται κρίσιμες ώρες που απαιτούν διαρκή σχεδιασμό εφ' όλης της ύλης. Το θέμα ήδη

έχει ανακινηθεί στην Ελλάδα μέσα στην εβδομάδα, εφόσον συζητήθηκε μεταξύ του πρωθυπουργού Αλέξη Τσίπρα και του Σταύρου Θεοδωράκη, ενώ δεν φαίνεται να είναι αρνητικές προς το ενδεχόμενο και οι εκεί πολιτικές δυνάμεις της αντιπολίτευσης. Η συζήτηση, ωστόσο, μόλις έχει ανοίξει, χωρίς να υπάρχει διασύνδεση στην Κύπρο με τα όσα λέγονται στην Ελλάδα, ωστόσο, εντός χώρας διαφαίνεται να υπάρχει το υπόβαθρο και ότι σύμφωνα με πληροφορίες, έχουν γίνει και ορισμένες πρώτες διερευνητικές επαφές. Αυτές αφορούν την πιθανή σύνθεση του κυπρια-

κού Συμβουλίου Ασφαλείας, οπότε εξυπακούεται πως θα πρέπει να υπάρχει συμμετοχή από εμπλεκόμενα υπουργεία ΥΠΕΞ, ΥΠΑΜ, ΥΠΟΙΚ μεταξύ άλλων, ενώ σκοπός θα είναι η μελέτη των όσων συμβαίνουν στην περιοχή και όχι μόνο, αλλά και η εκπόνηση σεναρίων που θα παραδίδονται στο Εθνικό Συμβούλιο. Ούτως ή άλλως, λένε πηγές, η κλιμάκωση είναι το βασικό κίνητρο της Τουρκίας και το βλέπουμε και σε Ελλάδα και Κύπρο και στη Συρία. Οπότε, το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να προετοιμαστούμε όσο το δυνατόν καλύτερα, προστίθεται.

Απώλεια για την Άγκυρα η αποπομπή Τίλερσον

Ρίσκα και προκλήσεις δημιουργεί για την Τουρκία η αλλαγή φρουράς στο αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών

Του ΝΙΚΟΝ ΣΤΕΛΓΙΑ

Η αλλαγή φρουράς στο αμερικανικό ΥΠΕΞ επιφυλάσσει αντίκτυπο για τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις, εφόσον ο άξονας Τουρκίας-ΗΠΑ, ο οποίος παραμένει αντιμέτωπος με πολλά προβλήματα το τελευταίο διάστημα, ενδέχεται ν' αντιμετωπίσει νέα ρίσκα και προκλήσεις. Στο συγκεκριμένο συμπέρασμα καταλήγουν πηγές της «Κ», οι οποίες παρακολουθούν τις εξελίξεις στις αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Στην Άγκυρα, το γενικό συμπέρασμα είναι ότι η απομάκρυνση του Μαξ Τίλερσον από το τιμόνι της αμερικανικής διπλωματίας δεν αποτελεί καλό οίονό για τις αμερικανοτουρκικές σχέσεις.

Ο Τίλερσον αποχώρησε για να αφήσει τη θέση του σε έναν σκληροπυρηνικό, συντηρητικό εν αποστρατεία στρατηγό, οι απόψεις του οποίου για το Ισλάμ, στο παρελθόν, έχουν αναστατώσει την ίδια τη μουσουλμανική κοινότητα των ΗΠΑ. Επιπρόσθετα μόλις λίγες ώρες

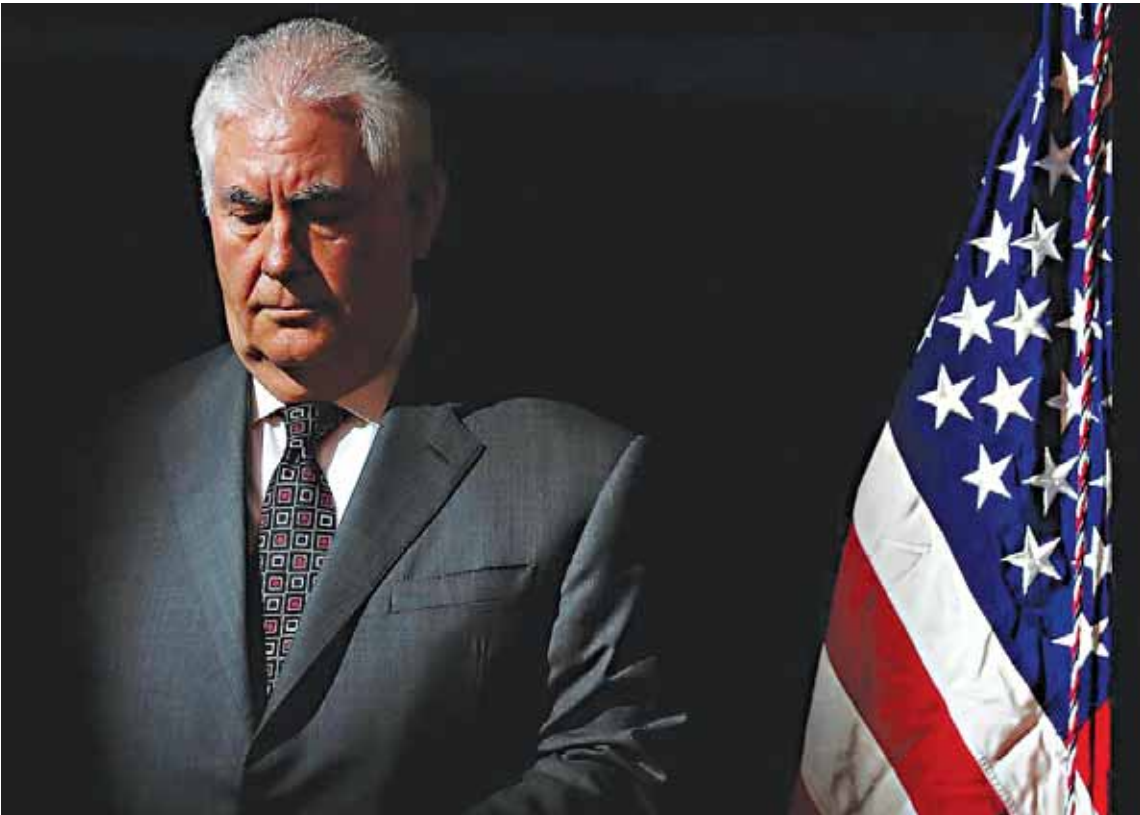
—
Ο «σκληροπυρηνικός» Πομπέο θα ζητήσει να αναθεωρήσει τις τρεις ομάδες εργασίες με την Τουρκία.

μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα στην Τουρκία, ο νέος πλέον υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ πέρασε στην ιστορία ως το μέλος της αμερικανικής ηγεσίας που χαρακτήρισε ως ισλαμιστική δικτατορία τη σημερινή διακυβέρνηση της Τουρκίας.

Η Άγκυρα έχασε...

Την παραπάνω άποψη συμμερίζεται και ο αναλυτής και δημοσιογράφος Ιλχάν Τανίρ που επισημαίνει ότι την προηγούμενη περίοδο, παρά τα μεγάλα προβλήματα στις διμερείς σχέσεις ΗΠΑ-Τουρκίας, ο απερχόμενος υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ είχε κατορθώσει να δημιουργήσει ένα πλαίσιο διαλόγου και συνεργασίας με την Άγκυρα. Ο Τίλερ-

σον ήταν αυτός που είχε προϊδέασει την τουρκική πλευρά για μια πιθανή χρυσή τομή στην περίπτωση του Μίμιπτις, το οποίο βρίσκεται στο στόχαστρο της Άγκυρας μαζί με το Άφριν, στο βόρειο τμήμα της Συρίας. Παράλληλα, εκείνος ήταν ο εμπνευστής των τριών ομάδων εργασίας για την επιδιόρθωση των διμερών σχέσεων. Η μια ομάδα αφορούσε το Ιράκ, η άλλη τη Συρία και η τελευταία την επιστροφή του Φετουλάχ Γκιουλέν στην Τουρκία. Η τουρκική πλευρά εξέφραζε μεγάλες ελπίδες και αισιοδοξία για το έργο αυτών των ομάδων εργασίας. Σήμερα, η παύση του Τίλερσον θέτει, με απρόσμενο τρόπο, τέλος στο κλίμα αισιοδοξίας που επικρατούσε την προηγούμενη περίοδο στην τουρκική πρωτεύουσα. Αυτό επισημαίνει ο κ. Τανίρ, ο οποίος προειδοποιεί ότι στη νέα περίοδο, στο τιμόνι της αμερικανικής διπλωματίας θα βρεθεί ένας σκληροπυρηνικός, συντηρητικός πολιτικός, ο οποίος διατηρεί στενές σχέσεις με τον Αμερικανό Πρόεδρο και δεν κρύβει τις εχθρικές

Η παύση του Τίλερσον θέτει, με απρόσμενο τρόπο, τέλος στο κλίμα αισιοδοξίας που επικρατούσε την προηγούμενη περίοδο στην τουρκική πρωτεύουσα.

διαθέσεις του για το πολιτικό Ισλάμ, το Ιράν και τους παράγοντες που στη Μέση Ανατολή αντιτίθενται στην ηγεμονία των ΗΠΑ.

Μεγάλο ρίσκο...

Σύμφωνα με τον κ. Τανίρ, ο Μάικ Πομπέο είναι υπέρ της χρήσης του «hard power» των ΗΠΑ σε πολλά πεδία: στη Συρία, στο Ιράν ενώ δια-

τηρεί και πολύ στενές σχέσεις με το Ισραήλ. Την ίδια στιγμή, στρέφεται εχθρικά κατά των ισλαμιστικών κινήματων, με πολλά από τα οποία συνεργάζεται η Τουρκία στην ευρύτερη περιοχή. Το σίγουρο είναι ότι ο «σκληροπυρηνικός» Πομπέο, πρώτα από όλα, θα ζητήσει να αναθεωρήσει τις περίφημες τρεις ομάδες εργασίες με την Τουρκία. Την

ίδια στιγμή, θα δημιουργήσει μια νέα στρατηγική για τη Μέση Ανατολή και φυσικά την Τουρκία. Υπογραμμίζοντας αυτό το σημείο, ο κ. Τανίρ προβλέπει ότι ο νέος ΥΠΕΞ των ΗΠΑ, προς μεγάλη απογοήτευση της Άγκυρας, δεν πρόκειται να απομακρυνθεί από τη γραμμή της Σαουδικής Αραβίας, της Αιγύπτου και του Ισραήλ.

Διεκδικώ τη θέση του αναπληρωτή προέδρου

Στόχος μου να συνδράμω στην ενότητα και την ενδυνάμωση του Δημοκρατικού Κόμματος, λέει στην «Κ» ο Μαρίνος Μουσιούττας

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Μετά και την απόφαση του Μάρκου Κυπριανού να μην επαναδιεκδικήσει στις επικείμενες εσωκομματικές εκλογές του ΔΗΚΟ, ο γενικός γραμματέας και βουλευτής Λευκωσίας Μαρίνος Μουσιούττας αποκαλύπτει σε συνέντευξή του στην «Κ» την απόφασή του να διεκδικήσει τη θέση του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΚΟ σε μία προσπάθεια να συνδράμει στην ενότητα και την ενδυνάμωση του κόμματος. Ο Μαρίνος Μουσιούττας επισημαίνει πως δεν είναι ευχάριστο να βλέπεις τη διαγραφή φίλων πολιτικών και συνοδοιπόρων, ωστόσο, ο χρόνος επιουλώνει πάντα τις πληγές, καθώς στην πολιτική τίποτα δεν είναι στατικό. Όπως σημειώνει, μετά τις διαγραφές δεν έχουν κλείσει οι εσωκομματικές πληγές αλλά τουλάχιστον έχει σταματήσει η αιμορραγία.

—Ανήκτε στην ηγετική πυραμίδα του κόμματος, ωστόσο, κρατήσατε χαμηλούς τόνους γύρω από τις διαγραφές δημοϊκών στελεχών. Θα μπορούσε το όλο ζήτημα να τύχει διαφορετικού χειρισμού;

—Ανήκω στην κατηγορία εκείνων των στελεχών που μεγάλωσαν μέσα στο κόμμα. Που έζησαν και βίωσαν όλη την ιστορική του πορεία. Που γέυτηκαν χαρές αλλά και πίκρες, και που σήμερα εξακολουθούν να δηλώνουν με περηφάνια πως ανήκουν σε αυτή την μεγάλη, δημοκρατική, κεντρώα παράταξη. Ό,τι εία να πω επί του θέματος το είπα ευθαρσώς μέσα στα συλλογικά όργανα του κόμματος. Ξέρετε δεν είναι ευχάριστο να βλέπεις να διαγράφονται φίλοι, πολιτικές συνοδοιπόροι και συνεργάτες σου. Έγινε

μια διαδικασία όπως προβλέπεται και από το καταστατικό. Η ιστορία απέδειξε πως στην πολιτική τίποτα δεν είναι στατικό και τίποτα δεν μπορεί να μην ανατραπεί. Ο χρόνος επούλώνει πάντα τις πληγές και μπορεί είτε κάτι να το απομακρύνει και να το αποξενώσει επ' αόριστο, είτε μέσα από τις κατάλληλες συνθήκες να το αναθερμάνει και να το επανασυγκολλήσει.

Διαγραφές και αιμορραγία
–Με τις διαγραφές στελεχών κλείνουν οι εσωκομματικές πληγές του κόμματος;

—Ο κύκλος των παραπομπών στο πειθαρχικό έχει κλείσει. Εκείνο όμως που διανοίγεται μπροστά μας είναι η ευκαιρία για ανασυγκρότηση, αναδιοργάνωση και ενδυνάμωση. Μετά την καταγίδια επέρχεται πάντα η ηρεμία και μετά τέλος εμφανίζεται η ηλιαχτίδα ελπίδας. Προχωράμε μπροστά. Στην ερώτησή σας, αν έχουν κλείσει οι εσωκομματικές πληγές μετά τις διαγραφές, θα σας απαντήσω χαριτολογώντας ότι έχει σταματήσει η αιμορραγία.

—Δέχεστε επικρίσεις ότι το ΔΗΚΟ έχει χάσει τον ρυθμιστικό ρόλο του αλλά και τον μετριοπαθή του λόγο. Το κόμμα αλλάζει ταυτότητα; Στόχος είναι ένα μικρότερο σε ποσοστά αλλά «καθαρό» κόμμα;

—Το ΔΗΚΟ έχει διαχρονικά διέλθει διά μέσου πολιτικών συμπληγμάτων και στο τέλος βγήκε αλώβητο. Να θυμίσω την αποχώρηση του Αλέκου Μιχαηλίου το 1980 και τη ίδρυση της ΝΕ.ΔΗ.ΠΑ., να θυμίσω την αποχώρηση του Αλέξη Γαλανού το 1998 και την ίδρυση του Κ.Ε.Α, να θυμίσω την αποχώρηση του Ντίνου Μιχαηλίου το 1998 και την ίδρυση του Α.ΔΗ.Κ. ή τέλος ακόμη, να θυμίσω τις δια-

Με δεδομένη πλέον τη κένωση της θέσης του αναπληρωτή πρόεδρου και μετά από ώριμη σκέψη, αποφάσισα να διεκδικήσω και να υποβάλω υποψηφιότητα για τη θέση του αναπληρωτή προέδρου, λέει στην «Κ» ο Μαρίνος Μουσιούττας.

Η κένωση της θέσης του Μάρκου

-Με δεδομένο ότι ο Μάρκος Κυπριανού δεν θα επαναδικικωθεί, να θεωρήσουμε πως θα διεκδικήσετε εσείς τη θέση του αναπληρωτή πρόεδρου; -Με τον Μάρκο Κυπριανού μια συνδέσιμη φιλία δεκαετιών. Η εκτίμησή μου προς το πρόσωπό του αλλά και την προσφορά του στο κόμμα είναι δεδομένη. Ο Μάρκος Κυπριανού είναι ένα στέλεχος που έχει πολλά ακόμα να προσφέρει τόσο στο Δημοκρατικό Κόμμα όσο και στην Πολιτεία ευρύτερα. Είναι ο άνθρωπος, ο οποίος στάθηκε δίπλα στο Νικόλα Παπαδόπουλο όταν πολλοί άλλοι εγκατέλειπαν το «καράβι». Σίγουρα θα επιθυμούσα την παραμονή του στην ηγεσία του κόμματος, κάτι που συζητήσαμε και κατ' ιδίαν. Η απόφασή του όμως είναι απόλυτα σεβαστή. Μετά από πολλή σκέψη και διαβούλευση με τους συνεργάτες μου, τον τελευταίο καιρό έχω κάνει περιοδείες σε αρκετές περιοχές της Κύπρου με στόχο να αφουγκραστώ τις απόψεις των απλών Δημοκρατών για την επόμενη μέρα του κόμματος. Με δεδομένη πλέον τη κένωση της θέσης του αναπληρωτή πρόεδρου και μετά από ώριμη σκέψη, αποφάσισα να διεκδικήσω και να υποβάλω υποψηφιότητα για τη θέση του αναπληρωτή πρόεδρου. Στόχος μου είναι να συνδράμω στην ενότητα αλλά και την ενδυνάμωση του κόμματος. Θα σταθούμε όρθιοι για άλλη μια φορά, κρατώντας άσβεστη την αγωνιστική, πατριωτική φλόγα του Δημοκρατικού μας κόμματος.

γραφές μετά τις εκλογές του 2013. Σε όλες τις περιπτώσεις δεν ήταν όμως οι Κασσάνδρες που ορέγονταν την εξασθένηση και αποδόμηση του ΔΗΚΟ. Το κόμμα, όμως άντεξε, γιατί το Δημοκρατικό Κόμμα δεν το αποτελούν απλώς και μόνο τα στελέχη του, αλλά το δημιουργήσαν, το στηρίζαν και το στηρίζουν άτομα του αγωνιστικού, πατριωτικού, δημοκρατικού κέντρου. Γιατί το ΔΗΚΟ αποτελούσε και αποτελεί αναγκαία και βασική απαίτηση του κεντρικού χώρου. Κανένας πρόεδρος δεν μπορεί να κυβερνήσει και να παραγάγει έργο χωρίς την

“

Το ΔΗΚΟ έχει διαχρονικά διέλθει διά μέσου πολιτικών συμπληγάδων και βγήκε αλώβητο.

κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Το ΔΗΚΟ παραμένει ρυθμιστής και με αυξημένη πολιτικό λόγο και ρόλο, τόσο εντός όσο και εκτός βουλής. Η αντίληψη ότι πρέπει το Δημοκρατικό Κόμμα να βρίσκεται στη νομή της εξουσίας για να έχει μεγαλύτερα ποσοστά, θεωρώ ότι είναι μια παρωχημένη αντίληψη κάποιων άλλων δεκαετιών, που σήμερα δεν βρίσκει απήχηση στην κοινωνία. Η μετριοπάθεια διαχρονικά χαρακτηρίζει το ΔΗΚΟ και αυτό δεν πρόκειται να αλλάξει. Στόχος μας είναι ένα ισχυρό, συμπαγές και υπεύθυνο κόμμα. Ο κόσμος του ΔΗΚΟ επ' αυτού δεν πρέπει να ανησυχεί. Η επόμενη μέρα μας βρίσκεται ενωμένους και έτοιμους

για νέους αγώνες, που θα οδηγήσουν το κόμμα ψηλά εκεί ακριβώς που επιβάλλει η ιστορία του.

—Εκφράζετε ικανοποίηση για τη συσπείρωση του ΔΗΚΟ, στις εκλογές, ενώ την ίδια ώρα επιρρίπτετε την ευθύνη της ήττας στην εσωκομματική σας αντιπολίτευση. Αυτό δεν είναι αντικρουόμενο;

—Η συσπείρωση του κόμματος ξεπέρασε το 75% και μπορούσε για ακόμη περισσότερο. Άρα κρίνεται ως ικανοποιητικό αλλά όχι ως απόλυτα αρεστό. Δημοκρατία είναι ο σεβασμός στην άλλη άποψη αλλά όχι η υπόταξη της θέσης της πλειοψηφίας. Για το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών ο Μάρκος Κυπριανού έχει παρουσιάσει ενώπιον της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος σχετική αξιολόγηση για τα αίτια και αιτίες της εκλογικής αποτυχίας που περιλαμβάνει τόσο εξωγενείς παράγοντες όπως η προμοδότηση αλλά και εσωγενείς όπως επικοινωνιακές και οργανωτικές ελλείψεις. Θεωρώ πως ήταν μία αντικειμενική έκθεση.

—Οδηγείστε σε εκλογικό συνέδριο. Αναμένεται να αλλάξει κάτι ή αποτελεί εν πολλοίς καταστατική υποχρέωση;

–Το εκλογικό συνέδριο πραγματοποιείται μέσα στο προβλεπόμενο καταστατικό χρονικό πλαίσιο. Η εκλογική διαδικασία αποτελεί την κορωνίδα της δημοκρατικής πεμπτοσύνης. Στην προκειμένη περίπτωση, το εκλογικό συνέδριο δίνει τη δυνατότητα στα μέλη του κόμματος να επικροτήσουν είτε να αποδοκιμάσουν τις πολιτικές της ιεραρχίας του κόμματος και μάλιστα και για το κάθε στέλεχος ξεχωριστά. Το εκλογικό συνέδριο αποτελεί την πολιτική πύξια και τον πολιτικό εξάντα του κάθε κομματικού σχηματισμού.

We Love travelling

www.lovefm.com.cy

Το Love Fm 100.7 και η Cobalt αναζητούν ένα τυχερό ζευγάρι που θα ταξιδέψει στην κοσμοπολίτικη Μύκονο με όλα τα αεροπορικά έξοδα πληρωμένα

Συντονιστείτε στο Love Fm 100.7 και μάθετε πώς θα διεκδικήσετε αυτό το μοναδικό δώρο!

Η κλήρωση θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη 4 Απριλίου από την πρωινή εκπομπή του Τάσου Τρύφωνος και της Χριστιάνας Αρτεμίου.
ΙΣΧΥΟΥΝ ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

COBALT

Ρίχνουν την τράπουλα των ευρωεκλογών

Αρχισε η ονοματολογία των ψηφοδελτίων, ενώ την ίδια στιγμή παρατηρούνται ανακατατάξεις στο εσωκομματικό σκηνικό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μπορεί οι προεδρικές εκλογές να ολοκληρώθηκαν, ωστόσο, για την επόμενη διετία προβλέπονται ανακατατάξεις σε θέσεις και αξιώματα στην κοιμματική σκακιέρα. Στελέχη και πολιτικά πρόσωπα διεκδικούν, άλλοι κοιμματικά αξιώματα άλλοι

θέση στο ευρωκοινοβούλιο για τις εκλογές του Ιουνίου του 2019. Αν και τα δύο ζητήματα διαφέρουν, αμφότερα φαίνεται να επηρεάζουν αλληλένδετα τις όποιες πολιτικές εξελίξεις και την κοιμματική σκακιέρα. Ο ΔΗΣΥ μπαίνει σε εκλογικό συνέδριο χωρίς καμία ανανέωση, ωστόσο, στήνει ήδη σκηνικό για

ένα ανταγωνιστικό ψηφοδέλτιο στις ευρωεκλογές που θα τον βοηθήσει να διατηρήσει τα ποσοστά του. Στο ΑΚΕΛ το εκλογικό συνέδριο αργεί, βέβαια γίνονται ήδη παρασκηνιακά διεργασίες για ομαλή διαδοχή. Σε αυτό το πλαίσιο διενεργούνται επαφές και για τις ευρωεκλογές. Στο ΔΗΚΟ τα βλέμματα

είναι στραμμένα αποκλειστικά στα εσωκομματικά ζητήματα, με τις ευρωεκλογές να αποτελούν μακρινό ζήτημα.

Παρά την εσωκομματική κρίση, θεωρείται επί του παρόντος απομακρυσμένο σενάριο να αμφισβητηθεί ο Νικόλας Παπαδόπουλος από άλλο στέλεχος. Θα υπάρξουν,

ωστόσο, ανακατατάξεις στην ηγεσία, καθώς τόσο η θέση του αναπληρωτή προέδρου όσο και αυτή του αντιπροέδρου παραμένουν κενές. Το μεγάλο ερώτημα είναι πώς θα κινηθεί ο υπόλοιπος ενδιάμεσος χώρος. Ήδη οι προεδρικές εκλογές έδειξαν οργανωτικές αδυναμίες. Αν αυτό συνεπάγεται προσπάθεια

κοινού ψηφοδελτίου για την έκπη έδρα θα διαφανεί το επόμενο διάστημα. Το σίγουρο είναι πως μία σύμπλευση είναι μέσα στα σενάρια που συζητούνται ήδη, καθώς τόσο η ενδυνάμωση του ΕΛΑΜ όσο και η εμφάνιση δύο νέων κινήσεων αποτελούν κίνδυνο επιβίωσης για τα μικρότερα κόμματα του χώρου.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου προχωράει χωρίς αμφισβήτηση από το εκλογικό συνέδριο στην κατάρτιση του ψηφοδελτίου των ευρωεκλογών.

Στοίχημα για ΔΗΣΥ

Η υποβολή υποψηφιότητων για τις εσωκομματικές εκλογές του ΔΗΣΥ επιβεβαίωσαν τις ενδείξεις πως ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν θα έχει καμία ανανέωση κατά τη δεύτερη θητεία της προεδρίας του Αβέρωφ Νεοφύτου. Ο Λευτέρης Χριστοφόρου ανανεώνει τη θητεία του στη θέση του αναπληρωτή προέδρου, ενώ την ίδια στιγμή θα βρίσκεται στις Βρυξέλλες, όπως άλλωστε και την πενταετία που πέρασε. Τη θέση των αντιπροέδρων διεκδικούν οι Στέλλα Κυριακίδου, Γιώργος Γεωργίου, Νίκος Νουρής και Ευθύμιος Διπλάρος. Ο Νίκος Νουρής φέρεται να έχει και την εύνοια της ηγεσίας, καθώς αυτή τη στιγμή θεωρείται το

την Δημητρίου να θεωρείται το φαβορί για τη θέση, καθώς αποτελεί στενό συνεργάτη του συναγερμικού προέδρου. Σε αυτό το πλέγμα δυναμικών στήνεται ήδη το ψηφοδέλτιο για τις ευρωεκλογές τον Ιούνιο του 2019. Το αν κάποια από τα στελέχη που έχουν αποχωρήσει από το κυβερνητικό σχήμα θα έχουν μία θέση στο ψηφοδέλτιο είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Το σίγουρο είναι πως ο Λευτέρης Χριστοφόρου επαναδιεκδικεί θέση στο ευρωκοινοβούλιο και αυτός είναι για πολλούς και ο λόγος που ο ίδιος επιθυμεί εκ νέου τη θέση του αναπληρωτή προέδρου, ούτως ώστε να διατηρήσει την επαφή με τη συναγερμική βάση.

Μαζί με τον Λευτέρη Χριστοφόρου έντονα ακούγεται το όνομα της Στέλλας Κυριακίδου. Όπως αναφέρουν συναγερμικές πηγές, το πιθανό είναι να κατέλθει στο ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών και στη συνέχεια να μεταβεί στη θέση επιτρόπου της Ε.Ε. Κάτι τέτοιο θεωρείται πως θα καταστήσει το ψηφοδέλτιο πιο ανταγωνιστικό και ο ΔΗΣΥ θα διατηρήσει τα ποσοστά του σε μία εκλογική μάχη που η αποχή καταγράφει μεγάλα ποσοστά. Το ερώτημα είναι τι θα κάνει ο νυν Επίτροπος Ανθρωπίνων Θεμάτων Χρίστος Στυλιανίδης. Αν και στις Βρυξέλλες φέρεται να έχει κτίσει ένα δυνατό προφίλ, προς το παρόν θεωρείται αμφίβολος ο επαναδιορισμός του.

Αυτό φέρεται να συνδέεται με το γεγονός ότι από το Κραν Μοντάνα και εντεύθεν οι σχέσεις του κ. Στυλιανίδη με το Προεδρικό δεν διάγουν την καλύτερη περίοδο. Το αν αυτό θα αλλάξει το επόμενο διάστημα είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Πρόκειται, ωστόσο, για ένα καθαρά πολιτικό πρόσωπο το οποίο δεν φαίνεται να είναι έτοιμο να αποσυρθεί από την κονίστρα της πολιτικής. Σύμφωνα με τις κοιμματικές πηγές, δεν αποκλείεται να κατέλθει στο ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών. Το πώς θα γίνει η αλλαγή είναι άγνωστο, καθώς ο διορισμός των Επιτρόπων γίνεται μετά τις ευρωεκλογές.

ΑΚΕΛ με ανανέωση αλλά και μετακινήσεις

Το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών θεωρείται ανάσα ζωής για το κόμμα της Αριστεράς, καθώς έδωσε στην ηγεσία του ΑΚΕΛ τον χρόνο να προχωρήσει σε μία ομαλή διαδικασία διαδοχής χωρίς δύσκολα διλήμματα ενώπιόν της. Αν και το εκλογικό συνέδριο του κόμματος θα πραγματοποιηθεί σε δύο χρόνια, άρχισαν ήδη οι συζητήσεις για το ποιοι θα αναλάβουν το κόμμα στη νέα εποχή του.

Ήδη στα συλλογικά όργανα του κόμματος έχουν παρθεί αποφάσεις βάσει χρονοδιαγραμμάτων για αλλαγές σε ό,τι αφορά τη λειτουργία του κόμματος, ενώ όπως έχει αναφέρει και στο παρελθόν η «Κ» αναμένονται μεγάλες αλλαγές στην ηγετική πυραμίδα, δεδομένου ότι ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ Άντρος Κυπριανού αμφισβητεί μαζί με τους Τουμάζο Τσελεπί, τον γενικό οργανωτικό Χρίστο Αλέκου και ενδεχομένως τον γ.γ. της ΠΓΕΟ Πάμπη Κυρίτη.

Σε ό,τι αφορά τον Χρίστο Αλέκου υπήρξε συζήτηση στα πολιτικά πηγάδια για το ενδεχόμενο πρόωγης αποχώρησής του, ούτως ώστε ο νέος οργανωτικός να μην κάνει το βάπτισμα του πυρός με τις κρίσιμες για το ΑΚΕΛ βουλευτικές εκλογές, ωστόσο, είναι ένα σενάριο μάλλον απομακρυσμένο. Οι αμφισβητήσεις πάντως ανώτατων στελεχών ανοίγουν αυτόματα την πόρτα για την εμπλοκή νεότερων στελεχών σε καίρια πόστα, ενώ την ίδια στιγμή μελετάται ο τρόπος να ανοίξει το κόμμα στην κοινωνία. Σε αυτό το κάδρο συζητείται ο επαναπροσδιορισμός του θεσμού των Νέων Δυ-

Άντρος Κυπριανού και μία σειρά στελεχών της γραμματείας προετοιμάζουν το έδαφος για την αποχώρησή τους και την παράδοση της σκυτάλης σε νέα πρόσωπα.

Πέραν του Σταύρου Μαλά και του Νεοκλή Συλικιώτη συζητούνται και για τις ευρωεκλογές και τα ονόματα των Σκεύης Κουκουμά και Ανδρέα Φακοντή.

Πρώτα οι εσωκομματικές για το ΔΗΚΟ

Μπορεί σε ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ να έχουν ξεκινήσει δειά τις συζητήσεις για το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών, στο ΔΗΚΟ τα βλέμματα είναι επί του παρόντος στραμμένα αποκλειστικά στο εκλογικό συνέδριο του Ιούνη. Το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών αλλά και η διαγραφή μιας σειράς στελεχών δεν δίνει πολλά περιθώρια συζήτησης για οτιδήποτε άλλο πέραν από την επόμενη μέρα στο ΔΗΚΟ.

Ήδη θεωρείται απομακρυσμένο το ενδεχόμενο κάποιο στέλεχος να αμφισβητήσει και να διεκδικήσει την προεδρία απέναντι από τον Νικόλα Παπαδόπουλο και αυτό γιατί η εσωκομματική αντιπολίτευση έχει ήδη καταρτισθεί. Αν και κάποια στελέχη έβλεπαν θετικά τη διεκδίκηση της προεδρίας από τον βουλευτή Λεμεσού Άγγελο Βότση, ένα τέτοιο σενάριο θεωρείται απομακρυσμένο. Το ενδιαφέρον, ωστόσο, επικεντρώνεται στην υπόλοιπη ηγετική πυραμίδα. Ο Μάρκος Κυπριανού έχει ξεκαθαρίσει πως δεν πρόκειται να επαναδιεκδικήσει τη θέση του αναπληρωτή προέδρου. Ήδη ο γ.γ. του ΔΗΚΟ Μαρίνος Μουσιούττας με συνέντευξη του στην «Κ» αποκάλυπτε ότι προτίθεται να διεκδικήσει, ενώ πολύ πιθανό είναι η διεκδίκηση της θέσης και από τον ευρωβουλευτή Κώστα Μαυρίδη. Ο κ. Μαυρίδης φέρεται να έχει την πλήρη εύνοια της σημερινής ηγεσίας, η οποία, ωστόσο, δεν βλέπει αρνητικά και την υποψηφιότητα Μαρίνου Μουσιούττα. Ο τελευταίος, έχει στενές σχέσεις και με την κυπριακή πλευρά του ΔΗΚΟ και ενδεχομένως η υποψηφιότητά του να θεωρείται συνενωτική,

Το ποιος θα στηρίξει ο Νικόλας Παπαδόπουλος να τον πλαισιώσουν στη νέα ηγετική πυραμίδα θα καταδείξει αν στόχος του είναι ο πλήρης έλεγχος του κόμματος ή η ηκούλωση πηγών.

Πλην του Ν. Παπαδόπουλου αλλάζει άρδην η ηγετική πυραμίδα, με στελέχη να έχουν ήδη βλέψεις για τη θέση αναπληρωτή προέδρου και των αντιπροέδρων.

ικανοποιώντας εν πολλοίς και τις δύο τάσεις. Άγνωστο είναι το τι θα γίνει με τη θέση του αντιπροέδρου, καθώς ο Χρίστος Πατσαλίδης είχε παραιτηθεί από την αντιπροεδρία λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές. Υπάρχει η φημολογία ότι στο καταστατικό συνέδριο του κόμματος θα τεθεί ζήτημα αύξησης των θέσεων των αντιπροέδρων από μία σε τρεις, όπως ισχύει και στον ΔΗΣΥ. Σε ένα τέτοιο σενάριο αναμένεται να διαφανεί κατά πόσο ο Νικόλας Παπαδόπουλος είναι έτοιμος να κάνει ανοίγματα προς τη μετριοπαθή τάση του κόμματος ή αν θα ευνοήσει τις υποψηφιότητες δικών του προσώπων για πλήρη έλεγχο του κόμματος και ενδεχομένως επαναπροσδιορισμό της ταυτότητας του κόμματος.

Το σίγουρο, πάντως, είναι πως οι ευρωεκλογές μπαίνουν σε δεύτερη μοίρα για το κόμμα. Δεδομένη θεωρείται επί του παρόντος η επαναδιεκδίκηση της έδρας από τον Κώστα Μαυρίδη, ενώ ο Μάρκος Κυπριανού, παρά τη φημολογία για μετάβαση στις Βρυξέλλες, ξεκαθαρίζει στον στενό του περίγυρο πως δεν ενδιαφέρεται για κάτι τέτοιο.

Το σίγουρο είναι πως ο Νικόλας Παπαδόπουλος θα επιδιώσει ένα δυνατό ψηφοδέλτιο ούτως ώστε να διατηρήσει τα ποσοστά του και να διαψεύσει όσους μιλούν για διάσπαση του κόμματος. Αν σε αυτό το πλαίσιο θα τεθεί ζήτημα σύμπλευσης με κάποιο από τα μικρά κόμματα του ενδιάμεσου χώρου, όπως τους Οικολόγους ή την Κίνηση Αλληλεγγύης είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Γρίφος το ποιος θα κατακτήσει την έκπη έδρα

Ποιος θα κατακτήσει την έκπη έδρα στο ευρωκοινοβούλιο; Αυτό είναι ένα ερώτημα που τίθεται εντόνως στα πηγάδια του ενδιάμεσου χώρου το τελευταίο διάστημα. Μετά και το αποτέλεσμα των προεδρικών εκλογών, διαφάνηκαν όχι μόνο οι οργανωτικές ελλείψεις των μικρότερων κομμάτων αλλά και η αδυναμία συσπείρωσης, κάτι που εντείνει τις σκέψεις και τις συζητήσεις για κοινό ψηφοδέλτιο κάποιων εκ των Κινήσεων. Στην ΕΔΕΚ θεωρούν πως το κόμμα διατηρεί τα ποσοστά του, ωστόσο, υπάρχουν και κοιμματικές πηγές που εκφράζουν έντονες ανησυχίες για το αν το κόμμα θα διατηρήσει την έδρα του. Υπενθυμίζεται ότι στις προηγούμενες

ευρωεκλογές, η ΕΔΕΚ είχε συμπλεύσει κάτω από ένα κοινό ψηφοδέλτιο με τους Οικολόγους. Το αν αυτό επαναληφθεί είναι ένα ζήτημα ανοικτό.

Το σίγουρο, πάντως, είναι πως ο Δημήτρης Παπαδόκης είναι έτοιμος να επαναδιεκδικήσει, ενώ η ενδεχόμενη επανεκλογή του αναβάλλει τις εσωκομματικές τριβές που ήδη καλλιεργούνται εντός της ΕΔΕΚ, καθώς ο σοσιαλιστής ευρωβουλευτής θεωρείται ως το πρόσωπο που μπορεί να αμφισβητήσει τον Μαρίνο Σιζόπουλο. Από πλευράς της Αλληλεγγύης, η Ελένη Θεοχάρους θέλει να διεκδικήσει επανεκλογή της. Αντιλαμβάνονται, ωστόσο, στην Κίνηση Αλληλεγγύης

πως μία μοναχική πορεία στις ευρωεκλογές μειώνει δραστικά τις πιθανότητες επανεκλογής. Αυτός είναι και ο λόγος που δεν φεύγει από την ατζέντα και τους σχεδιασμούς το ενδεχόμενο κοινού ψηφοδελτίου. Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και οι Οικολόγοι. Σε λίγους μήνες, ο Γιώργος Περδίκης θα κληθεί να παραδώσει τη βουλευτική του έδρα στην Έφη Ξάνθου, όπως άλλωστε έχει υποσχεθεί, συνεπώς, μία έδρα στο ευρωκοινοβούλιο δεν θα θεωρείτο άσχημη εξέλιξη για τον πρόεδρο των Οικολόγων, ο οποίος δεν φαίνεται να βιάζεται να αμφισβητήσει από την πολιτική ζωή. Το αν αυτή η κἀθοδος θα γίνει κάτω από ένα κοινό ψηφοδέλτιο,

είναι ένα ζήτημα ανοικτό και πολύ πιθανό βάσει των τελευταίων εξελίξεων. Ήδη στον ενδιάμεσο χώρο υπάρχει η ανησυχία για τη δυναμική που παρουσιάζει το ΕΛΑΜ και για το ενδεχόμενο να κλειδώσει την έκπη έδρα. Κάτι τέτοιο σίγουρα θα αλλάξει πλήρως τον κοιμματικό χάρτη του τόπου. Από το κάδρο βέβαια δεν πρέπει να παραλείπεται και η αναμενόμενη παρουσία δύο νέων πολιτικών κινήσεων. Η παρουσία της Δημοκρατικής Παράταξης, αλλά και του Νέου Κόμματος του πρύτανη του Πανεπιστημίου Κύπρου Κωνσταντίνου Χριστοφίδη, όπου και οι δύο θα λάβουν το βάπτισμα του πυρός στην εκλογική διαδικασία.

ΕΔΕΚ, Αλληλεγγύη και Οικολόγοι αγωνίζονται για την έκπη έδρα χωρίς να αποκλείεται το ενδεχόμενο κοινού ψηφοδελτίου. Στο κάδρο μπαίνει τόσο το ΕΛΑΜ αλλά και νέες κινήσεις, όπως η Δημοκρατική Παράταξη και το Νέο Κόμμα του Κωνσταντίνου Χριστοφίδη.

Δεν είναι μοναρχία το ΑΚΕΛ για να έχει διαδόχους

Στ. Στεφάνου: Το κόμμα συζητάει για την πολιτική του μέσα από συγκροτημένες διαδικασίες όχι σε δημόσιες τοποθετήσεις

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Δεν είναι ούτε βασιλεία ούτε μοναρχία το ΑΚΕΛ για να έχει διαδόχους, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου κληθείς να απαντήσει αν αποτελεί τον διάδοχο του Άντρου Κυπριανού στη γραμματεία του κόμματος. Σχολιάζει και τις δηλώσεις των Τάκη Χατζηγεωργίου και Σταύρου Μαλά περί ανάγκης αλλαγών στο κόμμα, σημειώνοντας πως τέτοιου τύπου συζητήσεις δεν πρέπει να γίνονται ανοργάνωτα και με δημόσιες τοποθετήσεις αλλά μέσα από συγκροτημένες διαδικασίες. Για το Κυπριακό αλλά και για τη φημολογία περί δύο κρατών σημειώνει πως ακούγονται πολλά και πρέπει ο ίδιος ο Πρόεδρος να ξεκαθαρίσει τη θέση του και να μην αφήνει να αιωρείται στον αέρα ότι ο περίγυρός του μιλάει για μια τέτοια λύση.

—Υπογραμμίζετε την ανάγκη επανέναρξης των συνομιλιών, η στάση της Τουρκίας και οι σχέσεις μεταξύ των δύο κοινοτήτων δεν δυσκολεύουν την κατάσταση;

—Δεν βάζουμε μόνο εμείς ζήτημα επανέναρξης. Στο διεθνές πεδίο όλοι το επισημαίνουν. Ακόμη και η πρέσβειρα των ΗΠΑ πρόσφατα επισήμανε την ανάγκη για επίτευξη λύσης. Για να υπάρξει, ωστόσο, λύση θα πρέπει να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις. Αντισταθμίζοντας ότι υπάρχουν δυσκολίες, δεδομένης της έντασης που προκάλεσε η Τουρκία με τη συμπεριφορά της, ενώ και το κλίμα ανάμεσα στις δύο πλευρές δεν είναι καθόλου καλό και είναι φανερό ότι υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των ηγετών στις δύο κοινότητες, δεν υπάρχουν σημεία επαφής. Δεν πρέπει να αποπροσανατολιζόμαστε από τον βασικό στόχο για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στη γραμμή που καθόρισε ο κ. Γκουτίερες στην πρόσφατη Έκθεσή του. Ακούμε να εγείρονται όροι και προϋποθέσεις εκατέρωθεν για την επανέναρξη, που όμως οδηγούν στη μη επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Η δική μας πλευρά πρέπει να έχει καθαρή θέση όχι μόνο για επανέναρξη των συνομιλιών αλλά και πώς θα επαναρχίσουν. Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε στον γ.γ. του ΟΗΕ ότι εμείς κινούμαστε στη δική του γραμμή. Αν από την άλλη πλευρά βάζουν όρους και προϋποθέσεις τότε θα γίνει φα-

νερό ότι αυτοί κινούνται εκτός γραμμής και συνεπώς θα έχουν την ευθύνη για τη στασιμότητα. **—Πολλοί θεωρούν πως με τη στάση του ΑΚΕΛ αποφεύγεται η επιρριψη ευθυνών της Τουρκίας και στοχοποιείται η δική μας πλευρά.**

—Όσοι το ισχυρίζονται αυτό είτε δεν διάβασαν τις δηλώσεις του Άντρου Κυπριανού και τις ανακοινώ-

“

Το ΑΚΕΛ πρέπει να βελτιώσει πρώτα απ’ όλα τον εαυτό του σε όλα τα επίπεδα, πολιτικά, οργανωτικά, επικοινωνιακά.

“

Τα δύο κράτη δεν αποτελούν λύση αλλά συνταγή για καταστροφή.

σεις του ΑΚΕΛ είτε σκόπιμα διαστρεβλώνουν τις θέσεις μας. Το ΑΚΕΛ δεν απενοχοποιεί την Τουρκία, το αντιθετο! Η μη επιρριψη ευθυνών στην Τουρκία άρχισε από το Κραν-Μοντάνα. Εμείς από τότε λέγαμε ότι έχουμε ένα αφήγημα που λέει πως για την εκεί αποτυχία ένοχη είναι η Τουρκία με τις απαράδεκτες θέσεις της. Αλλά πείτε μου ποιος υιοθετεί αυτή τη θέση; Τα Ηνωμένα Έθνη, η Ευρώπη, η κ. Μογκερίνι που ήταν παρούσα στο δειπνο; Κανένας. Τουναντίον, επιδωπιλεύουν επαίνους στη Τουρκία. Ο γ.γ. του ΟΗΕ επιρρίπτει ευθύνες στις δύο πλευρές για την αποτυχία. Εμείς ποτέ δεν είπαμε ότι η αποτυχία στο Κραν-Μοντάνα οφειλόταν στον Νίκο Αναστασιάδη. Αυτό που λέμε είναι πως έχασε ευκαιρίες να πείσει τα πράγματα προς τη λύση και αν δεν ανταποκρινόταν η Τουρκία να μείνει εκτεθειμένη. Δεν το έπραξε γιατί πατούσε σε δύο βάρκες. Είχε στο μυαλό του τις προεδρικές εκλογές.

Περί λύσης δύο κρατών —Υπάρχει όντως συζήτηση για δύο κράτη;

Λέγονται διάφορα. Εμείς λέμε ότι εκεί που υπάρχει καπνός κάπου πρέπει να υπάρχει και φωτιά. Ο πρώτος που αναφέρθηκε δημόσια για δύο κράτη είναι ο προκαθήμενος της Εκκλησίας. Βεβαίως, την επόμενη μέρα, μετά από νουθεσίες προφανώς, είπε ότι με τα δύο κράτη εννοούσε εκείνα της ομοσπονδίας.

Να επαναπροσδιορίσουμε τον θεσμό των Νέων Δυνάμεων

—Ενδέχεται να ενισχυθεί ο θεσμός των Νέων Δυνάμεων;

—Καταλήξαμε ότι έφτασε ο καιρός να επαναπροσδιορίσουμε τον θεσμό των νέων δυνάμεων.

—Απλάδη;

—Αυτό θα απαντηθεί μέσα από τη συζήτηση που θα κάνουμε όχι μόνο μέσα στο ΑΚΕΛ αλλά και με τους φίλους που για χρόνια έχουν συμπορευθεί μαζί μας, καθώς και με νέους φίλους που συμπορεύτηκαν μαζί μας στην προεκλογική εκστρατεία. Το ΑΚΕΛ θα πρέπει να βρει τρόπους να αγκαλιάσει όλους αυτούς που συμμερίζονται τις ίδιες αγωνίες, τις ίδιες προσδοκίες, θέλουν ο τόπος να πάει μπροστά πατάσσοντας τη διαφθορά και τη διαπλοκή, βάζοντας φρένο στα κατεστημένα, εκσυγχρονίζοντας τη δημόσια διοίκηση,

στηρίζοντας την κοινωνική συνοχή και την ανάπτυξη για όλους. Στην κοινή μας πορεία θέλουμε να δώσουμε σε όλους αυτούς φωνή, ρόλο και λόγο. Δεν θέλουμε να έχουμε μαζί μας ανθρώπους, παράγοντες, οργανώσεις, κινήματα και να ζητάμε απλώς την υποστήριξή τους. Θέλουμε να έχουμε μία αμφίδρομη σχέση, μία κοινή προσπάθεια για να απαντούμε θετικά στις προκλήσεις. **—Τίθεται θέμα ανανέωσης;** —Η ανανέωση για το ΑΚΕΛ είναι μία αέναη διαδικασία. Σε δύο πενήντα χρόνια έχουμε συνέδριο και κάθε εκλογικό συνέδριο στο ΑΚΕΛ αποτελεί αφετηρία και για ανανέωση και για αναζωογόνηση της δουλειάς μας. Αυτά τα ζητήματα όμως επιτυγχάνονται συλλογικά και οργανωμένα.

—Θεωρείται πάντως ότι θα είστε ο διάδοχος του Άντρου Κυπριανού στο εκλογικό συνέδριο

—Το ΑΚΕΛ δεν είναι μοναρχία ούτε βασιλεία για να έχει διαδόχους. Έχει στελέχη και μέλη, συλλογικά όργανα, έχει διαδικασίες για τη μέση από αυτές τις διαδικασίες πάντοτε επιτυγχάνει την ανανέωση. Το κόμμα έχει ηγεσία, έχει γενικό γραμματέα και βρίσκονται επικεφαλής της προσπάθειας το ΑΚΕΛ να πάει μπροστά. Συλλογικά συνεχίζουμε τη δουλειά. Οι εκλογές έχουν δείξει ότι το ΑΚΕΛ έχει αποθέματα δυνάμεων, την ίδια ώρα όμως οι εκλογές έχουν αναδείξει τις αδυναμίες και τα προβλήματα μας που πρέπει συλλογικά να αντιμετωπιστούν. Σ’ αυτό επικεντρωθήκαμε, σ’ αυτό θα δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις.

Το ΑΚΕΛ έχει στελέχη και μέλη, συλλογικά όργανα, έχει διαδικασίες και μέσα από αυτές τις διαδικασίες πάντοτε επιτυγχάνει την ανανέωση, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο εκπρόσωπος Τύπου του ΑΚΕΛ Στέφανος Στεφάνου

Μας προέκυψε και φιλο-ομοσπονδιακός ο Αρχιεπίσκοπος. Ο κ. Ακιντζί έπιασε τη δήλωση αυτή και είπε πως τα λέει ο Αρχιεπίσκοπος αλλά και ο περίγυρος του Προέδρου.

—Έχετε τέτοιες ενδείξεις;

—Δεν θέλουμε να πιστέψουμε ότι ο περίγυρος του Προέδρου λέει τέτοια πράγματα. Τα δύο κράτη δεν αποτελούν λύση αλλά συνταγή για καταστροφή. Οφείλει ο Πρόεδρος να ξεκαθαρίσει αυτά τα ζητήματα, να μην αφήνει τίποτα να αιωρείται. Οφείλει με την πολιτική του στο Κυπριακό να αποδείξει ότι εργάζεται στοχοπροσλωμένα για επίλυση του Κυπριακού στη βάση της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας και επανέναρξη των διαπραγματεύσεων. Η συζήτηση για δικοτόμηση γίνεται εδώ και πολλά χρόνια από κάποιους κύκλους. Η απόρριψη της συμφωνημένης βάσης λύσης και η αναζήτηση ανέ-

φικτών λύσεων οδηγεί στην παγίωση της ντε φάκτο διαιρέσης την οποία κάποιοι την προτιμούν ως το λιγότερο κακό. Η κρίση, ωστόσο, στο οικόπεδο 3 έχει στιγματίσει όλες τις ψευδαισθήσεις ότι μας βολεύει η εκκρεμότητα και το στάτους κβο. Είναι φανερό ότι η διασφάλιση της επιβίωσης του κυπριακού λαού, η διασφάλιση της ειρήνης και της ομαλότητας όχι μόνο στην Κύπρο αλλά και στην περιοχή περνάει από τη λύση του Κυπριακού. Όσοι δεν θέλουν να το καταλάβουν είτε δεν καταλαβαίνουν στοιχειωδώς από πολιτική είτε πραγματικά έχουν πεισθεί από την ανέξοδη συνθηματολογία προηγούμενων δεκαετιών και δεν μπορούν να αντιληφθούν το αυτονόητο ότι πρέπει να λυθεί το Κυπριακό.

Αλλαγές στο ΑΚΕΛ

—Μετά τις προεδρικές εκλογές να αναμένουμε αλλαγές στο ΑΚΕΛ; Οι κ.κ. Μαλάς και Χατζηγεωργίου μίλησαν για ανάγκη αναθεώρησης της πρότασης του κόμματος.

—Τέτοιου τύπου συζητήσεις δεν γίνονται ανοργάνωτα και με δημόσιες τοποθετήσεις. Το ΑΚΕΛ πάντα συζητάει για την πολιτική του, αλλά και για τον εαυτό του με τα στελέχη τα μέλη του, ακόμα και με τον κόσμο του, μέσα όμως από συγκροτημένες διαδικασίες. Μόνο έτσι μπορεί να έχεις αποτέλεσμα. Κάθε άποψη μετράει αλλά όλα αυτά να γίνονται με έναν οργανωμένο τρόπο. Τώρα συζητάμε για την επόμενη μέρα των εκλογών στη βάση αξιολόγησής που έχει κάνει η Κεντρική Επιτροπή, αλλά και για τα δεδομένα που έχουν διαμορφώσει οι εκλογές. Ζητούμενο είναι πώς το ΑΚΕΛ, χωρίς να απαρνείται τις αρχές και τις αξίες του, θα ενισχύσει τον ρόλο του στην κοινωνία προς όφελος του λαού, των εργαζομένων, του τόπου μας. Για να γίνει αυτό χρειάζεται να βελτιώσει πρώτα απ’

όλα τον εαυτό του σε όλα τα επίπεδα, πολιτικά, οργανωτικά, επικοινωνιακά. Πώς θα ενισχύσουμε τη σχέση μας με τους πολίτες και πώς θα γίνουμε πιο αποτελεσματικοί. Είμαστε σε μία τέτοια διαδικασία αυτή την περίοδο, η οποία μάλιστα έχει ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα, γιατί οι καιροί και οι προκλήσεις δεν περιμένουν.

—Να αναμένουμε πως το ΑΚΕΛ θα μετακινηθεί από το κομμουνιστικό μοντέλο στην ευρύτερη Αριστερά;

—Να μου επιτρέψετε να πω ότι αν θέτουμε με τέτοιο τρόπο το ερώτημα, μπορεί και να αποπροσανατολιστούμε στο τέλος. Το ΑΚΕΛ ανέκαθεν ήταν ανοικτό στην κοινωνία, με τη δική του θεώρηση για τον καπιταλισμό και το δικό του όραμα για τον σοσιαλισμό, αλλά διαχρονικά πολιτεύεται για τη βελτίωση των συνθηκών του παρόντος σοσιαλισμού. Καταπίνεται με τα δημοκρατικά καθήκοντά του σήμερα, δεν ακυρώνει την ιδεολογική του ταυτότητα και τους απώτερους στόχους του. Λειτουργώντας μ’ αυτό τον τρόπο, έγινε μαζικό και καλύπτει το χώρο της ευρύτερης Αριστεράς. Υπάρχει μία πολιτική και ιδεολογική κληρονομιά πάνω στην οποία μπορεί να συνεχίσει να σπνρίζεται και να βελτιώνει τον εαυτό του σε συνάρτηση με τις συνθήκες μέσα στις οποίες λειτουργεί, οι οποίες, τόσο παγκόσμια όσο και τοπικά, δεν στράνουν κόκκινο καλί στο ΑΚΕΛ να προχωρήσει. Τα προβλήματα είναι εκεί και χρειάζονται αριστερές πολιτικές για να επιλυθούν, βλέπουμε, ωστόσο, ένα μέρος της κοινωνίας να μην το αντιλαμβάνεται και να μην το συμμερίζεται αυτό. Επομένως, χρειάζεται μια πολιτική που να απαντά στις προκλήσεις της εποχής και να πείθει την κοινωνία ότι το ΑΚΕΛ αποτελεί την προοδευτική φωνή που έχει και προωθεί λύσεις προς όφελός της.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Της ΣΤΑΥΡΗΣ ΚΑΛΟΦΙΔΙΩΤΟΥ

Πατριωτισμός και σκοπιμότητες

Δύσκολοι καιροί. Κυπριακό και οικονομία σε κρίσιμη μονοπάτια, πολλές προκλήσεις και σημαντικά διλήμματα. Ο ρόλος της πολιτικής ηγεσίας όμως είναι συγκεκριμένος: να τοποθετείται και να καθοδηγεί με μοναδικό γνώμονα το καλώς νοούμενο συμφέρον του τόπου και του λαού μας. Σε τέτοιες περιόδους αυτές οι παρανέσεις δεν συνιστούν απόψεις κλισέ. Αλλά αποσκοπούν στο να τεθεί έκαστος ενώπιον των ευθυνών του. Για το ΑΚΕΛ η αντιπολιτευση ουδέποτε ήταν συνώνυμη με ψηφοθηρικούς τακτικισμούς.

Όπως ποτέ δεν κατασκεύασε πολιτικές ειδήσεις για να εξαντλεί τις πολιτικές του προσεγγίσεις. Όταν λοιπόν, κάποιος — πολιτικός και δημοσιογράφος — επιδιώκει να με απαρμάλλει ευκολία σε μαθήματα «πατριωτισμού» στοχεύοντας το ΑΚΕΛ, πρέπει οι ίδιοι πρώτα να διαβάζουν τις εξελίξεις, χωρίς αφο-

ρισμούς και μισαλλοδοξία. Εν συνεχεία, να προβληματίζονται γι’ όσα ακούνε και διαβάζουν από πλευράς μιας παράταξης που υπήρξε διαχρονικά συνεπής και εποικοδομητική, ακόμη και όταν αυτό προκαλούσε εκλογικό κόστος.

Υπενθυμίζω, όλοι κρινόμαστε και καλύτερα από όλους, μας κρίνει η ιστορία. Το ΑΚΕΛ κατάφερε μέσα στο πέραςμα σχεδόν ενός ολόκληρου αιώνα να υπηρετήσει τον τόπο, να δώσει διαπιστευτήρια ουσιαστικού πατριωτισμού και να στηρίζει τον λαό μας και τη Δημοκρατία. Και είναι αυτό ακριβώς που συνεχίζει να κάνει σήμερα. Δεν θα στοικηθούμε με προσεγγίσεις που κρίνουμε επικίνδυνες.

Και δεν θα εγκαταλείψουμε τον μοναδικό στρατηγικό στόχο που μπορεί να επανενώσει την πατρίδα μας, να μας απαλλάξει από τα στρατεύματα κατοχής και τις εγγυήσεις και να δώσει πραγματικές προοπτι-

Προς όλους όσοι κακόπιστα στρέφουν τα πυρά τους στο ΑΚΕΛ, ένα πρέπει να είναι ξεκάθαρο: δική μας αφετηρία παραμένει η θέση ότι η Κύπρος δεν αντέχει άλλο ένα Κυπριακό.

κές στον λαό μας σε συνθήκες ομαλότητας και ειρήνης, τη δικοινοτική, διζωνική ομοσπονδία.

Αυτή τη στιγμή, που η Τουρκία επιμένει προκλητικά να παραβιάζει κυριαρχικά μας δικαιώματα, κανείς δεν έχει την πολυτέλεια να πλειοδοτεί σε αφηγήματα που δεν πείθουν κανένα στη διεθνή κοινότητα, σε λαϊκισμούς και εσωτερικά «μαρκαρίσματα» πολιτικών αντιπάλων.

Και πολύ περισσότερο οι κυβερνώντες.

Αυτοί που καλούνται να εργαστούν, γιατί στρατιωτικά δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την Τουρκία, πρωτίστως για την αποκλιμάκωση της έντασης στην ΑΟΖ μας και στη συνέχεια για την επανέναρξη του διαλόγου. Κι αυτό είναι το ελάχιστο που οφείλουν να πράξουν, για να διαφυλάξουν την προοπτική της επίλυσης του Κυπριακού και να διασφαλίσουν στο κατ’ ελάχιστο ότι η επόμενη έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ που ειρσθω εν παρόδω εκφράζει τη στάση της διεθνούς κοινότητας δεν θα επιρρίπτει ευθύνες και στην Ε/κ πλευρά για την κατάσταση στο Κυπριακό, αθλώνοντας την Τουρκία. Κι ότι δεν θα επαναληφθεί το σενάριο του 2015, που στον απόηχο της μεγάλης βόλτας του «Μπαρμπαρός» στις νότες ακτές της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα Ηνωμένα Έθνη

κατέληξαν σε μια αρνητικότητα για εμάς έκθεση.

Προς όλους όσοι κακόπιστα στρέφουν τα πυρά τους στο ΑΚΕΛ, ένα πρέπει να είναι ξεκάθαρο: δική μας αφετηρία παραμένει η θέση ότι η Κύπρος δεν αντέχει άλλο ένα Κυπριακό. Είναι γι’ αυτό που ο Δημήτρης Χριστόφιας με ρεαλισμό και αναντίλεκτη διορατικότητα κατέληξε στις συγκλίσεις για τους φυσικούς πόρους, είναι για αυτό που όταν ο Έργογλου επιχειρήσει να σκοτώσει τις διαπραγματεύσεις συνεχίσουμε να κρατάμε την προοπτική, είναι γι’ αυτό που όταν ο κ. Αναστασιάδης παλινδρομούσε για ενάμιση χρόνο μετά την εκλογή του δεν πάψαμε να αναδεικνύουμε τις διαφωνίες μας. Είναι γι’ αυτό που σταθήκαμε κριτικά σε μη λειτουργικές και αδόκιμες προτάσεις που ο κ. Αναστασιάδης κατέθεσε στις διαπραγματεύσεις όταν αυτές ξανάρχισαν. Και είναι γι’ αυτό που

αντιδρούμε σήμερα, σε χειρισμούς που δεν μας ωφελούν, σε μια διαφαινόμενη ροπή προς πολιτικές προτάσεις που προεκλογικά και μετεκλογικά τείνουν να αντικαταστήσουν τα οδοφράγματα με διχοτομικά τείχη.

Προφανώς και οφείλουμε να προστατεύσουμε κάθε κυριαρχικό μας δικαίωμα και δη να εκθέσουμε διεθνώς την τουρκική προκλητικότητα. Οφείλουμε όμως συνάμα να αποφύγουμε κακοτοπίες που θα οδηγήσουν τον λαό μας σε νέες οδύσσειες και αδιέξοδα. Γι’ αυτό ως πάψουν όλοι όσοι έχουν επιδοθεί σε μια γκεμπελικού τύπου προπαγάνδα, να επιδιώκουν να πλέξουν το ΑΚΕΛ και as ασχοληθούν με το πώς θα αντιμετωπίσουν τον πραγματικό μας εχθρό που παραμένει η κατοχή.

Η κ. Σταύρη Καλοφιδιώτου είναι νομικός - διεθνολόγος, μέλος Κ.Ε. ΑΚΕΛ.

Άφησαν τις προεδρικές και έπιασαν Βρυξέλλες και εσωκομματικές

Φταίει και ο Χατζηπετρήs
«Θα πει πως φταίμε κι εμείς, φταίτε κι εσείς, ναι, φταίνει κι οι άλλοι. Φταίμε κι εμείς, φταίτε κι εσείς, φταίει κι ο Χατζηπετρήs» σιγοτραγουδούσαν στελέχη του ΔΗΚΟ στα κτήρια του κόμματος, αποχωρώντας από τη συνεδρία της Κεντρικής Επιτροπής όταν παρουσιάστηκε η έκθεση του Μάρκου Κυπριανού για τα αίτια της ήττας. Η αλήθεια είναι πως ο Λουκιανός παραδεχόταν κάποιο μερίδιο ευθύνης στο γνωστό του άσμα. Ο Νικόλας;

• • • • •

Στις αντιφάσεις
Η αλήθεια είναι πως η εν λόγω έκθεση εκτός από το σουρεάλ της υπόθεσης και των συμπερασμάτων είχε και κάποιες αντιφάσεις. Το ΔΗΚΟ για παράδειγμα κατάφερε να έχει μια πολύ καλή συσπείρωση σύμφωνα με το αποτέλεσμα της έκθεσης, αλλά την ίδια στιγμή η κύρια αιτία της ήττας ήταν η ημιμοδότηση που πέτυχαν οι Καρογιανικοί. Ήδη στο παρασκήνιο μιλούν και για ημιμοδότηση που έφτανε το 5%. Τόση δύναμη τελικά ο Αρμένης;

• • • • •

Φίλια πυρά
Η έκθεση του Μάρκου πάντως προκάλεσε ήδη ψήγματα δυσφορίας στα συνεργαζόμενα κόμματα του ενδιαμέσου χώρου, όπως ενημερώνεται ο Ιανός, καθώς ο κύριος λόγος της ήττας εκτός από την ημιμοδότηση, ήταν όπως παρουσιάζεται και το ότι τα άλλα κόμματα δεν κατάφεραν να συσπειρώσουν τον κόσμο τους. Οι βολές κατευθύνονται σε Θεοχάρους και Πετρόκη. Για τον Πετρόκη πάντως ήταν λένε και πληρωμένη απάντηση, καθώς οι Οικολόγοι έριξαν την ευθύνη της ήττας αποκλειστικά στην εσωκομματική αντιπολίτευση του ΔΗΚΟ και στην «αποτυχία» αντιμετώπισης του προβλήματος. Κατά τα άλλα η συνεργασία του ενδιαμέσου χώρου βασίζεται σε υγιείς και σταθερές βάσεις.

• • • • •

Τι θα κάνει ο Μάρκος;
Ο Μάρκος όχι μόνο δεν επαναδικεικεί θέση στην ηγεσία του κόμματος αλλά αρνείται να πάει και Βρυξέλλες λένε ΔΗΚΟϊκά στελέχη. Το τελευταίο διάστημα εντεινόταν η φημολογία ότι ενδιαφέρεται να κατέλθει στο ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών αλλά φρόντισε να το αποκλείσει αμέσως. Το αν θα αποσυρθεί από την πολιτική ζωή εκεί που πολλοί τον προόριζαν και για τον επόμενο πρόεδρο του κόμματος, είναι ένα ζήτημα. Όπως μαθαίνει ο Ιανός, ο Μάρκος, ο οποίος δεν ήταν συννησιμένος σε έριδες και διαμάχες, έφριξε με τα όσα είδε το τελευταίο διάστημα

Πιο στατική και από ταινία του Αγγελόπουλου εξελίσσεται η εσωκομματική εκλογική μάχη στον ΔΗΣΥ...

μα να διαδραματίζονται εντός ΔΗΚΟ και αποφάσιζε πως καλύτερος είναι ο καναπές παρά το ΔΗΚΟϊκό μπάχαλο.

• • • • •

Οι διάδοχοι
Πάντως, μετά και από την επίσημη απόφαση του Μάρκου να αποχωρήσει άρχισαν ήδη να αποκαλύπτονται οι πρώτες υποψηφιότητες. Ο Μαρίνος Μουσιούττας, από τα γεννοφάσκια του στο ΔΗΚΟ και στενός συνεργάτης με τον Μάρκο Κυπριανού διεκδικεί και θεωρείται πως μπορεί να συνενώσει τον χώρο ή τουλάχιστον να θυμίζει κάτι από το παλιό ΔΗΚΟ. Υπάρχουν, ωστόσο, και στελέχη που ευνοούν μία υποψηφιότητα Αγγελου Βότση. Όπως λένε, αν ο Νικόλας Παπαδόπουλος προωθηθεί μία τέτοια υποψηφιότητα, θα είναι ένα σημάδι, πως ο ίδιος είναι έτοιμος να απλώσει χείρα συνεργασίας στους μετριοπαθείς.

• • • • •

Το μετέωρο βήμα του ΔΗΣΥ
Και, ω της έκπληξης! Χωρίς ανθυποψήφιους επανεκλέγηκαν στις θέσεις τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Λευτέρης Χριστοφόρου. Η αλήθεια πάντως είναι πως τα τελευταία εικοσιεπτάρωρα υπήρξε μία ανησυχία στην Πινδάρου κατά πόσο οι Ανδρέας Κυπριανού και Κυριάκος Χατζηγιάννης θα πραγματοποιούσαν την «απειλή» τους και θα διεκδικούσαν απέναντι από τον Λευτέρη Χριστοφόρου. Όπως λένε στα συναγερμικά πηγαδάκια, ούτε ο ένας ούτε ο άλλος είχε την πρόθεση να θέσει υποψηφιότητα, αλλά ήταν μάλλον μια κίνηση τακτικής. Ο Αντρέας Κυπριανού, όπως λένε, ήθελε να είναι ένα βήμα πιο μπροστά από τον «συντοπίτη» του Ευθύμιο Διπάρο, ενώ ο Χατζηγιάννης «να κάνει φασαρία».

• • • • •

Αποστάσεις ο Αβέρωφ
Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, μετά και τα παρατάγουδα του ψηφοδελτίου στις βουλευτι-

κές εκλογές, θέλησε να κρατήσει αποστάσεις από την όλη διαδικασία. Τόσο ο Ανδρέας Κυπριανού όσο και η Αννίτα Δημητρίου επεδίωξαν συνάντηση μαζί του, ωστόσο, ο ίδιος απέφυγε είτε να τους αποτρέψει είτε να τους αποθαρρύνει, ξεκαθαρίζοντάς τους πως είναι καθαρά δική τους απόφαση.

• • • • •

Σοβαρό κράτος
Τελικά καταλάβαμε πώς βρέθηκε ο Ιβάν Σαββίδης στη βουλή; Στην αρχή μας είπαν πως ήταν προσκεκλημένος του Αρχιεπισκόπου, μετά μας τα γύρισε το Προεδρικό εξηγώντας μας πως επειδή βρέθηκε για δουλειές στην Κύπρο ζήτησε να παρακολουθήσει την τελετή εγκατάστασης του Προέδρου. Κάπως έτσι και κατόπιν αιτήματός του, ο Ιβάν όχι μόνο μπήκε ελεύθερα στη βουλή, αλλά και σε περίοπτη θέση μαζί με τους συνεργάτες του, δίπλα μάλιστα και από τον γενικό εισαγγελέα του κράτους. Την άλ-

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Στίβεν Χόκινγκ

Ο Στίβεν Χόκινγκ μία από τις εμβληματικότερες φυσιογνωμίες της σύγχρονης επιστήμης. Ο άνθρωπος που κατάφερε να εξηγήσει την επιστήμη με τρόπο που όλοι εμείς να μπορούμε να κατανοήσουμε και που φρόντισε πριν φύγει να μας υπενθυμίσει να κοιτάζουμε τα αστέρια και όχι το έδαφος.

λη φορά ας κάνει αίτημα και ο Φανιέρος. Τι, τον Φανιέρο θα τον αφήσουν εκτός;

• • • • •

Βρυξελλιώτικη ηγεσία
Πάντως, αν ισχύει η φημολογία που θέλει τη Στέλλα Κυριακίδου να μετακομίζει στις Βρυξέλλες η ηγεσία του ΔΗΣΥ θα έχει και με τη βούλα ευρωπαϊκό αέρα. Ας μεταφέρουν τις εργασίες τους και τις συσκέψεις τους εκεί, γιατί όπως όλα δείχνουν, ο Αβέρωφ μόνος του θα κάνει συνεδριάσεις και μόνος του θα αποφασίζει για τα του κόμματος.

• • • • •

Πάμε σε χαρτορίχτρες
Την ίδια μέρα που η ανθρωπότητα αποχαιρετούσε τον Στίβεν Χόκινγκ, ένα από τα μεγαλύτερα μυαλά της εποχής μας, η Πολιτιστική Επιτροπή της Παγκύπριας Οργάνωσης Ελλήνων Δασκάλων Πάφου διοργάνωνε με την ερευνητρια μεταφυσικής Άντζυ Λουπέσκου σεμινάριο. Όπως διαφημιζόταν θα εδίδετο και πιστοποιητικό παρακολούθησης. Η στήλη προτείνει δεύτερο σεμινάριο με τον Χορταρέα και η μέθοδος αξιολόγησης των μαθητών να βασίζεται στο ωροσκόπιο τους και στον ανάδρομο Ερμή.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΜΕΡΩΤΑ / Γράφει ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Τα μεγάλα στοιχήματα

Ζούμε μέρες δύσκολες. Αν αυτό δεν το καταλαβαίνουμε οι μέρες θα γίνουν δυσκολότερες. Ο ρεαλισμός και η οριοθέτηση των διαστάσεων κάθε ζητήματος είναι σημαντική προϋπόθεση για να καταφέρουμε να βρούμε λύσεις στα δύσκολα και μεγάλα στοιχήματα που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Αν η δική μας ρητορική είναι εκτός πραγματισμού και φουσκώνει να στηθεί και τα μυαλά είτε από λανθάνουσα περηφάνια είτε από ήλιο για να αιθεροβατούν τότε τα προβλήματα θα μεγιστοποιηθούν. Το μεγαλύτερο στοίχημα δεν είναι άλλο από το Κυπριακό. Οι εξελίξεις των τελευταίων βδομάδων αποδεικνύουν, τουλάχιστον στο δικό μου μυαλό, πως πρέπει να κλείσουμε την εκκρεμότητα. Και το κλείσιμο δεν μπορεί να είναι άλλο από την απελευθέρωση και την επανένωση της πατρίδας μας στη βάση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας. Όσο παραμένει άλυτο το Κυπριακό, οι παράμετροι μετατοπίζονται όχι προς όφελος της δικής μας πλευράς. Τα μηνύματα που έρχονται επιβεβαιώνουν το προφανές. Πως η προτεραιότητά μας πρέπει να είναι η επίλυση. Η αξιοποίηση των κοιτασμάτων θα είναι σαφώς πιο εύκολη με τη λύση. Οι συγκλίσεις που υπάρχουν σήμερα είναι ικανός δείκτης.

Όσο και αν έχουμε μαζί μας το διεθνές δίκαιο, όσο και να έχουμε το συγκριτικό πλεονέκτημα που προκύπτει από την ιδιότητα του πληθους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης χρειάζεται να είμαστε προσγειωμένοι και πραγματιστές. Και δεν υπονοώ ούτε εννοώ να συρβούμε

υπό την απειλή των όπλων και του φόβου σε μια διαπραγμάτευση υπό όρους άλλους από αυτούς που υπήρχαν στον Κραν Μοντάνα. Χρειάζεται όμως να βρούμε την ευκαιρία να αξιοποιήσουμε την προίκα του Ιούλη και το πλαίσιο του γενικού γραμματέα. Πολύ φοβάμαι πως αν δεν βρούμε τον δρόμο για το τραπέζι διαπραγμάτευσης σύντομα, δεν θα χαθεί μόνο το θετικό πλαίσιο Γκουτιέρρες αλλά θα χαθεί και η συζήτηση για ομοσπονδία. Και αυτό είναι πολύ επικίνδυνο. Και φοβάμαι περισσότερο όσο ακούω φωνές στη δική μας πλευρά για αλλαγή της βάσης λύσης του Κυπριακού.

Το δεύτερο μεγάλο στοίχημα έχει να κάνει με την οικονομία και με τη διαχείριση της καυτής πατάτας των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Είναι θετική η εξέλιξη του συμβουλίου στο Προεδρικό της περασμένης Πέμπτης. Και εδώ χρειάζεται να είμαι ειλικρινής και να κλείσουμε τα στόματά μας μπροστά στις σειρήνες

“
Τόσο στο Κυπριακό όσο και στο ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων χρειάζεται να λειτουργήσουμε με αποφασιστικότητα και στη λογική των εφικτών και εφαρμοσμένων λύσεων. Ο ορθολογισμός θα πρέπει να επικρατήσει.

του λαϊκισμού. Θα χρειαστεί τόλμη από όλους. Για να περιορίσουμε το πρόβλημα και να δούμε χειροπιαστό, ικανοποιητικό αποτέλεσμα. Η συμβολή όλων είναι απαραίτητη. Από τη Βουλή θα χρειαστούν εργαλεία και τρόποι αντιμετώπισης των στρατηγικών κακοπληρωτών. Αυτών που εκμεταλλεύονται τις τρύπες στο σημερινό πλαίσιο και χασκοφεύουν στις πλάτες όλων μας. Θα πρέπει να βρούμε το σημείο ισορροπίας. Δεν είναι εύκολο, πολύ πιθανό να μην υπάρχει το απλότυπο σημείο ισορροπίας. Κανείς δεν λέει να μην προστατευθεί η πρώτη κατοικία. Δεν μπορεί όμως η προστασία αυτή να συνεχίσει να επεκτείνεται στα 250 μέτρα και στις 350.000 δάνεια, χωρίς να ανοίξει η βεντάλια του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων όλων όσων εμπνέουν σε αυτή την κατηγορία.

Νιώθω περηφάνια όταν συναντώ φιλότιμους συμπολίτες μας που με δυσκολία τα φέρνουν βόλτα αλλά το παλεύουν να είναι εντάξει στις υποχρεώσεις τους. Θυμώνα πολύ όμως όταν ακούω για συμπολίτες μας που προκλητικά ξεγελούν, εκμεταλλευόμενοι τα παραποράκια στις νομοθεσίες. Είναι περίοδος που θα πρέπει να τολμήσουμε να πάρουμε αποφάσεις. Δεν υπάρχει χρόνος για χάσιμο, ούτε έχουμε την δυνατότητα να βάλουμε ζητήματα κάτω από το χαλί. Τόσο στο Κυπριακό όσο και στο ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων χρειάζεται να λειτουργήσουμε με αποφασιστικότητα και στη λογική των εφικτών και εφαρμοσμένων λύσεων. Ο ορθολογισμός θα πρέπει να επικρατήσει.

Βουλευτής ΔΗΣΥ Λευκωσίας
twitter: @dmdemetriou

ΒΟΛΕΣ / Γράφει ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ

Νύκτα η Ολομέλεια

Το σπουδαιότερο πανεπιστήμιο στην Κύπρο είναι η Βουλή των Αντιπροσώπων, συντηρίζουν να λένε οι «παλιές καραβάνες» του χώρου, βουλευτές και δημοσιογράφοι. Όλα τα θέματα που απασχολούν τη δημόσια ζωή και όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο τόπος συζητούνται και αποφασίζονται ουσιαστικά στα βουλευτικά έδρανα. Η ιστορία με τους νέους βουλευτές είναι επαναλαμβανόμενη. Μόλις εισέλθουν στο κοινοβούλιο αρχίζουν την γκρίνια για τις συνθήκες που επικρατούν και τον τρόπο που ψηφίζονται οι νόμοι. Στον δεύτερο ή και τον τρίτο χρόνο, «ερωτεύονται» τα βουλευτικά έδρανα και αρχίζουν ένα πραγματικό πόλεμο, για την επανεκλογή τους. Τότε είναι που αντιλαμβάνονται πως λειτουργεί το σύστημα, τότε συνειδητοποιούν τη δύναμη που έχουν στα χέρια τους και τότε αρχίζουν να απολαμβάνουν τις πρωτοκαθεδρίες στις εκδηλώσεις και στα ταξίδια στο εξωτερικό. Είναι πολλοί οι υποψήφιοι που διαβεβαιώνουν ότι θα υπηρετήσουν μόνο μια θητεία, αλλά σπάνια εγκαταλείπουν το κοινοβούλιο. Μερικοί φτάνουν στο σημείο να σέρνονται στους διαδρόμους της Βουλής. Και επιβεβαιώνεται στην πράξη ότι η εξουσία είναι το ισχυρότερο αφοροδιακό στον κόσμο.

Ο πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης προχώρησε σε πολλές τολμηρές αλλαγές στο κοινοβούλιο, μέσα και από κάποιες αστοχίες. Σε επίπεδο Ολομέλειας καθιέρωσε την Παρασκευή ως ημέρα συνεδριάσεων, εισήγαγε το ξεχασμένο και ολίγον, προβληματικό σύστημα

ηλεκτρονικής ψηφοφορίας, ενώ άρχισε και η απευθείας μετάδοση των συνεδριάσεων από το ΡΙΚ 2. Το βάρος ανέλαβε το ΚΥΠΕ, ενώ οι συνεδριάσεις μεταδίδονται πλέον από δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης και πολλές ενημερωτικές ιστοσελίδες.

Οι ζωντανές μεταδόσεις, είχαν καταλυτικές αλλαγές στον τρόπο που συνεδριάζει το σώμα. Οι βουλευτές δεν εγκαταλείπουν τα έδρανα, μιλούν για τα περισσότερα θέματα που συζητούνται και ξαφνικά οι συνεδριάσεις της Ολομέλειας από «φτωχός συγγενής» του κοινοβουλίου αποκτούν την περίοπτη και κυρίαρχη θέση που τους αρμόζει, όπως επιβάλλεται και από Σύνταγμα. Καλό είναι να γίνει και το επόμενο βήμα και οι συνεδριάσεις να πραγματοποιούνται απόγευμα και βράδυ, ώστε να μπορούν οι πολίτες, να παρακολουθούν τα διαδραματιζόμενα. Η πρακτική αυτή ακολουθήτο μετά το 1974, ενώ εφαρμόζουν και άλλα κοινοβούλια. Γιατί όχι, να αλλάξει και η μέρα, αφού το βράδυ της Παρασκευής είναι μέρα πολλών εκδηλώσεων και εξόδου των εργαζομένων. Καλή μέρα είναι η Δευτέρα, όπου οι περισσότεροι πολίτες βρίσκονται στα σπίτια τους. Αξιοσημείωτη είναι και η πρόσληψη για πρώτη φορά, εκπροσώπου Τύπου του σώματος.

Εδώ και πολλά χρόνια διεξάγονται συζητήσεις, για τον αριθμό των κοινοβουλευτικών Επιτροπών. Είναι τρελό να πραγματοποιούνται ολοήμερες συνεδριάσεις της Επιτροπής Οικονομικών, οι συζητήσεις να χαρακτηρίζονται προβληματικές, λόγω χρόνου, ενώ υπάρχουν «διπλές» επιτροπές. Καλό είναι να χωριστεί η Επιτροπή Οικονομικών, σε Επιτροπή

Οικονομικών και σε Επιτροπή Προϋπολογισμού. Ακόμη να συνενωθούν οι Επιτροπές Γεωργίας και Περιβάλλοντος, οι Επιτροπές Θεσμών και Ελέγχου, οι Επιτροπές Νομικών και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και γιατί όχι και οι Εσωτερικών και Προσφύγων. Με τον τρόπο αυτό θα ανασάνουν οι βουλευτές, αλλά και οι τεκνοκράτες.

Κομβικό σημείο αποτελεί και ο χρόνος συνεδριάσεων, ο οποίος λειτουργεί πολλές φορές εις βάρος της ουσίας. Κύρια αιτία είναι ο απαράδεκτος μεγάλος αριθμός προσκλήσεων, ενώ αν υπολογιστεί ο ωριαίος μισθός των αξιωματικών του κράτους, το κόστος είναι εξωφρενικό. Κατά καιρούς λήφθηκαν αποφάσεις για περιορισμό των προσκεκλημένων, οι οποίες ποτέ δεν εφαρμόστηκαν. Αιτία προεκλογικές και άλλες σκοπιμότητες, οι οποίες στο τέλος της ημέρας πλήττουν το κύρος του κοινοβουλίου. Καλό είναι να υιοθετηθεί και η πρακτική του ευρωκοινοβουλίου και άλλων κοινοβουλίων, όπου οι ομιλίες περιορίζονται σε τρία ή λιγότερα λεπτά. Ήρθε και η ώρα να ρυθμιστούν και άλλα δευτερεύοντα ζητήματα, όπως τα δώρα που λαμβάνουν οι πρόεδροι του σώματος και οι βουλευτές. Να καθοριστεί ο αριθμός των εργαζομένων και να καλούνται οι άριστοι των αρίστων, εκτός κοινοβουλίου, να στηρίξουν το έργο της Βουλής. Πάντως είτε έτσι, είτε αλλιώς, είτε με προβλήματα, είτε με αστοχίες, η Βουλή παραμένει το σώμα που ελέγχει την κυβέρνηση και καθιερώνει θεσμούς. Κανένας δεν είναι αναντικατάστατος και κανένας δεν είναι αλάνθαστος και έτσι και το κοινοβούλιο αποτελεί την καλύτερη εικόνα της κοινωνίας.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ενός ανδρός αρχή

Όταν το 2013 ο Αβέρωφ Νεοφύτου διεκδίκουσε την προεδρία του Δημοκρατικού Συναγερμού είχε μεγάλα οράματα για το κόμμα. Ήθελε να δώσει το δικό του πολιτικό στίγμα στη μεγάλη παράταξη της Δεξιάς χωρίς να βρίσκεται πλέον στη σκιά του Νίκου Αναστασιάδη. Η τότε προσπάθεια διεκδίκησης της προεδρίας από τον Τάσο Μπτσόπουλο μπορούσε να φέρει προσκόμματα στα σχέδιά του, ωστόσο, ο Νίκος Αναστασιάδης πίεσε και έπεισε παρασκηνιακά τον Τάσο Μπτσόπουλο να μη διεκδικήσει.

Κάπως έτσι και χωρίς επίσημη αμφισβήτηση διαδέχθηκε τον Νίκο Αναστασιάδη. Πρώτη πράξη του στην ηγεσία του κόμματος ήταν η καλόγουστη ανακαίνιση του γραφείου του στον πέμπτο όροφο. Ανακαίνιση που προετοίμαζε για μεγάλες αλλαγές εντός του κόμματος αλλά και για την επιθυμία του να γράψει το δικό του κεφάλαιο στο κόμμα.

Έγιναν όμως πολλά κατά τη διάρκεια της τελευταίας πενταετίας. Λίγο οι καταγιστικές εξελίξεις στο Κυπριακό, λίγο οι μνημονιακές υποχρεώσεις, αναχαίτισαν τις όποιες επιδιώξεις του συναγερμικού προέδρου για αλλαγές και οι όποιες διορθώσεις περιορίστηκαν αποκλειστικά στην ανακαίνιση του προεδρικού γραφείου. Ήταν σίγουρα μία δύσκολη πενταετία για την κυπριακή κοινωνία αλλά και για τον Αβέρωφ Νεοφύτου συγκεκριμένα, ο οποίος επιμύστηκε το βάρος των «αντλιακών» πολιτικών της κυβέρνησης. Αυτό σε συνδυασμό με κάποιες ατυχείς κινήσεις και δηλώσεις του, ενέτειναν το αίσθημα της αμφισβήτησής του στη βάση αλλά και σε μερίδα των στελεχών του κόμματος.

Χρειάστηκε η πανηγυρική επανεκλογή του Νίκου Αναστασιάδη, ώστε αυτές οι φωνές αμφισβήτησης να σιγήσουν επί του παρόντος. Ο ίδιος ο Πρόεδρος, άλλωστε, φρόντισε κατά την πανηγυρική του ομιλία στο επιτελείο του κόμματος να στείλει μήνυμα στήριξης προς τον Αβέρωφ Νεοφύτου και να καταστήσει σαφές για δεύτερη φορά στους εν δυνάμει δελφίνους πως θα πρέπει να κάνουν υπομονή τουλάχιστον γι' αυτή την πενταετία.

Αυτή συνεπώς είναι η πενταετία του Αβέρωφ Νεοφύτου για να αποδείξει πως θέλει και μπορεί να κάνει αλλαγές στον ΔΗΣΥ που θα κάνουν αίσθηση. Μία δεύτερη πενταετία κατά την οποία θα δώσει το δικό του πολιτικό στίγμα. Ένα στίγμα που ίσως να τον οδηγήσει στη διεκδίκηση της προεδρίας, ίσως όμως και σπίτι του. Από τον ίδιο θα εξαρτηθεί και να ταύτομα που θα διαλέξει να έχει δίπλα του. Γιατί αλλαγές μόνο μ' ένα άτομο δεν γίνονται.

Για να προχωρήσει ο Αβέρωφ Νεοφύτου στη μεταρρύθμιση του κράτους, όπως συχνά υπογραμμίζει, δεν πρέπει πρώτα να εκσυγχρονίσει το κόμμα του; Δυστυχώς, τα πρόσωπα αλλά και ο αριθμός των προσώπων που διεκδικούν θέση στην ανώτατη πυραμίδα δεν μας προετοιμάζουν για μεγάλες αλλαγές που θα κάνουν αίσθηση και στο κόμμα και στην κοινωνία, όπως άλλωστε υποσχόταν παλαιότερα ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Δεν μας δίνουν πολλά περιθώρια ελπίδας ότι ο ΔΗΣΥ θα απεγκλωβιστεί από τον συντηρητισμό που τον διακατέχει.

Ο Λευτέρης Χριστοφόρου παρά το έρεισμα και τη δράση του, θα βρίσκεται για ακόμη μία πενταετία, όπως όλα δείχνουν, στις Βρυξέλλες. Και η αλήθεια είναι πως στην πενταετία που πέρασε φάνηκε το κενό του. Το ίδιο θα ισχύσει και με την Στέλλα Κυριακίδου, εάν ισχύει η φημολογία που τη θέλει να μετακομίσει στις Βρυξέλλες από τις ευρωεκλογές και μετά, ενώ ο Νίκος Τορναρίτης έχει εδώ και καιρό χαμηλώσει τους τόνους στη δράση του. Ποιος θα στηρίξει τις πολιτικές του Νίκου Αναστασιάδη αλλά και τις επιδιώξεις του Αβέρωφ Νεοφύτου για εκσυγχρονισμό;

Με τον Γιώργο Γεωργίου, ο οποίος απείχε από την πρώτη γραμμή σε μία δύσκολη πενταετία μνημονιακών αποφάσεων και εξελίξεων στο Κυπριακό; Με τον Ευθύμιο Δίπλαρο, που έχει καταδικαστεί από το δικαστήριο για συκοφαντία, θα επιδιώξει τις αλλαγές;

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει πολλά νέα πρόσωπα που θα μπορούσαν να συμβάλουν ώστε να μπει το κόμμα στη νέα εποχή. Δυστυχώς, το φισκό των εσωκομματικών εκλογών με την απουσία υποβολής υποψηφιοτήτων καταδεικνύουν πως αυτή πρόκειται να είναι ακόμα μια πενταετία διαχείρισης. Εκτός αν ο Αβέρωφ Νεοφύτου την καταστήσει πενταετία ενός ανδρός αρχή. Τον συμφέρει;

economidoum@kathimerini.com.cy

Οι τρεις τελευταίοι λευκοί ρινόκεροι, ένα γλυπτό που κάνει τον γύρο του κόσμου βρέθηκε και στη Νέα Υόρκη, προς τιμήν του ενός πλέον τελευταίου που έχει απομείνει, σ' έναν πλανήτη που αποφάσισε ότι δεν τους χρειάζεται.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του ΜΙΧΑΗΛ ΤΣΙΚΑΛΑ

Τουρκικές ευαισθησίες και ανατολίτικο παζάρι

Μία από τις πλέον περίφημες, ως προς τον βαθμό που επαναλαμβανεται, ατάκες της τουρκικής και τ/κ πλευράς, είναι πως θα πρέπει άπαντες να σεβαστούν τις ευαισθησίες που έχουν. Σημείο, που αν μη τι άλλο, με προσπάθειες εμβολισμού πλοίων, με εισβολή στο Άφριν όπως στην Κύπρο, με τον Ερντογάν μαινόμενο εντός-εκτός χώρας, είναι τουλάχιστον άξια πολλαπλών ειρωνικών σχολίων αλλά δεν θα μπω στον πειρασμό. Εκείνο που πρέπει πραγματικά να διαπιστώσει κανείς είναι μια πραγματικότητα πέρα από τα επιθετα που μπορεί να τns αποδώσει η συμπεριφορά ενός ανθρώπου που νιώθει δυνατός.

Την ίδια ώρα, θέλει μέσα σε ένα απaráμιλλο κρεσέντο προκλητικότητας, που κάποιοι το λένε και παραφροσύνη, οι εκτός Τουρκίας να κατανοήσουν πως όλα γίνονται επειδή ακριβώς δεν τον κατανοούν ούτε εκείνον ούτε τις ευαισθησίες του λαού του. Παράλληλα, σε επίπεδο πολιτικής, όσα λέει και πράττει έχουν μια αύχουσα τάξη μεγέθους αλλά και μια λογική σειρά, που ο ίδιος την επιδιώκει, αρκεί να αποκωδικοποιηθεί πίσω από την αίσθηση μεγαλείου που θέλει να εκπέμπει. Το ότι τα εννοεί, είναι ένα δεδομένο, ότι τα πραγματώνει για να ξανακάνει την Τουρκία μεγάλη και ιστορικά εκ νέου αντάξι, είναι άλλο. Ωστόσο, είναι το ίδιο πολιτικό κυρίως πιάτο, που σερβίρει και στη δική του χώρα. Πως οι «εχθροί» θέλουν να κρατήσουν χαμηλά την Τουρκία, ενώ ιστορικά εκείνη ανήκει στις παγκόσμιες υπερδυνάμεις, ωστόσο, όσος την επιβουλεύονται (ή τη χώρα ή τον ίδιο άρα τους Τούρκους μέσα από εκείνον) αγνοούν αυτό το τόσο ευαίσθητο ζήτημα της ιστορικής πληρότητας, οπότε και θέλουν το κακό τους.

Είναι 100% πραγματικότητα ότι θέλει να εξαφανίσει τη Συνθήκη της Λωζάννης, εφόσον ιστορικά, ο κάθε ηγέτης που προσπαθούσε να αποκαταστήσει το μεγαλείο που κάποιοι υφάρπαξαν από το μέλλον του λαού του, έπρεπε ν' απαλλαγεί από Συνθήκες που τον κρατούσαν

δέσμιο. Με αυτό τον τρόπο θα απελευθερώνταν εκ νέου δυνάμεις στο εσωτερικό της χώρας, οπότε και με βάση την πυγμή εκτός χώρας και την εκβιομηχάνιση εντός που θα υποστήριζε την πρώτη, η χώρα θα αποκτούσε πια τον εκατοντάχρονο θρόνο της για τον οποίο πάντα ήταν προορισμένη.

Την ίδια ώρα, ο λαός ζούσε με μισθούς κάτω του μετρίου, η αστική τάξη είχε χάσει τη φωνή της και δεν μπορούσε να δημιουργήσει άλλοτυπου συνείδηση, ο λαός πίστευε πως όντως για τη δική του κατάσταση δεν είναι υπόλογη η κυβέρνηση αλλά όσοι επιβουλεύονται τη χώρα, κάνοντας έτσι το έργο του ηγέτη πιο εύκολο. Όλη αυτή τη διαδικασία που την είδαμε στο παρελθόν, τη βλέπουμε να επαναλαμβάνεται

και τώρα. Το ότι ο Ερντογάν κατηγορεί την Ε.Ε. πως έδωσε 400 δις. ευρώ στην Ελλάδα και στην Τουρκία μόνο τρία, είναι η μια πλευρά του παζαριού. Η άλλη είναι, παράλληλα με την πρώτη, η επιδείξη πυγμής με τη δημιουργία νέων εστιών έντασης, ώστε εντός χώρας να γίνεται πιστευτό πως μπορεί να αποκατασταθεί η παρελθούσα δόξα με τη

στρατιωτική υπεροχή και συνάμα υπερβολή που τη συνοδεύει. Απώτερος σκοπός είναι η κλιμάκωση, και εμείς στη θέση που είμαστε, μόνο μέσω της Ε.Ε. που μπορούμε να απαντήσουμε. Από την οποία όσο περισσότερο απομακρύνεται η Τουρκία, τόσο περισσότερο αντιδρά και εμπλέκει περισσότερα ζητήματα σε μια ατζέντα που είναι ενιαία, από τη Θράκη μέχρι τη Συρία. Οι επιλογές μας δεν είναι μόνιμες, ούτε ορισμένες. Πρέπει να αλλάζουν όσο αλλάζουν οι συνθήκες εντός της Τουρκίας και όσο το παζάρι παίρνει σάρκα και οστά σε όλο και μεγαλύτερη κλίμακα. Για όλα τα προαναφερόμενα, πιστεύω πως δεν είναι ενός ανδρός αρχή υπόθεση, αλλά συλλογικής δουλειάς που θα πρέπει ίσως και όσο ποτέ πριν, να εδραιωθεί σε εθνικό επίπεδο. Η ανάγκη για στρατηγική είναι πιο ορατή από ποτέ.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΤΩΝΗ ΜΑΚΡΥΔΗΜΗΤΡΗ

Είναι ο πολιτικός (ή ο φιλόσοφος) σκύλος;

«Πού μας πάει αυτό το αίμα;»
(Γ. ΘΕΟΤΟΚΑΣ/Γ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ)

Στο δεύτερο βιβλίο της «Πολιτείας», ο Πλάτων παρομοιάζει τους «φύλακες» με «εκλεκτούς σκύλους» (γενναιούς κύνας). Πρόκειται για τη δεύτερη ή ενδιάμεση κατηγορία των πολιτών, αυτή που βρίσκεται μεταξύ των δημιουργών ή παραγωγών στη βάση της κοινωνικής πυραμίδας και των κυβερνητών – φιλοσόφων στην κορυφή της. Οι «φύλακες», όπως και αυτά τα συμπαθή τετράποδα, χαρακτηρίζονται από μια διφυή ψυχική διάθεση (ή ήθος) – πραότητα και οικειότητα προς τους γνωστούς και τους φίλους, αλλά δυσπιστία, αυστηρότητα και επιθετικότητα προς τους αγνώστους και εχθρικούς. Αυτή η παρομοίωση ή μεταφορική εικόνα έχει φαίνεται επιπλέον πολλούς, που ταυτίζουν την ίδια την έννοια του πολιτικού στοιχείου με την αέαν διάκριση μεταξύ εχθρών και φίλων. Έτσι, οι πολιτικοί γίνονται νοητοί ως «φύλακες» και, όπως οι ως άνω «εκλεκτοί σκύλοι», είναι σκληροί υπερασπιστές των δικών τους (οικείων, γνωστών, οπαδών και φίλων) και αυστηροί τιμωροί των εχθρών τους. Δεν εκπλήσσει ότι η πολιτική διαδικασία, αν γίνεται αντιληπτή κατ' αυτό τον τρόπο, ελάχιστα διαφέρει από μια επιθετική αντιπαράθεση μεταξύ εξαγριωμένων σκύλων, που ο ένας στοχεύει στη εξόντωση ή υποταγή του άλλου. Αξίζει, ωστόσο, να προσεχθεί ότι στο πλατωνικό αναλυτικό σχήμα οι φύλακες δεν είναι οι καθ' αυτό πολιτικοί, ούτε αναλαμβάνουν οι ίδιοι την ύπατη διακυβέρνηση της πολιτείας. Τούτο είναι έργο που ανατίθεται αποκλειστικά στην κατηγορία των κυβερνητών – φιλοσόφων, ενώ οι φύλακες τελούν υπό τον δικό τους έλεγχο, την καθοδήγηση και την εντολή. Αποστολή δε των πολιτικών (ή φιλοσόφων) δεν είναι η εκθρόνιση, αλλά πρωτίστως η καλλιέργεια δεσμών φιλίας και αλληλεξάρτησης μεταξύ των πολιτών, που διαγουν τον βίο τους ειρηνικά κατά τον λόγο ειδικεύσης ή αρμοδιότητας εκάστου (οικειοπραγία). Μολονότι, λοιπόν, υπάρχουν φύλακες στην πολιτεία, αυτοί είναι στραμμένοι προς τους εξωτερικούς και μόνο εχθρούς για αμυντικούς σκοπούς. Μακροπροθέσμως, δε, η επιδίωξη είναι ακόμα και οι εχθροί να γίνουν φίλοι, αφού πάντως να έχουν επιθετικές τάσεις ή βέλψεις. Οπότε και οι ίδιοι οι φύλακες εξευγενίζονται και εξημερώνονται, καθώς στρέφονται ολοένα και περισσότερο προς τη φιλοσοφία, γνωρίζοντας ότι μόνο μέσω αυτής προσεγγίζεται κατά το δυνατόν η ισορροπημένη και ευτυχής ζωή. Αν αυτά ακούγονται κάπως θεωρητικά και εξωπραγματικά, αξίζει να αναλογιστούμε την παρατήρηση που έκανε κάποτε ο ποιητής Νικηφόρος Βρεττάκος στο ιστορικό του αφήγημα με τίτλο Οδύνη: «Στην Ελλάδα οι άνθρωποι είναι χωρισμένοι στα δύο. Σε αγέλους και σε δάμους. Το αίμα που πίνουνε δεν θα τους θρέψει· οπωσδήποτε θα καούν». Ο Βρεττάκος είχε ζήσει τις συνθήκες του εμφυλίου πολέμου και γνώριζε πολύ καλά για τι μιλούσε. Όπως και ο Θανάσης Βαλτινός, που στο μνημειώδες έργο του «Ορθοκωστά» σκιαγραφεί με ανάγλυφο τρόπο πού οδηγεί ο χωρισμός των πολιτών σε εχθρούς και φίλους.

Σε τέτοιες συνθήκες όδυνος της πολιτικής αντιπαράθεσης, που κάνει την πολιτική να μοιάζει περισσότερο με πόλεμο, παραμερίζεται το ήπιο ύφος, υπονομεύεται ο διάλογος και δεν γίνεται σεβαστή η αντίθετη άποψη. Μάλιστα, αυτά τα γνωρίσματα του πολιτικού πολιτισμού εκλαμβάνονται ως ενδείξεις αδυναμίας και πτωπότητας, έλλειψης σθένους και ζωτικότητας. Αντιθέτως, εκθειάζονται η αγριότητα, το άξεστο ύφος, ο θυμός και το μίσος. Πράγματι, στον πόλεμο έγραφε ο Θουκυδίδης, αντιστρέφεται το νόημα των λέξεων, ώστε να ταιριάζει με τις πράξεις των ανθρώπων. Έτσι, η πανουργία λογαριάζεται ως εξυπνάδα, η ορμή και η φοροδρότητα στη σύγκρουση εκλαμβάνονται ως γενναιότητα και ανδρεία, ενώ η μετριότητα και η σύνθεση απορρίπτονται ως ενδείξεις δειλίας και αδυναμίας. Είναι, όμως, αυτό το κλίμα που αρμόζει σε μια δημοκρατική, ανοικτή και ελεύθερη κοινωνία; Ο Αριστοτέλης γράφει στα «Πολιτικά» ότι η πολεμοχαρής διάθεση είναι γνώρισμα των αυταρχικών καθεστώτων («πολεμοποιοί ο τύραννος»), ώστε οι άνθρωποι να τελούν διαρκώς υπό το κράτος του φόβου και να αισθάνονται την ανάγκη προστατή και κηδεμόνα. Ευημερούν, άραγε, οι πολιτείες έτσι;

Ο κ. Αντώνης Μακρυδημήτρης είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

elenixenou11@gmail.com

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Προς τα πού πέφτει το Μόντε Κάρλο;

Αυτό οραματίζεται ο δήμαρχος της Αγίας Νάπας κ. Καρούσος: Μέχρι το 2030 να τη μετατρέψει σε ένα νέο Μόντε Κάρλο. Και εννοεί πως θα την καταστήσει σε ένα από τα «πιο κοσμοπολίτικα τουριστικά θέρετρα της Μεσογείου». Γι' αυτό και άρχισε ήδη την «εκστρατεία» με το να διακηρύσσει πως πρέπει να αποκλείσουμε τους «χαμηλής ποιότητας νεαρούς τουρίστες», οι οποίοι, λέει, προκαλούν προβλήματα με τη συμπεριφορά τους και δημιουργούν αρνητικές εντυπώσεις. Με απλά λόγια δυσφημούν αυτό το «παρδεισένιο» τουριστικό θέρετρο. Προς αποφυγήν παρεξηγήσεων ξεκαθαρίζω πως δεν αντιτάσσομαι στην ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής, ούτε στους στόχους του δημάρχου να προσελκύσει ποιοτικό τουρισμό. Δεν είναι εκεί το πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι πως για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι

και να υπάρξει ένας σοβαρός στρατηγικός σχεδιασμός είναι απαραίτητη προϋπόθεση η επίγνωση του εγκλήματος το οποίο έχει διαπραχθεί στην εν λόγω περιοχή. Ένα έγκλημα το οποίο διαπράττεται εδώ και χρόνια ώστε να εξυπηρετούνται τα μεγαλοσυμφέροντα, ώστε να κερδοσκοπούν κάποιοι εις βάρος της φυσικής ομορφιάς του τόπου, ώστε να τροφοδοτείται και να συντηρείται εσασί ο αρχοντοκρατισμός μας και ώστε να αποδεικνύουμε καθημερινά πως στον βωμό του χρήματος είμαστε έτοιμοι να θυσιάσουμε ακόμα και τα ωραιότερα μέρη της χώρας. Αν θέλουμε, λοιπόν, να προχωρήσουμε μπροστά όπως οραματίζεται ο κ. Καρούσος δεν αρκεί να κτυπάμε τους δήθεν χαμηλής ποιότητας τουρίστες, ισχυριζόμενοι ότι αυτοί δυσφημούν την Αγία Νάπα διότι η πραγματικότητα είναι εντελώς διαφορετική απ' αυτό τον ισχυρισμό. Η πραγματικότητα καταδεικνύει καθημερινά ποιος είναι ο πραγ-

ματικός ένοχος και αυτός δεν είναι άλλος από τους κρατικούς αρμοδίους και τους τοπικούς «άρχοντες», οι οποίοι χρόνια τώρα επέτρεψαν με τον αρχοντοκρατισμό τους, την κακογουσιά τους, την έλλειψη σεβασμού στο περιβάλλον και την απλότητα τους να καταστραφεί ένα από τα πιο όμορφα μέρη της Κύπρου. Δεν υπήρξε ποτέ καμία πρόνοια που να θέτει περιορισμούς στην οικοδομική αναρχία και στην οικονομική ασυδοσία και δεν υπήρξε ποτέ κανένας σοβαρός σχεδιασμός ο οποίος να προστατεύει την περιοχή από τα τερατουργήματα που ξεπετάγονταν σαν τα μανιτάρια και από την κάθε λογής κακογουσιά που προκαλούσε στον οποιοδήποτε σκεπτόμενο πολίτη πολιτισμική αποστρέψη. Αντιθέτως, καυχιόμαστε ότι η Αγία Νάπα ήταν μια νέα Ίμπιζα επιτρέποντας αφενός στον όποιο υπόκοσμο να κάνει κουμάντο και να καθορίζει τον χαρακτήρα της περιοχής και αφετέρου στα με-

γαλοσυμφέροντα να κερδοσκοπούν εις βάρος όχι μόνο της φυσικής ομορφιάς αλλά κυρίως της αισθητικής ποιότητας. Και όλα αυτά δεν είναι τίποτα άλλο παρά οι παρενέργειες της νοστορίας που μας διακατέχει και η οποία συνοψίζεται εύκολα στην έννοια του άκρατου αρχοντοκρατισμού μας, της απλυστίας μας και κυρίως της παντελούς έλλειψης αισθητικής παιδείας και κουλτούρας. Άρα αν ο κ. Καρούσος έχει πραγματικά την πρόθεση να αλλάξει την εικόνα και τον χαρακτήρα της Αγίας Νάπας δεν αρκεί ούτε ο αποκλεισμός των χαμηλής ποιότητας τουριστών, ούτε η επένδυση στην κατασκευή της μαρίνας, ούτε καν η προσέκλυση επενδύσεων σε τεράστιων διαστάσεων έργα. Εκείνο που προέχει είναι να κάνει πρώτα αυτή την παραδοχή: Πως αυτοί που φρόντισαν να αποκλείσουν τον ποιοτικό τουρισμό από την Αγία Νάπα είμαστε εμείς οι ίδιοι, καταστρέφοντας ό,τι όμορφο είχε κάποτε

η περιοχή και αδυνατώντας (μέχρι σήμερα) να εναρμονίσουμε την όποια ανάπτυξη της με το φυσικό περιβάλλον. Αντιθέτως, την αφήσαμε έρμαιο στην αμορφωσία και την κακογουσιά μας προκειμένου να αναγάγουμε το ευκαιριακό κέρδος σε ύψιστη αξία. Και έτσι για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους η Αγία Νάπα σήμερα με τον «χαρακτήρα» που έχει αποκτείσει μόνο χαμηλής ποιότητας τουρίστες είναι ικανή να προσελκύσει ή πλύνουμε αμόρφωτους αρχοντοκωριάτες, οι οποίοι δεν είναι σε θέση να ξεχωρίσουν το ποιοτικό από το μη. Διότι ο πραγματικά ποιοτικός τουρισμός εκείνο που επιζητάει είναι ένα προορισμό που να εναρμονίζει τη οικοδομική του ανάπτυξη με το φυσικό περιβάλλον. Κάτι το οποίο η Αγία Νάπα μόνο αν γκρεμιστεί ολόκληρη και ξαναχτιστεί θα καταφέρει να πετύχει.

Ο κόσμος που έρχεται

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΕΝΤΩΝΑ**

Η **SpaceX** του Elon Musk εκτόξευσε στις 6 Φεβρουαρίου τον μεγαλύτερο και ισχυρότερο πύραυλο στον κόσμο, τον «Falcon Heavy». Ο Musk θέλει να στείλει ανθρώπους στον πλανήτη Άρη μέχρι το 2025. Υπάρχει ένα βίντεο που κυκλοφόρησε στο διαδίκτυο και καταγράφει την αντίδραση του Musk τη στιγμή της εκτόξευσης. Φαινόταν να μην πίστευε αυτό που συνέβαινε, ως να ήταν κάτι εξωπραγματικό. Ο ίδιος δήλωσε μετά ότι «Ήταν κάτι επικό. Είναι πιθανώς το πιο συναρπαστικό πράγμα που έχω ποτέ δει». Γιατί αναφέρω την αντίδραση του Musk; Όχι βεβαίως γιατί πιστεύω ότι τα επόμενα χρόνια θα μετοικήσουμε στον Άρη, αλλά γιατί η σπίθα της έκπληξης που είδα στα μάτια του είναι χαρακτηριστική της ανατριχίλας που προκαλεί ο νέος προκλητικός κόσμος που ανοίγεται μπροστά μας. Και εδώ βρίσκεται το μεγάλο στοίχημα: να ετοιμάσουμε τους νέους μας για αυτόν τον καινούριο προκλητικό κόσμο! Για να έχουν πλήρη αντίληψη για το τι συμβαίνει στον σύγχρονο κόσμο και να μπορούν να είναι μέρος της εξέλιξης του, όχι θεατές της.

Όταν αναφερόμαστε στους νέους πρέπει να ξέρουμε καλά ότι αυτή η γενιά μεγαλώνει σε περιόδους εκπληκτικών αλλαγών. Η τεχνολογική εξέλιξη επηρεάζει όλες τις πτυχές της ζωής μας. Επηρεάζει τον τρόπο που σκεφτόμαστε, που εργαζόμαστε, που αναπτύσσουμε σχέσεις μεταξύ μας. Ο αυτοματισμός μετασχηματίζει τον κόσμο της εργασίας, εξαλείφοντας χιλιάδες θέσεις εργασίας, όπως τις γνωρίζουμε σήμερα και δημιουργώντας παράλληλα άλλες τόσες με περιεχόμενο πρωτόγνωρο. Το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ αναφέρει ότι το 50% των θέσεων εργασίας του 2030 δεν έχει ακόμη εφευρεθεί, ενώ το 35% των βασικών δεξιοτήτων θα μεταβληθεί μέχρι το 2030 (WEF, 2017).

Ως αποτέλεσμα των ραγδαίων αλλαγών αναδεικνύεται και η σημασία συγκεκριμένων δεξιοτήτων στους νέους, όπως είναι η κριτική και αναλυτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η προσαρμοστικότητα και κυρίως η ικανότητα για μάθηση, «learnability» όπως είναι γνωστός ο όρος στην αγγλική (η επιθυμία δηλαδή και η ικανότητα να μπορείς να αναπτύσσεις τις δεξιότητες και τις γνώσεις σου). Οι νέοι μας ζουν σ’ ένα κόσμο ανοικτό και συνδεδεμένο με τρόπους που δεν μπορούσαμε να φανταστούμε μία ή δύο δεκαετίες πριν. Το αυξανόμενο εύρος αυτής της σύνδεσης μπορεί κανείς να το συνειδητοποιήσει αν λάβει υπόψη ότι σε ένα «διαδικτυακό» λεπτό γίνονται 900.000 logins στο Facebook, 452.000 tweets, 4,1 εκατομμύρια προβολές στο YouTube (Lori Lewis, 2017).

Μπορεί, βέβαια, ο τεχνολογικός γραμματισμός να είναι ζωτικής σημασίας για τα χρόνια που έρχονται, αλλά επειδή ακριβώς αυτά τα χρόνια, θα είναι μια περίοδος επιταχυνόμενης τεχνολογικής ανάπτυξης, θα έχουμε ανάγκη περισσότερο από ποτέ και την παιδεία στα του ανθρώπου, ως όντος πνευματικού και κοινωνικού. Στην τελική, αυτά που απορρέουν (ή που θα πρέπει να απορρέουν) από αυτή την παιδεία – η δημιουργικότητα, η φαντασία, η συνεργασία, η καινοτόμος πράξη, η διανοητική εξέλιξη – θα είναι και το συγκριτικό μας πλεονέκτημα απέναντι στη τεχνητή νοημοσύνη και εν γένει στα επιτεύγματα της τεχνολογίας.

Αυτό στο οποίο θα ήθελα να καταλήξω είναι το ότι θα πρέπει να σταθούμε απέναντι στη νέα γενιά όχι με λογικές «πέρασε η κρίση και θα ανοίξουν θέσεις στο δημόσιο» αλλά θα πρέπει να τους δείξουμε τη μεγάλη εικόνα του κόσμου που έρχεται. Αυτό που ξέρω σίγουρα και αυτό που με γεμίζει με αισιοδοξία είναι ότι τα παιδιά και οι νέοι μας έχουν τρομερά ταλέντα και εντυπωσιακές ικανότητες. Από την άλλη αυτό που με στενοχωρεί είναι ο μίζερος τρόπος που τους μιλάμε για το αύριο. Και πιστεύω αυτό που περιμένουν οι νέοι από τις μεγαλύτερες γενιές είναι να τους βοηθήσουν να δουν πιο καθαρά τον κόσμο που πλησιάζει και να διακρίνουν τον δικό τους ρόλο σ’ αυτό. Οι κοινωνίες που έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους ότι μπορούν να κερδίσουν το μέλλον τους έχουν ψηλά στις προτεραιότητές τους τη δημιουργία δημιουργών, την ποικιλότητα ενδυνάμωση των νέων για να χαράξουν τους δικούς τους δρόμους. Γιατί είναι η δημιουργία αυτών των δρόμων που δίνει μορφή στη μοίρα μας.

Ο κ. Παναγιώτης Σεντώνας είναι πρόεδρος του Δ.Σ. του Οργανισμού Νεολογίας.

Έργο του Banksy στη Νέα Υόρκη.

Ξανθές ειδήσεις

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Είναι πρόβλημα για το δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης οι ψευδείς ειδήσεις; Θετική απάντηση δίνει το 85% των Ευρωπαίων. Έκπληξη αποτελεί το γεγονός πως «το 91% των Κυπρίων θεωρούν ότι οι ψευδείς ειδήσεις (fake news) αποτελούν πρόβλημα για τη χώρα τους». Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο που δημοσιεύτηκε στις Βρυξέλλες στις 2013 Μαρτίου, «το 69% των Κυπρίων θεωρούν ότι τα fake news είναι σίγουρα πρόβλημα και το 22% θεωρούν ότι είναι ‘πρόβλημα’ σε κάποιο βαθμό», καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση μεταξύ των ερωτηθέντων στην Ε.Ε. Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνουν οι ερωτηθέντες στην Ελλάδα με ποσοστά 63 και 27% αντίστοιχα». Στο ρεπορτάζ του Α. Αθανασίου του ΚΥΠΕ «το 38 % των Κυπρίων θεωρεί ότι οι δημοσιογράφοι είναι αυτοί που πρέπει να τα σταματήσουν, με το 31% να θεωρεί πως δράση πρέπει να αναλάβουν οι εθνικές αρχές ή οι ίδιοι οι πολίτες. Την ίδια ώρα το 78% των Κυπρίων θεωρούν ότι είναι πολύ ή σχετικά βέβαια πως μπορούν να τα εντοπίσουν, ενώ το ίδιο ποσοστό βρίσκεται στο 71% στο μέσο όρο της Ε.Ε. Οι μισοί από τους ερωτηθέντες στην Ε.Ε. απάντησαν ότι έχουν εντοπίσει fake news τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, τη στιγμή που το ίδιο ποσοστό στην Κύπρο είναι 61% (45% απαντά πως αντιμετωπίζει fake news κάθε μέρα, 16% τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα και 20% πολλές φορές τον μήνα)».

Οι ψευδείς ειδήσεις έχουν εύκολο ορισμό. Το Ινστιτούτο Reuters για τη Μελέτη της Δημοσιογραφίας στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης αναφέρει ότι «ο όρος fake news αναφέρεται σε κατασκευασμένες πληροφορίες που κυκλοφορούν εν γνώσει του συντάκτ

και παρουσιάζονται ως έγκυρες ειδήσεις με σκοπό τη χειραγώγηση των αναγνωστών». Ωστόσο, τα γεγονότα δείχνουν πως ενώ ο όρος έχει ευδιάκριτο ορισμό, στην πράξη, έχει αποκτήσει έναν πιο πολύπλοκο, συνεπώς πιο δυσδιάκριτο χαρακτήρα.

Η Κύπρος μπορεί να δώσει αρκετά δείγματα γραφής που συνδέονται με την καθημερινή πολιτική επικαιρότητα. Οι παραπλανητικές ειδήσεις συχνά αλληλοσυμπληρώνονται από εκείνες τις ειδήσεις που δημιουργούν «ψευδείς αισθήσεις», ένα είδος ειδήσεων που πρωταγωνιστεί στην επικαιρότητα γύρω από το Κυπριακό και τα θέματα ενέργειας. Με αφορμή την παρεμπόδιση ερευνητικής γεώτρησης της ENI από τουρκικά πολεμικά πλοία, αναπτύχθηκε μια παραγωγή ειδήσεων με στόχο τη δημιουργία μιας «ψευδούς αίσθησης» στην κοινή γνώμη. Οι «ψευδείς αισθήσεις» συχνά προκύπτουν με μορφή «εκτιμήσεων».

Παραδείγματα: Η Τουρκία δεν θα ανανεώσει την NAVTEX –έγινε το αντίθετο. Η ιταλική κυβέρνηση θα αντιδράσει –δεν είπε κάτι. Η ENI θα συνεχίσει τις έρευνες την ίδια περίοδο, με διάλειμμα μερικών ημερών –το ερευνητικό πλοίο αποχώρησε. Στη συνέχεια: πολεμικά πλοία των ΗΠΑ έρχονται στην ανατ. Μεσόγειο για να στηρίξουν έρευνες της ExxonMobil-εκπρόσωπος του Πενταγώνου μίλησε για προγραμματισμένες από καιρό ασκήσεις με το Ισραήλ. Ακολουθούν φήμες περί αγοράς νέων όπλων από τη ρωσική πολεμική βιομηχανία –καμιά επιβεβαίωση. Με τη μορφή «εκτιμήσεων»: ο νέος αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μ. Πομπέο θα είναι «σκληρός» έναντι της Τουρκίας –κάτι που θα διαψευστεί με την πρώτη του επίσκεψη στην Άγκυρα. Οι 20λεπτες

ασυναρτησίες του αντιναυάρχου του ελληνικού ναυτικού Γ. Δεμέστιχα στην πρωινή ενημερωτική ζώνη της τηλεόρασης του ΡΙΚ στις 14 Μαρτίου. Εκτιμήσεις ότι Αθήνα και Λευκωσία θα ασκήσουν βέτο στη Σύνοδο Κορυφής Ε.Ε.-Τουρκίας στη Βάρνα στις 26 Μαρτίου –κάτι που δεν προκύπτει από τη θεσμική λειτουργία της Ε.Ε.

Η διακίνηση παραπλανητικών ειδήσεων παρνηγορεί μόνο για μια ημέρα την ε/κ κοινή γνώμη αλλά την επομένη τα πράγματα παραμένουν ίδια, αν δεν χειροτερεύουν. Αυτή η μεταφυσική ερμηνεία εξελίξεων πάει πολύ πίσω στην νεοκυπριακή παράδοση: γέροντες, όσοι, δίκτυα συνεργασιών με Μονές στο Άγιο Όρος, επιτόπιοι Μητροπολίτες, όπως ο Μόρφου Νεόφυτος, με έφεση στην πρόβλεψη πολέμων ανάμεσα στη Ρωσία και την Τουρκία, οι οποίοι κατά κανόνα διαρκούν τρεις ημέρες. Όλους τους κερδίζει η Ρωσία και σε όλους διαλύεται η Τουρκία.

Οι «ψευδείς» αισθήσεις παρέχουν σε ένα μέρος της ε/κ κοινής γνώμης κάποια ανακούφιση από τις δυσκολίες που μας περιβάλλουν, αλλά η πραγματικότητα περιπλέκεται ακόμα περισσότερο. Αυτή η παράδοση έπαιζε έναν ρόλο σε προηγούμενες εποχές όπως εκείνη στα χρόνια της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Μέσα σε αυτήν, και μέσα σε συγκεκριμένες ιστορικές συνθήκες αναπτύχθηκε η πιο διάσημη ψευδής είδηση της εποχής: αυτή περί του «ξανθού γένους» και της αναγέννησης των ελλήνων με τη βοήθειά του, αφού κατ’ αυτήν το ξανθό γένος (ρωσικό) θα κατανικούσε τον οθωμανικό στρατό και θα έτσι θα επέβαλλε την αναβίωση μιας νεοελληνικής βυζαντινής αυτοκρατορίας εκτεινόμενης μέχρι την «κόκκινη μπλιά», μια απροσδιόριστη γεωγραφικά περιοχή, στα

ανατολικά της Μ. Ασίας.

Πάνω σε μίαν τέτοια παράδοση μπορεί με μεγάλη άμεση να επεκταθεί η σημερινή υπόθεση με τις «ξανθές ειδήσεις». Μια κοινωνία που έχει εκπαιδευτεί στην «πλαστή» ερμηνεία της πραγματικότητας, εύκολα ακούει «ξανθές ειδήσεις», και ακόμα πιο εύκολα σιωπά παρά το γεγονός ότι «το 91% των Κυπρίων θεωρούν ότι οι ψευδείς ειδήσεις (fake news) αποτελούν πρόβλημα για τη χώρα τους».

Αυτή η κοულτούρα ωθεί σε απλουστεύσεις, σε παραπλανητικές ερμηνείες, σε παραμυθίες, ικανές μόνο να νομίζουμε ότι κερδίζουμε λίγο χρόνο, μέχρι να φτάσουμε στην επόμενη οπισθοδρόμηση. Οι «ξανθές» ειδήσεις ανθίζουν σε περιόδους στις οποίες υποχωρεί η ορθολογική σκέψη και απουσιάζει ένα μεγάλο σχέδιο που να ενώνει και ταυτόχρονα να κινητοποιεί μια κοινωνία για να το κατακτήσει. Οι «ξανθές» ειδήσεις κερδίζουν μέρος της δημοσιότητας, όταν η κοινή γνώμη χαμπλώνει τον πήχη των προσδοκιών της και εμφανίζει τάσεις αμυντικής συμπεριφοράς απέναντι σε όσα δεν μπορεί ή δεν θέλει να αντιμετωπίσει.

Ψευδείς ειδήσεις βλέπουμε σε όλες τις χώρες. Συνιστούν ένα ευρύτατα διαδεδομένο τρόπο για να περάσει μια θολή πολιτική στόχευση. Αλλά οι ψευδείς ειδήσεις στην Ολλανδία ή Βραζιλία έχουν τελείως διαφορετικό χαρακτήρα από όσες παραπλανητικές συμβαίνουν στην Κύπρο. Είναι άλλο θέμα να κτίζονται καριέρες με τη διακίνηση μιας ψευδούς είδησης, λ.χ. στην Ισπανία, και είναι τελείως διαφορετικό να διακινούνται «ξανθές» ειδήσεις με την «ευγενή» φιλοδοξία να μείνουμε «ευτυχισμένοι» στη μισή Κύπρο!

www.larkoslarkou.org.cy

Περί πολιτικής ισότητας

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Η νομιμοφροσύνη της πλειοψηφίας των Τουρκοκυπρίων δεν είναι προς την Κυπριακή Δημοκρατία αλλά προς την «ΤΔΒΚ» και την Τουρκία.

με αυτούς της Άγκυρας. Επιπρόσθετα, η νομιμοφροσύνη της πλειοψηφίας των Τουρκοκυπρίων δεν είναι προς την Κυπριακή Δημοκρατία αλλά προς την «ΤΔΒΚ» και την Τουρκία. Αυτό αποτελεί μείζον θέμα, καθώς η νομιμοφροσύνη προς το νόμιμο κράτος είναι καθοριστικής σημασίας για ένα συνεταιρισμό. Επαναλαμβάνω τη θέση ότι δεν μπορεί καμία πλευρά να επικαλείται κατά το δοκούν τα δικαιώματα που

πηγάζουν από την Κυπριακή Δημοκρατία αλλά την ίδια ώρα να παραγωνρίζει τις υποχρεώσεις.

Στα αρχικά στάδια όταν συζητείτο το διζωνικό, δικονοτικό ομοσπονδιακό πλαίσιο λύσης η ερμηνεία που εδίδετο για την πολιτική ισότητα ήταν ότι οι σχέσεις των δύο κοινοτήτων δεν θα είναι «σχέσεις πλειοψηφίας - μειοψηφίας». Παράλληλα γινόταν λόγος για αποτελεσματική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων στα ομοσπονδιακά όργανα της κυβέρνησης. Στη σημερινή συγκυρία η έννοια της πολιτικής ισότητας έχει διαφοροποιηθεί άρδην.

Παραπέμπει πλέον σχεδόν σε μια αριθμητική ισότητα η υλοποίηση της οποίας θα οδηγήσει στην τυραννία της μειοψηφίας/μειονότητας η οποία σε συνδυασμό με τον ρόλο της Τουρκίας θα οδηγήσει

σε οδυνηρά αποτελέσματα για τους Ελληνοκύπριους. Αξίζει να σημειωθεί ότι στο Κραν Μοντάνα τον περασμένο Ιούλιο ο Πρόεδρος Αναστασιάδης πρότεινε το κοινό ψηφοδέλτιο Προέδρου και Αντιπροέδρου αποδεχόμενος ταυτόχρονα την εκ περιτροπής προεδρία στα πλαίσια αυτά. Σημειώνω ότι την πρόταση για κοινό ψηφοδέλτιο χωρίς όμως την εκ περιτροπής προεδρία την είχα καταθέσει μαζί με συνεργάτες μου λίγο μετά το δημοψήφισμα το 2004. Η πρόταση αυτή είχε ως βασικό στόχο αφ’ ενός την αποτελεσματική συμμετοχή των Τουρκοκυπρίων και αφ’ ετέρου την προώθηση κοινών επιδιώξεων. Η εισήγηση αυτή εντασσόταν πλήρως στη φιλοσοφία ενός διπεριφερειακού, δικονοτικού ομοσπονδιακού πλαισίου. Και όμως η τουρκική πλευρά την απέρριψε,

ενώ ταυτόχρονα επέμενε και στις εγγυήσεις. Είναι προφανές ότι οι τουρκικές μαζιμαλιστικές επιδιώξεις παραπέμπουν σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση. Λαμβάνοντας υπ’ όψιν τον καθοριστικό ρόλο της Τουρκίας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα η οποία έχει αλλοιωθεί δραστικά από τον εποικισμό καμιά απόφαση δεν θα λαμβάνεται χωρίς την έγκριση της Άγκυρας. Κάτω απ’ αυτά τα δεδομένα θα πρέπει να αναθεωρήσουμε την πολιτική που έχει ακολουθηθεί μέχρι σήμερα καθώς είτε δεν οδηγεί πουθενά είτε εάν υλοποιηθεί θα οδηγήσει σε σαφή επιδείνωση του status quo.

Ο κ. Ανδρέας Θεοφάνους είναι καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας και πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Μονόδρομος ο διάλογος για Κύπρο, Ελλάδα και Τουρκία

Ο αναλυτής Χακάν Αλμπαϊράκ μιλάει για όλα τα ανοιχτά μέτωπα της Άγκυρας

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Χακάν Αλμπαϊράκ είναι ένας από τους εκπροσώπους της νέας γενιάς συντηρητικών διανοούμενων και αναλυτών της Τουρκίας. Μιλώντας για πρώτη φορά στον ε/κ Τύπο, μοιράζεται απόψεις για τη μελλοντική τροπή των εξελίξεων στο εσωτερικό της Τουρκίας και παράλληλα, μας προϊδεάζει για τις νέες κινήσεις στη Συρία.

—**Λίγο πριν από τις εκλογικές αναμετρήσεις του 2019 στην περιοχή λαμβάνουν χώρα κρίσιμες σημασίας εξελίξεις. Μετά από μια ενδεχόμενη επιτυχία στο Άφριν, ποιος θα είναι ο νέος οδικός χάρτης της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή;**

—Η Τουρκία δεν επιθυμεί να συνεχίσει την επιχείρησή «Κλάδος Ελαίας» μια ημέρα παραπάνω από όσο χρειάζεται. Στην πραγματικότητα ξεκαθάρισε ότι δεν επιδιώκει τον πόλεμο, παρακολουθώντας με υπομονή για μεγάλο χρονικό διάστημα τις εξελίξεις στην περιοχή. Φιλοξένησε τον ηγέτη του PYD, Σαλίχ Μουσίλιμ στην Τουρκία. Έλαβε στα σοβαρά υπόψη της τον ισχυρισμό των ΗΠΑ ότι ενδιαφέρονται μονάχα για την εξουδετέρωση του Ισλαμικού Κράτους. Ωστόσο, δεν τερματίστηκε η συνεργασία των ΗΠΑ με το PYD. Θα εισβάλουν οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις και ο στρατός της Ελεύθερης Συρίας στο κέντρο του Άφριν; Μετά το Άφριν θα κατευθυνθούν προς το Μίμιπς; Από εκεί θα κατευθυνθούν προς το Καμίσιλι; Σε περίπτωση που δια-

πιστώσει ότι δεν υπάρχει άλλη επιλογή, η Τουρκία θα φτάσει μέχρι το σημείο που χρειάζεται για την εξουδετέρωση της απειλής του PKK. Δεν επιθυμεί την κατάληψη αυτών των περιοχών. Ελπίζει ότι αυτές θα τις ελέγξουν οι εκπρόσωποι των ντόπιων λαών ή ντόπιες διοικήσεις, τις οποίες θα μπορεί να εμπιστευτεί η Τουρκία. Εναλλακτικά αυτές τις περιοχές θα μπορούσε να τις ελέγξει η νέα κυβέρνηση της Συρίας που θα αντικαταστήσει τον Ασάντ, με τρόπο που δεν θα αποτελούν πλέον απειλή για την Τουρκία. Σε μεγάλο βαθμό η τροπή των εξελίξεων εξαρτάται από το μέλλον της συνεργασίας των ΗΠΑ με το PYD. Επίσης, σημασία έχει η συνέχιση της σιωπηλής αποδοχής των κινήσεων της Άγκυρας από τη Ρωσία. Ενδέχεται να δούμε τη Ρωσία να συνεργάζεται μακροπρόθεσμα με τις ΗΠΑ για να πληξουν τα τουρκικά συμφέροντα. Ήδη υπάρχουν οίονοι για μια τέτοιου είδους εξέλιξη.

—**Στη Δύση ενισχύεται η άποψη ότι η Τουρκία απομακρύνεται από το NATO και τις ΗΠΑ και μετατρέπεται σε ένα είδους ισλαμικής δημοκρατίας. Πώς προσεγγίζετε αυτές τις αναγνώσεις;**

—Την ίδια περίοδο, κράτη που στο παρελθόν εμπιστευόντουσαν τις ΗΠΑ αναθεωρούν τις σχέσεις τους με τη χώρα. Το ίδιο πράττει και η Τουρκία. Η Ουάσιγκτον θυσίασε τις καλές της σχέσεις με την Τουρκία στον βωμό της συνεργασίας με το PKK. Με αυτόν τον τρόπο προσέγγισε τη Ρωσία. Προσωπικά θεωρώ γελοίους τους ισχυρισμούς

ότι η Τουρκία απομακρύνεται από τη Δύση και ότι εντάσσεται στο μπλοκ της Ευρασίας. Η Τουρκία, η οποία γνωρίζει ότι δεν μπορεί να εμπιστευτεί την ασφάλειά της στις ΗΠΑ και στο NATO, ξέρεi ότι δεν μπορεί να εμπιστευτεί και τη Ρωσία. Από την άλλη, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το τελευταίο διάστημα η Τουρκία πραγματοποιεί βήματα για την εξομάλυνση των σχέσεων της με τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. Διανύουμε μια περίοδο κατά την οποία η Τουρκία δεν χωρίζει τους δρόμους

Πρώτα από όλα πρέπει να τερματιστεί η στρατιωτική κινητικότητα στο Αιγαίο. Μετά την επιστροφή της ηρεμίας να ξεκινήσουμε να διαπραγματευόμαστε.

της με τη Δύση. Αντιθέτως διορθώνει αυτές τις σχέσεις.

—**Η ένταση και η αντιπαράθεση στο ενεργειακό πεδίο της ανατολικής Μεσογείου και της Κύπρου σε τι είδους εξελίξεις θα μπορούσε να μας οδηγήσει;**

—Το να ευχόμαστε σήμερα την αποφυγή της έντασης και της σύγκρουσης αποδεικνύει την κρισιμότητα των εξελίξεων. Και όμως σήμερα έπρεπε να συζητάμε τη συνεργασία των κρατών της περιοχής σε όλα τα πεδία, στην ενέργεια, στην ασφάλεια. Δεν πρέπει να δοκιμάζουμε την ισχύ, την αν-

τοχή της άλλης πλευράς. Πρέπει να αποφεύγουμε άσκοπες εντάσεις, ρίσκα και έξοδα. Ο αποκλεισμός μιας πλευράς από τον πλούτο της ανατολικής Μεσογείου δεν εξυπηρετεί κανέναν στόχο. Ωστόσο, και αυτή είναι μια επιλογή. Πρόκειται για μια κακή επιλογή. Θέλω να υπογραμμίσω το εξής: Στην Τουρκία, οι τελευταίες εξελίξεις στην ανατολική Μεσόγειο έχουν ενισχύσει την άποψη ότι «οι ΗΠΑ που δεν κατάφεραν να σταματήσουν την προώθηση του τουρκικού στρατού στη Συρία, επιχειρούν να ελέγξουν την Τουρκία με την απειλή πολέμου στο Αιγαίο και ρίχνοντας στο τραπέζι το χαρτί των Ε/κ». Ακόμη και σε περίπτωση που αποδεχθούμε την ορθότητα αυτής της άποψης προκύπτει το εξής δίλημμα (για την ε/κ πλευρά): Ρίσκα που δημιουργεί η αναμέτρηση με την Τουρκία ή συνεννόηση με τους Τούρκους; Στην πραγματικότητα σπαταλάμε άσκοπα ενέργεια και χρόνο.

—**Πώς προσεγγίζετε τη στρατηγική που ακολουθεί η Τουρκία στις σχέσεις με την Κύπρο και στα ελληνοτουρκικά;**

—Μόλις πριν από λίγους μήνες ο Ερντογάν ήταν στην Ελλάδα. Αν και η επίσκεψή του επισκιάστηκε από τη συζήτηση για τη Συνθήκη της Λωζάννης, ο ίδιος και ο Τσίπρας επιθυμούν τη διατήρηση του διαλόγου και της συνεργασίας στις διμερείς σχέσεις. Στην πραγματικότητα οι διμερείς σχέσεις εξέπεμπαν μια ελπιδοφόρα εικόνα λίγο πριν από τη «φιλοξενία» πραξικοπηματιών στην Ελλάδα. Επιπρόσθετα, το τελευταίο διάστημα έχουμε την

Σε περίπτωση που διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει άλλη επιλογή, η Τουρκία θα φτάσει μέχρι το σημείο που χρειάζεται για την εξουδετέρωση της απειλής του PKK, λέει ο Χακάν Αλμπαϊράκ.

ένταση στο Αιγαίο και το ζήτημα των δύο Ελλήνων στρατιωτικών. Όλα αυτά δείχνουν ότι οι δύο χώρες χρειάζονται την επαναπροσέγγιση στις διμερείς σχέσεις τους. Πριν από 20 χρόνια, κατά τη διάρκεια της κρίσης των Ιμίων, ρώτησα έναν πολιτικό ο οποίος σήμερα είναι κορυφαία προσωπικότητα του ΑΚΡ, για τον τρόπο με τον οποίο θα ξεπερνούσαμε την κρίση. «Δημιουργώντας ομοσπονδία (με την Ελλάδα)», ήταν η χαρακτηριστική απάντησή του. Δεν πρόκειται για αστείο. Ακόμη και σε περίπτωση που μελλοντικά δεν φτάσουμε σε αυτό το

σημείο, πρέπει να βρούμε τους τρόπους με τους οποίους θα εξομαλύνουμε τις σχέσεις μας. Πρώτα από όλα πρέπει να τερματιστεί η στρατιωτική κινητικότητα στο Αιγαίο. Μετά την επιστροφή της ηρεμίας να ξεκινήσουμε να διαπραγματευόμαστε τη διευθέτηση των προβλημάτων στα ελληνοτουρκικά και στο Κυπριακό. Αναφέρομαι σε μια διαδικασία που θα ξεκινήσει με πρωτοβουλία του Ερντογάν και του Τσίπρα. Ακόμη και σε περίπτωση που αποτύχει αυτή η διαδικασία, τι θα χάσουμε; Τουλάχιστον θα εξοικονομήσουμε καύσιμα.

COBALT

TRAVELLING TO

DUBLIN

FEELS GOOD

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Συντονιστείτε στο

The Breakfast Show

με τον Κωνσταντίνο και τη Μαρίνα

και διεκδικήστε

ένα ταξίδι δύο ατόμων

για το Δουβλίνο

με την Cobalt.

LISTEN LIVE

www.mydeejay.com.cy

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΠΟΜΗΣ

*Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

Προ των πυλών το Ερευνητικό Κέντρο Καρκίνου

Ο πρύτανης του ΤΕΠΑΚ Ανδρέας Αναγιωτός αναφέρεται στις προσπάθειες δημιουργίας του σε συνεργασία με το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο

Συνέντευξη στον
ΣΤΕΛΙΟ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

Τις προσπάθειες που βρίσκονται σε εξέλιξη σε συνεργασία με το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο για τη δημιουργία ερευνητικού κέντρου για τον Καρκίνο, αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρύτανης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) Ανδρέας Αναγιωτός. Επισημαίνει ότι η όλη προσπάθεια έχει πάρει την έγκρισή από τα Υπουργεία Παιδείας και Οικονομικών καθώς και το Υπουργικό Συμβούλιο και περιμένει την έγκρισή από τη Βουλή έτσι ώστε να αρχίσουν οι διαδικασίες λειτουργίας του. Το όραμα της δημιουργίας του Κέντρου συναποτελείται από μια οντότητα από εξαιρετους ερευνητές, ακαδημαϊκούς και ιατρούς για δημιουργία ανταγωνιστικών ερευνητικών προτάσεων.

—Ποιοι λόγοι σας ώθησαν να δημιουργήσετε το Ερευνητικό Κέντρο Καρκίνου;

—Τα κοινά ερευνητικά ενδιαφέροντα, στόχοι και οράματα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Γερμανικού Ογκολογικού Κέντρου για τη νόσο του καρκίνου ήταν τα κίνητρα τα οποία μας ώθησαν στη δημιουργία ενός κέντρου έρευνας που να παρέχει καινοτόμο ερευνητική υποδομή αιχμής και κρίσιμη μάζα ερευνητών για πραγματοποίηση ψηλού επιπέδου έρευνας στην πρόληψη, διάγνωση και τη θεραπεία της νόσου. Δυστυχώς, στο νησί μας ο καρκίνος αποτελεί τη δεύτερη αιτία θνησιμότητας. Συνεπώς, υπάρχει επείγουσα ανάγκη για μελλοντικό σχεδιασμό έρευνας και παροχής υπηρεσιών, ως αναπόσπαστο μέρος των προγραμμάτων ελέγχου του καρκίνου. Η υποστήριξη διεπιστημονικής έρευνας στην ογκολογία ακρίβειας και η συμβολή στην επίτευξη σημαντικών κλινικών βελτιώσεων στη διάγνωση του καρκίνου, τη θεραπεία και την περίθαλψη των ασθενών είναι ο κύριος λόγος της ίδρυσης του Κέντρου.

—Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η προσπάθεια, και τι κονδύλια είναι απαραίτητα;

—Αναμένουμε την τελική έγκριση

ση από τη Βουλή αφού το Κέντρο έχει ήδη τύχει έγκρισής από Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Οικονομικών, Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα και Υπουργικό Συμβούλιο. Η χρηματοδότηση δεν θα είναι από τον κρατικό προϋπολογισμό αλλά από ερευνητικά κονδύλια. Για την αρχική λειτουργία του θα χρησιμοποιηθούν οι υφιστάμενες υπερσύγχρονες υποδομές του Πανεπιστημίου και του Γερμανικού Ογκολογικού Κέντρου. Παράλληλα, έχει ήδη ξεκινήσει η συνεργασία με ερευνητικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού. Ευελπιστούμε πως με την τελική έγκρισή του Κέντρου θα συνεχιστούν οι προσπάθειες για αδειοποίηση με κορυφαία ερευνητικά ιδρύματα τα οποία θα υποστηρίξουν τις δραστηριότητες του Κέντρου Έρευνας για τον Καρκίνο.

—Η συνεργασία σας με το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο πώς θα βοηθήσει την έρευνα στη χώρα μας;

—Ο στόχος του Κέντρου είναι να επικεντρωθεί στην κλινική εφαρμογή βασικής έρευνας με υψηλή ποιότητα στην Κύπρο, αποτελώντας μια γέφυρα μεταξύ της πρωτοποριακής επιστήμης του ΤΕΠΑΚ, και του Γερμανικού Ογκολογικού Κέντρου. Οραματιζόμαστε τη δημιουργία μιας οντότητας αποτελούμενης από εξαιρετους ερευνητές, ακαδημαϊκούς και ιατρούς για δημιουργία ανταγωνιστικών ερευνητικών προτάσεων και προσέλκυση τοπικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών κονδυλίων για ανάπτυξη της έρευνας στη χώρα μας στον τομέα του καρκίνου και δημιουργία ενός διεθνώς ανταγωνιστικού κέντρου έρευνας. Η δημιουργία του έχει ως στόχο να αντιμετωπίσει τον κατακερματισμό του ερευνητικού χώρου της Κύπρου και κατ'επέκταση της ανατολικής Μεσογείου, συγκεντρώνοντας ιδρύματα και ερευνητές από όλη την Ε.Ε. Η ομάδα μας στοχεύει στην ανάπτυξη και στη δημιουργία μιας πλατφόρμας για την επίβλεψη, παραγωγή, αξιολόγηση και μετάδοση της γνώσης, της τεχνολογίας και της καινοτομίας για τη νόσο του καρκίνου. Το μικρό μέγεθος της Κύπρου την καθιστά ένα μοναδικό περιβάλλον για την

Η ερευνητική αυτή προσπάθεια με το ΓΟΚ αποτελεί συνέχεια και επέκταση των προσπαθειών μας να καταστήσουμε ένα ανταγωνιστικό Κέντρο Έρευνας και Καινοτομίας σε θέματα ογκολογίας, αναφέρει ο πρύτανης του ΤΕΠΑΚ.

«Αναμένουμε την τελική έγκριση από τη Βουλή, αφού το Κέντρο έχει ήδη τύχει έγκρισης από Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Οικονομικών, Γραφείο Γενικού Εισαγγελέα και το Υπουργικό Συμβούλιο».

κατανόηση της γενετικής και περιβαλλοντικής συμβολής στην ανάπτυξη της ασθένειας. Παρέχει πολλές ευκαιρίες για προσεκτικά σχεδιασμένες κλινικές και γονιδιακές μελέτες, καθώς οι αποστάσεις είναι πολύ μικρές και ο πληθυσμός μπορεί εύκολα να παρακολουθείται.

—Ποια είναι η αποστολή του ερευνητικού κέντρου;

—Να μελετήσει τις αιτίες και τους μηχανισμούς του καρκίνου, να μεταφράσει τη βασική επιστήμη και την έρευνα σε νέα διαγνωστικά και θεραπευτικά μέσα και να παράσχει τους πυλώνες για υγειονομική πε-

ρίθαλψη παγκόσμιας κλάσης σε ογκολογικούς ασθενείς σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Η εξατομικευμένη διαχείριση της νόσου θεωρείται ως το μέλλον της φροντίδας του καρκίνου. Το Κέντρο θα δημιουργήσει τεράστιες προϋποθέσεις για την προώθηση των ερευνητικών προσπαθειών σε θέματα καρκίνου με απώτερο σκοπό να διατεθούν στη χώρα μας βασικές υποδομές που θα αξιοποιηθούν από κλινικούς ιατρούς και παρόχους υγειονομικής περίθαλψης σε ολόκληρο το νησί, οι οποίες επί του παρόντος δεν είναι διαθέσιμες στην Κύπρο. Το Κέντρο

θα ασχοληθεί με θέματα κρίσιμης και επίκαιρης έρευνας όπως αντικατοπτρίζονται στις προτεραιότητες των Ευρωπαϊκών προγραμμάτων HORIZON 2020 και της έξιπηνς εξειδίκευσης της Κύπρου όπως προτείνεται από το Κυπριακό Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας. Στόχος μας είναι το Κέντρο να αποτελέσει τη βάση για ερευνητικές συνεργασίες μεταξύ των κλινικών, του ακαδημαϊκού κόσμου, της βιομηχανίας και της κυβέρνησης με απώτερο σκοπό την παροχή λύσεων για τη βελτίωση της ζωής των ασθενών με καρκίνο καθώς θα είναι ανοικτό σε όλους.

Οφέλη για το Πανεπιστήμιο —Ποια θεωρείτε ότι είναι τα οφέλη με την δημιουργία του Κέντρου;

—Το Πανεπιστήμιο έχει ήδη ερευνητικές ομάδες που ασχολούνται στον τομέα απεικονιστικών μεθόδων διάγνωσης, θεραπευτικών και καινοτόμων φαρμακευτικών μεθόδων, ανίχνευση νέων διαγνωστικών βιοδεικτών, προκλινικών δοκιμών ογκολογικών θεραπειών, βιοϋλικών και στη βιοϊατρική μηχανική. Το

Πανεπιστήμιο, επίσης, διαθέτει ερευνητικές ομάδες που ασχολούνται με θέματα καρκίνου στη Δημόσια Υγεία, Επιδημιολογία, Νοσηλευτική και Λογοθεραπεία. Η παροχή της ιατρικής ομάδας και υποδομών του ΓΟΚ θα δημιουργήσει τεράστιες προοπτικές για επέκταση των ακαδημαϊκών και ερευνητικών του δυνατοτήτων. Το Κέντρο, επίσης, θα προσφέρει ευκαιρίες άσκησης προπτυχιακών φοιτητών στον τομέα της Νοσηλευτικής και Αποκατάστασης και της Βιοϊατρικής Μηχανικής. Η δημιουργία του θα ενισχύσει τη δικτύωση και τη σύνδεση με τους περιφερειακούς και ευρωπαϊκούς παράγοντες για την περαιτέρω ενσωμάτωση του Πανεπιστημίου στην περιφερειακή και ευρωπαϊκή οικονομία μέσω συνεργασιών με ερευνητικά ιδρύματα αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η προώθησή μας ως ερευνητικό ίδρυμα στρατηγικής σημασίας θα αποφέρει κρίσιμη τεχνολογία και υποδομή και θα προετοιμάσει τους φοιτητές και τους ερευνητές της πρώτης φάσης στην Κύπρο για τον απαιτητικό τομέα της εξατομικευμένης ογκολογίας.

—Πόσο σημαντικό κρίνεται για ένα δημόσιο εκπαιδευτικό ίδρυμα να συμμετέχει στη δημιουργία αυτού του έργου;

—Το ΤΕΠΑΚ δεν είναι απλώς ένα ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Στα δέκα χρόνια λειτουργίας του έχει ήδη αναγνωριστεί ως ένα αξιόλογο ερευνητικό Πανεπιστήμιο με διεθνείς προδιαγραφές και ανταγωνιστικά προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα. Ως παράδειγμα αναφέρω ότι, βάσει της Διεθνούς Λίστας Κατάταξης Πανεπιστημίων το ΤΠΚ κατατάχθηκε ανάμεσα στα κορυφαία 351-400 Πανεπιστήμια παγκοσμίως και πρώτο στην Κύπρο. Από το 2008 το Πανεπιστήμιο εξασφάλισε γύρω στα 270 ερευνητικά προγράμματα και περισσότερο από 42 εκατ. ευρώ από ερευνητικά κονδύλια μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών. Η ερευνητική αυτή προσπάθεια με το ΓΟΚ αποτελεί συνέχεια και επέκταση των προσπαθειών μας να καταστήσουμε ένα ανταγωνιστικό Κέντρο Έρευνας και Καινοτομίας σε θέματα ογκολογίας.

Αγγίζει κόκκινο η ενδοοικογενειακή βία

Ποινικοποιείται η παρενοχλητική παρακολούθηση, κενά στα προγράμματα των λειτουργιών Κοινωνικής Ευημερίας

Της **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΧΑΤΖΗΑΝΔΡΕΑ**

Πέραν των 1.000 περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας αναφέρονται κάθε χρόνο στην Αστυνομία, αριθμός ο οποίος εκτιμάται ότι είναι κατά πολύ μεγαλύτερος, αφού δεν καταγγέλλονται όλα τα περιστατικά. Η μεγάλη πλειονότητα των θυμάτων, όπως διαπιστώνει και η Αστυνομία, είναι γυναίκες, με τους περισσότερους δράστες να είναι άνδρες. Από το 2012 μέχρι και το 2016, όπως αναφέρεται στη σχετική στατιστική έρευνα της Αστυνομίας, καταγγέλλθηκαν 4.939 περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, τα περισσότερα εκ των οποίων, 3.276, αφορούσαν άσκηση σωματικής βίας, 1.499 περιστατικά αφορούσαν άσκηση ψυχολογικής βίας και 164 περιστατικά αφορούσαν σεξουαλική βία.

Η ενδοοικογενειακή βία έχει σοβαρές επιπτώσεις στα θύματα, ωστόσο ιδιαίτερα επηρεάζονται τα παιδιά που ζουν σε βίαιο περιβάλλον, με την ψυχική τους υγεία να διακυβεύεται ιδιαίτερα. Η ανοχή και η αποσιώπηση ισοδυναμούν με διπλό έγκλημα, όπως σημειώνουν ειδικοί, ενώ σημαντικό ρόλο παίζει και η αστυνομία η οποία μεριμνά για την προστασία των θυμάτων, αφού η άσκηση βίας συνιστά ποινικό αδίκημα. Ωστόσο, για να παρέμβει η αστυνομία τα θύματα θα πρέπει να προχωρήσουν σε καταγγελία, αν και στόχος της Πολιτείας είναι η πρόληψη, όπως δή-

λωσε στην «Κ» η βουλευτής κ. Στέλλα Κυριακίδου, τονίζοντας ότι θα πρέπει οι γυναίκες να νιώσουν δυνατότες και να κατανοήσουν ότι υπάρχει τρόπος να βοηθηθούν χωρίς να τις κυριεύει ο φόβος.

Η δράση του ΣΠΑΒΟ

Καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση της βίας διαδραματίζει τα τελευταία 28 χρόνια ο μη Κερδοσκοπικός Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ). Ο ΣΠΑΒΟ παρέχει ψυχολογική στήριξη και προστασία σε άτομα που υπόκεινται σε βία, αλλά και συμβουλευτική σε άτομα τα οποία ασκούν βία. Το 2017 ο ΣΠΑΒΟ, μέσω της γραμμής στήριξης του (1440) δέχθηκε συνολικά 12.833 κλήσεις, με αύξηση 520 υποθέσεων σε σύγκριση με το 2016, και χειρίστηκε 1.680 υποθέσεις βίας στην οικογένεια, εκ των οποίων οι 548 αφορούσαν νέες περιπτώσεις και οι 172 αφορούσαν ανήλικα θύματα. Ζητήθηκε δε καταφύγιο για 215 περιπτώσεις. Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι ο ΣΠΑΒΟ λειτουργεί δύο χώρους φιλοξενίας σε Λευκωσία και Πάφο, που έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν γυναίκες και παιδιά που βρίσκονται σε άμεσο σωματικό και ψυχολογικό κίνδυνο, από άτομα του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Μάλιστα, το 2017 στη δομή της Λευκωσίας, φιλοξενήθηκαν 29 γυναίκες και 39 παιδιά, ενώ σε εκείνη της Πάφου βρήκαν καταφύγιο 11 γυναίκες και 10 παιδιά. Ο Σύνδεσμος λειτουργεί

Στόχος της Πολιτείας είναι η πρόληψη, όπως δήλωσε η βουλευτής κ. Στέλλα Κυριακίδου, τονίζοντας ότι θα πρέπει οι γυναίκες να νιώσουν δυνατές και να κατανοήσουν ότι υπάρχει τρόπος να βοηθηθούν χωρίς να τις κυριεύει ο φόβος.

τη δωρεάν 24ωρη γραμμή στήριξης 1440 και μέσω αυτής παρέχεται ενημέρωση, πληροφόρηση και παροχή βοήθειας σε άλλες υπηρεσίες σχετικές με το θέμα. Επίσης, παρέχει και ψυχολογική στήριξη σε θύτες και θύματα μέσω ατομικών προσωπικών συναντήσεων που πραγματοποιούνται σε Λευκωσία και Πάφο, από καταρτισμένους ψυχολόγους και ψυχοθεραπευτές, ενώ συνεργάζεται στενά με την Αστυ-

νομία, τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας καθώς επίσης και διάφορες άλλες αρμόδιες υπηρεσίες για την ενδοοικογενειακή βία.

Τα κενά

Κενά φαίνεται να εντοπίζονται στα προγράμματα που χειρίζονται οι Λειτουργοί Κοινωνικής Ευημερίας. Σύμφωνα με την Επιτροπή Προστασίας Δικαιωμάτων του Παιδιού κ. Λήδα Κουρσουμπά από το

548 νέες υποθέσεις χειρίστηκε ο ΣΠΑΒΟ εκ των οποίων το 89% τα θύματα ήταν γυναίκες

2012 υπήρξε εισήγηση για επαναξιολόγηση των προγραμμάτων για τη βία στην οικογένεια που εφαρμόζουν οι λειτουργοί με στόχο τη βελτίωσή τους. Είναι απαραίτητο για τους ίδιους τους λειτουργούς να έχουν ειδική κατάρτιση αλλά και τα σωστά εργαλεία. Το σχέδιο δράσης που καταρτίζεται θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να ελέγχεται η εφαρμογή του από κάποιο μηχανισμό, δήλωσε στην «Κ» η κ. Κουρσουμπά. Οι λειτουργοί ήδη ανέφεραν ότι δεν τους παρέχονται τα απαραίτητα και τα σωστά εργαλεία έτσι ώστε να φέρουν εις πέρας το πρόγραμμα με αποτέλεσμα να υπάρχει καθυστέρηση στην αξιολόγηση περιπτώσεων. Στην Κύπρο προσλαμβάνονται λειτουργοί οι οποίοι έχουν γενική μόρφωση ενώ ανά διαστήματα, γίνεται η επιμόρφωσή τους έτσι ώστε να αποκτήσουν ειδική κατάρτιση. Με αναφορά της στους λειτουργούς η Βουλευτής κ. Στέλλα Κυριακίδου σημείωσε ότι μετά την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης τα κενά που εντοπίζονται θα ρυθμιστούν. «Στόχος είναι η εξασφάλιση κατάρτισης επαγγελματιών που ασχολούνται με τα θέματα βίας», τόνισε.

Η ανοχή και η αποσιώπηση αυτών ισοδυναμεί με ανοχή και αποσιώπηση ενός διπλού εγκλήματος, όπως λένε και ειδικοί.

Ποινικοποιείται το stalking

Μετά από σωρεία καταγγελιών από γυναίκες, οι οποίες παρακολουθούνταν είτε από πρώην συζύγους είτε από πρώην συντρόφους, αλλά και μετά από εισήγηση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, το Υπουργείο Δικαιοσύνης προετοίμασε και προώθησε για πρώτη φορά στη Βουλή νομοσχέδιο με το οποίο θα ποινικοποιείται κάθε μορφή παρενοχλητικής παρακολούθησης (stalking) ενώ θα προβλέπεται και αποζημίωση των θυμάτων. Όπως δήλωσε στην «Κ» η βουλευτής κ. Στέλλα Κυριακίδου η παρενοχλητική παρακολούθηση θα θεωρείται μορφή βίας, κάτι το οποίο μέχρι στιγμής δεν υπήρχε, ενώ αναμένεται σύντομα να συζητηθεί και στη Βουλή.

Κρίση διαρκείας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η συνεχιζόμενη περιπέτεια των δύο Ελλήνων στρατιωτικών συνιστά μείζονα κρίση. Κανένα κράτος που σέβεται τον εαυτό του δεν μπορεί να δεχθεί σαν γεγονός ρουτίνας την παραμονή τους σε τουρκικές φυλακές με διάφορα προσχήματα. Πέρα από το όποιο ανθρωπιστικό ζήτημα, που είναι μεγάλο και οφείλουμε να το σεβασθούμε, είναι ζήτημα τιμής για τη χώρα να επιστρέψουν στα σπίτια τους.

Δεν θα είναι, όμως, μία εύκολη υπόθεση. Η Τουρκία και η Ελλάδα ομιλούν δύο εντελώς διαφορετικές

Η Τουρκία και η Ελλάδα ομλούν δύο εντελώς διαφορετικές «γλώσσες».

«γλώσσες». Στην Τουρκία γίνονται πράγματα που δεν βλέπουν ποτέ το φως της δημοσιότητας και τα οποία κανείς δεν χρειάζεται να τσεκάρει κατά πόσον σέβονται κάποιους εγκώριους ή ευρωπαϊκούς νόμους. Τα μέσα ενημέρωσης και να τα μάθουν... θα αναγκασθούν να τα αποκρύψουν.

Ο Τούρκος ηγέτης πιστεύει ότι όλες οι χώρες και κυβερνήσεις λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο. Μετά το πραξικόπημα τα βλέπει, άλλωστε, όλα μέσα από ένα πρίσμα θεωριών συνωμοσίας, που ενίοτε συνορεύει με την παράνοια. Περιμένει λοιπόν ότι η ελληνική κυβέρνηση μπορεί να δράσει εκτός θεσμικού πλαισίου και να τον ικανοποιήσει, είτε για τους οκτώ είτε για... άλλους.

Κανείς δεν γνωρίζει με βεβαιότητα αν η σύλληψη των δύο στρατιωτικών ήταν μία προσπάθεια να αποκτήσει ένα «πίονι» ή κομμάτι ενός σχεδίου για να καμ-

φθει το ηθικό στην Αθήνα. Οσο περνάει ο καιρός, πάντως, μοιάζει με προσεχδιασμένη κίνηση που αποφασίσθηκε από το «κράτος Ερντογάν». Είναι σαφές ότι ο Τούρκος ηγέτης έχει πάρει πολύ «στραβιά» την υπόθεση των οκτώ από την πρώτη στιγμή.

Αυτοί που μπορούν να μεσολαβήσουν για τους δύο στρατιωτικούς είναι μετρημένοι στα δάχτυλα: ο Τραμπ, η Μέρκελ μαζί με τον Μακρόν ή οι ηγέτες της Ε.Ε. συλλογικά και ο Πούτιν. Προς το παρόν βρίσκονται σε εξέλιξη παρασηκνιακές μεσολαβητικές προσπάθειες, αλλά δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι θα καρποφορήσουν. Η Ουάσιγκτον βρίσκεται σε καώδη περίοδο, καθώς αλλάζει η φρουρά των βασικών πακτών που χειρίζονται θέματα εξωτερικής πολιτικής. Οι ΗΠΑ δεν έχουν καν πρέσβη στην Αγκυρα και επίσης έχουν και ορισμένους δικούς τους υπηκόους ή υπαλλήλους σε κατάσταση «ομηρίας». Οι Ευρωπαίοι συνιστούν αυτοσυγκράτηση. Ξέρουν ότι ο Ερντογάν... γνωρίζει πως η Τουρκία δεν θα μπει στην Ε.Ε. Και φοβούνται μην ανοίξει την κάνουλα με τους πρόσφυγες και μετανάστες. Ο Πούτιν παίζει δικό του παιχνίδι με άλλες προτεραιότητες.

Μαγικές λύσεις δεν διατίθενται. Οσοι πρότειναν, π.χ., «να αρπάξουμε και εμείς τέσσερις δικούς τους και να τους ανταλλάξουμε» δεν καταλαβαίνουν πόσο επικίνδυνο είναι αυτό το παιχνίδι. Εκτός απροόπτου λοιπόν, πρέπει να ετοιμασθούμε για μία κρίση και ένταση διαρκείας. Θα χρειασθεί να ληφθούν δύσκολες αποφάσεις. Σε μια χώρα όπου επικρατούν ο δικασμός, το «ό,τι να 'ναι» και η πολύ ελαφρά αντιμετώπιση αυτών των θεμάτων, θα έλθει ίσως η ώρα να σοβαρευθούμε και να συνεννοηθούμε μεταξύ μας.

Δίκαιο και πολιτική

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που διακρύπτει συνεχώς την πίστη της στις διεθνείς συμβάσεις και στο δίκαιο. Ουδμία αντίρρηση περί αυτού βεβαίως, και οι εταίροι μάς παρέχουν κατά καιρούς εύσημα πολιτισμένων συμπεριφοράς. Κάποιοι αποδίδουν τη στάση των κυβερνήσεων της Ελλάδος στην αδυναμία της να επιβάλει τη θέλησή της σε χώρες όμορες. Δεν θα υιοθετήσουμε, εξυπακούεται, ποτέ τη λογική αυτής της αντιλήψεως.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η πλέον νομοκρατούμενη οντότης, που εμφανίσθηκε ποτέ στην ανθρώπινη. Εκατοντάδες χιλιάδες διατάξεων ετέθησαν σε ισχύ όλα αυτά τα χρόνια, που καθορίζουν από τη συμπεριφορά των πολιτών έως την τυποποίηση των καταναλωτικών προϊόντων. Κάποιοι

στόχο να μεταβούν σε χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά, είναι το μείζον διαπραγματευτικό ατού της Αγκυρας. Οι αρχές και οι κανόνες υπάρχουν για να παραβιάζονται ενίοτε.

Ενημέρωσε η κυβέρνηση το ΝΑΤΟ για την κατακράτηση δύο Ελλήνων στρατιωτικών που διενεργούσαν περιπολία στην ελληνοτουρκική μεθόριο του Εβρου και συνελήφθησαν εντός του τουρκικού εδάφους. Ο γ.γ. του ΝΑΤΟ Γενς Στόλντενμπεργκ δήλωσε, κατά την πάγια πρακτική της Συμμαχίας, ότι το θέμα πρέπει να επιλυθεί διμερώς και προσέθεσε ότι η Τουρκία είναι «πολύτιμος σύμμαχος», ευχαριστώντας την για τη συμμετοχή της στις διάφορες αποστολές.

Όταν, την επομένη του αποτυχόντος πραξικοπήματος, οκτώ Τούρκοι στρατιωτικοί εισήλθαν παρανόμως με ελικόπτερο στην Ελλάδα επικαλούμενοι μηχανική βλάβη, ήταν βέβαιο ότι θα αντιμετωπίζαμε προβλήματα. Επρεπε παράνα να παραδοθούν στην Τουρκία και το ελικόπτερο να αποδοθεί στον τουρκικό στρατό. Διότι μηχανική βλάβη επικαλέσθηκαν και δεν ανακοίνωσαν την πρόθεση να ζητήσουν πολιτικό άσυλο. Το θέμα τους παραπέμφθηκε στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, που ορθώς ενήργησαν συμφώνως προς το δίκαιο.

Όταν, κακή τη τύχη, συνελήφθησαν οι δύο Έλληνες στρατιωτικοί, δεν ίσχυσαν τα συνήθη σε ανάλογες περιπτώσεις. Η Αγκυρα δεν ζήτηε συμψηφισμό των δύο περιστατικών, αλλά παρέπεμψε το θέμα στην τουρκική Δικαιοσύνη και θα αναμείνουμε επί καιρό. Ουδείς ζητεί να αρχίσει η Ελλάς να ενεργεί εκνέμως στη διεθνή σκηνή. Ωστόσο, δεν αρκεί να ανεμίζουμε το λάβαρο του διεθνούς δικαίου. Προληπτικά οφείλουμε να ενεργούμε και πρωτίστως πολιτικά. Οπως ακριβώς ενεργούν και οι ευγενείς μας σύμμαχοι και εταίροι μας στο ΝΑΤΟ και στην Ε.Ε., όπου και ανήκουμε εξάλλου.

Η λεπτή, λευκή γραμμή

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

να πιστεύει ότι υπάρχει δικαιοσύνη στον κόσμο των ανθρώπων.

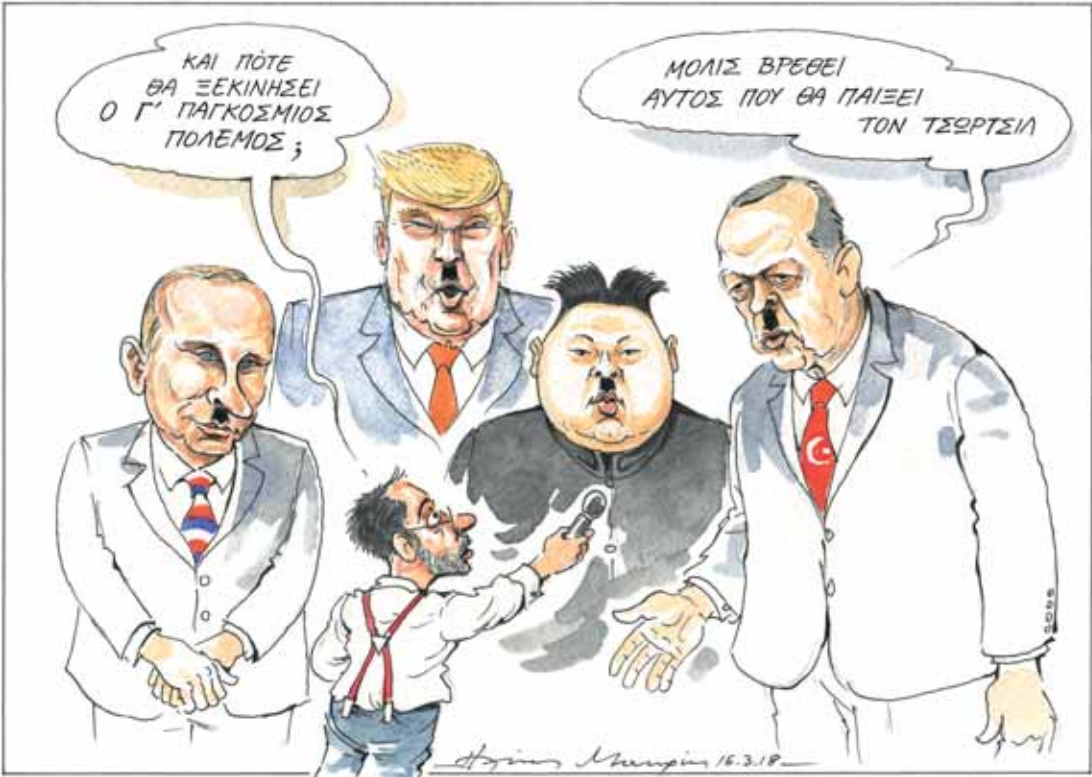
Οι λεπτές, λευκές γραμμές δεν είναι για εμάς. Δεν υπάρχει χώρος όπου οι κανόνες μπορούν να είναι άλλοι απ' αυτούς της πραγματικότητας. Δεν υπάρχει ιδεατός κόσμος όπου κάθε ομάδα, κάθε παίκτης, κάθε οπαδός έχει ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες, όπου η δικαιοσύνη κυριαρχεί μέσα από τα σφυρίγματα άτεγκτων, ημίθεων διαιτητών. Όταν δεν υπάρχει εμπιστοσύνη σε ένα κοινώς αποφασισμένο πλαίσιο, κάθε διαχωριστική γραμμή θεωρείται αυθαίρετη και εύλατη στης βουλές των ισχυρών και των πονηρών.

Η ιερή αγανάκτηση που σιγοκαίει στα στήθη μας είναι το δόρυ μας, η ασπίδα μας, η τρέλα μας, η καταξίωση και καταδίκη μας. Είναι και η δικαιολογία μας. Δεν είμαστε μόνοι σε αυτό. Και η γειτονική ομάδα –η Τουρκία– κατέχεται από το ίδιο παράπονο. «Πάντα αδικημένοι και μας χρωστούν όλοι», λένε. Αυτό που μας μετατρέπει από θύματα σε θύτες και πάλι σε θύματα σε έναν αέναο κύκλο είναι η βιασύνη και η υπερβολή. Η έμπνευση του Ιβάν Σαββίδη να επιδείξει διά

της προσωπικής του ένοπλης εισβολής στο άβατο του γηπέδου ήταν η προσωποποίηση της αντίληψης ότι δεν υπάρχουν όρια. Η διαμαρτυρία του ήταν ότι ο διαιτητής –και όποιος σκοτεινός κόσμος βρισκόταν πίσω του– ξεπέρασε κάθε όριο. Τέτοια παράβαση, σύμφωνα με τους κανόνες του δικού μας παιχνιδιού, απαντάται με τη δική μας καταπάτηση των όποιων ορίων. Έτσι, το λάθος –του διαιτητή και του μεγιστάνα– οδηγεί νομοτελειακά στην τραγωδία. Εάν ίσχυαν οι κανόνες του ψεύτικου κόσμου του ποδοσφαίρου –εάν πιστεύαμε ότι ισχύουν– ο διαιτητής θα διόρθωνε το λάθος του, όπως και έπραξε, ο κ. Σαββίδης θα είχε παραμείνει στη σουίτα του, όσο αγανακτισμένος και αν ήταν, και δεν θα είχε γίνει διεθνές σύμβολο της ελληνικής ασθένειας, της αυθαιρεσίας και της ανευθυνότητας ούτε η ομάδα του θα στιγματιζόταν αδικώς. Σε έναν κανονικό κόσμο, ο κ. Σαββίδης θα εισάκουε στις προτροπές του αρχηγού της ομάδας, του Πορτογάλου Βιερίνια, να αποχωρήσει από το τερνέ και να αφήσει τους παίκτες να διαχειριστούν την υπόθεση. Σε έναν κα-

νονικό κόσμο δεν θα περίμενε εύσημα απ' οπαδούς που κουβαλούν πολλά παράπονα για πραγματικές και κατά φαντασίαν αδικίες εναντίον της ομάδας τους.

Η κανονικότητα, όμως, εκφράζεται αποκρουσταλλωμένη στο ποδόσφαιρό μας, σε όλο το φάσμα του – είναι η καχυποψία και μια ασίσταστ οργή που συλλέγει αφορμές από το χθες για να αποδείξει σημερινές αδικίες. Το οφσάντ συγκεντρώνει όλη την προσοχή παικτών και οπαδών, καθώς η παράβαση διαπράττεται, όταν διαπράττεται, μέσα στην ταχεία ροή και στη σύγχυση του παιχνιδιού, προκαλώντας όλα τα ταλέντα παρατήρησης και ερμηνείας των συγκεντρωμένων. Απαιτούμε δικαιοσύνη, αλλά η έννοια το δικαίου διαφέρει από στιγμή σε στιγμή. Βλέπουμε ότι η διαχωριστική γραμμή που ισχύει δεν είναι μεταξύ του οφσάντ και του μη οφσάντ, αλλά μεταξύ ημών και των «άλλων» και του τι μας συμφέρει. Το παιχνίδι δεν μας ενώνει – κατακυρώνει τη διαφορά μας. Και η γραμμή –λευκή ή νοπη– δεν υπάρχει. Θολωμένοι μέσα στην αγανάκτησή μας, και από τις δύο μεριές ίδιοι είμαστε.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Το κουνούπι και η καμήλα

«Οδηγοί τυφλοί, οι διυλίζοντες τον κόλωνα, την δε κάμπλον καταπίνοντες».

βράδυ την πρωτεύουσα και ρεζιλεύουν καθημερινά την αστυνομία, τους νόμους, το τάχα και δικαϊκό μας σύστημα. Κι ακόμα, ο συνεχής και διεθνής διασυρμός του ελληνικού ονόματος από την τουρκική, τη σκοπιανή, την αλβανική ιταμότητα – όλα αυτά είναι για τους επαγγελματίες της εξουσίας μόνο αφορμή φτηνάρικης, κουτοπόνηρης δημοκοπίας. Ίσως δεν υπάρχει άλλη κοινωνική ή επαγγελματική ομάδα στη χώρα μας που να εμφανίζει τόσο συμπτώματα εξευτελιστικής χρεοκοπίας των ανθρώπινων ποιότητων, τέτοια αναξιοπρέπεια και επίμονο αυτοδιασυρμό, όσο οι «πολιτευόμενοι» και οι τηλεοπτικοί τους νταβτζήδες. Είναι προφανέστατη και οδυνώρτατη η διαπίστωση, αλλά στον γραπτό λόγο πρέπει, έστω ενδεικτικά, να τεκμηριωθεί.

Πρώτο, κατάφωρο και σταθερής μονιμότητας τεκμήριο: ο τρόπος που συγκροτούνται τα κυβερνητικά σχήματα. Η ανάθεση υπουργείων δεν έχει την παραμικρή σχέση με τη λογική της ειδικής προετοιμασίας, του έγκαιρου κεντρικού προγραμματισμού. Δεν ενδιαφέρει ποιος είναι ο περισσότερο κατάλληλος, ο πιο καλά προετοιμασμένος, ο πιο αποδεδειγμένα αποτελεσματικός στον συγκεκριμένο τομέα. Όλα τα «επιφανή» κομματικά στελέχη είναι κατάλληλα για οποιοδήποτε υπουργείο – και η ιδιότητα του «επιφανούς»

είναι συνάρτηση της συχνότητας των τηλεοπτικών εμφανίσεων (αβαθμολογητής σοβαρότητας) ή της ανεξέλεγκτης εύνοιας του αρχηγού, «αυθέντου και δεσπότης».

Δεύτερο, ακαταμάχητο τεκμήριο αυτεξυτελισμού του πολιτικού μας προσωπικού είναι ο τρόμος του (όχι απλώς φοβία) για το ενδεχόμενο «πολιτικό κόστος» (δηλαδή απώλεια ψήφων) που μπορεί να έχει το οποιοδήποτε πολιτικό ενέργημα. Αυτή η έντρομη έγνοια επιβάλλει την εμμονή στην επανάληψη - συντήρηση των δεδομένων, τον πανικό μπροστά στο ενδεχόμενο της παραμικρής αλλαγής, μεταρρύθμισης, εκσυγχρονιστικής καινοτομίας. Το ενδεχόμενο «πολιτικό κόστος», αυτοί που θα δυσχεραστηθούν, όσοι κι αν είναι, παγιεύουν κάθε κυβέρνηση στη λογική των «βελτιώσεων», στην προτεραιότητα των εντυπώσεων, εγκαταλείποντας άλυτα το πιο βασανιστικά της κοινωνίας προβλήματα. Ποιος να τολμήσει αμερόληπτη κρίση - αξιολόγηση των δημοσίων λειτουργιών, ανένδοτη καταξίωση της αριστείας, δηλαδή ρεαλιστική «επανάδρυση του κράτους»;

Τρίτο ενδεικτικό τεκμήριο της βεβαιότητας ότι οι επαγγελματίες πολιτικοί στην Ελλάδα υπηρετούν μόνο μια έντεχνα εξωραϊσμένη ιδιότητα είναι η απροσχημάτιστη υποτέλεια των «κομμάτων εξουσίας» στον «ξένο παράγοντα». Σίγουρα, η λέξη «υποτελεία» έχει τεράστιο εύρος σημασιών, γι' αυτό και εύκολα υπηρετεί τη σκοπιμή εμπαθή φνημολογία, την προπαγανδιστική ψευδολογία. Παραμένει ωστόσο και προκλητικά επιδεικτική η άρνηση έστω και μιας προσχηματικής φιλοπατρίας, στοιχειώδους

έγνοιας για τη συλλογική αξιοπρέπεια των Ελλανώνωνων. Η Βουλή των Ελλήνων (άσχετα με το ποιος τότε προήδρευε) εξέδωσε, τον Ιούνιο του 2015, «Προκαταρκτική Έκθεση της (διεθνούς) Επιτροπής Αλήθειας Δημοσίου Χρέους», που μπορεί να φημολογείται αναξιοπιστή, αλλά η ενδεχόμενη αναξιοπιστία της δεν έχει ως σήμερα δικαστικά βεβαιωθεί. Και όταν εκκρεμούν καταγγελίες, με όλη τυχαίες υπογραφές, για φρικτά (στην κυριολεξία) κοινωνικά εγκλήματα, με συνέπειες για τη συνέχεια της ελληνικής παρουσίας στην Ιστορία, το να προτάσσεται σήμερα η κοινοβουλευτική διερεύνηση του περιπτωτικού ξεφαντώματος Νοvartis είναι υποκρισία ανυπόφορα προκλητική.

Το ίδιο ισχύει και για τις επώνυμες καταγγελίες που περιέχονται στο βιβλίο του Γιάννη Βαρουφάκη «Ανίκητοι πτηνμένοι»: Μπορεί ο συγγραφέας να έχει πολιτικά αυτοεξουδετερωθεί από τον ναρκισισμό του, όμως οι καταγγελίες συγκεκριμένων εγκλημάτων με επώνυμους αυτοργούς, σχολαστικά τεκμηριωμένες, μένουν δικαστικά αδιερεύνητες ακυρώνοντας κάθε αξίωση εντιμότητας του πολιτικού βίου (άρα συνέχειας ιστορικής του ελλαδικού κράτους).

Βέβαια η ιστορική εξαφάνιση ενός περιώνυμου λαού δεν αποσβεΐται με καταγγελίες και δικαστικές ποινές. Όμως η εξαιρετικά επώδυνη συνειδητοποίηση της απειλής από μια «κρίση μάζα» πολιτών μπορεί να γεννήσει απρόβλεπτες ανακατατάξεις. Το ενδεχόμενο μιας τέτοιας έκπληξης υπηρετεί η συχνή, επιτεταμένη επανάληψη της καταγγελίας.

Εργα και ημέρες του Ιβάν Σαββίδη

Πώς ο ομογενής επιχειρηματίας δοκιμάζει τις αντοχές του ελληνικού ποδοσφαίρου και τα όρια της κυβέρνησης

Των **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ,**
ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ,
ΤΑΣΟΥ ΤΕΛΛΟΓΛΟΥ

Οι περσιστικοί της λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας μεταξύ των οδών Σέκερν και Μέρλιν αγνοούν τη βοή των γεγονότων στο παρακείμενο κτίριο με τον φράχτη και τον υπερψωμένο κήπο με την πράσινη βλάστηση. Στον έκτο όροφο του επενδυμένου με λευκό μάρμαρο Μεγάρου Αρβανίτη βρίσκονται τα νέα γραφεία της ΣΕΚΑΠ, που λειτουργούν και ως αθηναϊκό αρχηγείο του Ιβάν Σαββίδη. Τα γραφεία διαθέτουν ασφαλές κουζίνα και προ βδομάδων η οσμή του παστουρμά στον φούρνο πιστοποιήσε ότι η ιδιοκτησία παραμένει αφοσιωμένη στις ποντιακές παραδόσεις ακόμα και όταν το αντικείμενο είναι οι γαστριμαργικές συνήθειες. Σύντομα, βέβαια, μπορεί να σημειωθεί στροφή στο σούσι, μετά την είδηση για την αγορά της Don-skou Tabak (DT), η οποία κατέχει τα πλειοψηφικά μερίδια της ΣΕ-ΚΑΠ, από την Japan Tobacco έναντι 1,6 δισ. δολαρίων.

Μέχρι να ολοκληρωθεί η εξαγορά, από το παράθυρο των γραφείων αυτών ο ομογενής επιχειρηματίας –επιστρέφοντας από το Ροστόφ, όπου κατέφυγε προ ημερών μέχρι να κοπάσει ο σάλος από τα γεγονότα της περασμένης Κυριακής– μπορεί να ατενίζει τον Εθνικό Κήπο και να επιτηρεί αφ’ υψηλού το Κοινοβούλιο την ώρα που ψηφίζονται ευεργετικές τροπολογίες.

Την περασμένη Κυριακή, ένας Ιβάν Σαββίδης μαινόμενος επέλεξε συνειδητά να επιδείξει εντός του τερέν στην Τούμπα το περιστρωφο που φέρει. Όσο κι αν το περιστατικό αυτό καταδεικνύει ότι μάλλον υπερέβη τα όρια της ύβρεως –και άρα η νέμεσις μπορεί να βρίσκεται εγγύτερα απ’ όσο οι βχρήροι του εικάζουν– ο πρόεδρος του ΠΑΟΚ δεν μπορεί να θεωρηθεί ένας από τους πολλούς «πιστολόδρο του ποδοσφαίρου». Είναι κάτι διαφορετικό.

Η διαδρομή του

Το ξεκίνημά του ήταν ταπεινό. Γεννήθηκε στις 27 Μαρτίου 1959 σε μια φτωχή ελληνική οικογένεια στο χωριό Σάντα της Γεωργίας. Εργάστηκε από τα παιδικά του χρόνια σε σοβιετικό εργοστάσιο σιγαρέτων προτού σπουδάσει Οικονομικά και Logistics στο Ινστιτούτο Εθνικής Οικονομίας του Ροστόφ, στο βορειοανατολικό άκρο της Μαύρης Θάλασσας, εκεί όπου σχηματίζεται η κλειστή και ρηχή θάλασσα του Αζόφ. Πρόκειται για το ίδιο εργοστάσιο που άρχισε να ελέγχει τη δεκαετία του ’90, μετά τις μεταβολές που επέφερε στη ρωσική οικονομία η παταγνής κατάρρευση του κομμουνισμού. Προϊστάμενός του και κατά πολλούς μέντοράς του και αργότερα συνεταιρός του ήταν ο Ηλίας Παπαδόπουλος, πατέρας του Βασίλη Παπαδόπουλου, που εμπλέκεται στην υπόθεση πώλησης βλημάτων στη Σαουδική Αραβία.

Κατόρθωσε να εκλεγεί βουλευτής στην τοπική Δούμα του Ροστόφ το 1998, αλλά και στην ομοσπονδιακή

Ο Ιβάν Σαββίδης απολαμβάνει την αποθέωσή του στην Τούμπα. Οι οπαδοί του ΠΑΟΚ και οι παλιννοστούντες Ελληνοπόντιοι θεωρείται ότι θα αποτελέσουν τα ισχυρά όπλα του σε μια δύσκολη και μακρά, όπως όλα δείχνουν, μάχη με έντονες πολιτικές προεκτάσεις.

Στο Αγιον Ορος, ο Σαββίδης κίνησε γη και ουρανό για μια φωτογραφία με τον Πούτιν. Ωστόσο, η συνοδεία του Ρώσου προέδρου τον κράτησε επιμελώς μακριά του.

Δούμα από το 2003 ως το 2011 με το κόμμα Ενωμένη Ρωσία του προέδρου Πούτιν. Τότε άρχισαν τα δύσκολα, καθώς η σχέση του με τον στενό πυρήνα εξουσίας στο Κρεμλίνο κλονίστηκε. Η κατάσταση αλλάζει το δεύτερο εξάμηνο του 2010, λόγω δύο σημαντικών εξελίξεων. Τον Ιούνιο, αναλαμβάνει καθήκοντα κυβερνήτη στην περιοχή του Ροστόφ ο Βασίλι Γκολούμπεφ, ο οποίος επίσης έχει μεγάλη επιχειρηματικά συμφέροντα, κυρίως μέσω της συζύγου του. Τον Δεκέμβριο, η Ρωσία αναλαμβάνει να διοργανώσει το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου του 2018. Αυτό, μεταξύ άλλων, σημαίνει ότι το παλιό αεροδρόμιο του Ροστόφ, το οποίο διαχειριζόταν ο Σαββίδης –ως ένας από τους βασικούς μετόχους της παρακωρποισούχου– για να μεταφέρει τα καπνά και άλλα αγροτικά προϊόντα του ομίλου του στο εξωτερικό (αποφεύγοντας, όπως λένε οι κακές γλώσσες, και τους φόρους), έπρεπε να αντικατασταθεί από καινούργιο, πιο σύγχρονο.

Ωστόσο, ο Σαββίδης δεν καταφέρει να πείσει τον Γκολούμπεφ να του αναθέσει και το καινούργιο αεροδρόμιο (το οποίο θα αρχίσει να λειτουργεί φέτος τον Μάιο). Υπερκετιμώντας τις δυνατότητές του, επιστρατεύει φίλους του που έχουν επαφές με το Κρεμλίνο. Ωμως, χάνει κατά κράτος στη σύγκρουσή του

με τον Γκολούμπεφ και τον επιχειρηματία Βίκτορ Βέκσελμπεργκ, που ανέλαβε την κατασκευή του νέου αεροδρομίου. Σύμφωνα με την εκδοχή αυτή, πέφτει σε δυσμένεια και στις εκλογές του 2011, το κόμμα Ενωμένη Ρωσία δεν τον περιλαμβάνει στις λίστες του λόγω των ισοροπιών με τον Γκολούμπεφ, που παραμένει κυβερνήτης του Ροστόφ μέχρι σήμερα.

Κατεβαίνει στις εκλογές ως ανεξάρτητος, αλλά δεν κατορθώνει να εκλεγεί. Δύο εκκρεμείς υποθέσεις του με τη Δικαιοσύνη για φορολογικά θέματα μένουν ανοικτές μέχρι σήμερα. Υπό το βάρος αυτών των εξελίξεων, θα στρέψει ακόμα περισσότερο το ενδιαφέρον του στην Ελλάδα. Στις 13 Ιανουαρίου 2013 θα αποκτήσει και πάλι την ελληνική ιθαγένεια (την είχε εγκαταλείψει για να εκλεγεί βουλευτής) βάσει του σχετικού νόμου που επιτρέπει την τιμητική απονομή της υπηκοότητας σε πρόσωπα που ευεργετούν την Ελλάδα. Σύντομα θα προχωρήσει στις γνωστές επενδύσεις του στη χώρα.

Οι σχέσεις με τον Πούτιν

Πόσο κοντά στο Κρεμλίνο βρίσκεται ο Σαββίδης; Ρώσοι διπλωμάτες και αξιωματούχοι κρατούν πάντοτε αποστάσεις και τονίζουν, όταν ερωτώνται, πως «ο Σαββίδης είναι οι κακές γλώσσες, και τους φόρους», έπρεπε να αντικατασταθεί από καινούργιο, πιο σύγχρονο. Ωστόσο, ο Σαββίδης δεν καταφέρει να πείσει τον Γκολούμπεφ να του αναθέσει και το καινούργιο αεροδρόμιο (το οποίο θα αρχίσει να λειτουργεί φέτος τον Μάιο). Υπερκετιμώντας τις δυνατότητές του, επιστρατεύει φίλους του που έχουν επαφές με το Κρεμλίνο. Ωμως, χάνει κατά κράτος στη σύγκρουσή του

Ο Σαββίδης, ως βουλευτής της Δούμας, επέμενε να συναντήσει τον Παπανδρέου, αλλά είχαν φέρει αντιρρήσεις ο τότε και νυν γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Δημήτρης Παρασκευόπουλος, που είχε υπηρέτήσει στη Μόσχα, και ο τότε πρόεδρος Μιχάλης Σπινέλλης. Ο Σαββίδης περίμενε όμως τον Παπανδρέου στη ρεσεψιόν του ξενοδοχείου και του ζήτησε να συζητήσουν για λίγο, πράγμα που έγινε σε ένα μικρό σαλόνι. Εκεί ενημέρωσε τον Έλληνα πρωθυπουργό πως ο Πούτιν ήταν έτοιμος να δανείσει την Ελλάδα προκειμένου να αποφύγει το μνημόνιο και το ΔΝΤ. Ο Παπανδρέου και οι συνεργάτες του συνάντησαν τον Πούτιν και τον πρωθυπουργό Μεντβέντεφ. Όταν έγινε η σχετική σύντομη συζήτηση, έλαβαν την απάντηση ότι η Ρωσία δεν μπορεί να δώσει χρήματα διμερώς και ότι η Ελλάδα έπρεπε να προσφύγει στο ΔΝΤ.

Δήλωση, άλλωστε, με ακριβώς το ίδιο περιεχόμενο έκανε ο κ. Μεντβέντεφ την ίδια ημέρα μετά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο της Διεθνούς Τράπεζας Ρόμπερτ Ζέλικ («Συναντήθηκαν μόλις με τον Έλληνα πρωθυπουργό και του συνέστησα να απευθυνθεί στο ΔΝΤ και στην Παγκόσμια Τράπεζα για να λύσει τα προβλήματα του ελληνικού κράτους»). Παρ’ όλα αυτά, ο Σαββίδης επέμενε σε συνέντευξή του πριν από τις εκλογές του Μαΐου του 2012 σε κανάλι της Κρήτης πως «ο Παπανδρέου μπορούσε να πάρει δάνειο χωρίς επιτόκιο, 25 δισ. ευρώ, αλλά αυτός έκανε τη δουλειά του και τη δουλειά αυτών που τον έβαλαν».

Αργότερα, ο Ιβάν Σαββίδης απέκτησε σχέσεις με τον Αντώνη Σαμαρά. Και εκείνος διαπίστωσε ότι οι σχέσεις Κρεμλίνου - Σαββίδη δεν ήταν καθόλου θερμές. Ο Σαββίδης ζήτησε από τον Σαμαρά και τον Ευάγγελο Βενιζέλο να του κλείσουν μία συνάντηση με τον Ρώσο υπουργό Εξωτερικών Λαβρόφ όταν επισκέφθηκε την Αθήνα και να του ζητήσουν να διοριστεί επίτιμος πρόξενος στο Ροστόφ. Ο Λαβρόφ απέρριψε τόσο το αίτημα για τη συνάντηση όσο και για τον διορισμό, με κάθετο τρόπο.

Το ρωσικό δάνειο

Ανθρωποι κοντά στον Σαββίδη ισχυρίζονται ότι διαδραμάτισε επίσης μεσολαβητικό ρόλο κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015 για να δοθεί ρωσικό δάνειο στην Ελλάδα. Οι πληροφορίες αυτές διαψεύδονται από Έλληνες πολιτικούς που μπορούν να μιλούν μετά λόγου γνώσεως για τα πραγματικά γεγονότα. Από την πλευρά της Ρωσίας, εξάλλου, τα σενάρια αυτά έχουν διαψευσθεί κατηγορηματικά, με την υπόμνηση ότι, ακόμη κι αν το ήθελε, μια χώρα-μέλος της Ε.Ε. δεν θα μπορούσε να λάβει δανειακή βοήθεια από τρίτους.

Όταν, τέλος, ο πρόεδρος Πούτιν επισκέφθηκε το Αγιον Ορος, τον Μάιο του 2016, ο Ιβάν Σαββίδης κίνησε γη και ουρανό για μια χειραψία και μια φωτογραφία με τον Ρώσο ηγέτη. Ωστόσο, η συνοδεία του προέδρου τον κράτησε επιμελώς μακριά του. Εν συνεχεία, ζήτησε από εκκλησιαστικούς παράγοντες με στενές σχέσεις με τη Μόσχα να μεσολαβήσουν υπέρ του, αλλά δεν μπόρεσε να καταφέρει τίποτα. Ωστόσο, η καχυποψία παραμένει. Οι διακυμάνσεις στις σχέσεις του με το ρωσικό κατεστημένο δεν σημαίνουν απαραίτητα ότι είναι αποκλεισμένος από αυτό. Ένα κρίσιμο ερώτημα που απασχολεί πολλούς δυτικούς διπλωμάτες στην Αθήνα

και στα κέντρα αποφάσεων της Ε.Ε. και των ΗΠΑ είναι αν η επιχειρηματική δράση του Ιβάν Σαββίδη συναρτάται με την ύπαρξη μιας στρατηγικής της Μόσχας για την ενίσχυση της ρωσικής επιρροής. Δυτικοί πολιτικοί επιστήμονες συμφωνούν ότι η Ρωσία εφαρμόζει μια στρατηγική «state capture» («αρπαγή κράτους») σε πολλές χώρες της πρώην Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων. Πρόκειται για προσπάθειες ελέγχου των νευραλγικών υποδομών και της πολιτικής ζωής. Τα τελευταία χρόνια, οι δράσεις αυτές απλώνονται με προσεκτικά βήματα στη λεγόμενη «δυτική σφαίρα επιρροής». Εντάσσεται ο Σαββίδης σε αυτή τη στρατηγική;

Οι έρευνες των Αμερικανών

Ο πρόεδρος των ΗΠΑ στην Αθήνα Τζέφρεϊ Πάιατ έχει εκφραστεί επανειλημμένως εναντίον του Σαββίδη με δημόσιες τοποθετήσεις του. Μέχρι στιγμής πάντως δεν έχει συμπεριληφθεί σε καμία από τις λίστες κυρώσεων της Ε.Ε. ή των ΗΠΑ εναντίον ολιγαρχών που έχουν άμεση σχέση με το Κρεμλίνο – ίσως γιατί είναι Έλληνας πολίτης. Όταν όμως εμφανίστηκε ως υποψήφιος αγοραστής του ΟΛΘ, υπήρξε αμερικανική έρευνα που ανακάλυψε ότι η γερμανική Deutsche Invest Equity Partners, που συμμετείχε στην προσηφορά (με 47%), ήταν εταιρεία-κέλυφος. Τραπεζικές πηγές μεταδίδουν ότι πρόκειται για εταιρεία διαχείρισης κεφαλαίων με καλές σχέσεις με τη ρωσική αγορά. Στελέχη της πρεσβείας είχαν εξάλλου διαμνύσει σε κορυφαίους επιχειρηματίες και τραπεζίτες πως η συνεργασία με τον Σαββίδη αποτελούσε κόκκινη γραμμή γι’ αυτούς. Το βασικό επιχείρημα ήταν ότι –σύμφωνα με τις έρευνές τους– υπήρχε αδιαφάνεια στα οικονομικά του.

Το εντυπωσιακό ήταν όμως ότι πέρυσι ο Σαββίδης έκανε μια μεγαλοπρεπή εμφάνιση στις ΗΠΑ εκμεταλλευόμενος προνομιακές σχέσεις με επιφανείς ομογενείς. Ήταν το τιμώμενο πρόσωπο στην επίσημη παρέλαση της ομογένειας στην Πέμπτη Λεωφόρο στο Μανχάταν για την εθνική επέτειο. Βρέθηκε επίσης προσκεκλημένος του Λευκού Οίκου στην παραδοσιακή εκδήλωση για την ελληνική ανεξαρτησία. Η εμφάνισή του εκεί προκάλεσε ιδιαίτερη εντύπωση γιατί οι προσκεκλημένοι περνούν συνήθως από ειδικό έλεγχο.

Τέλος, ένα ερώτημα που σπάνιας τίθεται ευθέως σχετίζεται με τη διαφάνεια στο εμπόριο σιγαρών. Τίποτα μεμπτό δεν έχει αποδειχθεί. Τα εργοστάσια του κ. Σαββίδη στο Ροστόφ κατασκευάζουν διεκατομμύρια τσιγάρα και ο όμιλος των εταιρειών του Agroscom συγκαταλέγεται στους σημαντικότες της Ρωσίας. Προ μηνών ένα αλιευτικό πλοίο που ξεκίνησε από το Μαυροβούνιο φορτωμένο με παράνομα τσιγάρα με την επωνυμία της ΣΕΚΑΠ δεσμεύθηκε στα ανοικτά της Κρήτης. Δεν στοιχειοθετήθηκαν, όμως, αποδείξεις για οποιουδήποτε είδους συσχέτιση με τον επιχειρηματία.

Από την Τραπεζούντα στο συλλαλητήριο για τη Μακεδονία

Η Παναγία Σουμελά στην Τραπεζούντα του Πόντου είναι το ιστορικό μοναστήρι που χρονολογείται από τον 4ο αιώνα μ.Χ. Ερμώθηκε το 1923 μετά την επέλαση των Νεότουρκων. Η εικόνα της Παναγίας μεταφέρθηκε αργότερα στη νέα Παναγία Σουμελά που κτίστηκε στη Βερόια. Το ιστορικό μοναστήρι, όμως, που έγινε μουσείο, αποτελεί σημείο αναφοράς και προσκυνήματος για τους Έλληνες του Πόντου.

Τον Δεκαπενταύγουστο του 2009, Έλληνες με ποντιακή καταγωγή από την Ελλάδα και τη Ρωσία, με προεξάρχοντα τον Ιβάν Σαββίδη, ταξίδεψαν στην Τραπεζούντα. Στο προαύλιο του μοναστηριού που είναι κτισμένο στους απόκρημνους βράχους του όρους Μελά άρχισε να τελείται η θεία λειτουργία από ιερέα που φορούσε άμφια,

Ο κ. Σαββίδης δεν παραλείπει να προβάλλει ότι η Παναγία Σουμελά του Πόντου άνοιξε ύστερα από 88 χρόνια χάρη στον ίδιο.

κάτι που απαγορεύεται. Αμέσως παρέβη η Τουρκία διευθύντρια του μουσείου. Οι συγκεντρωμένοι ξέσπασαν άδοντας τον Εθνικό Ύμνο έπειτα από προτροπή του Παναγιώτη Ψωμάδη.

Τον επόμενο χρόνο, το 2010, η λειτουργία τελέστηκε επίσημα από τον Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο. Το τουρκικό κράτος είχε απαντήσει θετικά σε σχετικό αίτημα του Οικουμενικού Πατρια-

Στον ιερό ναό του Αγίου Πνεύματος στο χωριό Πρόχωμα Θεσσαλονίκης, όπου τελέστηκε ο γάμος του υιού Σαββίδη, Γιώργου, ξεχωρίζει αγιογραφία με την οικογένεια του ομογενούς επιχειρηματία να εντάσσεται στο θρησκευτικό θέμα.

χείου και της ρωσικής κυβέρνησης, με τον κ. Σαββίδη να πρωτοστατεί στην διοργάνωση του γεγονότος. Η θεία λειτουργία επαναλαμβάνονταν κάθε Δεκαπενταύγουστο ως το 2015. Ο Ιβάν Σαββίδης δεν παραλείπει να προβάλλει ότι η Παναγία Σουμελά του Πόντου άνοιξε ύστερα από 88 χρόνια χάρη στον ίδιο. Πρόκειται για μια πράξη που εκτιμούν οι εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες ποντιακής καταγωγής, αλλά και το ευρύτερο «πατριωτικό τόξο», που έκανε δυναμική επανεμφάνιση στο πρόσφατο συλλαλητήριο της Θεσσαλονίκης για το όνομα των Σκοπίων.

Σημειώνεται ότι ο κ. Σαββίδης υποστήριξε το συλλαλητήριο, επιστρατεύοντας οπαδούς μέσα από τους αθλητικούς ραδιοσταθμούς της συμπτωτεύουσας, ενώ συμμετείχε και ο ίδιος.

«Είμαστε έτοιμοι για καθαρές δουλειές»

Το μήνυμα Μπτιστάκη για Σαββίδη από αμερικανικό έδαφος και το παρασκήνιο των επαφών με επενδυτές και funds

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«**Ρωτάτε** τον λάθος άνθρωπο. Να ρωτήσετε τον κ. Τσιπρά. Αυτός είναι αγαλιά με τον κ. Σαββίδη». Η απάντηση και μάλιστα ενώπιον ενός απαιτητικού αμερικανικού κοινού ήταν σχεδόν επιθετική. Εξίσου επιθετική ήταν η ερώτηση της αντιπροέδρου του CSIS της Ουάσιγκτον προς τον Κυριάκο Μπτιστάκη για τη ρωσική οικονομική επιρροή στη Βόρεια Ελλάδα, την εικόνα του οπλοφόρου Ιβάν Σαββίδη στο ποδοσφαιρικό γήπεδο και τη δημόσια δήλωση του επιχειρηματία ότι ο πρόεδρος της Ν.Δ. δεν θα γίνει πρωθυπουργός. Η γλώσσα που επέλεξε ο κ. Μπτιστάκης, διαμνύοντας ότι δεν θα υποκύψει σε εκβιασμούς ούτε σε εκφοβισμούς και ότι οι κανόνες θα ισχύουν για όλους, στόχευε να περάσει το μήνυμα τόσο εκτός όσο και εντός συνόρων. Και είναι ότι εννοεί αυτό που λέει – «we mean

Τι συζήτησε ο πρόεδρος της Ν.Δ. με τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ
Ντέιβιντ Μάλπας.

«We mean business», είπε ενώπιον ομογενών, επενδυτών και funds στις ΗΠΑ ο κ. Κυριάκος Μπτιστάκης (η φωτογραφία, από τη συνέντευξη στο Bloomberg).

business», όπως είπε ενώπιον ομογενών, επενδυτών και funds στις ΗΠΑ.

Πίσω από τις γραμμές το μήνυμα είναι ότι ο ίδιος δεν έχει να «ξεπληρώσει γραμμάτια» σε κανέναν και ότι το επιχειρείν θα συμμορφώνεται με τους κανόνες. Και, κυρίως, ότι σκοπεύει να αλλάξει το σύστημα και να επιβάλει απόλυτη νομιμότητα, ασφάλεια δικαίου, επιτάχυνση της Δικαιοσύνης και εντέλει... καθαρές business. Το μέτωπο, εξάλλου, του προέδρου της Ν.Δ. με τον κ. Σαββίδη άνοιξε εδώ και ένα χρόνο με αφορμή τη διαγραφή τού προτίμου της ΣΕΚΑΠ. Τότε ο κ. Μπτιστάκης επέλεξε τη μετωπική και

δημόσια σύγκρουση, παρά τις αντίθετες φωνές εντός της Ν.Δ.

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. δεν δίστασε μάλιστα να θέσει το ζήτημα Σαββίδη –και των σχέσών του με τον Πάνο Καμμένο– στις επαφές του στην Ουάσιγκτον. Σύμφωνα με πληροφορίες, μάλιστα, μίλησε χωρίς περιστροφές για τις εκλεκτικές συγγένειες της κυβέρνησης με τον επιχειρηματία και στο τετ α τετ που είχε με την ειδική σύμβουλο του Ντόναλντ Τραμπ και διευθύντρια του τομέα ευρωπαϊκών και ρωσικών σχέσεων του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΠΑ, Φίονα Χιλ. Η Ουάσιγκτον είναι ενημερωμένη και παρακολουθεί το θέμα.

Ετερο θέμα που συζητήθηκε στο τετ α τετ του κ. Μπτιστάκη με την κ. Χιλ ήταν, βέβαια, η Τουρκία, για την απρόβλεπτη συμπεριφορά της οποίας οι Αμερικανοί δεν κρύβουν την ανησυχία τους. Μάλιστα, ο πρόεδρος της Ν.Δ. έθεσε το ζήτημα της παράδοσης των F-35 στην Τουρκία, ζήτημα για το οποίο υπάρχει μεγάλος προβληματισμός στην Ουάσιγκτον. Για την ακρίβεια, επιχειρηματολόγησε εναντίον της παράδοσης, σημειώνοντας ότι «δεν μπορείς να δίνεις σε μια νατοϊκή χώρα το υπερόπλο σου και την ίδια ώρα να έχει το ρωσικό υπερόπλο (S400), το οποίο στην πραγματικότητα, αν λειτουρ

γήσει παράλληλα, θα ακυρώσει το πλεονέκτημα των F-35».

Οι δύο στρατιωτικοί

Σε ό,τι αφορά το θέμα των δύο Ελλήνων στρατιωτικών, το οποίο έθεσε σε όλες του τις επαφές ο κ. Μπτιστάκης, διαπιστώθηκε κατανόηση για την ελληνική ανησυχία. Εξάλλου, η Ουάσιγκτον φαίνεται να αντιμετωπίζει πλέον ως διεθνές πρόβλημα το ζήτημα της κράτησης από τις τουρκικές αρχές και σε μία από τις επαφές αναφέρθηκε αντίστοιχο ζήτημα με Αμερικανό πάστορα που κρατείται. Η Τουρκία και μάλιστα η πτυχή ενδεχόμενων κυρώσεων και της μη παράδοσης στην Αγκυρα των

F-35 συζητήθηκε και στη συνάντηση του κ. Μπτιστάκη με τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών των ΗΠΑ Ντέιβιντ Μάλπας. Κι αυτό διότι αν αποφασιστούν κυρώσεις, θα είναι το αμερικανικό Treasury αυτό που έχει την ευθύνη να εκκινήσει τη διαδικασία. Το τετ α τετ του κ. Μπτιστάκη με τον κ. Μάλπας επικεντρώθηκε, πάντως, στον οδικό χάρτη του προέδρου της Ν.Δ. για τη μεταμνημονιακή Ελλάδα.

Σε αυτόν, εξάλλου, ο κ. Μπτιστάκης περιέγραψε το σχέδιό του για καθαρούς κανόνες για όλους στο επιχειρείν, μεταρρυθμίσεις, μείωση των φόρων, μια Παιδεία εξωστρεφής με ανοικτούς ορίζοντες,

πιο ευέλικτο κράτος και συνολική αλλαγή νοοτροπίας και παραγωγικού μοντέλου που θα προσελκύσει επενδυτές και θα σπήσει τη χώρα στα πόδια της ώστε να μην εξαρτάται από την καλοσύνη των ξένων. Υπογράμμισε, μάλιστα, την ανάγκη για μια οικονομία που θα εστιάζει στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, όπως π.χ. ο τουρισμός, σημειώνοντας για παράδειγμα ότι δεν είναι δυνατόν στην Ελλάδα να μην υπάρχει πανεπιστημιακή σχολή Τουρισμού σε δημόσιο είτε σε ιδιωτικό πανεπιστήμιο.

Επενδύσεις και funds

«Είμαστε ανοικτοί για επενδύσεις και το εννοούμε, η Ελλάδα θα αλλάξει», ήταν το μήνυμα του κ. Μπτιστάκη σε όλες του τις επαφές στις ΗΠΑ. Σε συνάντηση, μάλιστα, με σειρά funds που δραστηριοποιούνται στους τομείς του real estate, της ενέργειας, των αναδυόμενων αγορών, του banking που είχε στη Νέα Υόρκη –ανάμεσά τους εκπρόσωποι των Citi Global pension investments, Gramercy, Bienville Capital, Paulson&Co.inc, Waterheel capital management– εκδηλώθηκε έντονο ενδιαφέρον για την επόμενη μέρα στην Ελλάδα. «Πότε θα γίνουν εκλογές;», ήταν το επίμονο ερώτημα όσων ενδιαφέρονται να επενδύσουν στη χώρα, και, όπως προέκυψε από τη συνάντηση, περιμένουν αλλαγή κυβέρνησης. Στη συνάντηση μετείχαν και ελληνικά funds που φέρονται έτοιμα να ρίξουν κεφάλαια στην ελληνική οικονομία, αλλά όχι πριν από τις εκλογές.

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. είχε χωριστές συναντήσεις και με ομογενείς επενδυτές. Μεταξύ αυτών, σύμφωνα με πληροφορίες, ήταν οι Μερκούριος (Μάικ) Αγγελιάδης (Αφάντου) και Ευστάθιος Βαλιώτης (εργοστάσιο Sparta Gourmet). Εξάλλου, μιλώντας ενώπιον της ομογένειας, υποσχέθηκε ότι ιδιωτικοποιήσεις και επενδυτικά σχέδια, όπως το Ελληνικό, η επένδυση στις Σκουριές και η Αφάντου στη Ρόδο θα προχωρήσουν άμεσα με μια δική του κυβέρνηση.

Ο Ελληνοτουρκικός «πόλεμος» των χάκερ

Τελευταίο επεισόδιο οι κυβερνοεπιθέσεις τουρκικών ομάδων σε επιχειρήσεις ως «αντίποινα» για τους δύο στρατιωτικούς

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

Ήταν αργά το απόγευμα της περασμένης Κυριακής, όταν μια εργαζόμενη της εταιρείας «Φθιωτική Αναπτυξιακή», που διαχειρίζεται ευρωπαϊκά προγράμματα, άνοιξε τον υπολογιστή της. Κανονικά, με το που συνδέεται στο Ιντερνέτ εμφανίζεται αυτόματα η ιστοσελίδα της εταιρείας της. Αντί, όμως, να δει το λογότυπό της, είδε την κόκκινη σημαία της Τουρκίας. Αρχικά ξαφνιάστηκε, τσέκαρα πως είχε βάλει σωστά την ηλεκτρονική διεύθυνση, προσπάθησε να συνδεθεί ξανά. Τίποτα δεν άλλαξε όμως και μέρα σε λίγα δευτερόλεπτα άρχισε να παίζει ο εθνικός ύμνος της Τουρκίας. Αμέσως ενημέρωσε τον διευθυντή της και προσπάθησε να βρει κάποιον από την τεχνική εταιρεία που είχε σχεδιάσει την ιστοσελίδα πριν από χρόνια.

«Δεν είχαμε πλέον συμβόλαιο μαζί τους, αλλά θεωρήσαμε πως το θέμα ήταν εθνικό, οπότε τους βοήθησαμε», εξηγεί στην «Κ» ο τεχνικός που εντόπισε σχετικά γρήγορα το κενό ασφαλείας που είχαν βρει οι Τούρκοι χάκερ. «Κατέβασε» την ιστοσελίδα και παράλληλα προσπάθησε να αξιολογήσει το τι είδους πρόσβαση είχαν αποκτήσει. Την ίδια στιγμή, η ίδια ομάδα είχε επιτεθεί σε τουλάχιστον τέσσερις ακόμα ελληνικές επιχειρήσεις, ενώ μια άλλη ομάδα, η «turk hack team» που είχε και εκείνη «χτυπήσει» τις προηγούμενες ημέρες διάφορες ιστοσελίδες, ανέβαζε στο Διαδίκτυο λίστες με προσωπικά δεδομένα (κυρίως ονόματα και στοιχεία επικοινωνίας εργαζομένων κάποιων υπουργείων και σχολών).

Οι Τούρκοι χάκερ διεμήνυαν πως

οι ενέργειές τους ήταν αντίποινα στην πρόσφατη παραβίαση των συνόρων από τους δύο Έλληνες στρατιώτες στον Εβρο: «Εάν η Ελλάδα δεν συμμορφωθεί και δεν σταματήσει να παραβιάζει τα σύνορά μας, τότε θα κάνουμε μια άνευ προηγουμένου κυβερνοεπίθεση» προειδοποιούσαν.

«Ψηφιακός Κολοκοτρώνης»

«Απειλές σαν και αυτές δεν είναι κάτι καινούργιο», εξηγεί ο Θεοφάνης Κασίμης, επικεφαλής μιας εταιρείας κυβερνοασφάλειας στην Αθήνα. «Όλα αυτά εντάσσονται στο πλαίσιο της γνωστής κόντρας Ελλήνων και Τούρκων χάκερ ειδικά σε περιόδους διπλωματικής έντασης», προσθέτει. Ο ίδιος το

«Ενώ θεωρητικά οι χάκερ αυτοί είναι ανεξάρτητοι, μπορούν κάποια στιγμή να χρησιμοποιηθούν από τα κράτη τους».

γνωρίζει καλά, γιατί για χρόνια δρούσε όπως λέει στην «άλλη όχθη» ως χάκερ. Όταν στα δεκατρία του έκανε τα πρώτα του βήματα στον κυβερνοχώρο παρακολουθούσε με θαυμασμό τη δουλειά ενός διάσημου τότε χάκερ που χτυπούσε κυβερνητικές σελίδες των Σκοπίων.

Αργότερα, σε περιόδους έντασης με την Τουρκία θυμάται καλά τις επιθέσεις και από τις δύο πλευρές. «Δεν ήταν πως οργανωνόμασταν και αποφασίζαμε ποιος θα χτυπήσει τι, απλά κάποιος ένιωθε

Την κόκκινη σημαία της Τουρκίας και τη φράση «Ne Mutlu Turkum diyene» (πόσο ευτυχής αυτός που είναι Τούρκος) είδαν κάποιοι στις οθόνες των υπολογιστών τους τις τελευταίες δύο εβδομάδες. «Εάν η Ελλάδα δεν συμμορφωθεί και δεν σταματήσει να παραβιάζει τα σύνορά μας, τότε θα κάνουμε μια άνευ προηγουμένου κυβερνοεπίθεση», προειδοποίησαν οι Τούρκοι χάκερ.

Και τα «αθώα» χτυπήματα θέλουν προσοχή

Ο αρχιπλοίαρχος (ε.α.) Διονύσης Αντωνόπουλος συνεχίζει να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον κυβερνοχώρο και έχοντας μελετήσει παραδείγματα όπως αυτά του κυβερνοπολέμου που δέχθηκε η Εσθονία το 2007, γνωρίζει πλέον πολύ καλά τους ρεαλιστικούς κινδύνους: «Είναι σίγουρο πως εάν ποτέ η Ελλάδα εμπλακεί σε μια ένοπλη διένεξη θα έχουν προηγηθεί κυβερνοεπιθέσεις με σκοπό την αποδυνάμωση του συντονισμού κατά την προετοιμασία και διενέργεια των επιχειρήσεων». Ως εκ τούτου, θεωρεί πως εξίσου μεγάλη προσοχή πρέπει να δίνεται σε όλα τα χτυπήματα ανεξάρτητα από το πόσο «αθώα» μπορεί να φαίνονται. Αντίστοιχα, ξέρει καλά πως σε περιόδους έντασης μπορεί εύκολα να δημιουργηθεί ένα επεισόδιο εξατίας κάποιου παρορμητικού χάκερ: «Αυτό που φοβάμαι δεν είναι τόσο η σοβαρότητα μιας κυβερνοεπίθεσης αλλά το πώς μπορεί να την εκμεταλλευθεί η άλλη πλευρά επικοινωνιακά και κάτι σχετικά «αθώο» να εξελιχθεί ξαφνικά σε μείζον θέμα», εξηγεί.

«Ψηφιακός Κολοκοτρώνης» και έπραττε ανάλογα. Το ίδιο συμβαίνει και τώρα», εξηγεί.

Κυβερνοεπιθέσεις σαν και αυτές είναι συχνά τα τελευταία χρόνια αντικείμενο μελέτης ενός τμήματος κυβερνοασφάλειας μιας μεγάλης επενδυτικής τράπεζας του εξωτερικού. Στέλεχός της δέχθηκε να μιλήσει στην «Κ», χωρίς να δημοσιευθεί το όνομά του, για κάποιες από τις αναλύσεις που έχει κάνει: «Αυτές οι επιθέσεις γίνονται από απλούς πολίτες, νεαρούς σε ηλικία με ιδιαίτερη έφεση στους υπολογιστές και στον προγραμματισμό», εξηγεί. «Σχεδόν πάντα, απειλούν το πατριωτικό, εθνικιστικό τους αίσθημα. Είναι δηλαδή ένα είδος εκτόνωσης και ως εκ τούτου συνήθως δεν αξιολογούνται ως επικίνδυνες».

Όμως, οι ελληνοτουρκικές κυβερνοδιαμάχες (αλλά και αυτές άλλων κρατών που βρίσκονται σε ένταση) παρακολουθούνται από τον ίδιο και την ομάδα του για μία σειρά από λόγους: «Ενώ θεωρητικά οι χάκερ αυτοί είναι ανεξάρτητοι, μπορούν κάποια στιγμή να χρησιμοποιηθούν από τα κράτη τους, κάτι που έχει γίνει κατά κόρον στην Ρωσία». Ως παράδειγμα δίνει την κυβερνοεπίθεση στην προεβία του Κατάρ στην Κύπρο πριν από περίπου ενάμιση χρόνο. Από την έρευνα που έγινε, προέκυψε πως οι χάκερ μπορεί φαινομενικά να ήταν μια ανεξάρτητη ρωσική ομάδα αλλά το πιθανότερο είχαν στήριξη και οδηγίες από το κράτος –στόχος τους δεν ήταν η προεβία αλλά το υπουργείο Εξωτερικών της Κύπρου, στο οποίο τελικά επιτέθηκαν μέσω της πρεσβείας– θέλοντας να αποκτήσουν πρόσβαση

στις συμφωνίες που είχαν γίνει εκείνες τις ημέρες για τη διεξαγωγή ερευνών στην κυπριακή ΑΟΖ.

«Τέτοιου είδους επιθέσεις, κυβερνοκατασκοπείας και συλλογής πληροφοριών είναι πάντα πιο έντονες σε περιόδους κρίσεων, διπλωματικών ή οικονομικών, και ως εκ τούτου σε χώρες όπως η Ελλάδα απαιτείται κατάλληλη προετοιμασία σε επίπεδο κράτους», εξηγεί.

Οι «κυβερνοπολεμιστές»

Αυτό είναι κάτι που ο αρχιπλοίαρχος (ε.α.) Διονύσης Αντωνόπουλος γνώριζε και είχε αρχίσει να συζητάει με συναδέλφους του στο Πολεμικό Ναυτικό ήδη από το 1997. «Τότε, όμως, η κυβερνοόμινα αντιμετωπιζόταν ως κάτι εξωτικό», εξηγεί στην «Κ». «Κάποια κράτη είχαν τότε αρχίσει να ασχολούνται, αλλά ακόμα αυτό γινόταν πίσω από κλειστές πόρτες».

Τελικά, το 2000 κατάφεραν να στήσουν μια μικρή ομάδα κυβερνοάμυνας. Στόχος τους ήταν να θωρακίζουν από επιθέσεις τις Ενοπλες Δυνάμεις και το υπουργείο Εθνικής Αμυνας. Ο ίδιος αποστρατεύθηκε 10 χρόνια αργότερα, αλλά είχε τη χαρά να δει την ομάδα εκείνη να μεγαλώνει (πλέον έχει ενταχθεί στο ΓΕΒΘΑ) και να αριστεύει σε δύσκολες αποστολές (το 2009 σε άσκηση του NATO, όπου προσομοιώνονταν κυβερνοεπιθέσεις, η ομάδα εκπροσωπώντας την Ελλάδα βγήκε πρώτη). Όπως λέει, η Διεύθυνση Κυβερνοάμυνας έχει πλέον εξελιχθεί σε μια πραγματικά ισχυρή πολεμική μονάδα: «Είναι επίλεκτο σαν τους βατραχανθρώπους, απλά χρησιμοποιεί άλλου είδους εργαλεία», εξηγεί.

Μέσα στο «Εργοστάσιο των Τρολ»

Ο Βιτάλι Μπεσπάλοφ μιλάει στην «Κ» για τη ρωσική εταιρεία IRA, που κατηγορείται για ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Το τηλεφώνημα που δέχθηκε ο Βιτάλι Μπεσπάλοφ στα μέσα Σεπτεμβρίου του 2014 θα του άλλαζε τη ζωή. Ο απόφοιτος δημοσιογραφίας μόλις είχε μετακομίσει στην Αγία Πετρούπολη. Μόνος και άνεργος, 38 ώρες δρόμο μακριά από το πατρικό του στο Τομπόλσκ της Σιβηρίας, πάσχιζε να βρει μεροκάματα. Στον αριθμό 55 της οδού Σαβούσκινα, όμως, βρισκόταν μια εταιρεία πρόθυμη να τον αξιοποιήσει. Τους επόμενους μήνες θα περνούσε τα εργασιακά του οκτάωρα εκεί, αναρτώντας αλλοιωμένες ειδήσεις στο Ιντερνέτ, δημιουργώντας ψεύτικα προφίλ σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης, διασπείροντας ψεύδη. Ήταν κι αυτός ένας από τους δεκάδες υπαλλήλους της ρωσικής εταιρείας που έγινε γνωστή ως «Εργοστάσιο των Τρολ».

«Η αρχική μου αποστολή ήταν πολύ απλή. Επρεπε καθημερινά να βρίσκω 20 ειδήσεις σχετικές με την Ουκρανία και να τις ξαναγράφω», λέει με τη βοήθεια διερμηνέα σε τηλεφωνική μας συνομιλία από την Αγία Πετρούπολη ο 27χρονος Μπεσπάλοφ. «Απαγορευόταν να αποκαλέσω τους φιλορώσους αυτονομιστές “αποσχιστές” ή “τρομοκράτες”. Επρεπε να γράφω ότι ήταν “μαχητές”, να δείξω ότι ήταν ήρωες. Απαγορευόταν ακόμη να γράψω οτιδήποτε σχετικό με τον Πούτιν για την Ουκρανία, οπότε τα κείμενα ήταν παρόμοια με την προπαγάνδα της ρωσικής τηλεόρασης».

Ο Μπεσπάλοφ λέει ότι ήταν υπάλληλος της εταιρείας Internet Research Agency (IRA). Στα μέσα του περασμένου μήνα οι ΗΠΑ απήγγειλαν κατηγορίες κατά της συγκεκριμένης εταιρείας και 13 Ρώων πολιτών για ανάμειξη στις αμερικανικές εκλογές του 2016.

Το κατηγορητήριο

Σύμφωνα με τις 37 σελίδες του κατηγορητηρίου, από τον Απρίλιο του 2014 δημιουργήθηκε σε έναν από τους ορόφους της εταιρείας το τμήμα των «μεταφραστών», το οποίο σε βάθος χρόνου απασχόλησε μέχρι και 80 άτομα. Υπάλληλοι της IRA παρίσταναν τους Αμερικανούς σε μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook, αναρτούσαν

Ο 27χρονος Βιτάλι Μπεσπάλοφ που εργάστηκε ως τρολ του Ιντερνέτ.

Ο 27χρονος Ρώσος λέει ότι δημιουργούσε ψεύτικα προφίλ σε πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης και διέσπειρε ψευδείς ειδήσεις.

δυσφημιστικά σχόλια για Αμερικανούς πολιτικούς όπως η Χίλαρι Κλίντον και υποστήριξαν την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην προεδρία των ΗΠΑ. Για να πετύχουν τον σκοπό τους, πέρα από τα ψεύτικα προφίλ φέρονται να δημιούργησαν και ομάδες με ονομασίες όπως: «United Muslims of America» («Μουσουλμάνοι Ενωμένοι για την Αμερική») και «Army of Jesus» («Στρατός του Ιησού»). Ακόμηγόραζαν πολιτικές διαφημίσεις στο Διαδίκτυο. Ενδεικτικά, στις 7 Απριλίου 2016 το μήνυμα μιας εξ αυτών των αναρτήσεων ήταν: «Λέω όχι στη Χίλαρι Κλίντον. Λέω όχι στη χειραγώγηση». Αντίστοιχα, στις 19 Μαΐου 2016 άλλο μήνυμα ανέφερε: «Ψηφίστε Ρεπουμπλικανούς. Ψηφίστε Τραμπ».

Για να συλλέξουν περισσότερα στοιχεία για την αποστολή τους, τρεις υπάλληλοι της εταιρείας φέρονται να ταξίδεψαν στις ΗΠΑ το 2014. Μεταξύ άλλων, υπάλληλοι της εταιρείας κατηγορούνται ότι διοργάνωσαν πολιτικές συγκεντρώσεις στις ΗΠΑ υποδύμενοι τους Αμερικανούς.

Βασικός χρηματοδότης της IRA σύμφωνα με τους Αμερικανούς είναι ο προσκείμενος στον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν, επιχειρηματίας Εβγκένι Πριγκόζιν. Ο ίδιος έχει αρνηθεί τις κατηγορίες. Και το ρωσικό υπουργείο Εξωτερικών έχει χαρακτηρίσει «παράλογους» αυτούς τους ισχυρισμούς.

Με αφορμή αυτές τις αποκαλύψεις, ο Μπεσπάλοφ, ως πρώην υπάλληλος της IRA, δέχεται εδώ και μήνες διαρκώς προτάσεις για συνεντεύξεις. Όταν αποχώρησε από την εταιρεία, στις αρχές του 2015, μίλησε σε ρωσικά ΜΜΕ κρύβοντας αρχικά την ταυτότητά του. Βλέποντας, όμως, στην πορεία ότι άνοιγαν και άλλα στόματα αποφάσισε να δείξει το πρόσωπό του. Η πλήρης ιστορία του καταγράφηκε πρώτα στο βιβλίο «War in 140 Characters» («Πόλεμος σε 140 χαρακτήρες»),

Τα γραφεία της εταιρείας Internet Research Agency στην Αγία Πετρούπολη.

του Ντέιβιντ Πατρικαράκου. Ακολούθησαν συνεντεύξεις στο αμερικανικό τηλεοπτικό δίκτυο NBC, στην εφημερίδα Wall Street Journal και στο περιοδικό TIME. Μία ημέρα μετά την πρόσφατη συνέντευξη του με την «Κ», υποδέχθηκε στο σπίτι του δημοσιογράφους από τη Γαλλία. Ο ίδιος λέει ότι δεν περίμενε πως η δουλειά του θα προκαλούσε παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Η προπαγάνδα

Αν και όπως υποστηρίζει δεν είχε προσωπική ανάμειξη στο κομμάτι των αμερικανικών εκλογών, καθώς δεν συμμετείχε στη συγκεκριμένη ομάδα, η εμπειρία του είναι διαφωτιστική για τις συνθήκες εργασίας που επικρατούσαν στο «Εργοστάσιο των Τρολ». Η δουλειά του επικεντρώθηκε στην προπαγάνδα σχετικά με την Ουκρανία. Το γραφείο του βρισκόταν στον πρώτο όροφο, απ' όπου φέρεται να λειτουργούσαν τουλάχιστον δέκα ψεύτικες ρωσικές και ουκρανικές ιστοσελίδες. Μία από αυτές, μάλιστα, είχε 100.000 μοναδικούς επισκέπτες την ημέρα.

«Ημασταν χωρισμένοι σε δύο τμήματα, το “Ουκρανία 1” και το

“Ουκρανία 2”. Το πρώτο εφάρμοζε την πιο σκληρή προπαγάνδα», λέει στην «Κ». Ως παράδειγμα μιας εκ των ψευδών ειδήσεων που έγραψε φέρνει ένα κείμενο για επίθεση σε σχολείο τον Οκτώβριο του 2014. «Έγραψα ότι Ουκρανοί στρατιώτες σκότωσαν ανθρώπους και παιδιά, ενώ δεν υπήρχε σχετική πληροφόρηση», λέει.

Η IRA, όμως, δεν περιορίζει τις δραστηριότητές της στο δικό του τμήμα. Ο Μπεσπάλοφ λέει ότι στους υπόλοιπους ορόφους υπήρχε ολιγομελής ομάδα για τη δημιουργία γραφιστικών (τα μέλη της οποίας αποκαλούνταν «καλλιτέχνες»), άλλο τμήμα για τη σύνταξη μπλογκ με ψευδείς ειδήσεις και ακόμη ένα για τον σχολιασμό και τη διασπορά των θεμάτων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Ο ίδιος θα δοκιμαζόταν και στο τελευταίο πόστο.

Η εργασία του κρατούσε ένα οκτάωρο, με τη δυνατότητα διαλείμματος μισής ώρας για φαγητό. Απαγορευόταν να φύγει από τη δουλειά νωρίτερα, ακόμη και αν είχε τελειώσει όσα του αναλογούσαν. Αμειβόταν ως νέος υπάλληλος με 44.000 ρούβλια τον μήνα, περίπου 622 ευρώ σε σημερινή ισοτιμία.

Θυμάται ότι πέρα από την Ουκρανία κατά καιρούς είχε αναρτήσει λιγοστές ειδήσεις για τον Μπαράκ Ομπάμα και την Άγκελα Μέρκελ. Τον ρωτάμε εάν είχε αναφερθεί και σε θέματα σχετικά με την Ελλάδα. «Θυμάμαι κάποιες περιπτώσεις, αλλά μπορεί να τις θεωρήσετε προσβλητικές», λέει. «Ήταν κείμενα που υποστήριζαν ότι οι Έλληνες είναι τεμπέληδες, ή ότι οι Ευρωπαίοι θα τους πληρώνουν για πολλά χρόνια. Ο κύριος στόχος μας δεν ήταν η Ελλάδα, αλλά η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η γραμμή μας ήταν να χρησιμοποιήσουμε οποιαδήποτε πληροφορία μπορεί να δείξει ότι η Ε.Ε. δεν λειτουργεί». Όπως προσθέτει, εκείνη την περίοδο αυτά τα κείμενα ήταν γραμμένα στα ρωσικά και δεν απευθύνονταν ακόμη σε διεθνές κοινό.

Στα social media

Επetta από λίγους μήνες, ο νεαρός υπάλληλος μετακινήθηκε στο τμήμα των social media. Κάθε πρωί στις 9 λάμβανε έναν τίτλο και ένα link που παρέπεμπε σε κάποιο ψευδές κείμενο. Αποστολή του ήταν να το μοιραστεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Γι' αυτό τον σκοπό δημιουργούσε μία σειρά ψεύτικων προφίλ στην πλατφόρμα Vkonakte, ρωσικό κλώνο του Facebook. Εκλεβε πραγματικά ονόματα άλλων χρηστών και χρησιμοποιούσε συνήθως φωτογραφίες όμορφων γυναικών. Όπως εξηγεί, του παρείχαν από την εταιρεία δεκάδες κάρτες sim, γιατί η συγκεκριμένη πλατφόρμα ζητάει αριθμό κινητού τηλεφώνου για την ενεργοποίηση νέου προφίλ.

«Ήταν μια τρέλα. Δεν έχω ξανακάνει πιο πλίθια δουλειά», λέει. «Επί οκτώ ώρες μόνο αντιγραφή και επικόλληση». Σύντομα αποφάσισε να αποχωρήσει. Τον ρωτάμε εάν έχει δεχθεί απειλές, αν και δεν είναι ο μόνος πρώην υπάλληλος της εταιρείας που μιλάει επώνυμα για τη δουλειά του. Μόνο πριν από τρεις μήνες υποστηρίζει ότι τον ενόχλησε κάποιος άγνωστος, λέγοντας ότι αν δεν σωπάσει θα καταλήξει στη φυλακή για βιομηχανική κατασκοπεία. Πλέον, ο Μπεσπάλοφ εργάζεται σε άλλη ιστοσελίδα, η οποία επικεντρώνεται μεταξύ άλλων σε νέα σχετικά με τον ιό HIV. «Δεν θα ήθελα να μείνω στην ανάμνηση του κόσμου ως ένα τρολ του Ιντερνέτ», λέει.

Η αποχή, μόνος αντίπαλος του Πούτιν

Στις σημερινές ρωσικές εκλογές μετέχουν για πρώτη φορά οι κάτοικοι της Κριμαίας

Μετά 18 χρόνια εναλλάξ στο αξίωμα του προέδρου και του πρωθυπουργού, ο Βλαντιμίρ Πούτιν έχει γίνει ένα με τη Ρωσία. Το πρόσωπό του βρίσκεται σε σουβενίρ, ημερολόγια, αντικείμενα καθημερινής χρήσης. Ο Πούτιν δεν χρειάζεται πια κόμμα, ούτε πρόγραμμα, ούτε προεκλογική εκστρατεία και παρουσιάζεται ως ανεξάρτητος υποψήφιος στις σημερινές εκλογές, με τη βεβαιότητα ότι ο ρωσικός λαός θα του χαρίσει μία ακόμη θητεία. Το κρίσιμο ερώτημα, ωστόσο, είναι ποιο ποσοστό του εκλογικού σώματος θα νομιμοποιήσει τη διαδικασία με την παρουσία του. Αυτό που περισσότερο απασχολεί το Κρεμλίνο είναι αν η προσέλευση στις κάλπες θα κυμανθεί πιο κοντά στο 70% όπως προβλέπει το κρατικό ινστιτούτο δημοσκοπήσεων ή στο 40% όπως προβλέπει ινστιτούτο που χρηματοδοτείται από το εξωτερικό.

Σλόγκαν η ισχύς

Ο Πούτιν εκφώνησε ελάχιστες, λακωνικές προεκλογικές ομιλίες, τύπωσε μικρό όγκο προεκλογικού υλικού και έσπευξε το μήνυμα ότι το κυβερνητικό έργο αποτελεί επαρκή διαφήμιση. Η ρητορική του περιστράφηκε σχεδόν αποκλειστικά γύρω από την έννοια της ισχύος, με σλόγκαν όπως «ισχυρός πρόεδρος, ισχυρή χώρα» και έμφαση στη στρατιωτική πυγμή («που έχει δώσει ξανά στη Ρωσία τη θέση που της αξίζει στη διεθνή σκηνή»). Το γεγονός ότι σήμερα θα προσέλθουν για πρώτη φορά στις ρωσικές κάλπες

Η προεκλογική ρητορική του Πούτιν περιστράφη σχεδόν αποκλειστικά γύρω από την έννοια της ισχύος, με σλόγκαν «ισχυρός πρόεδρος, ισχυρή χώρα».

και οι κάτοικοι της Κριμαίας δεν είναι μια περιφερειακή λεπτομέρεια, αλλά το επίκεντρο της προεκλογικής του στρατηγικής, με την «αποκατάσταση της ιστορικής αδικίας» (της παραχώρησης της Κριμαίας από τη Ρωσία στην Ουκρανία από τον Χρυστόφορ, το 1954) να επανέρχεται επανειλημμένως στον λόγο του. Το έργο υποδομής που διαφημίζει περισσότερο απ' όλα δεν είναι άλλο από τη σιδηροδρομική και οδική γέφυρα 19 χιλιομέτρων που θα ενώνει το Κερτς της Κριμαίας με τη Ρωσία, μια γέφυρα που είχαν επιχειρήσει να κατασκευάσουν και οι ναζί, όταν κατέ-

λαβαν την Κριμαία, αλλά είχε γκρεμιστεί από την ισχυρή θαλασσοταραχή που επικρατεί συχνά στα στενά. Υπάρχει φυσικά το ενδεχόμενο όλα αυτά να μην είναι επαρκείς λόγοι για να συρρεύσουν στα εκλογικά τμήματα Ρώσοι από άλλα σημεία της ακανού χώρας. Κάποιοι μπορεί να αντιμετωπίσουν με απάθεια την πολιτική κατάσταση, ενώ άλλοι μπορεί να συμφωνούν με την έκκληση του Αλεξέι Ναβάλνι για μοιροκτάζ της διαδικασίας. Ο Ναβάλνι, ο μοναδικός πολιτικός που αλώνισε τη χώρα στη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας και δημιούργησε μηχανισμό σε πολλές

πόλεις, δεν θα είναι υποψήφιος, λόγω καταδικαστικής απόφασης εις βάρος του για απάτη. Αλλά ακόμη και αν ήταν υποψήφιος, τίποτα δεν υποδηλώνει ότι διαθέτει πολιτική απήχηση ικανή να ανταγωνιστεί τον Πούτιν.

Παρ' όλ' αυτά, είναι εμφανής η υπερπροσπάθεια που γίνεται από την πλευρά του Κρεμλίνου για αύξηση της συμμετοχής στη σημερινή αναμέτρηση. Ακόμη και στα κομμάτια του γάλατος στα σουπερ μάρκετ, ή στο περιτύλιγμα των χάμπουργκερ αναγράφεται η ημερομηνία της 18ης Μαρτίου, ενώ πολλοί δήμοι διοργανώνουν γιορτές, ακόμη και κληρώσεις πλούσιων δώρων για όσους προσέλθουν στις κάλπες. Ο Πούτιν μπορεί να μην έσπασε αξιόλογο εκλογικό μηχανισμό αλλά κινητοποίησε ολόκληρη την κρατική μηχανή, στέλνοντας δημοσίους υπαλλήλους, που κάθε πρωί βρίσκονταν κανονικά στις θέσεις τους, να χτυπούν πόρτες τα απογεύματα, υπενθυμίζοντας την εκλογική ημερομηνία. Για τους ηλικιωμένους, θεοπίστηκε η δυνατότητα να ψηφίζουν από το σπίτι τους, ενώ για πρώτη φορά μπορεί κανείς να ψηφίσει σε οποιοδήποτε εκλογικό κέντρο, όχι μόνο σε αυτό στο οποίο είναι εγγεγραμμένος. Και προκειμένου να είναι βέβαιο ότι κανείς δεν θα ξεχάσει τις εκλογές, ούτε το μήνυμα του Πούτιν, κανονίστηκε να συμπιπτούν με τη σημερινή επέτειο ένωσης της Κριμαίας με τη Ρωσία.

DIE ZEIT, LE FIGARO

Διπλή ανθρωπιστική καταστροφή στη Συρία

Ανθρωπιστική καταστροφή μεγάλων διαστάσεων και στα δύο βασικά μέτωπα του Συριακού, το Αφρίν και την ανατολική Γούτα, βρίσκεται σε εξέλιξη, καθώς ο συριακός εμφύλιος, στον οποίο εμπλέκονται όλες οι μεγάλες και περιφερειακές δυνάμεις, μπήκε, από την περασμένη Πέμπτη, στον όγδοο χρόνο του.

Τα τελευταία εικοσιτετράωρα οι άμαχοι εγκαταλείπουν κατά χιλιάδες τον κουρδικό θύλακο Αφρίν, στη βόρεια Συρία, που πολιορκείται από τον τουρκικό στρατό, όπως και την ανατολική Γούτα, τον τελευταίο θύλακο των αντικαθεστωτικών κοντά στη Δαμασκό, ο οποίος βομβαρδίζεται ανηλεώς από τις ένοπλες δυνάμεις του προέδρου Μπασάρ Ασαντ, που υποστηρίζεται από τη Ρωσία και το Ιράν. Η μαζική έξοδος των αμάχων προοιωνίζεται την πτώση και των δύο οχυρών, κάτι που θα ολοκληρώσει την ανωμολόγητη συναλλαγή μεταξύ της Ρωσίας και της Τουρκίας, με τον Πούτιν να κάνει τα στραβά μάτια για το Αφρίν και τον Ερντογάν για τους ισλαμιστές συμμάχους του στην ανατολική Γούτα.

Διεθνείς παρατηρητές και μη κυβερνητικές οργανώσεις εκφράζουν ανησυχία για το ενδεχόμενο να εκδηλωθεί, από ώρα σε ώρα, η τελική επίθεση του τουρκικού στρατού στο Αφρίν, αυτή την πόλη των 350.000 κατοίκων, οι οποίοι δεν έχουν νερό και ηλεκτρικό και τρέχουν τώρα στις αγορές για να προμηθευθούν ψωμί, γάλα και κονσέρβες. Ο τουρκικός στρατός κατέλαβε τις τελευταίες εβδομάδες

το κύριο φράγμα του καντονιού του Αφρίν και έκλεισε τις βάνες αυτής της σημαντικής πηγής υδροδότησης της περιοχής.

«Φοβόμαστε μήπως οι τουρκικές δυνάμεις μπουν» στην πόλη, λέει η 23χρονη Αλμά από το Ράζο, μια κομμόπολη στα συροτουρκικά σύνορα που κατελήφθη από τον τουρκικό στρατό.

Εξατίας των βομβαρδισμών, έχουν διακοπεί η ηλεκτροδότηση και οι επικοινωνίες. Η πρόσβαση στο Ιντερνέτ είναι σχεδόν αδύνατη.

«Εχουμε κάνει προμήθειες σε ρύζι, ζάχαρη, κονσέρβες, βρεφικό γάλα και φάρμακα», λέει μία άλλη νεαρή γυναίκα που έχει καταφύγει στο Αφρίν αφού διέφυγε από την Τζανταίρς, που κατελήφθη πρόσφατα από τις τουρκικές δυνάμεις.

Χιλιάδες κάτοικοι του θυλάκου του Αφρίν έχουν υποχρεωθεί από τα τέλη Ιανουαρίου να διαφύγουν από τις πόλεις και τα χωριά τους. Οι οικογένειες που έφθασαν τελευταία μοιράζονται στενώχωρες κατοικίες, ενώ ορισμένες ζουν σε υπόγεια ή σε εγκαταλελειμμένα ή υπό κατασκευή κτίσματα, σε δημόσιους σκάμους, ακόμη και στα φορτηγά ή στα αυτοκίνητά τους.

«Τα τρόφιμα λείπουν, οι γείτονες μάς δίνουν να φάμε», αφηγείται η Σουλτάνα, μια 57χρονη γυναίκα που διέφυγε κι αυτή από την περιοχή του Ράζο. «Τι άλλο θέλουν να μας πάρουν; Τι κόπες, τις πάνες των παιδιών μας;», προσθέτει. «Δεν φοβόμαστε, δεν θα εγκαταλείψουμε το Αφρίν και μια μέρα θα επιστρέψουμε στα σπίτια μας».

Η στιγμή της αλήθειας για Μέρκελ και Μακρόν

Επί τάπητος η μεταρρύθμιση της Ε.Ε. μετά τον σχηματισμό κυβέρνησης στη Γερμανία

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Με την ορκωμοσία της Αγκελα Μέρκελ, για τέταρτη κατά σειράν φορά, στο αξίωμα της καγκελαρίου, την περασμένη Τετάρτη, τερματίστηκε η κυβερνητική παράλυση στο Βερολίνο, που είχε καθηλώσει σε νεκρό σημείο την Ευρωπαϊκή Ένωση εδώ και ένα εξάμηνο. Πιστή στις διδαχές του πολιτικού της μέντορα Χέλμουτ Κολ, ο οποίος συνιστούσε στους επιγόνους του να υποκλίνονται τρεις στη γαλλική σημαία προτού υποκλινθούν στη γερμανική, η Αγκελα Μέρκελ φρόντισε, μόλις δύο ημέρες μετά την ορκωμοσία της, να επισκεφθεί το Παρίσι για να συναντηθεί με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν. Μια επίσκεψη που, πέραν του συμβολισμού της, είχε μεγάλη πολιτική σημασία, καθώς εγκαινίασε μια φάση πυρετωδών διαβουλεύσεων για το μέλλον της Ευρωζώνης και ευρύτερα της Ενωσης.

Εκοντας διατυπώσει τολμηρές ιδέες για τη μεταρρύθμιση της Ενωσης, με τις διαδοχικές ομιλίες του στην Πινύκα και τη Σορβόνη, τον περασμένο Σεπτέμβριο, ο Γάλλος ηγέτης εννοεί να τις θέσει στην ημερήσια διάταξη προς λήψη αποφάσεων με ορίζοντα την ευρωπαϊκή Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου. Η κυβέρνηση ΓροΚο (μεγάλο συνασπισμού), με τον Σοσιαλδημοκράτη Ολαφ Σολτς στο υπουργείο Οικονομικών να έχει αντικαταστήσει τον κέρβερρο της δημοσιονομικής πειθαρχίας Βόλφγκανγκ Σόιμπλε, δημιούργησε ελπίδες για μια πιο ελαστική στάση του Βερολίνου απέναντι στις γαλλικές προτάσεις. «Οφείλουμε να αναιρέσουμε την εδραιωμένη εντύπωση ότι η Ευρωζώνη είναι δικασμένη ανάμεσα σε σπάταλους και λιτούς»,

διεμήνυσε πρόσφατα στον Γερμανό ομόλογό του ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών Μπρινό Λε Μερ. Ωστόσο υπάρχουν πολλοί λόγοι που επιβάλλουν να κρατάει κανείς μικρό καλάθι. Το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών έχει θεσμική μνήμη και «η καχυποψία απέναντι στους σπάταλους ξένους είναι διάχυτη στους διαδρόμους του», έγραφε πρόσφατα το βρετανικό περιοδικό Economist. Το ογκώδες κοινό πρόγραμμα του γερμανικού κυβερνητικού συνασπισμού ξεκινάει με ένα κεφάλαιο για την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά στις 177 σελίδες του οι συγκεκριμένες δεσμεύσεις σπανίζουν, ενώ τα ευχολόγια αφθονούν.

Δεν έχουν πειστεί

Οι πιο τολμηρές προτάσεις του Μακρόν, όπως ο προϋπολογισμός, το Κοινοβούλιο και ο υπουργός Οικονομικών της Ευρωζώνης, δεν έχουν πείσει ακόμη το Βερολίνο. Η γερμανική πολιτική ελίτ παραμένει εξαιρετικά επιφυλακτική απέναντι στη γαλλική ιδέα για μια Ευρώπη δύο ταχυτήτων, θεωρώντας ότι θα μπορούσε να ενδυναμώσει τις ήδη ισχυρές φυγόκεντρες δυνάμεις στο εσωτερικό της Ενωσης, προκαλώντας ταυτόχρονα έντονη δυσάρεσκειά σε σημαντικές χώρες όπου πνέουν οι άνεμοι του εθνικισμού, όπως η Πολωνία. Εξάλλου, οποιαδήποτε πρόταση για αμοιβαίοποίηση του χρέους ή ακόμη για σύνδεση της αποπληρωμής του με ρήτρα ανάπτυξης –κάτι που προτείνει η Γαλλία και ενδιαφέρει ζωηρά την Ελλάδα– προσκρούει, τουλάχιστον για την ώρα, στη γερμανική αδιαλλαξία.

Γεγονός είναι επίσης ότι τα ζητήματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση και το μέλλον της

ΕΡΑ / ETIENNE LAURENT

Δύο ημέρες μετά την ορκωμοσία της, η Αγκελα Μέρκελ φρόντισε να επισκεφθεί το Παρίσι και να συναντηθεί με τον Γάλλο πρόεδρο Εμανουέλ Μακρόν, και όχι μόνο για συμβολικούς λόγους.

Οι δύο ηγέτες καλούνται να συγκεράσουν τις διαφορές τους και να βγάλουν το ευρωπαϊκό σχέδιο από την αποτελμάτωση.

δεν απασχόλησαν παρά μόνον περιθωριακά τα γερμανικά πολιτικά κόμματα στην τελευταία προεκλογική εκστρατεία τους. Όσο για τον Σολτς, αν και κληρονόμισε ένα μεγάλο πλεόνασμα που του δίνει περιθώρια ευελιξίας (πλεόνασμα σκανδαλωδώς μεγάλο για τους Ευρωπαίους εταίρους της Γερμανίας, αλλά και για τις Ηνωμένες Πολιτείες), το πρώτο του μέλημα ασφαλώς δεν θα είναι να στηρίξει τις πιο αδύναμες χώρες της Ενωσης. Ακόμη και αν στραφεί σε μια κάπως πιο χαλαρή δημοσιονομική πολιτική, πράγμα αμφίβολο, θα επιδιώξει πρωτίστως

να ικανοποιήσει τους Γερμανούς ψηφοφόρους, που γυρίζουν την πλάτη στο κόμμα του, το SPD. Κινδυνεύουν μάλιστα να αποξενωθούν πλήρως από αυτό μετά τη νέα κυβερνητική του σύμπραξη με τους Χριστιανοδημοκράτες, την οποία η κομματική βάση κατ'άπαιε με έντονη δυσφορία, όπως ο σθεναρός που υποχρεώνεται να καταπιεί ένα δύσσομο φάρμακο.

Δύο άλλοι παράγοντες απειλούν να δυσκολέψουν ακόμη περισσότερο τον δρόμο προς την ευρωπαϊκή μεταρρύθμιση. Ο πρώτος είναι η χαώδης πολιτική κατάσταση στην Ιταλία, την τρίτη οικονομία της Ευρωζώνης, ύστερα από τις πρόσφατες βουλευτικές εκλογές, όπου τα κεντρώα, φιλοευρωπαϊκά κόμματα πττήθηκαν κατά κράτος. Στην επόμενη ιταλική κυβέρνηση θα συμμετέχουν είτε οι ακροδεξιοί της Λέγκα είτε οι λαϊκιστές του Γκρίλο (είτε, στην πιο απίθανη περίπτωση, αμφότεροι). Δύο κόμματα που, αν και έχουν βάλει στην άκρη την ιδέα του δημοψηφίσματος για

έξοδο από την Ευρωζώνη, θα πιέζουν από ευρωσκεπτικιστικές θέσεις. Ο σχηματισμός ενός ηγετικού τριγώνου Γερμανίας - Γαλλίας - Ιταλίας, που θα οδηγούσε το ευρωπαϊκό σκάφος σε καινούργιες θάλασσες, κάτι που επιθυμεί ζωηρά το Παρίσι, φαίνεται να απομακρύνεται από τον ορίζοντα, τουλάχιστον για την ώρα.

Τα εσωτερικά

Ο δεύτερος παράγων που ενδέχεται να επιβραδύνει τις ευρωπαϊκές διεργασίες είναι τα εσωτερικά προβλήματα που αρχίζει να αντιμετωπίζει ο Εμανουέλ Μακρόν, ύστερα από μακρά περίοδο χάριτος. Ιδιαίτερα οι αντιδράσεις που συναντά στη Βουλή και ακόμη περισσότερο στη Γερουσία για τη συνταγματική μεταρρύθμιση δεν αποκλείεται να τον οδηγήσουν στην επιλογή του δημοψηφίσματος. Μια επιλογή εξαιρετικά επικίνδυνη για Γάλλο πρόεδρο, όπως έμαθαν ο Ντε Γκωλ το 1969, όταν η ήττα του τερμάτισε την πολιτική

του καριέρα, ο Μιτερράν το 1992, όταν καρδιοχτύπησε για τη συνθήκη του Μάαστριχτ, και ο Σιράκ το 2005, όταν οι συμπατριώτες του απέρριψαν το ευρωσύμφωνο που είχε ως αρχιτέκτονα έναν άλλο πρώην πρόεδρο της Ενωσης, τον Βαλερί Ζισκάρ ντ' Εστέν.

Βεβαίως, ο Εμανουέλ Μακρόν έχει πολλά ισχυρά επιχειρήματα να επικαλεστεί στη δύσκολη προσπάθειά του. Σε μια εποχή όπου ο Τραμπ απειλεί (και) την Ευρώπη με εμπορικό πόλεμο, η Βρετανία ετοιμάζεται για το Brexit και ο ευρωσκεπτικισμός ανακάμπτει ως πραγματική απειλή, η μεταρρύθμιση της Ενωσης προβάλλει ως επιτακτική αναγκαιότητα επί ποινή περιθωριοποίησής ή και διάλυσής της. Οι επόμενες ημέρες και εβδομάδες θα δείξουν αν το δίδυμο Μέρκελ-Μακρόν καταφέρει να συγκεράσει τις διαφορές που εμποδίζουν τον γαλλογερμανικό κινητήρα να πάρει στροφές και να βγάλει το ευρωπαϊκό σχέδιο από την αποτελμάτωση.

Ευρύτερες διαστάσεις αποκτά η υπόθεση Σκριπάλ

Ψυχροπολεμική ατμόσφαιρα στην Ευρώπη μετά την απέλαση 23 Ρώσων διπλωματών από τη Βρετανία

Το ενδεχόμενο σοβαρής υποτροπής στις ήδη τεταμένες σχέσεις Δύσης - Ρωσίας εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη, μετά την απόφαση της βρετανικής κυβέρνησης να απελάσει 23 Ρώσους διπλωμάτες για την πολύκροτη υπόθεση της επίθεσης με νευροτοξίνη εναντίον πρώην διπλού πράκτορα, στο Σάλσμπερι της νότιας Αγγλίας.

Παρά τις εντάσεις μεταξύ του Λονδίνου και των Βρυξελλών για το Brexit, οι Ευρωπαίοι συμπαρατάχθηκαν με την κυβέρνηση της Τερέζα Μέι, αν και δεν ήταν μέχρι χθες σαφές τι είδους μέτρα σκόπευαν να λάβουν. Την Πέμπτη, ο Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν υιοθέτησε τη βρετανική θέση, σύμφωνα με την οποία η Μόσχα βρίσκεται πίσω από την επίθεση εναντίον του Σεργκέι Σκριπάλ και της κόρης του Γιούλια, που συνεχίζαν να νοσηλεύονται σε κρίσιμη κατάσταση. Μία ημέρα νωρίτερα, η γαλλική προεδρία κρατούσε επιφυλακτική στάση, επικαλούμενη την έλλειψη χειροπιαστών αποδείξεων για ρωσική ανάμειξη.

Και η Ουάσιγκτον

Σε παράλληλη τροχιά με το Παρίσι κινήθηκε η Ουάσιγκτον. Αν και αρχικά ο πρόεδρος Τραμπ εμφανίστηκε επιφυλακτικός, τελικά η κυβέρνηση του συμπαρατάχθηκε με τη Βρετανία, όπως έδειξε και η στάση της Νικί Χέιλι, πρέσβειρας

Στρατιωτικοί με προστατευτικές στολές στο Σάλσμπερι της νότιας Αγγλίας. Η επίθεση με νευροτοξίνη εναντίον του Σεργκέι Σκριπάλ και της κόρης του Γιούλια απειλεί να οδηγήσει σε αλυσίδα κυρώσεων και αντιμέτρων.

των ΗΠΑ στον ΟΗΕ, κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης του Συμβουλίου Ασφαλείας για το θέμα. Την αλληλεγγύη του ΝΑΤΟ στη Βρετανία εξέφρασε ο γενικός γραμματέας της Συμμαχίας Γενς Στόλτενμπεργκ.

Το εύλογο ερώτημα που τίθεται εκ των πραγμάτων είναι τι λόγο θα είχε το Κρεμλίνο να δολοφονήσει έναν πρώην πράκτορα, που έχει παροπλιστεί εδώ και 14 χρόνια. Ο 66χρονος Σκριπάλ διετελέσε

Πού παρασκευαζόταν η νευροτοξίνη Novichok με την οποία δηλητηριάστηκαν ο Σκριπάλ και η κόρη του και ποιοι απέκτησαν πρόσβαση, σύμφωνα με ρωσικές διπλωματικές πηγές,

συνταγματάρχη της μυστικής υπηρεσίας του ρωσικού στρατού GRU και στρατολογήθηκε από τη βρετανική υπηρεσία MI6 τη δεκαετία του 1990. Οι Ρώσοι ανακάλυψαν την αποστολή του το 2004 και τον φυλάκισαν, ενώ αργότερα καταδικάστηκε για προδοσία. Απελευθερώθηκε και εγκαταστάθηκε στη Βρετανία το 2010, στο πλαίσιο μιας θεαματικής ανταλλαγής πρακτόρων. Γιατί λοιπόν να τον εκδικηθεί το Κρεμλίνο τώρα, όταν έχει

πάψει από καιρό να αποτελεί ποιονδήποτε κίνδυνο; Η εκδοχή που έδωσε ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών Μπόρις Τζόνσον είναι ότι επρόκειτο για μια εκδικητική κίνηση του Βλαντιμίρ Πούτιν και ταυτόχρονα για μήνυμα προειδοποίησης προς όλους τους δυνητικούς εχθρούς του. «Το μήνυμά του ήταν: Αν κάνετε κάτι εναντίον μου, θα πεθάνετε», δήλωσε ο επικεφαλής της βρετανικής διπλωματίας. Επιπλέον, το Λονδίνο ισχυρίζεται ότι ο Σκριπάλ και η κόρη του δηλητηριάστηκαν με τη νευροτοξίνη Novichok, η οποία παρασκευαζόταν μόνο στη Σοβιετική Ένωση, επομένως μόνο η Ρωσία θα μπορούσε να διαπράξει την επίθεση.

«Προβοκάτσια»

Από την πλευρά του, ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ αρνήθηκε οποιαδήποτε ανάμειξη στην υπόθεση Σκριπάλ και κατηγορήσε τη Βρετανία για «προβοκάτσια», αποδίδοντάς την στις εσωτερικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η Τερέζα Μέι λόγω Brexit. Η Μόσχα ζήτησε από το Λονδίνο να εξετάσει τη νευροτοξίνη που εντοπίστηκε στον Σκριπάλ και στην κόρη του, κάτι που δεν έγινε δεκτό από τους Βρετανούς.

Ρωσικές διπλωματικές πηγές, με τις οποίες επικοινωνήσε η «Κ», ανέφεραν ότι η νευροτοξίνη Novichok παρασκευαζόταν, επί Σο-

βιετικής Ενωσης, στο Ουζμπεκιστάν. Το Λονδίνο απέκτησε πρόσβαση σε αυτή την ουσία, πάντα σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, όταν Βρετανοί ειδικοί επέβλεπαν την καταστροφή χημικών όπλων στο Ουζμπεκιστάν, μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ενωσης. Σημείωναν επίσης ότι το Σάλσμπερι, όπου βρέθηκαν αναισθητοί ο Σκριπάλ και η κόρη του, απέχει μόλις 8,5 χιλιόμετρα από το Πόρτον Ντάουν, όπου βρίσκεται το ερευνητικό εργαστήριο του βρετανικού στρατού, οι επιστήμονες του οποίου εντόπισαν τη νευροτοξίνη, αφήνοντας να εννοηθεί ότι δεν πρόκειται για αθώα σύμπτωση.

Σε κάθε περίπτωση, η υπόθεση Σκριπάλ απειλεί να οδηγήσει σε αλυσίδα κυρώσεων και αντιμέτρων που θα μπορούσαν να φορτίσουν ακόμη περισσότερο τις σχέσεις Ρωσίας - Δύσης, με απρόβλεπτες συνέπειες. Ήδη η βρετανική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα ανοίξει τους φακέλους 14 θανάτων που δεν είχαν κριθεί ύποπτοι σε πρώτη φάση, αλλά εκ των υστέρων διατυπώνονται υποψίες περί ρωσικής ανάμειξης. Από την πλευρά της, η ρωσική προέβη στο Λονδίνο δήλωσε με αφορμή την απέλαση των 23 διπλωματών: «Το θερμόμετρο των ρωσοβρετανικών σχέσεων δείχνει -23 βαθμούς Κελσίου, αλλά εμείς οι Ρώσοι δεν φοβόμαστε τις χαμηλές θερμοκρασίες».

Ντέρμπι που μπορεί να κρίνει πάρα πολλά

Αναλύουμε τις αρετές αλλά και τις αδυναμίες του Απόλλωνα και του ΑΠΟΕΛ ενόψει της καθοριστικής αναμέτρησής τους

Ο Απόλλων καταγράφει ιστορικές επιθετικές επιδόσεις φέτος.

Για την τρίτη αγωνιστική της τελικής φάσης του πρωταθλήματος, θα αναμετρηθούν σήμερα Κυριακή (18/3, 16:00) στο Τσίρειο στάδιο ο Απόλλωνας με τον ΑΠΟΕΛ οι οποίοι με 67 βαθμούς μοιράζονται την πρώτη θέση της βαθμολογίας. Ο νικητής (αν υπάρξει), θα πάρει πολύ σημαντικό πλεονέκτημα για την κατάκτηση του τίτλου αφού πέραν των τριών βαθμών, θα αποκτήσει πλεονέκτημα και στην περίπτωση νέας ισοβαμίας τους, στην συνέχεια. Είναι δηλαδή αυτός ο αγώνας, τεσσάρων βαθμών! Αναλύουμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των δύο μονομάχων. Την αγωνιστική και ψυχολογική τους κατάσταση αλλά και όλα τα δεδομένα πριν από την καθοριστική αναμέτρησή τους.

Τα γκολ του Νσούε έδωσαν πολύτιμες νίκες ως τώρα στον ΑΠΟΕΛ.

Σε άριστη φόρμα και ψυχολογία

Διακαής πόθος όλων στον Απόλλωνα είναι η κατάκτηση του πρωταθλήματος. Με άριστη ψυχολογία και αποφασιστικότητα οι κυανόλευκοι δείχνουν έτοιμοι για το πιο αποφασιστικό βήμα.

ΒΑΣΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ: Η σταθερότητα της ομάδας του Σωφρόνη Αυγουστή αλλά και η μία ήττα σε δώδεκα ντέρμπι, είναι τα στοιχεία που ξεχωρίζουν τη φετινή χρονιά. Παρά το απαιτητικό πρόγραμμα στο οποίο συμπεριλαμβάνονται και δώδεκα ευρωπαϊκοί αγώνες, το ρόστερ είναι τέτοιο που επιτρέπει την εφαρμογή ροτέισον, χωρίς να επηρεάζεται η συνοχή στην εντεκάδα. Απέναντι στον ΑΠΟΕΛ, ο Απόλλων έχει κτίσει μια θετική παράδοση η οποία αλλοιώθηκε με την εντός έδρας ήττα της 31ης Ιανουαρίου 2018, αλλά δύναται να αποτελέσει απλώς την εξάιρεση στον κανόνα.

ΒΑΣΙΚΟ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ: Η μεσοεπιθετική γραμμή είναι εξοπλισμένη με πάμπολλες και ποιοτικές επιλογές, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ειπωθεί για το κέντρο της άμυνας, εκεί όπου οι Ρομπέζ και Γιούστε αγωνίζονται ακατάπαυστα. Κατά διαστήματα ο προπονητής της ομάδας επιστράτευσε στα μετόπισθεν τον Άλεφ, ο οποίος είχε θετική ανταπόκριση, ωστόσο, εκεί δεν μπορεί να προσφέρει το μέγιστο των δυνατοτήτων του.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Η νίκη στο τοπικό ντέρμπι με το επιβλητικό 5-1, αποτέλεσε μια ένωση ψυχολογίας για τους μπλε της Λεμεσού. Μάλιστα, η επικράτηση αυτή επέτρεψε στην ομάδα του Σωφρόνη Αυγουστή να επισκεφτεί το «Αντώνης Παπαδόπουλος» δις σε ένα τετραήμερο και να κλονίσει άλλη μια αρνητική παράδοση, κατακτώντας το διπλό που την έφερε στην κορυφή της βαθμολογίας, αλλά και το πλεονέκτημα

εν όψει του επαναληπτικού προημιτελικού του κυπέλλου.

ΤΑΚΤΙΚΗ: Ο Σωφρόνης Αυγουστή επιλέγει σαν σχηματισμό το 4-2-3-1 με συγκεκριμένους ποδοσφαιριστές να έχουν προβάδισμα για μια θέση στην εντεκάδα. Οι επιθετικογενείς Πέδρο και Σαντάνα έχουν βοηθήσει σε αρκετά από τα 74 γκολ στον θεσμό του πρωταθλήματος με Γιούστε και Ρομπέρζ να συνθέτουν το πιο αποτελεσματικό αμυντικό δίδυμο του πρωταθλήματος. Ο παθιασμένος Σακέτι επιτρέπει στον Ντα Σίλβα να έχει ελευθερία κινήσεων ενώ ο Άλεφ είναι στυλοβάτης στη μεσαία γραμμή. Επιθετικά, οι Παπουλός σε εκτε-

Εάν ο Απόλλωνας δεν νικηθεί σήμερα, θα παραμείνει στην κορυφή, είτε με πλεονέκτημα στην ισοβαθμία, είτε με αέρα τριών βαθμών.

λεστικό και Γιάκολις σε δημιουργικό ρόλο, πλαισιώνουν τον Ζελάγια.

ΚΟΣΜΟΣ: Η επιτυχημένη πορεία του αλλά και οι εκκλήσεις από πλευράς προπονητή, έχουν φέρει τον κόσμο της Λεμεσού ξανά στο γήπεδο. Η εικόνα εντός και εκτός συνόρων δεν έτυχε εκτίμησης με τους φίλους των επίδοξων πρωταθλητών να μένουν μακριά από το Τσίρειο. Η κρισιμότητα των επερχόμενων αγώνων αναμένεται να ενισχύσει την παρουσία των οπαδών του Απόλλων στο γήπεδο, αρχής γενομένης από το ντέρμπι με τον ΑΠΟΕΛ.

ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ: Το έργο του Σωφρόνη Αυγουστή φάνηκε από την περσινή περίοδο οδηγώντας τον Απόλλωνα στην κατάκτηση του

κυπέλλου και στη συνέχεια στους ομίλους του Γιουρόπα Λιγκ. Η μεγάλη πρόκληση εξακολουθεί να είναι η επιστροφή στην κορυφή του κυπριακού πρωταθλήματος η οποία θα αποκτήσει μεγαλύτερη αξία με έναν Απόλλωνιστά στο τιμόνι.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Το διπλό στο «Αντώνης Παπαδόπουλος» έδωσε το δικαίωμα στον Απόλλωνα να αναρριχηθεί στην κορυφή της βαθμολογίας, έχοντας 67 βαθμούς, όσους και ο ΑΠΟΕΛ. Η ομάδα της Λεμεσού καλείται πλέον όχι απλώς να πάρει την νίκη απέναντι στην ομάδα της Λευκωσίας, αλλά και να συντηρήσει την υπεροχή της σε περίπτωση ισοβαμίας, χάρη στο επιβλητικό 0-4 μέσα στο ΓΣΠ.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ: Στους πέντε από τους επτά αγώνες στους οποίους έχασε βαθμούς, ο Απόλλων είχε πάρε προβάδισμα στο σκορ. Απέναντι σε Ανόρθωση, ΑΕΚ και ΑΕΛ δις, δέχθηκε την ισοφάριση ενώ η μοναδική ήττα σημειώθηκε με ανατροπή από τον ΑΠΟΕΛ. Η συντήρηση των υπέρ του δεδομένων φαίνεται να μην είναι τόσο εύκολη υπόθεση ή κάτι που μπορεί να υλοποιηθεί χωρίς να πάει κόντρα στη φιλοσοφία του.

ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ: Η σημαντικότητα του τρίτου αγώνα των πλέι οφ είναι μεγάλη, ωστόσο, με άλλους επτά αγώνες να εκκρεμούν, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως τελικός πρωταθλήματος. Εάν ο Απόλλωνας δεν χάσει από τον ΑΠΟΕΛ, θα παραμείνει στην κορυφή της βαθμολογίας είτε με πλεονέκτημα στην ισοβαθμία, είτε με αέρα τριών βαθμών. Σαφώς και η νίκη είναι το επιθυμητό σενάριο μιας και θα δώσει το δικαίωμα στην ομάδα της Λεμεσού να πάει στο ΓΣΠ στο δεύτερο γύρο των πλέι οφ για δύο αποτελέσματα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΤΟΦΗ

Με χαρακτήρα και μέταλλο πρωταθλητή

Χαρακτήρα «τελικού» έχει για τον ΑΠΟΕΛ το σημερινό ντέρμπι με τον Απόλλωνα στο Τσίρειο για την 3η αγωνιστική των πλέι οφ του πρωταθλήματος. Έχοντας ως φάρο το νικηφόρο (1-2) παιχνίδι του δευτέρου γύρου στο Τσίρειο, οι «γαλαζοκίτρινοι» θα ταξιδέψουν στη Λεμεσό με αποκλειστικό στόχο το τρίποντο που θα τους ανεβάσει στην κορυφή της βαθμολογίας. Ο ΑΠΟΕΛ καλείται να δείξει χαρακτήρα, να κερδίσει τον βασικό του συνδικδικτική μέσα στην έδρα του και κάνει ένα μεγάλο βήμα για την κατάκτηση του πρωταθλήματος.

ΒΑΣΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ: Ο ΑΠΟΕΛ υπερτερεί στον τομέα της εμπειρίας έναντι του Απόλλωνα. Οι μόνιμοι πρωταθλητές των τελευταίων χρόνων έχουν δώσει αμέτρητα κρίσιμα και καθοριστικά παιχνίδια, όπως είναι το σημερινό. Οι «γαλαζοκίτρινοι» έχουν μάθει να αγωνίζονται κάτω από μεγάλη πίεση και να βγάζουν χαρακτήρα στα μεγάλα παιχνίδια. Η εμπειρία και η στόφα του πεντάκις πρωταθλητή μπορεί παίξει καταλυτικό ρόλο στην έκβαση της αναμέτρησης.

ΒΑΣΙΚΟ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑ: Η «αχίλλειος πτέρνα» της ομάδας του Γιώργου Δώνη είναι η κακή ανασταλτική της λειτουργία, που παρατηρήθηκε στα πλείστα παιχνίδια. Μπορεί ο ΑΠΟΕΛ να κράτησε το μηδέν στο τελευταίο παιχνίδι πρωταθλήματος με την ΑΕΚ όμως αυτό δεν λέει κάτι. Η ομάδα της Λάρνακας κατέβηκε στο παιχνίδι με αμυντικούς προσανατολισμούς γι' αυτό και δεν μπορούμε να πούμε ότι επήλθε βελτίωση σε αυτόν τον τομέα, καθώς δεν πείστηκε ιδιαίτερα η «γαλαζοκίτρινη» άμυνα.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ: Η ψυχολογία στην ομάδα της Λευκωσίας βρίσκεται

σε αρκετά υψηλά επίπεδα, παρά την ισοπαλία της περασμένης αγωνιστικής με την ΑΕΚ. Οι «γαλαζοκίτρινοι» θα ταξιδέψουν σήμερα στη Λεμεσό με μεγάλη αυτοπεποίθηση για το τρίποντο, έχοντας απόλυτη εμπιστοσύνη στις δυνάμεις τους.

ΤΑΚΤΙΚΗ: Ο Γιώργος Δώνης θα παρατάξει την ομάδα του με το συνηθισμένο 4-2-3-1. Ο ΑΠΟΕΛ θα προσπαθήσει να κερδίσει τη μάχη στον νευραλγικό χώρο του κέντρου για να «καταστρέψει» το παιχνίδι του αντιπάλου. Στο νικηφόρο παιχνίδι του 2ου γύρου στη Λεμεσό, ο προπονητής του ΑΠΟΕΛ είχε δώσει σαφείς εντολές

Ο ΑΠΟΕΛ θα προσπαθήσει να κερδίσει τη μάχη στον νευραλγικό χώρο του κέντρου για να «καταστρέψει» το παιχνίδι του αντιπάλου.

στους ακραίους επιθετικούς της ομάδας του να επιστρέφουν και να βοηθάνε όταν αμύνεται η ομάδα, λόγω των συχνών ανεβασμάτων των ακραίων μπακ του Απόλλωνα. Κάτι ανάλογο αναμένεται να πράξει και στο σημερινό παιχνίδι, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αντίπαλος παίζει συνεχώς από τα πλάγια.

ΚΟΣΜΟΣ: Ο ΑΠΟΕΛ θα έχει τη στήριξη χιλίων και πλέον φίλων του στο σημερινό παιχνίδι στο Τσίρειο. Όπως είναι γνωστό οι πορτοκαλί απέχουν απ' όλα τα παιχνίδια μετά από σχετική απόφαση που πήραν λόγω του μέτρου της ταυτοποίησης.

ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΣ: Ο Γιώργος Δώνης

δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον τομέα της ψυχολογίας, γνωρίζοντας πόσο σημαντικό είναι αυτό το κομμάτι σε παιχνίδια σαν το σημερινό. Διαχειρίζεται αρκετά καλά το πλούσιο έμφυκο δυναμικό που διαθέτει και δεν διστάζει να αλλάξει την τακτική του μέσα στο παιχνίδι. Προσαρμόζει και διαφοροποιεί το πλάνο του ανάλογα με τον αντίπαλο και την εξέλιξη ενός αγώνα.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Το πλεονέκτημα των δύο βαθμών εξανεμίστηκε μετά τη «λευκή» ισοπαλία με την ΑΕΚ. Το σημερινό παιχνίδι είναι ένας από τους πολλούς «τελικούς» που έχει να δώσει η ομάδα της Λευκωσίας στο πρωτάθλημα. Η ομάδα των «γαλαζοκιτρίνων» είναι το τρίποντο. Η ομάδα της Λευκωσίας δεν θα «χαλαστεί» ούτε και με ένα ισόπαλο αποτέλεσμα, ανάλογα και με το πως θα εξελιχθεί το παιχνίδι.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ: Ο ΑΠΟΕΛ έχει πρόβλημα διαχείρισης στα φαινομενικά «βατά» παιχνίδια (π.χ. με Ολυμπιακό και Πάφο). Αντίθετα, οι «γαλαζοκίτρινοι» παρουσιάζονται πιο σοβαροί στα ντέρμπι και διαχειρίζονται καλύτερα την κατάσταση, ιδίως όταν προηγούνται στο σκορ.

ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ: Αν φύγει με το τρίποντο από τη Λεμεσό ο ΑΠΟΕΛ θα αποκτήσει ένα σημαντικό βαθμολογικό και κυρίως ψυχολογικό πλεονέκτημα για την κατάκτηση του τίτλου. Με ισοπαλία τα δεδομένα θα παραμείνουν ως έχουν. Μια πιθανή ήττα θα φέρει τον ΑΠΟΕΛ σε πολύ δύσκολη θέση και θα αυξήσει την πίεση και τη μουνιούρα στις τάξεις του κόσμου. Παράλληλα, με νίκη ο Απόλλωνας εξασφαλίζει πιθανότατα και πλεονέκτημα σε περίπτωση ισοβαμίας με τον ΑΠΟΕΛ.

ΣΑΒΒΑΣ ΛΑΖΑΝΙΑΣ

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ

Σκηνικό περιορισμένης ορατότητας

Δεν υπάρχει τίποτα ξεκάθαρο, λιγότερο από έναν μήνα πριν από τη Γενική Συνέλευση της Ομόνοιας

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ

Η «πράσινη» σύναξη των μελών απέχει πλέον λιγότερο από ένα μήνα (η Γενική Συνέλευση έχει οριστεί για το διήμερο 14-15 Απριλίου) και η αγωνία των Ομοιοτατών για το τι θα φέρει αυτή η κρίσιμη

Το πλάνο του Γιώτη Δημητρίου για εταιρεία

Ο επιχειρηματίας Γιώτης Δημητρίου που ασχολείται με τον τομέα των φωτιστικών (κατασκευή, εγκατάσταση με τον κύκλο εργασιών να κινείται στο εξωτερικό και συγκεκριμένα σε Κίνα και Ρωσία) διατηρεί τη θέση ότι για να μπορέσει να λειτουργήσει σωστά η Ομόνοια πρέπει να μετατραπεί σε εταιρεία. Στο δε πλάνο που έδωσε στη δημοσιότητα, της έδωσε την επωνυμία Ομόνοια FC Ltd. Με βάση τη θέση του το 70% του μετοχικού πακέτου της εταιρείας Ομόνοια FC Ltd θα πρέπει να αποκτηθεί από τον κόσμο της Ομόνοιας, πράγμα που σημαίνει ότι ο κόσμος θα είναι ο ιδιοκτήτης της ομάδας ως επίσης και η οντότητα που θα έχει δικαίωμα ψήφου και θα παίρνει τις αποφάσεις, μιας και το υπόλοιπο 30% που θα δοθεί σε καθαρούς επενδυτές δεν θα έχει δικαίωμα ψήφου.

Ο Γιώτης Δημητρίου έχει πραγματοποιήσει επαφές με τη ΘΥΡΑ 9 τον σύνδεσμο παλαιμάχων και τους Νίκο Κατσουρίδη και Νίκο Νικολάου, ενώ είναι δραστήριος στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναρτώντας θέσεις και γενικότερο σχολιασμό. Γενικά λειτουργεί, συζητώντας τα πράγματα από τις αντιδράσεις του κόσμου. Σε παρέμβασή του στον ΣΠΟΡ FM 95 την περασμένη Τετάρτη στην εκπομπή «Κάνε Παιχνίδι» θέλησε να ξεκαθαρίσει πράγματα αλλά και να προσθέσει με δόση παραπόνου: «Ήθελα να ξεκαθαρίσω κάποια πράγματα. Αυτήν τη στιγμή έχω δώσει ένα πλάνο για την Ομόνοια, που κατά την γνώμη μου θα φέρει εκουγχρονισμό για τα επόμενα 20 χρόνια. Κάποιοι με πολεμούν, με αποφεύγουν. Στην Ομόνοια υπάρχει ένας σκοταδισμός, δεν μιλά κανένας».

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Φυσιολογική κάμψη

Γίνεται λόγος της τελευταίας εβδομάδες για σημάδια κάμψης και πτώση στη συνολική απόδοση της Ανόρθωσης, ακόμη και σε αγώνες με νικηφόρο το τελικό αποτέλεσμα για την ομάδα του Ρόνι Λέβι. Φυσιολογική εξέλιξη θα μπορούσε να υποστηρίξει κάποιος. Μην ξεχνάμε πως η Ανόρθωση «κτίστηκε» ξανά και σχεδόν από το μηδέν το καλοκαίρι, δόθηκε προτεραιότητα στις βασικές ανάγκες και επιπρόσθετα, βάσει του προϋπολογισμού, ήταν σχεδόν αδύνατο να γεμίσει το ρόστερ με αξιόπιστες επιλογές, σε βαθμό που εύκολα να μπορούν να αναπληρωθούν βασικές μονάδες ποδοσφαιριστών, σε περιπτώσεις τραυματισμών ή έστω ντεφορμαρίσματος. Ας μην παραβλέπεται η σημαντική αυτή πτυχή της φετινής Ανόρθωσης, όπως δεν πρέπει να ξεχνάει κανείς, πως ο βασικός φρετινός στόχος της Ανόρθωσης, η έξοδος στην Ευρώπη, δείχνει μέχρι τώρα κάτι περισσότερο από εφικτός.

* * * * *

Γίνεται;

Το ένα από τα δύο καθοριστικά τέρμμι κορυφής, στο υπόλοιπο του φετινού πρωταθλήματος, διεξάγεται σήμερα στο Τσίρειο. Απόλλωνας και ΑΠΟΕΛ, κατά τεκμήριο οι δύο καλύτερες ομάδες του πρωταθλήματος, επιδιώκουν σήμερα να αποκτήσουν προβάδισμα στη διεκδίκηση του τίτλου. Πρόκειται αναμφίβολα για ένα ντέρμπι το οποίο συγκεντρώνει το ενδιαφέρον πολύ περισσότερων κύριων φιλάθλων, απ' όσων αποτελούν τους υποστηρικτές των δύο ομάδων. Γίνεται να δούμε ένα παιχνίδι αντίξιο της φήμης και της ποιότητας των δύο αντιπάλων; Γίνεται με το τέλος του αγώνα οι συζητήσεις, οι αναλύσεις και οι εκτιμήσεις να αφορούν μόνο στην απόδοση των δύο ομάδων, στην τακτική των προπονητών, στην απόδοση κάποιων παικτών; Είναι εφικτό μετά το τέλος, ο πτ-

Η εκδήλωση ενδιαφέροντος για εμπλοκή στα διοικητικά της ομάδας έχει ξεπεράσει τις προσδοκίες όλων.

Το σκηνικό είναι ακόμα ρευστό, όσον αφορά τα διοικητικά στην Ομόνοια και η αγωνία για το τι θα φέρει η Γενική Συνέλευση του Απρίλη μεγαλώνει.

Διεργασίες από ομάδα επιχειρηματιών

Υπάρχει και η ομάδα των εκ Λευκωσίας αποτελούμενη από επιχειρηματίες και στελέχη επιχειρήσεων, που έχει προχωρήσει σε διεργασίες. Οι συγκεκριμένοι που δεν ενδιαφέρονται όλοι για εμπλοκή στα διοικητικά, (υπάρχουν και αυτοί που απλώς θέλουν να βοηθήσουν) εμφανίζονται «ανοικτοί» σε ανταλλαγή απόψεων στο αν θα προχωρήσουν (αυτοί που ενδεχομένως θα το κάνουν), με τη μορφή εταιρείας ή σωματείου. Το σχήμα που ενδεχομένως θα διεκδικήσει την ηγεσία του σωματείου θα αποτελείται από ανθρώπους που είτε θα βάλουν λεφτά, είτε θα έχουν τη δυνατότητα, μέσω δισυνδέσεων, να τα βρουν (τα λεφτά). Το σωματείο χρειάζεται άμεση ένεση ρευστού. Η ομάδα αυτή που περιλαμβάνει εκτός από επιχειρηματίες, στελέχη επιχειρήσεων, και άτομα που θέτευσαν σε προηγούμενα Δ.Σ., πραγματοποιήσει συνάντηση την Παρασκευή το βράδυ στη Λευκωσία. Στη συνάντηση κλή-

θηκαν 60 περίπου άτομα. Αντικείμενό της η ενημέρωση και η ανταλλαγή απόψεων για τον καθορισμό δομών λειτουργίας του σωματείου έτσι ώστε να αρχίσει να βλέπει καλύτερες μέρες. Το σκηνικό είναι φυσιολογικά ρευστό. Όσο προχωρούν τα πράγματα θα παίρνουν άλλη μορφή. Είναι πιθανό για παράδειγμα να δούμε συνεργασίες μεταξύ των ενδιαφερομένων ή ακόμη και κοινό συνδυασμό. Υπενθυμίζεται ότι οι νυν διοικούντες που τελούν υπό παραίτηση δεν έχουν ακόμη εκφράσει τις προθέσεις τους, κάποιοι εξ αυτών ενδεχομένως να θέλουν να συνεχίσουν. Ένα πράγμα θέλει ο κόσμος. Να δει ξανά την ομάδα του πρωταγωνίστρια. Αυτό θα γίνει μόνο αν αναλάβουν το πηδάλιο του σωματείου ή της εταιρείας (σημασία δεν έχει η ιδιότητα του φορέα) άνθρωποι με στιβαρά χέρια που θα κάνουν επιτέλους αυτό που εδώ και χρόνια δεν γίνεται στην Ομόνοια. Σωστή διαχείριση των οικονομικών.

νικό και κυρίως ποιοι θα αναλάβουν τελικά την ηγεσία του λαοφιλέστερου σωματείου στην Κύπρο, η οικονομική κατάσταση του οποίου επιδεινώνεται μέρα με τη μέρα. Η «Κ» πραγματοποιεί μια απόπειρα παρουσίασης του «πράσινου» προεκλογικού σκηνικού.

Οι ενδιαφερόμενοι από τη Λεμεσό και ο Κατσουρίδης

Η ενδιαφερόμενη για εμπλοκή στα διοικητικά ομάδα επιχειρηματιών από τη Λεμεσό, με επικεφαλής τον Νίκο Νικολάου, (ασχολείται με τον τομέα των εκτελωνίσεων αλλά και αυτόν των ναυτιλιακών θεμάτων), θεωρούν πως η Ομόνοια πρέπει να παραμείνει ανήκουσα στον κόσμο της και να λειτουργεί ως σωματείο. Η ομάδα έχει καταρτίσει πλάνο πενταετίας και υπάρχει πρόθεση επένδυσης ενός ποσού 3-4 εκατ. ευρώ. Η προϋπόθεση για να προχωρήσουν είναι να εξευρεθεί η χρυσή τομή με ξένο επενδυτή, με τον οποίο οι επαφές βρίσκονται σε τελικό στάδιο, σύμφωνα με πληροφορίες. Η συγκεκριμένη ομάδα είναι σε επαφή και με άλλους επενδυτές. Δημοσιογραφικές πληροφορίες φέρουν τον Νίκο Κατσουρίδη να κινείται για τον σχηματισμό συνδυασμού, με τον ίδιο να τοποθετείται με τη φράση «ουδέν σχόλιο» μέχρι την περασμένη Τετάρτη. Στην πρώτη του επίσημη παρέμβαση για την Ομόνοια που έγινε εκείνη τη μέρα με γραπτή δήλωση κάλεσε σε ενότητα όλους τους οπαδούς της Ομόνοιας με στόχο να εκπληρωθεί ο στόχος της ανταπόκρισης στα κριτήρια της ΟΥΕΦΑ. «Προέχει πρώτα η σωτηρία της Ομόνοιας» ανέφερε μεταξύ άλλων στη δήλωσή του. Είναι πάντως η πρώτη φορά που ο Νίκος Κατσουρίδης τοποθετείται σε... εποχή κριτηρίων κατά την τελευταία πενταετία, περίοδο που το θέμα απασχολεί έντονα την Ομόνοια.

και βασική του επιδίωξη είναι η εξεύρεση των οικονομικών πόρων που απαιτούνται για να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις ανάγκες και τις δυσκολίες της επόμενης μέρα και να να υλοποιήσει το πλάνο του. Σε περίπτωση που η προσπάθεια δεν αποδώσει καρπούς και δεν καταφέρει να εξασφαλίσει τα απαιτούμενα χρήματα, τότε δύσκολα θα επισημοποιηθεί και το ενδιαφέρον του για την προεδρία.

* * * * *

Καμία υποψηφιότητα

Ο προεκλογικός πυρετός στην Ομόνοια χτύπησε κόκκινο. Σχεδόν καθημερινά υπάρχουν επαφές, συναντήσεις, συνάξεις, δημόσιες τοποθετήσεις και παρασκηνιακές ζυμώσεις από άτομα ή ομάδες επιχειρηματιών με φόντο την Εκλογική Συνέλευση. Ωστόσο, επί της ουσίας κανείς δεν έχει υποβάλει επίσημα υποψηφιότητα για την προεδρία του συλλόγου, ενώ δεν έχει ξεκαθαρίσει οριστικά κατά πόσο ο νυν πρόεδρος Αντώνης Τζιωνής.

* * * * *

Ουρά στις καφετέριες

Ο ΑΠΟΕΛ παίζει στη Λεμεσό με τον Απόλλωνα ένα παιχνίδι που θα κρίνει πάρα πολλά για την υπόθεση τίτλος. Όμως το κλίμα που υπάρχει δεν είναι τέτοιο που να σε κάνει να καταλαβαίνεις τη σημασία του αγώνα. Αντί να τρέχουν στην μπουτίκ για εισιτήρια, οι φίλαθλοι τρέχουν να κάνουν την καλύτερη δυνατή κράτηση στις καφετέριες. Έχει βολεψτεί ο Κύπριος να μην πηγαίνει στο γήπεδο και επιλέγει τα ματς που θα πηγαίνει γήπεδο. Οι Απολλωνίστες π.χ. στο συγκεκριμένο θα είναι μαζικά στη Δυτική αλλά σε γενικές γραμμές κανείς δεν πηγαίνει όπως παλιά. Ο Γιώργος Κούμας τώρα που αναλαμβάνει τη διοίκηση του ποδοσφαίρου, καλείται να αναζητήσει τις λύσεις για να επιστρέψει ο κόσμος στο γήπεδο.

ΑΠΟΦΕΙΣ

Δεν υπάρχουν πια λέξεις

Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Οκ... είναι όντως κλισέ πια η λέξη «μπατανία», ιδιαίτερα όταν μιλάμε για τον τόπο που ζούμε. Τούτη την κοινωνία που φτιάξαμε. Είναι όμως δύσκολο να σκεφτείς άλλη λέξη που να περιγράφει την κατάσταση έτσι όπως έχει διαμορφωθεί στο «νησί των λαμογιών», 2018 χρόνια μετά τη γέννηση του Ιησού. Άμα δε επικεντρώσεις την κουβέντα στον ποδοσφαιρικό κόσμο του νησιού... δεν είμαι σίγουρος ότι η λέξη «μπατανία» είναι αρκετή για να χαρακτηρίσει την πραγματικότητα. Μάλλον πρέπει να σκάσουμε ακόμη περισσότερο στο ελληνικό λεξικό μήπως και βρούμε λέξη που θ' ανταποκρίνεται στην αλήθεια. Είναι που λες σ' αυτή την Ομοσπονδία μια ομάδα ανθρώπων που βρίσκονται χρόνια εκεί. Είναι αποδεκτό σχεδόν απ' όλους ότι το έργο τους είναι καταστροφικό, θα συνεχίσουν όμως να διατηρούν τα νήια. Είναι πλέον πασιφανές ότι τα λεφτά είναι πολλά όπως και άλλα οφέλη επίσης. Είναι επίσης πασιφανές ότι έχουν στήριξη ισχυρών πολιτικών ανδρών του νησιού, που λίγο κόπτονται για τη βελτίωση του αθλήματος. Αυτό όμως που εξοργίζει είναι η στάση που κρατά η πλειοψηφία των σωματείων. Βολεύονται; Είναι δέσιοι; Επωφελούνται; Είναι ανίκανοι; Δεν έχουν αντίληψη της πραγματικότητας; Πραγματικά δεν βρίσκεις απαντήσεις. Έχεις δηλαδή κάτι στο μυαλό σου, αλλά πού να το αποδείξεις; Τι να πεις; Ότι ενδεχομένως είμαστε η μοναδική Ομοσπονδία στον πλανήτη που ο μελλοντικός πρόεδρος της έχει άμεσο επιχειρηματικό ενδιαφέρον αφού δραστηριοποιείται στα τηλεοπτικά δικαιώματα. Ότι κατά τον Μάριο Παναγή ελέγχει τον χώρο διαπίστας; Ότι μεγάλο μέρος των δημοσιογράφων που είναι υπάλληλοί του κάνουν τεμενάδες ακούγοντας το όνομά του; Ότι είναι κουμπήρος ενός πολιτικού που ηγείται του κυβερνητικού κόμματος; Άμα όλο αυτό και άλλα πολλά, δεν είναι διαπλοκή, εγώ είμαι σαμάνος στον Αμαζόνιο. Και όμως τίποτα δεν κουνιέται. Είναι τόσο η αναισθησία τους, που ούτε και προσωπικά δεν μπορούν να πάρουν μια απόφαση για να αποχωρήσουν από τον χώρο. Τι να πεις; Δεν υπάρχουν πια λέξεις... Καλή επιτυχία να τους ευχηθούμε...

Οι... άφαντοι τέσσερις

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ

Για υποβολή υποψηφιότητας για την προεδρία της ΚΟΠ απαιτείται η υποστήριξη του υποψηφίου από τέσσερα σωματεία. Τι δύσκολο πράγμα! Πού να βρεθούν στο κυπριακό ποδόσφαιρο τέσσερα σωματεία δυσαρεστημένα με τον τρόπο λειτουργίας και λήψης αποφάσεων στο κυπριακό ποδόσφαιρο τα τελευταία χρόνια; Πού να βρεθούν στην Κύπρο

τέσσερα σωματεία που να φώναζαν τα τελευταία πολλά χρόνια για κατεστημένο, για παρασκηνίο, για μόνιμα ευνοημένες και μόνιμα αδικημένες ομάδες; Ακούσατε ποτέ κάποιον πρόεδρο να υποστηρίζει με σθένος πως η κατάσταση δεν πάει άλλο, πως απαιτείται κάθαρση και δραστικές αλλαγές σε πρόσωπα και καταστάσεις; Και αφού τέσσερα σωματεία να υποστηρίζουν κάποιον για υποβολή υποψηφιότητας δεν υπάρχουν, ο νυν αναπληρωτής Γιώργος Κούμας με μαθηματική ακρίβεια οδεύει προς την ανάλυση της προεδρίας. Ο θάνατος του Κωστάκη Κουτσοκούμνη και γενικότερα το θέμα διαδοχής του έδινε σε όλους όσους, κατά καιρούς, καταφέρθηκαν σε βάρος της ΚΟΠ, μια ακόμη ευκαιρία. Ίσως και καλύτερη ευκαιρία, σε σχέση με τις προηγούμενες εκλογικές αναλέξεις, όταν ο αποβιώσας πρόεδρος της ΚΟΠ ανάνεψε τη θητεία του χωρίς ανθυποψήφιο! Και κακά τα ψέματα, το όνομα του κυρίου Γιώργου Κούμα είχε πολύ περισσότερο στοχοποιηθεί τα τελευταία χρόνια, σε σχέση με τον τέως πρόεδρο, απ' όσους αντιδρούσαν και υποστήριζαν πως βρίσκονταν στην πλευρά των αδικημένων. Είναι γι' αυτό που η προδιαγραφόμενη εκλογή του κυρίου Κούμα στη θέση του προέδρου μέχρι το 2023 ξενίζει...

Ξενίζει ως προς τους λόγους της απάθειας, της μη προσπάθειας έστω, να εξευρεθεί ένας κοινός προσανατολισμός, από την πλευρά των σωματείων που διαμαρτύρονται για χρόνια και αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία. Ξενίζει ως προς την αιτία που η υποψηφιότητα Γιώργου Κούμα ανέπτυξε ισχυρό ρεύμα υποστήριξης, πριν ακόμη επίσημα κατατεθεί. Και προκαλεί εύλογη απορία, τι μπορεί να πιστεύουν, πόσες πιθανότητες δίνουν, η κατάσταση προς το καλύτερο να αλλάξει, όσοι για τόσα χρόνια υποστήριζαν πως ο μελλοντικός νέος πρόεδρος είχε τεράστια ευθύνη σε όσα οι ίδιοι κατάτασαν στα κακώς έχοντα του χώρου. Αλλά αφού δεν μπορούν να βρεθούν τέσσερα σωματεία για μια τουλάχιστον εναλλακτική επιλογή υποψηφιότητας, δεν πειράζει, την επόμενη ίσως φορά καί στο μακρινό 2023...

Μεταβολές εβδομάδας			Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	ΣΥΝΗΔΟΙ Θα μείνουν χωρίς λεφτά σε περίπτωση φυσικής καταστροφής Σελ. 11	Πετρέλαιο	€/ \$
	Χ.Α.Κ. 1,48%		 Χ.Α. -0,93%	 -1,45%	 -1,06%	 1,12%	 -0,08%	 -0,88%	 -1,18%	 0,05%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΩΣ ΤΟ 2020

Με ταχύτητες 5G πρέπει να τρέξει και η Κύπρος

Μέχρι τέλος Ιουνίου του 2018 οι πάροχοι υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας πρέπει να αναπτύξουν δίκτυα της 5ης γενιάς με δεκαπλάσιες ταχύτητες από το 4G και ακόμα περισσότερες δυνατότητες. Το δίκτυο 5G εφαρμόζεται πιλοτικά στην Ε.Ε., ενώ έως το 2020 θα εφαρμοστεί και στην Κύπρο. **Σελ. 5**

ΕΛΛΑΔΑ

«Κούρεμα» δανείων έως και 95% από τις τράπεζες

Τελευταία ευκαιρία σε 500.000 δανειολήπτες να ρυθμίσουν το δάνειό τους με γενναίο «κούρεμα», πριν πωληθούν στα funds, δίνουν οι τράπεζες στην Ελλάδα. Προτείνουν διαγραφή οφειλής σε ποσοστό από 70% έως και 95% υπό την προϋπόθεση ότι θα εξοφλήσουν το υπόλοιπο εφάπαξ. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Μέτωπο και με την Κίνα ανοίγει σύντομα ο Τραμπ

Την επιβολή δασμών στις εισαγωγές κινεζικών προϊόντων, κυρίως τεχνολογίας και τηλεπικοινωνιών, αξίας 60 δισ. δολ., σχεδιάζει ο Ντόναλντ Τραμπ. Οι τελικές αποφάσεις θα ληφθούν σύντομα. Αντιδρώντας το Πεκίνο τόνισε ότι θα προστατεύσει τα συμφέροντά του. **Σελ. 10**

Real Estate

Πληρώνουν ακριβά για εξοχικό σε ελληνικό νησί

Συνεχίστηκε και το 2017 η ανοδική πορεία της ζήτησης πολυτελών εξοχικών κατοικιών σε δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς. Μύκονος, Σαντορίνη, Πάρος, Ρόδος εξασφαλίζουν τη μερίδα του λέοντος των αγοραστών. Οι τιμές πώλησης κυμαίνονται μεταξύ 800.000 και 1,5 εκατ. ευρώ. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,77%	-0,04%
Γερμανία	0,57%	-0,05%
Γαλλία	0,82%	-0,04%
Ιταλία	1,97%	0,00%
Ισπανία	1,36%	-0,03%
Ιρλανδία	0,99%	-0,03%
Ελλάδα	4,17%	0,07%
Ην. Βασίλειο	1,44%	-0,03%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBlow	R-4
Fitch	BB	B
Moody's	Ba3	NP
S&P	BB+	B

«Βασίλεια» υποσκάπτουν την πρόοδο

Κωνσταντίνος Πετρίδης: Χρειάζονται τομές, γιατί το σύστημα στο Δημόσιο έχει φθάσει στα όριά του

Το σύστημα έχει φθάσει στα όριά του και πρέπει να γίνουν τομές ώστε να εκσυγχρονισθεί η Δημόσια Υπηρεσία, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης. Κάνει λόγο για «Βασίλεια» τα οποία υπονομεύουν τις προσπάθειες για εκσυγχρονισμό και επισημαίνει ότι η Δημόσια Υπηρεσία δεν πρέπει να αποτελεί λάφυρο της κάθε εξουσίας. Για τις προαγωγές τονίζει πρέπει να υπάρξει ένα αντικειμενικό σύστημα ανέλιξης, ώστε να προάγονται οι καταλληλότεροι και όχι με βάση την ημερομηνία γέννησης. Για τους δηρίσμου ο κ. Πετρίδης επισημαίνει ότι πρέπει να προχωρήσει η συμπλεγματοποίηση και διαβεβαιώνει ότι ουδείς υπάλληλος θα χάσει τη θέση του. Αναφέρεται ακόμα στις προσπάθειες για δημιουργία υπηρεσιών Ανάπτυξης και Τουρισμού. Επισημαίνει ακόμα τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η νομοθετική εξουσία στην προώθηση των μεταρρυθμίσεων και καλεί τη Βουλή να εγκρίνει τα σχετικά νομοσχέδια. Εάν δεν περάσουν τα νομοσχέδια, θα θριαμβεύσει η υποκρισία και κανένας δεν νομιμοποιείται να μιλάει για πάταξη του ρουσφετιού, τονίζει ο υπ. Εσωτερικών. **Σελ. 4**

Εχασε το παιχνίδι η Toys «R» Us

Μία από τις μεγαλύτερες αλυσίδες καταστημάτων παιχνιδιών στις Ηνωμένες Πολιτείες, η Toys «R» Us, ανακοίνωσε και επισήμως τη χρεοκοπία της. Τον περασμένο Σεπτέμβριο, η διοίκηση της επιχείρησης είχε καταθέσει αίτημα προστασίας από τους πιστωτές, ελπίζοντας ότι οι χριστουγεννιάτικες πωλήσεις θα αντέστρεφαν την κατάσταση. Το «θαύμα των Χριστουγέννων» δεν έγινε, η εταιρεία κλείνει και περισσότεροι από 30.000 εργαζόμενοι ανησυχούν πλέον για το μέλλον τους. **Σελ. 9**

Μια «Εστία» δεν αρκεί για αντιμετώπιση των ΜΕΔ

Αναγκαία η συνεργασία όλων

Τον Ιούνιο αναμένεται να λειτουργήσει το σχέδιο «Εστία» στο πλαίσιο των μέτρων για αντιμετώπιση των ΜΕΔ. Στη σύσκεψη της περ. Πέμπτης τονίστηκε ότι το σχέδιο αυτό δεν μπορεί από μόνο του να αντιμετωπίσει το πρόβλημα και ότι όλοι πρέπει να βάλουν το λιθαράκι τους. **Σελ. 3**

Οι Θαλασσινές Σπηλιές έφεραν 20 μέτρα κατά της παρανομίας

Οι θέσεις του υπ. Γεωργίας

Το θέμα που δημιουργήθηκε με την ανάπτυξη στις Θαλασσινές Σπηλιές έθεσε σε εργήγορη τους εμπλεκόμενους φορείς. Γίνεται λόγος για αποκατάσταση κάθε παράνομης κατάστασης, χωρίς όμως να περιλαμβάνονται και κατεδαφίσεις. Το Υπουργείο Γεωργίας προτείνει 20 μέτρα τα οποία θα αποτελέσουν το «ευαγγέλιο» για το Τμήμα Περιβάλλοντος. **Σελ. 6**

ΑΠΟΨΗ / Της ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ*

ΔΝΤ: 5 προτεραιότητες για την ανάπτυξη

Όταν οι υπουργοί Οικονομικών και οι κεντρικοί τραπεζίτες του G20 συναντήθηκαν τον Οκτώβριο, επικρατούσε αισιοδοξία για την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Στη συνάντηση της επόμενης εβδομάδας στο Μπουένος Αϊρες θα επικεντρωθούν στις πολιτικές που χρειάζονται για να προστατεύσουν την παγκόσμια οικονομία και να δώσουν ώθηση στην ανάκαμψη. Η παγκόσμια οικονομία διατηρεί την κεκτημένη ταχύτητά της, αλλά υπάρχουν πολλά σύννεφα στον ορίζοντα. Εντείνεται η ανησυχία για τις διενέξεις που αφορούν το διεθνές εμπόριο, για την αστάθεια που στις αγορές και για τη μεγάλη γεωπολιτική αβεβαιότητα. Επιπλέον, θα επιβραδυνθεί η μεγάλη ανάπτυξη που αναμενόταν για το 2018 και το 2019, και αυτό συνεπάγεται προκλήσεις για πολλές χώρες και ιδιαίτερα από τους κινδύνους, θα ενισχύσουν την αντακχή τους και θα προωθήσουν την ανάπτυξη προς όφελος όλων. Τον Ιανουάριο

το ΔΝΤ αναθεώρησε προς τα πάνω τις προβλέψεις του για ανάπτυξη, στο 3,9%, τόσο για το 2018 όσο και για το 2019. Για να στηρίξουμε την ανάπτυξη, υπάρχουν πέντε προτεραιότητες:

1. Πρέπει να υπάρξει διεθνής συνεργασία ώστε να διασφαλίσουν οι χώρες ότι οι δασμοί που ανακοίνωσαν οι ΗΠΑ δεν θα οδηγήσουν στη γενίκευση των μέτρων προστατευτισμού. Η Ιστορία μάς διδάσκει ότι οι εμπορικοί πόλεμοι όχι μόνο πλήττουν την οικονομία αλλά και δεν έχουν νικητές.
2. Πρέπει να προστατεύσουμε την ανάπτυξη αντιμετωπίζοντας το χρέος που έχουν συγκεντρώσει τόσο ο δημόσιος όσο και ο ιδιωτικός τομέας έπειτα από μακρά περίοδο φθηνού χρήματος. Το χρέος των κυβερνήσεων των χωρών του G20 έχει φτάσει, κατά μέσον όρο, στο 114%, ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο το χρέος κρατών, εταιρειών και νοικοκυριών βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Μια αφηνία άνοδος του πληθωρισμού, με παράλληλη αύξηση του κόστους δανεισμού, θα μπορούσε να οδηγήσει σε

πτώση των αγορών, ανησυχία για τη βιωσιμότητα του χρέους και εκροές κεφαλαίων από τις αναδυόμενες οικονομίες. Για να αμβλύνουν τους κινδύνους, οι χώρες πρέπει να εκμεταλλευθούν την καλή συγκυρία, συγκεντρώνοντας κεφάλαια που θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν σε μια κακή περίοδο.

3. Οι ιθύνοντες που χαράσσουν πολιτική πρέπει να δώσουν ώθηση στη μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη. Το 2017 το ΑΕΠ των χωρών του G20 ήταν περίπου 15% χαμηλότερο από τα προ κρίσης επίπεδα. Οι χώρες του G20 έχουν δεσμευθεί να μειώσουν έως το 2025 κατά 25% το χάσμα ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και να δημιουργήσουν 100 εκατ. νέες θέσεις εργασίας. Ορισμένες χώρες πρέπει να προσπαθήσουν πάρα πολύ, ενώ άλλες, όπως η Αυστραλία, η Βραζιλία, η Γερμανία, η Ιαπωνία και η Βρετανία, έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο.
4. Η ανάπτυξη πρέπει να περιλαμβάνει μεγάλο μέρος του πληθυσμού και να ωφελεί όλους τους πολίτες. Είναι σημαντικό να

βελτιωθούν οι δεξιότητες του πληθυσμού, καθώς η ψηφιακή οικονομία επιφέρει αλλαγές στη βιομηχανία και στους χώρους εργασίας. Σύμφωνα με τη McKinsey, 375 εκατ. εργαζόμενοι, το 14% του παγκόσμιου εργατικού δυναμικού, θα κινδυνεύσουν να χάσουν τις θέσεις τους το 2030. Επιπλέον, οι μελέτες του ΔΝΤ καταδεικνύουν ότι η τεχνολογική πρόοδος μπορεί να ωφελήσει μεγάλο μέρος της κοινωνίας, μέσω των φόρων και των αυξημένων δαπανών για Παιδεία και επαγγελματική κατάρτιση.

5. Όσες χώρες βαρύνονται με μεγάλο εξωτερικό χρέος πρέπει να το περιορίσουν. Χρειάζεται επίσης συνεργασία για να θεσπισθεί διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο για τα κρυπτονομίσματα ώστε να διασφαλισθεί η σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος και να περιορισθούν οι κίνδυνοι από το ξέπλυμα «μαύρου» χρήματος.

* Η κ. Κριστίν Λαγκάρντ είναι η γενική διευθύντρια του ΔΝΤ και αυτό το άρθρο της δημοσιεύθηκε στο blog του Ταμείου.

www.pwc.com.cy

Expertise Solutions Value

ΑΠΟΨΗ Του ΜΙΧΑΗΛ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος

Ένας υποψήφιος για τη διευθυντική θέση διαχειριστή κινδύνου εισέρχεται στην αίθουσα συνεδριάσεων της νέας χρηματιστηριακής εταιρείας. Απέναντί του κάθονται 3 διευθυντικά στελέχη που θα τον ανακρίνουν για τις ικανότητές του ώστε να κρίνουν την επάρκειά του για τη θέση. Μετά τις φιλοφρονήσεις η πρώτη ερώτηση δεν ήταν κεραυνός εν αιθρία. Ποια είναι η μεγαλύτερη απειλή που βλέπεις για τον οργανισμό, ερωτά η διευθύντρια του ανθρώπινου δυναμικού. Τη διασφάλιση των χρημάτων των πελατών και το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος ήταν η απάντηση.

Στο σημερινό χρηματοοικονομικό περιβάλλον τα αρχικά AML (anti-money laundering) ακούγονται πλέον όχι μόνο στους διαδρόμους των χρημα-

τίδιαιτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το ιστορικό της υπόθεσης, καθώς από τον Μάιο του 2012 «έξυπνες καταθετικές μηχανές» (Intelligent Deposit Machines) χρησιμοποιήθηκαν για καταθέσεις μέχρι 20.000 δολαρίων με σκοπό να μειώσουν τις ουρές αναμονής στα καταστήματα. Οι μηχανές μετρούσαν τα χρήματα και πιστώναν αυτόματα τον λογαριασμό που υποδείκνυε ο πελάτης. Έτσι μπορούσαν να διεκπεραιωθούν πολλές συναλλαγές καθημερινά.

Οι μηχανές αυτές κρίθηκαν πολύ δημοφιλή από πολλούς ιδιοκτήτες μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς μεταξύ Ιουνίου και Νοεμβρίου 2012 κατατέθηκαν περίπου 89 εκατ. δολάρια, ωστόσο, το ποσό αυτό εκτοξεύτηκε στα \$5.8 δισ. μεταξύ Ιανουαρίου – Ιουνίου 2016. Εγκληματικά στοιχεία χρησιμοποιούσαν τη νέα τεχνολογία χωρίς η τράπεζα να τους πάρει μυρωδιά. Ήταν όμως δική της ευθύνη η εφαρμογή της νομοθεσίας για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Τουλάχιστον πέντε εγκληματικά συνδικάτα χρησιμοποιούσαν τις «έξυπνες μηχανές» για να ξεπλύνουν έσοδα από παράνομες δραστηριότητες, ενώ τουλάχιστον οκτώ άτομα έχουν κατηγορηθεί σχετικά και ήδη έξι από αυτούς έχουν καταδικαστεί.

Οι τράπεζες έχουν ευθύνη μεταξύ άλλων να παρακολουθούν και υποπτες συναλλαγές κάτω του ορίου των \$10.000, καθώς οι εγκληματίες γνωρίζουν την ύπαρξη αυτού του ορίου και φροντίζουν ώστε οι καταθέσεις τους να μην τραβούν την προσοχή των λειτουργών συμμόρφωσης και γενικά των συστημάτων ελέγχου των τραπεζών.

Η τράπεζα επρρίπτει ευθύνες στον προγραμματισμό των μηχανών, ωστόσο, παραδέχθηκε 71 υποθέσεις όπου απέτυχε η διαδικασία due diligence των πελατών της. Τελικά, η τράπεζα τον περασμένο Νοέμβριο έθεσε ημερήσιο όριο για καταθέσεις μετρητών στις «έξυπνες μηχανές» μέχρι \$20.000. Τον περασμένο Φεβρουάριο η CBA αναγκάστηκε να προβεί σε πρόβλεψη για να καλύψει πιθανές εποπτικές κυρώσεις ύψους \$375 εκατ. Ωστόσο, κόστισε στους μετόχους της πάνω από \$4 δισ. σε απώλεια χρηματιστηριακής αξίας.

ΔΗΚΤΗΣ

Με όπλο του... τις γνωριμίες μπήκε μέσα στη Βουλή ο Ιβάν.

Τα σήκωσε και έφυγε ο Ιβάν

Με 1,6 δισ. δολάρια η Japan Tobacco αγόρασε την Donskoy Tabak συμφερώντας του επιχειρηματία Ιβάν Σαββίδη. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, ο Όμιλος JT αποκτά και τα πλειοψηφικά μερίδια της Συνεταιριστικής Καπνοβιομηχανίας Ελλάδος Α.Ε. (ΣΕΚΑΠ). Πολλοί λένε, λοιπόν, μετά το επεισόδιο στην Τούμπα, τα πήρε και έφυγε από τη χώρα.

Συλλούρης για ΜΕΔ

Το ότι ο πρόεδρος της βουλής επέδειξε προσωπικό ενδιαφέρον για το ζήτημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι θετικό. Ελπίζουμε αυτή τη φορά το ενδιαφέρον του να μην είναι όπως την εποχή που ήταν πρόεδρος της Επιτροπής Θεσμών, πριν από πέντε χρόνια και αναζητούσε τους «ένοχους» που έβγαλαν χρήματα έξω αλλά ξέχασε τους συμπεθέρους.

Σφίγγει ο κλοιός

Τους κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα από την αργή επίλυση του θέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων εξέφρασαν τεχνοκράτες σε σύσκεψη για το θέμα. Ο Χάρης Γεωργιάδης είναι επιφορισμένος και με αυτό το ακανθώδες θέμα που σε μεγάλο βαθμό απέτυχε να διαχειριστεί η Κεντρική Τράπεζα. Ερωτηθείς για το θέμα ο υπουργός Οικονομικών δήλωσε ότι το 57% των ΜΕΔ προέρχονται από τα νοικοκυριά, ενώ το 11% των ΜΕΔ των νοικο-

κυριών είναι καταναλωτικά και το 46% αφορούν, όπως είπε, στεγαστικά δάνεια.

25% μείωση εσόδων Cyta

Βαρύτατο πλήγμα της εισοδηματικής της βάσης δείχνουν στοιχεία που παρέθεσε η ΑΤΗΚ στη βουλή, καθώς απώλεσε το 25% των εσόδων της μέσα σε επτά χρόνια. Αν και ο οργανισμός έχει

διατηρήσει τη κερδοφορία του λόγω της μείωσης των λειτουργικών του εξόδων εν τούτοις η φθίνουσα πορεία των εσόδων είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, καθώς μειώνεται και η αξία του οργανισμού. Στοιχεία που παραθέτει σε εμπιστευτικό σημείωμα που έστειλε στη βουλή, δείχνουν τη μείωση των εσόδων της Cyta κατά €123 εκατ. από το 2011, που μετριάστηκαν με μείωση των εξόδων κατά €125 εκατ. Η φθίνουσα πορεία των εσόδων οφείλεται στην παρουσία εναλλακτικών μέσων επικοινωνίας, σύμφωνα με τον οργανισμό. Ο προϋπολογισμός της Cyta για το 2018 περιλαμβάνει προβλεπόμενα έσοδα ύψους €349,4 εκατ. σε σύγκριση με προβλεπόμενα έσοδα €369,9 εκατ. το 2017. Δηλαδή παρουσιάζεται μείωση στα έσοδα της τάξης του 5,5% λόγω των μειωμένων εσόδων από υπηρεσίες. Σε εμπιστευτικές απαντήσεις προς ερωτήσεις που τέθηκαν κατά την εξέταση του προϋπολογισμού της Cyta, η μείωση των εσόδων αποδίδεται σε δεδομένα που αντιμετωπίζουν παγκόσμια οι παραδοσιακά εδραιωμένοι τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί, κυρίως λόγω της διείσδυσης εναλλακτικών μέσων επικοινωνίας από διαδικτυακούς παρόχους και εταιρείες κοινωνικής δικτύωσης.

€19,2 δισ. το ΑΕΠ

Στα €19,2 δισ. σε τρέχουσες τιμές υπολογίζεται το ΑΕΠ της Κύπρου για το 2017 σε σύγκριση με €18,2 το προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με τη Στατιστική Υπηρεσία ο ρυθμός ανάπτυξης σε πραγματικούς όρους υπολογίζεται στο 3,9% το 2017 σε σχέση με 3,4% το 2016.

ΑΠΟΨΗ Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Πώληση διαμερισμάτων μεγάλης ηλικίας

Κατοικείτε σε ένα διαμέρισμα ηλικίας είκοσι ετών. Βρίσκεται σε καλή και ήσυχη περιοχή, δεν προβήκατε σε κάποια ανακαίνιση όλο αυτό το διάστημα, το κτήριο αν και δεν έχει εμφανή σημάδια στατικής ανεπάρκειας, δεν έχει ανακαινιστεί ποτέ και στην πολυκατοικία υπάρχουν συνολικά πέραν των δέκα μονάδων. Εσείς είσαστε σε κάποιο σταυροδρόμι αποφάσεων επειδή θέλετε να μεταστεγαστείτε και σκεφτείστε: να το πουλήσω ως έχει ή να το φτιάξω; Το πιο πάνω δίλημμα προβληματίζει ένα μεγάλο ποσοστό ιδιοκτητών που θέλουν να κάνουν το επόμενο βήμα στη ζωή τους. Ποιες είναι λοιπόν οι επιλογές τους, ποια τα υπέρ και ποια τα κατά της κάθε απόφασης;

Πριν δούμε τις επιλογές, θα πρέπει να δώσουμε σημασία στην εξωτερική κατάσταση του κτηρίου μας, αλλά και στους κοινόχρηστους του χώρους. Ο λόγος; Είναι η πρώτη εικόνα που θα δει κάποιος όταν θα έρθει να δει το διαμέρισμά μας. Άρα αν αυτή δεν είναι θετική, δύσκολα θα ανατραπεί με το τι θα δει μέσα. Η πολυάριθμη ιδιοκτησία σε ένα κτήριο (και δη στην Κύπρο), είναι συνυφασμένη με δυσκολία λήψης γενναιών αποφάσεων σε σχέση με τη ριζική ανακαίνιση και συστηματοική συντήρησή του. Δύσκολα υπάρχει συνεννόηση, δύσκολα διορίζεται μια ικανή διαχειριστική επιτροπή, δύσκολα δημιουργούνται ταμεία συντήρησης, ακόμη πιο δύσκολα υπάρχει απόλυτη συμμόρφωση σε αποφάσεις και δύσκολα λαμβάνονται σωστές προδιαγραφές συντήρησης. Γι' αυτό βλέπουμε την πλειοψηφία των κτηρίων να πάσχουν από πλευράς γενικής και ειδικής συντήρησης. Εμείς, σαν ιδιοκτήτες μιας μονάδας σε ένα τέτοιο κτήριο, γνωρίζουμε και τα προβλήματα και τις αιτίες

γιατί το κτήριο έχει αυτή την εικόνα. Άρα είναι μια παράμετρος που πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη στην απόφασή μας για το τι θα κάνουμε. Αν γνωρίζουμε για παράδειγμα ότι ο βαθμός ασυνεννοσίας μεταξύ ιδιοκτητών είναι μεγάλος, τότε ίσως δεν πρέπει να προβούμε σε σοβαρό έξοδο ανακαινίσεως του δικού μας – αν θέλουμε να το πουλήσουμε. Αν δεν θέλουμε να το πουλήσουμε αλλά να συνεχίσουμε να μένουμε εκεί, τότε η απόφαση για ανακαίνιση δύναται να είναι διαφορετική. Αν από την άλλη, υπάρχει ήδη ταμείο συντήρησης του κτηρίου και επίκειται ανακαίνισή του, τότε έχουμε ένα καλό χαρτί να ριζούμε στο τραπέζι της διαπραγματεύσεως.

Ένα άλλο στοιχείο που θα πρέπει να μας προβληματίσει εξ αρχής, είναι η αρχιτεκτονική αισθητική και προσέγγιση του κτηρίου. Άλλες ήταν οι αρχιτεκτονικές αντιλήψεις πριν από τριάντα χρόνια και άλλες σήμερα. Αν σε αυτό το κεφάλαιο το κτήριο μας πάσχει σοβαρά και δεν μπορεί με μια σοβαρή ανακαίνιση να ανταγωνιστεί αξιοπρεπώς το πιο σύγχρονο κύμα, τότε ίσως και πάλι δεν πρέπει να το παρακάνουμε με την ανακαίνιση του δικού μας διαμερίσματος. Η πρώτη, λοιπόν, επιλογή είναι να προσπαθήσουμε να το πουλήσουμε αφήνοντας το ως έχει. Το κυριότερο επιχείρημα μιας τέτοιας απόφασης είναι πως ο νέος ιδιοκτήτης θα μπορεί να το ανακαινίσει και να το διαμορφώσει σύμφωνα με το δικό του γούστο και τις δικές του απαιτήσεις. Επιπλέον, αποφεύγουμε εμείς να εκταμιεύσουμε ένα σοβαρό κονδύλι ανακαίνισης το οποίο ενδεχομένως να φέρει ένα αποτέλεσμα μη εμπορευσιμο και στο τέλος της ημέρας να μην είναι ανακτήσιμο. Από την άλλη, μια τέτοια απόφαση θα πρέπει

να μας κάνει να δεχτούμε εκ προοιμίου πως θα το πουλήσουμε σε πολύ πιο χαμηλή τιμή.

Η δεύτερη επιλογή είναι να το φρεσκάρουμε σε ελάχιστο βαθμό έτσι ώστε να είναι πιο φωτεινό και να κρύβει λίγα χρόνια από τη μακρόχρονη ιστορία του. Και όταν λέμε «ελάχιστο βαθμό» εννοούμε ένα απλό μπογιάντισμα. Τίποτα άλλο. Ούτε νέα κουζίνα, ούτε νέο συνθετικό παρκέ πάνω από τα πλακάκια, ούτε νέα παράθυρα από σκελετό αλουμινίου. Όλα αυτά θα είναι σύγυρα πεταμένα λεφτά. Ο νέος ιδιοκτήτης θα το φτιάξει όπως αυτός επιθυμεί. Θα επιλέξει τη σειρά αλουμινίου που θέλει, το διπλό γυαλί που θέλει, το χρώμα και ποιότητα παρκέ που του αρέσει και πάει με τα έπιπλα του κ.λπ. Η ουσιαστική διαφορά αυτής της επιλογής από την πρώτη πιο πάνω, είναι πως δίνετε την εντύπωση πως διαχρονικά ενδιαφερόσασταν για το διαμέρισμά σας και παρά την ηλικία των υπόλοιπων υλικών, ο χώρος εκπέμπει μια θετικότερη ενέργεια. Άρα αυξάνετε σε κάποιο βαθμό την εμπορευσιμότητά του (δηλαδή την ευκολία πώλησής του) και ενδεχομένως ελαφρώς την αξία του.

Η τρίτη επιλογή είναι να πάμε στην τέταρτη επιλογή. Διαφορετικά θα λάβουμε την απόφαση να κάνουμε μια λανθασμένη ανακαίνιση. Αυτή δηλαδή που δεν είναι ικανή να μας πείσει να ζήσουμε εμείς εκεί και περιλαμβάνει αυτό που λέμε στην καθημερινή κυπριακή διάλεκτο, «μιλλοσφοντζίσματα». Θα πάμε δηλαδή να αλλάξουμε τα παράθυρα με νέα αλουμίνια επιλέγοντας την πιο φτηνή σειρά αλουμινίου και ενδεχομένως αφήνοντας τις σάπες κάσες από κάτω περνώντας τις με μια απλή βαφή από μπογιά. Θα τοποθετήσουμε ένα φτηνό συνθετικό

παρκέ από πάνω από το υφιστάμενο δάπεδο μη ελέγχοντας τυχόν απώλειες από την υδραυλική εγκατάσταση ή ανερχόμενες υγρασίες από τον υπόστρωμα άμμου που εκτείνεται από τις βεράντες εντός του χώρου μας. Θα πάμε στο παζαράκι εκπτώσεων ειδών υγιεινής για να επιλέξουμε κεραμικά κατηγορίας «Γ» τα οποία όταν τοποθετηθούν μέσα σε χρόνο «ντε-τε» από τον «μάστορα» που βρήκαμε μια νύχτα στο σουβλατζίδικο, θα διαπιστώσουμε πως η αρμολόγησή τους κάνει κάτι χιλιοστά στην πορεία και όχι το πάτωμα και η τοικοποιία μας πάσχουν από σκολίωση. Και όλα αυτά μαζί με τις πόρτες των €60 και την κουζίνα των €499, θα συνθέτουν μια πλασματική εικόνα πως το διαμέρισμα είναι ανακαινισμένο. Θα ανακαλύψουμε πως η ανακαίνιση δεν εκτιμάται από τους υποψήφιους αγοραστές και δεν προσθέτει ιδιαίτερα στην τιμή, αλλά αντίθετα δεν πουλάει αν η τελευταία δεν πέσει. Στο τέλος, αναγκάζομαστε να μείνουμε εμείς μέσα σε ένα χώρο που δεν μας ικανοποιεί ή το βάζουμε στο ενοίκιο.

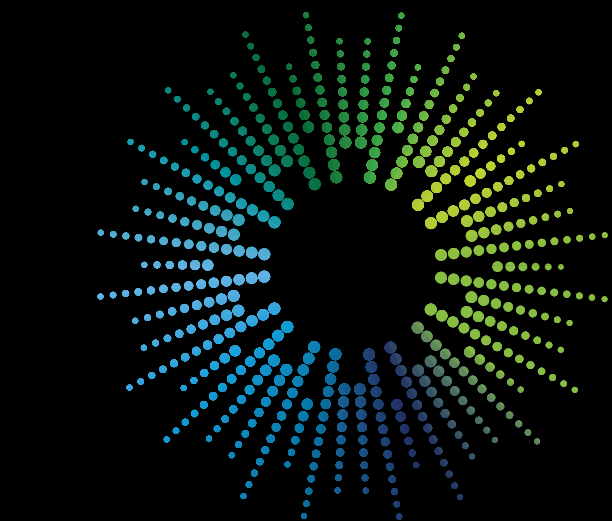
Η τέταρτη επιλογή προϋποθέτει να υπάρχει πραγματικό φως στο τούνελ της ανακαίνισης του κτηρίου εξωτερικά και αρχιτεκτονικά να έχει κάτι να πει. Σε τέτοια περίπτωση αναθέτετε σε κάποιον σχεδιαστή εσωτερικών χώρων με περγαμινές και σε ένα ικανό συνεργείο για να σας δώσουν ένα αποτέλεσμα που πραγματικά μεταμορφώνει τον χώρο. Ο μέσος υποψήφιος αγοραστής, που είναι οπτικός τύπος, θα τρίβει τα μάτια του και πιο εύκολα θα πειστεί να αγοράσει το προϊόν που προσφέρετε κοντά στη τιμή που ζητάτε.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO APS Androu Property Strategy - Chartered Surveyors.

Deloitte.

Φορολογικός Οδηγός 2018

Όλα όσα πρέπει να γνωρίζετε

- Όλες οι νέες φορολογικές αλλαγές και άλλες σχετικές αλλαγές
- Το φορολογικό ημερολόγιο 2018
- Όλο το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει στην Κύπρο

Η έκδοση του Φορολογικού Οδηγού εντάσσεται στα πλαίσια της πάγιας πολιτικής της Deloitte για πλήρη, έγκυρη και λεπτομερή ενημέρωση των φορολογουμένων.

Την ηλεκτρονική έκδοση, στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα, του Φορολογικού Οδηγού 2018 της Deloitte μπορείτε να τη βρείτε στην ιστοσελίδα www.deloitte.com/cy

© 2018 Deloitte Limited

Tax ●

Χρονια σταθμός για το «βουνό» των Μη Εξυπηρετούμένων Δανείων

Τον Ιούνιο η λειτουργία της Εστίας – Η Κύπρος θα ακολουθήσει τις γραμμές της Κομισιόν

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στην τελική ευθεία μπαίνει το σχέδιο της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των Μη Εξυπηρετούμένων Δανείων «Εστία», έχοντας καθοριστεί το προφίλ της πλέον όχι από πηγές ή πληροφορίες, αλλά συνδυάζοντας τα λεγόμενα του ίδιου του υπουργού Οικονομικών, Χάρη Γεωργιάδη. Τα σκέλη αυτής της κίνησης θα είναι δύο. Πρώτον θα «αγοραστεί» χρόνος για την αποπληρωμή των δανείων από τους δανειολήπτες και δεύτερον θα γίνει ο διαχωρισμός των στρατηγικών κακοπληρωτών από τους δανειολήπτες που πραγματικά δεν μπορούν να πληρώσουν τα δάνειά τους, τις ευάλωτες ομάδες δηλαδή. Μπορεί, επίσης, να μην έχει παρουσιαστεί ακόμα το Σχέδιο και οι πληροφορίες να θέλουν το Υπουργείο Οικονομικών να βάζει τις τελευταίες του πινελιές, αλλά ένα προσχέδιο βρίσκεται ενώπιον της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού και αναμένεται η θέση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία σύμφωνα με τις ενδείξεις, θα είναι συναινετική. Και αυτό, διότι μόλις την Τετάρτη η Κομισιόν κατέθεσε τις μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία εταιρειών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που θα αγοράζουν ΜΕΔ, δηλαδή ό,τι είναι το Σχέδιο «Εστία» που έχουν ενώπιόν τους. Επί της ουσίας δηλαδή, έχει δοθεί ήδη το «πράσινο φως» ή αλλιώς η απάντηση που αναμένει η κυβέρνηση, καθώς μέσα στις καινούργιες τέσσερις προτάσεις που έδωσε η Κομισιόν στα κράτη μέλη για τη μείωση των ΜΕΔ, περιλαμβάνεται ως λύση και το τεχνικό σχέδιο στρατηγικής για την ίδρυση μιας τέτοιας εθνικής εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Συγκεκριμένα αναφέρει τα εξής: «Επι-

Κυβέρνηση, κόμματα και Κεντρική Τράπεζα κάθισαν την περασμένη Πέμπτη για πρώτη φορά στο ίδιο τραπέζι για να βρουν τρόπους για αντιμετώπιση του «βουνού» που έχουν μπροστά τους.

Επιτρέπεται η χορήγηση κρατικής βοήθειας προς τις «κακές» τράπεζες, αλλά μόνο υπό πολύ συγκεκριμένες συνθήκες, λέει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

τρέπεται η χορήγηση κρατικής βοήθειας προς τις «κακές» τράπεζες, αλλά μόνο υπό πολύ συγκεκριμένες συνθήκες. Οι κυβερνήσεις θα έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν εγγυήσεις για την τιτλοποίηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και μπορούν να χορηγούν κεφάλαια μόνο αν λειτουργούν ως παράγοντες της αγοράς». Αξίζει να σημειωθεί πως τραπεζικές πηγές έχουν σημειώσει

στην «Κ» ότι η «Εστία» θα λειτουργήσει εντός Ιουνίου 2018. Η αποφασιστικότητα όμως για τη μείωση των ΜΕΔ έχει περάσει και εντός Κύπρου με τον χρόνο πλέον να πιέζει αρκετά. Κυβέρνηση, κόμματα και Κεντρική Τράπεζα κάθισαν την περασμένη Πέμπτη για πρώτη φορά στο ίδιο τραπέζι για να βρουν τρόπους για αντιμετώπιση του «βουνού» που έχουν μπροστά τους. Μπορεί να μην ήταν εις θέση να παρουσιάσει ο ΥΠΟΙΚ την «Εστία», αλλά πληροφορίες θέλουν Κεντρική και ΥΠΟΙΚ να είπαν στους αρχηγούς των κομμάτων ότι δεν είναι το «φάρμακο» η «Εστία» και πρέπει να βάλουν και οι ίδιοι το κεράκι τους για να λυθεί το πρόβλημα. Πώς όμως; Στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα θα βρεθεί ενώπιον της Βουλής τροποποιητικό νομοσχέδιο το οποίο θα αλλάξει τον Νόμο των εκποιήσεων, κάνοντάς τον πιο αυστηρό. Κυβέρνηση και

Κεντρική κατέστησαν σαφές πως πρέπει να περάσει από τη Βουλή δίχως αντιδράσεις ή μικροπολιτικές σκοπιμότητες. Πρόσθετα, αναμένεται να συμφωνηθεί η πρόταση της Κομισιόν, σύμφωνα με την οποία οι τράπεζες και οι δανειολήπτες μπορούν να συμφωνούν εκ των προτέρων έναν ταχύτερο μηχανισμό για την ανάκτηση της αξίας δανείων που καλύπτονται από εξασφαλίσεις. Σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής του δανειολήπτη, η τράπεζα ή άλλος ενέγγυος πιστωτής θα μπορεί να ανακτήσει την εξασφάλιση που καλύπτει το δάνειο με συνοπτικές διαδικασίες χωρίς να προσφεύγει στη Δικαιοσύνη. Τέλος, άλλο νομοσχέδιο το οποίο θα έρθει ενώπιόν τους και θα κληθούν να περάσουν είναι το νομοσχέδιο της πακετοποίησης - τιτλοποίησης των δανείων, για το οποίο οι τράπεζες το αναμένουν πως και πώς.

Ενισχύθηκαν κατά 20 εκατ. τα εμποπτικά κεφάλαια της ΣΚΤ

Χρηματοπιστηριακή συναλλαγή μεταξύ Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας και Logicom που αρκετοί τη χαρακτήρισαν ως πολύ καλή, επετεύχθη εντός της εβδομάδας στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Η επιχειρηματική απόφαση που έλαβε ο Συνεργατισμός με τη διάθεση της συμμετοχής της στη Δήμητρα Επενδυτική, ενίσχυσε τα εμποπτικά του κεφάλαια κατά περίπου 20 περίπου εκατομμύρια ευρώ. Η Δήμητρα Επενδυτική έχει εσωτερική αξία (Net Asset Value) 61 σεντ, ενώ η ΣΚΤ πώλησε τις μετοχές της στην τιμή των 55 σεντ του ευρώ, που είναι πολύ κοντά στην εσωτερική αξία της Δήμητρα Επενδυτική. Για να υπάρχει μια σύγκριση, μόλις πριν από περίπου ένα μήνα, η Logicom απέκτησε το ποσοστό που κατείχε η Τράπεζα Κύπρου στη Δήμητρα στα 48 σεντ, τιμή σαφώς χειρότερη από αυτή που πέτυχε η ΣΚΤ. Πηγές της ΣΚΤ αναφέρουν ότι τώρα απελευθερώθηκε κε-

Με την αγορά από τη Logicom 37 εκατ. μετοχών που κατείχε στη Δήμητρα Επενδυτική.

φάλαιο το οποίο μπορεί να χρησιμοποιήσει πλέον σε άλλες επενδύσεις, ενώ εκεί που ήταν δεσμευμένο δεν έδινε καμία αξία, με την έννοια ότι δεν τις δίνει απόδοση ή μέρισμα. Αν και αυτές οι επενδυτικές εταιρείες κλειστού τύπου, όπως η Δήμητρα διαπραγματεύονται σε τιμές με σημαντικές εκπτώσεις, εν κατακλείδι η ΣΚΤ έπιασε καλή τιμή. Η Logicom, αναφέρουν χρηματιστηριακές πηγές, είναι ίσως η πιο επιτυχημένη δημόσια εταιρεία στο ΧΑΚ, με πωλήσεις που ξεπερνούν το 1 δισ. δολάρια και καθαρά κέρδη για το 2017 που ξεπερνούν τα 14 εκατ. ευρώ. Κατά τη διάρκεια της παρουσίας της στα χρηματιστηριακά δρώμενα υπήρξε συνεπής αλλά και αξιόπιστος εκδότης έναντι των επενδυτών και συνεργατών της σημειώνουν, ενώ κλειδί στην επιτυχία της θεωρείται ο ίδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Βαρνάβας Ειρήναρχος αλλά και το Διοικητικό της Συμβούλιο. Η συμμετοχή της Logicom στη Δήμητρα Επενδυτική ανέρχεται πλέον στο 29,62% και σαφώς δημιουργεί νέες προοπτικές ανάπτυξης και κερδοφορίας για τη μεγαλύτερη εισηγμένη επενδυτική εταιρεία στο ΧΑΚ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Y&R
CY

PARTNERS
CYPRUS

Η πρώτη παγκύπρια έρευνα, από την Partners Y&R, για το πώς οι Κύπριοι «καταναλώνουν» τα media.

Συνέντευξη με την κα. Τάσια Γιανναρά Γιαλλουρίδου, Διευθύνουσα Σύμβουλο της Partners Y&R.

Πώς σας ήρθε η ιδέα για αυτήν την έρευνα;

Ο Κύπριος δέχεται περίπου 1600 διαφημιστικά μηνύματα την ημέρα. Η επικοινωνία της μάρκας και η ανταπόκριση του καταναλωτή σε αυτή πρέπει να γίνεται με απόλυτη στόχευση και ακρίβεια. Για αυτό ήταν σημαντικό για εμάς να δουλεύουμε με στοιχεία και όχι με αντιλήψεις. Οι διαφημιζόμενοι, τα brand, επενδύουν εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ στην επικοινωνία τους κάθε χρόνο. Για αυτό εμείς νιώσαμε την ανάγκη και την υποχρέωση να δώσουμε ακόμα ένα πολύτιμο εργαλείο στην αγορά και ειδικότερα στους πελάτες που μας ανέθεσαν το σημαντικό έργο να μεγιστοποιήσουμε την επένδυσή τους και να αναδείξουμε τα brand τους. Ήταν απαραίτητο λοιπόν να διασταυρώσουμε τις αντιλήψεις μας με νέα στοιχεία και να επιβεβαιώσουμε ή να αναθεωρήσουμε τις προσεγγίσεις και τις στρατηγικές μας.

Τι από τα δύο συνέβη τελικά; Αναθεωρήσατε ή επιβεβαιώσατε;

Και τα δύο θα έλεγα, ειδικά όσον αφορά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καταναλωτή και στο ποια μέσα πλέον καθορίζουν την καθημερινότητά του. Η έρευνα αυτή είναι ανατρεπτική. Το να έχουμε τη δυνατότητα να βλέπουμε καθαρά το μιντιακό πεδίο, σε σχέση με τις προτιμήσεις των καταναλωτών, δίνει αξία και σε μας ως σχεδιαστές επικοινωνιακής στρατηγικής αλλά και στους πελάτες μας. Η έρευνα αλλάζει τα δεδομένα, γιατί είναι η πρώτη που κατάφερε να διεισδύσει τόσο πολύ μέσα στην καθημερινότητα των καταναλωτών, σε τέτοιο σημείο μάλιστα που πλέον μπορούμε να στέλνουμε τα μηνύματά μας όχι μόνο στο σωστό προφίλ καταναλωτή,

“Η έρευνα αυτή είναι ανατρεπτική.”

αλλά και με τον σωστό συνδυασμό μέσων, τη σωστή στιγμή. Ψάχνοντας την αλήθεια, συναντάς την ελευθερία. Την ελευθερία κινήσεων που έχουμε πλέον στο να στείλουμε το μήνυμά μας σωστά και 100% στοχευμένα.

Και με ποιον τρόπο μπορεί αυτό να επιτευχθεί;

Πλέον έχουμε τη δυνατότητα να επικοινωνούμε ταυτόχρονα σε διαφορετικές πλατφόρμες, αφού γνωρίζουμε ότι σήμερα συντηθίζεται η ταυτόχρονη χρήση διαφορετικών μέσων. Για παράδειγμα, μπορεί κάποιος να παρακολουθεί ειδήσεις στην τηλεόραση και την ίδια ώρα να κοινοποιεί τις πηγές του από κάποιο μέσο κοινωνικής δικτύωσης ή ένα local portal. Η ένταξη των new media έχει αλλάξει τους κανόνες του παιχνιδιού, αλλά δεν έχει αφαιρέσει τίποτα από τη σημασία των παραδοσιακών παικτών. Οι ευκαιρίες για συνέργειες, είναι μεγαλύτερες από ποτέ. Το να γνωρίζουμε την αγορά μας δίνει την ευκαιρία να κινούμαστε με ευελιξία και να πετυχαίνουμε, πιο στοχευμένα, τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Ποιος είναι τελικά ο σύγχρονος Κύπριος καταναλωτής των media; Έχουμε κάποια εικόνα;

Όχι μόνο μία, αλλά πέντε! Τα δημογραφικά στοιχεία δεν είναι πλέον αρκετά. Η τμηματοποίηση των καταναλωτών με ψυχολογικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά μας δίνει ευελιξία κινήσεων, σε διαφημιστές, διαφημιζόμενους και μέσα, για να διαμορφώσουμε την επικοινωνία μέσα

από μια νέα δυναμική, με πιο επακριβή στόχευση. Η έρευνα The Media Junkies μας κατατάσσει σε 5 ομάδες με βάση τα προφίλ του σημερινού Κύπριου: οι Μοντέρνες Σταχτοπούτες, οι Δούκισσες, οι Γαλατοπούρεκκοι, το Φουκού Club και οι Πόλα Σέλα. Η έρευνα έγινε μέσω 1014 προσωπικών συνεντεύξεων, σε άντρες και γυναίκες, ηλικίας 16 – 65 ετών, παγκύπρια. Το απολύτως επαρκές και αξιόπιστο αυτό δείγμα μας έδωσε τη δυνατότητα να αναλύσουμε βαθύτερα τον καταναλωτή και να μπορούμε σήμερα να αναγνώσουμε και να αγγίξουμε καλύτερα τον καταναλωτή-αγοραστή. Στο κάτω κάτω είμαστε ό,τι τρώμε.

Μια και αναφέρατε φαγητό, περιγράψτε μου το καθημερινό μενού του Κύπριου media junkie.

Τα παραδοσιακά μέσα αποτελούν το κυρίως πιάτο για τους Κυπρίους. Τα social media είναι τα τοιμπολογήματα ενδιάμεσα από τα γεύματα και το ραδιόφωνο μαζί με το outdoor είναι τα αγαπημένα σνακ ‘on the go’. Η τηλεόραση συνεχίζει να θεωρείται ως το πιο αξιόπιστο μέσο επικοινωνίας με απήχηση στο 71% των Κυπρίων, για περίπου δύομιση ώρες την ημέρα. Εκεί βρίσκεται ακόμα και το Generation Y, όταν ξέρεις πού να στοχεύσεις. Η έρευνα έδειξε επίσης την αγάπη των καταναλωτών για τα κοινωνικά δίκτυα και τα online ειδησεογραφικά portal, που αυξάνουν ολοένα την επιρροή τους σε όλες τις ομάδες των Κυπρίων, με το Instagram να έχει κατακτήσει το δικό του κομμάτι της πίτας, με το 70% των νέων μεταξύ 16-24 να του αφιερώνει, κατά μέσο όρο, 30 λεπτά την ημέρα. Παρά την αναμενόμενη άνοδο των digital μέσων, ο τύπος είναι αυτός που καθορίζει, κατά κύριο λόγο, τη θεματολογία των social media και παραμένει καθοριστικής σημασίας και επιρροής. Οι μεν εφημερίδες για πολιτική, αυτοκίνητα και τράπεζες, ενώ τα περιοδικά για υπεραγορές, μόδα, αυτοκίνητα και ακίνητα.

Τελικά πόσο εθισμένος είναι ο Κύπριος καταναλωτής στα media;

Απ’ ό,τι φαίνεται, η κατανάλωση των media έχει αυξηθεί από 2,5 σε 4 ώρες ημερησίως, γεγονός που αποδεικνύει ότι η χρήση πολλαπλών καναλιών επικοινωνίας δεν είναι θέμα επιλογής αλλά ανάγκης για τους διαφημιζόμενους που μπαίνουν στο «ρινγκ» της αγοράς. Ο σύγχρονος Κύπριος δεν έχει διπλασιάσει μόνο την κατανάλωσή του, αλλά και τις απαιτήσεις στο τι καταναλώνει. Κι εδώ, ακούγεται το καμπανάκι της δημιουργικότητας να καλεί για κάτι που θα γαργαλήσει τον ουρανίσκο. Κάτι διαφορετικό, πρωτότυπο, απολαυστικό, που ο εκάστοτε τηλεθεατής, ακροατής, αναγνώστης θα το δει, θα το ακούσει, θα το διαβάσει και την επόμενη μέρα θα το πει ο ίδιος στον διπλανό του.

Γιατί είναι σημαντικό για τους Partners Y&R να επενδύουν και σε αυτά τα project;

Γιατί κοιτάμε μπροστά. Ο χώρος της επικοινωνίας είναι ένας δυναμικός χώρος, που σημαίνει ότι συνεχώς εξελίσσεται, μεταμορφώνεται, προσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες και τάσεις. Είναι ένας χώρος που δεν μπορείς να μείνεις αδρανής ούτε μία στιγμή. Οι απαιτήσεις αλλάζουν καθημερινά και εμείς πρέπει να είμαστε εκεί ώστε να ενημερώνουμε τους πελάτες μας και μαζί τους να προλαβαίνουμε τις εξελίξεις. Τέτοιου είδους project αποκωδικοποιούν το τοπίο της επικοινωνίας, ανακαλύπτουν καινούργια στοιχεία, τα αξιολογούν με επιστημονικό τρόπο και ανοίγουν τον δρόμο για την εφαρμογή των πιο σύγχρονων και επιτυχημένων μεθόδων επικοινωνίας. Για αυτό κάναμε και την έρευνα «Who’s your daddy» το 2017, για αυτό κάναμε την The Media Junkies φέτος. Η Partners Y&R είναι μια εταιρεία με ανήσυχο πνεύμα και έτσι προκύπτει και το ολόκληρο μας Resist the usual. Δεν παίρνουμε τίποτα ως δεδομένο και προσπαθούμε καθημερινά να βλέπουμε ένα βήμα πιο μπροστά και να προσφέρουμε τουλάχιστον ένα ή περισσότερα αποτελέσματα από αυτό που μας έχει ζητηθεί.

Τα «Βασίλεια» εμποδίζουν τον εκσυγχρονισμό

Κωνσταντίνος Πετρίδης: Χρειάζονται τομές στον δημόσιο τομέα γιατί το σύστημα έχει φθάσει στα όριά του

Συνέντευξη στον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Την ανάγκη να γίνουν τομές και μεταρρυθμίσεις ώστε να εκσυγχρονισθεί η Δημόσια Υπηρεσία, τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης. Επισημαίνει ότι το σύστημα έχει φθάσει στα όριά του και κάνει λόγο για «Βασίλεια» τα οποία υπονομεύουν τις προσπάθειες για εκσυγχρονισμό. Τονίζει ότι η Δημόσια Υπηρεσία δεν πρέπει να αποτελεί λάφυρο της κάθε εξουσίας και προσθέτει ότι ο τόπος έχει ανάγκη από ένα αντικειμενικό σύστημα ανέλιξης ώστε να προάγονται οι καταλληλότεροι και όχι με βάση την ημερομηνία γέννησης. Αναφέρεται στις προσπάθειες που γίνονται για προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Για τους δήμους ο κ. Πετρίδης επισημαίνει ότι πρέπει να προχωρήσει η συμπλεγματοποίηση και διαβεβαιώνει ότι ουδείς υπάλληλος θα χάσει τη θέση του. Αναφέρεται ακόμα στις προσπάθειες για δημιουργία υπυπουργείων Ανάπτυξης και Τουρισμού και εκφράζει αισιοδοξία ότι τουλάχιστον το δεύτερο θα γίνει πραγματικότητα. Επισημαίνει ακόμα τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η νομοθετική εξουσία στην

«Εάν δεν περάσουν τα νομοσχέδια, θα θριαμβεύσει η υποκρισία και κανένας δεν νομιμοποιείται να μιλάει για πάταξη του ρουσφετιού».

προώθηση των μεταρρυθμίσεων και καλεί τη Βουλή να εγκρίνει τα σχετικά νομοσχέδια.

—Τι εκκρεμότητες έμειναν πίσω για το Υπουργείο Εσωτερικών από την προηγούμενη πενταετία και ποιες οι προτεραιότητες σας ως υπουργού Εσωτερικών;

—Όπως είναι φυσικό, έχουν μείνει πολλές εκκρεμότητες, με το Υπουργείο Εσωτερικών να έχει μπροστά του όμως και τεράστιες νέες προκλήσεις. Ήταν ένα Υπουργείο το οποίο «τράβηξε» μεγάλο μέρος της οικονομικής κρίσης του 2013, αλλά πλέον χρειάζεται τομές. Μία από τις προκλήσεις είναι να μην χρειάζεται ο κάθε πολίτης, ο κάθε επιχειρηματίας, ή κοινοτάρχης να έρθει σε επαφή με τον ίδιο τον υπουργό για να διευκολυνθεί η καθημερινότητά του. Αυτό, συνεπάγεται σημαντικές αλλαγές

«Είναι ανάγκη να υπάρξει ένα αντικειμενικό σύστημα ανέλιξης στη Δημόσια Υπηρεσία και βασικό κριτήριο να είναι τα προσόντα και όχι η ημερομηνία γέννησης», τονίζει στην «Κ» ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης.

στην Πολεοδομία, στο Κτηματολόγιο, στο Τμήμα Αρχαίου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, στην τοπική αυτοδιοίκηση, σε θέματα στεγαστικής πολιτικής, στα ζητήματα τουρκοκυπριακών περιουσιών και στα θέματα προσφυγικής πολιτικής. Για να αντεπεξέλθει, χρειάζεται αναδιάρθρωση στο ίδιο το Υπουργείο.

—Όταν αναλάβατε δηλαδή τη θέση του υπουργού Εσωτερικών, ήρθατε ενώπιον με μία πρακτική στην οποία ο κάθε πολίτης - επιχειρηματίας έρχοταν σε επαφή με τον ίδιο τον υπουργό για να διευκολύνει την καθημερινότητά του;

—Όταν ένα σύστημα έχει φτάσει στα όριά του, όταν υπάρχουν αναρχικοί κανονισμοί ή δομές τα οποία δεν άλλαξαν ουσιαστικά εδώ και πάρα πολλές δεκαετίες,

αφού κάποιες νομοθεσίες υπάρχουν από την Αγγλοκρατία, τότε αντιλαμβάνεστε πως υπάρχουν αρκετά ζητήματα. Σίγουρα όλες αυτές οι τομές δεν μπορούσαν να γίνουν τον καιρό της κρίσης που αυτό το Υπουργείο «έτρεξε» με απίστευτους ρυθμούς, πρέπει να γίνουν το επόμενο διάστημα ούτως ώστε να λειτουργήσει καλύτερα και το υπουργείο και οι υπηρεσίες του, και κατ'επέκταση και το κράτος. Μην ξεχνάμε ότι το Υπουργείο Εσωτερικών είναι το Υπουργείο που επιπρεάζει τη ζωή και την καθημερινότητα των πολιτών, τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, το αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας, θέματα μετανάστευσης τα οποία δεν ήταν τόσο φλέγοντα στο παρελθόν. Άρα, αναπόφευκτα, χρειάζεται επαναχάραξη και μεταναστευτικής πολιτικής, εκτός του

επαναπροσδιορισμού του ρόλου του ίδιου του Υπουργείου με ενδεχόμενη αποφόρτιση των ζητημάτων που χειρίζεται ή μεταφοράς τους αλλού.

—Σε ποιο στάδιο βρίσκονται τα νομοσχέδια για τη Μεταρρύθμιση του Δημοσίου; Υπάρχουν ουσιαστικές αλλαγές από τα αρχικά που είχατε καταθέσει ενώπιον της Βουλής το 2016;

—Μιλώντας γενικότερα για τη μεταρρύθμιση του Δημοσίου, δεν είναι μόνο εκείνα τα έξι νομοσχέδια, αλλά πολλές διαφορετικές πολιτικές που επιπρεάζουν το πως λειτουργεί ο δημόσιος τομέας. Θέλω να αρχίσω με ένα παράδειγμα, για να καταδείξω και τις δυσκολίες τις οποίες συναντά η κυβέρνηση. Είναι πασιφανές ότι χρειάζονται αλλαγές στη δομή του κράτους. Μίλούσαμε για «υδροκέφαλο»

κράτος με πολλές διευθύνσεις, με προβλήματα συντονισμού και πολλά «Βασίλεια». Από τις πρώτες προθέσεις μου σε αυτό το Υπουργείο ήταν η ενσωμάτωση του Τμήματος Αναδασμού στο Κτηματολόγιο. Και ενδεχομένως η πρώτη κατάργηση θέσης διευθυντή στη δημόσια υπηρεσία. Ο λόγος και η δική μας η εκτίμηση ήταν πως θα μπορούσαν να προχωρήσουν πιο γοργά οι διαδικασίες αναδασμού, υπάρχουν πολλές συνέργειες με το Κτηματολόγιο. Και αυτό αποδείχθηκε και από την ολιγόμηνη ανάθεση καθκόντων αν. διευθυντή Αναδασμού στον διευθυντή του Κτηματολογίου, ξεμπλόκαρε 5 από τα 9 Σχέδια που εκκρεμούσαν εδώ και χρόνια. Έχουν γίνει πολλά σκάνδαλα σε αυτό το Τμήμα από την ύπαρξή του και γι' αυτό προτείναμε την κατάργησή του. Είναι

μια απλή, μεταρρύθμιση, σημαντική για τη λειτουργία του θεσμού, που υποστηρίζουν και οι πλείστοι υπάλληλοι του Τμήματος Αναδασμού. Θα δείτε τις αντιστάσεις που βάζει ίδια η Βουλή στην εκτελεστική εξουσία για μια τόσο απλή δομική αλλαγή που αφορά τη μεταρρύθμιση του πως η εκτελεστική εξουσία ή ένα Υπουργείο θέλει να κάνει τη δουλειά του. Δεν επιπρεάζει κανένα θέμα πολιτικής, αλλά τα «Βασίλεια» προσπαθούν να παρεμποδίσουν κάθε προσπάθεια εκσυγχρονισμού που γίνεται. Θέλω να προσθέσω ότι εδώ τίθεται και ζήτημα διάκρισης εξουσιών. Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του Δημοσίου, μιλώντας για το σύστημα προαγωγών και το σύστημα αξιολόγησης, πρέπει να πω ότι ο κάθε πολίτης, η κάθε επιχείρηση είναι θύμα της έλλειψης ενός αντικειμενικού συστήματος ανέλιξης στη δημόσια υπηρεσία. Ενός δηλαδή αντικειμενικού συστήματος προαγωγών, που τα προηγούμενα χρόνια η δημόσια υπηρεσία ήταν το λάφυρο της εξουσίας, έτσι ώστε να προάγονται οι καταλληλότεροι και όχι με βάση την ημερομηνία γέννησης. Κάναμε μια τεράστια προσπάθεια που προσέκρουσε στη Βουλή χωρίς ουσιαστικό αντίλογο και προκαλώ να πείτε ποια ήταν

«Είναι στοίχημα πολιτικό και στοίχημα της Κύπρου αν θα προσπαθήσει να πάει μπροστά ή αν θα προστατεύουμε τα κακώς έχοντα προηγούμενων χρόνων».

η αντίθεση. Έχει ξαναγίνει διαβούλευση, ενσωματώσαμε κάποιες θέσεις των κομμάτων, οδγηθήκαν στη νομική υπηρεσία τα νομοσχέδια, επέστρεψαν και πιστεύω εντός Απριλίου θα επανακαταβληθούν στη Βουλή. Εάν δεν περάσουν τα νομοσχέδια, θα θριαμβεύσει η υποκρισία και κανένας δεν νομιμοποιείται να μιλάει για πάταξη του ρουσφετιού. Και η ίδια η κοινωνία πρέπει να υποστηρίξει και να στηρίξει αυτή τη μεταρρύθμιση.

—Για εσάς, είναι πλέον προσωπικό στοίχημα να γίνει η μεταρρύθμιση του Δημοσίου;

—Οχι, δεν έχω προσωπικά στοίχηματα ενόσω ευρίσκομαι στην πολιτική. Είναι στοίχημα πολιτικό και στοίχημα της Κύπρου αν θα προσπαθήσει να πάει μπροστά ή αν θα προστατεύουμε τα κακώς έχοντα των προηγούμενων χρόνων.

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

—Αναφορικά με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και συγκεκριμένα με την ηλεκτρονική υπογραφή, τα άλλα κράτη έχουν προχωρήσει, με οφέλη και για το Δημόσιο και για τον ιδιωτικό τομέα. Πότε αναμένουμε να περάσει η ψηφιακή υπογραφή και στην Κύπρο;

—Θα μιλήσω γενικά για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, που είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το σκέλος της ηλεκτρονικής υπογραφής. Ένας από τους λόγους που δεν προχώρησε στο παρελθόν, είναι διότι δεν υπήρχε ένα επιτελικό σώμα το οποίο να καθορίζει την πολιτική της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Αυτό το εγχείρημα το ανέλαβε για πρώτη φορά στην Κύπρο η Μονάδα της Διοικητικής Μεταρρύθμισης της Προεδρίας, ως ενδιάμεσο στάδιο μέχρι να θεσμοθετηθεί ο μόνιμος μηχανισμός που θα είχε την επιτελική αρμοδιότητα να καθορίζει την πολιτική και να συντονίζει τα αρμόδια Υπουργεία και Υπηρεσίες. Ο μόνιμος μηχανισμός, θα ήταν το Υφυπουργείο Ανάπτυξης που ένας από τους βασικούς πυλώνες του αφορά την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Ακόμα δεν έχει ψηφιστεί εκείνο το νομοσχέδιο, με αποτέ-

«Το Υφυπουργείο Τουρισμού επιτάσσεται να προχωρήσει, διότι η Κύπρος είναι μια τουριστική χώρα και θα έπρεπε να υπάρχει ένα Υπουργείο το οποίο να ασχολείται αποκλειστικά με τον τουρισμό».

λεσμα να παραμένει ορφανή η προσπάθεια που έγινε. Κάνουμε σκέψεις πλέον ως κυβέρνηση για το πως θα μπορέσει να καλυφθεί ενδεχομένως με άλλους τρόπους αυτό το κενό. Όσον αφορά συγκεκριμένα η ηλεκτρονική υπογραφή πιστεύω ότι θα προχωρήσει. Έχουμε κάνει τις αναγκαίες διαδικασίες, έχουμε καταθέσει τη νομοθεσία η οποία εκκρεμεί στη Βουλή από τον Απρίλιο του 2017 και εντός των επόμενων μηνών εκτιμώ ότι θα προχωρήσει η διαδικασία.

—Αφού μιλήσαμε για τα Υφυπουργεία, είστε πιο αισιόδοξος ότι μετά και τη λειτουργία του

Υφυπουργείου Ναυτιλίας θα προχωρήσουν το Ανάπτυξης και το Τουρισμού;

—Το Υφυπουργείο Ναυτιλίας ήταν πιο εύκολο να υλοποιηθεί, καθώς δεν υπήρξε καμία αντίδραση από οποιοδήποτε. Τα Υφυπουργεία Ανάπτυξης και Τουρισμού επιπρεάζονται από τις υφιστάμενες παλιές δομές του κράτους και γι' αυτό υπάρχουν αντιδράσεις. Θεωρώ ότι ειδικά το Υφυπουργείο Τουρισμού επιτάσσεται να προχωρήσει, διότι η Κύπρος είναι μια τουριστική χώρα και σε όλους θα έπρεπε να ήταν αυτόνοτο ότι θα έπρεπε να υπάρχει ένα Υπουργείο το οποίο να ασχολείται αποκλειστικά με τον τουρισμό. Η Κύπρος ως τουριστική χώρα θα πρέπει να υιοθετήσει μια οριζόντια μακροχρόνια πολιτική βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης η οποία ουδέποτε υπήρξε και να αναβαθμίσει το προϊόν με σεβασμό στο περιβάλλον. Εμείς θα πείσουμε προς όλες τις κατευθύνσεις, ώστε το Υφυπουργείο Τουρισμού να γίνει πραγματικότητα. Είναι οξύμωρο δε, ότι, όλοι οι φορείς του Τουρισμού είναι υπέρ, ενώ αντίθετοι είναι κάποιοι από τις υφιστάμενες δομές του κράτους.

—Για τη δεινή οικονομική κατάσταση ορισμένων Δήμων έχει διαμορφωθεί η άποψη ότι οφείλεται η μείωση της κρατικής χορηγίας που άρχισε από το 2010. Τι απαντάτε σε αυτό;

—Η κακή οικονομική κατάσταση ορισμένων Δήμων οφείλεται σε πρώτο βαθμό στην κακοδιαχείριση και ατασθαλίες του παρελθόντος, σε δεύτερο βαθμό στην έλλειψη διοικητικής ικανότητας και τεχνολογίας από τους 30 Δήμους που έχουμε σήμερα, σε τρίτο βαθμό ότι εκκρεμεί και δεν ολοκληρώνεται από τον Ιούλιο του 2015 η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης που θα «νοικοκύρευε» το σύστημα και τέταρτον οφείλεται στη μείωση της κρατικής χορηγίας. Πολλές τοπικές αρχές αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα και δεν έχουν και τα εργαλεία για να αντιμετωπίσουν τη κατάσταση που επικρατεί. Πρέπει να γίνει λοιπόν ένα «νοικοκύρεμα» μέσω μιας μεταρρύθμισης. Γι' αυτό τον λόγο προχωρήσαμε πριν από τις εκλογές με τη μελέτη για τη συμπλεγματοποίηση των υπηρεσιών των κοινοτήτων και τους επόμενους μήνες θα καταθέσουμε σχετικό νομοσχέδιο. Όσον αφορά στις κοινότητες, θα φέρει και σημαντικές εξοικονομήσεις. Έχει παρερμηνευτεί

η έννοια της αποκέντρωσης. Όταν κάναμε αποκέντρωση και αυξάνεις τους Δήμους, πρέπει να είσαι σίγουρος και καλά μελετημένος ότι φτάνεις στο όριο της διοικητικής και οικονομικής αυτονομίας που μπορεί να λειτουργήσει. Στο όνομα αυτής της αποκέντρωσης προχωρήσαμε δίχως μελέτη για το τι είναι εφικτό και τι δεν είναι, δημιουργώντας εν κατακλείδι στρεβλώσεις. Η Κύπρος είναι πολύ μικρή για να συντηρήσει το υφιστάμενο σύστημα. Δεν γίνεται η Κύπρος να έχει 36 Οικοδομικές Αρχές, κάποιες εκ των οποίων να μην έχουν τεχνολογία και προσωπικό. Ταυτόχρονα, κάποιες είναι πολύ κοντά στα τοπικά συμφέροντα και στον τοπικό παράγοντα και χωρίς επαρκή συστήματα ελέγχου για να εκδώσουν αντικειμενικά άδειες. Η πρότασή μας είναι οι οικοδομικές και πολεοδομικές αρχές να γίνουν από 36 σε 5 και ενιαίες για να υπάρχουν συνέργειες. Αυτό προνοεί η μεταρρύθμιση που κατατέθηκε το 2015. Αντιλαμβάνεστε πόσο δύσκολο όμως είναι αυτό το πράγμα.

—Οι πολίτες όμως φοβούνται πως αν γίνουν από 36 σε 5, ενδεχομένως να χάσουν τη δουλειά τους.

—Ο σκοπός δεν είναι να χάσει κανείς τη δουλειά του και δεν πρόκειται

να τη χάσει κανείς. Πέρασαμε από το μνημόνιο με πολύ δύσκολες συνθήκες και κανείς δεν έχασε τη δουλειά του τουλάχιστον στον δημόσιο τομέα. Δεν θα χάσει κανείς τη δουλειά του τώρα.

—Υπάρχει κόντρα μεταξύ τραπεζών και Κτηματολογίου, καθώς οι πρώτες κατηγορούν το Κτηματολόγιο πως καθυστερεί στο να μεταβιβάσει τις υποθήκες και τις προχωρά μία - μία. Αυτό τους δημιουργεί προβλήματα στην πώληση δανείων πολλών εκατ. Αναμένεται κάποια αλλαγή στη διαδικασία του Κτηματολογίου για να διευκολυνθεί η διαδικασία;

—Είναι γενικότερο το ζήτημα των καθυστερήσεων στο Κτηματολόγιο. Υπάρχουν δεκάδες χιλιάδες καθυστερημένες αιτήσεις. Οφείλεται σε μεγάλο βαθμό ότι λειτουργεί με μειωμένο προσωπικό, οι αιτήσεις αυξάνονται συνεχώς και τα προβλήματα είναι πλέον πιο σύνθετα. Από την άλλη, υπάρχουν και αναχρονιστικοί κανονισμοί οι οποίοι δυσχεραίνουν την προσπάθεια. Δεν είναι τυχαίο εξάλλου που αποπαγοποιήθηκαν για να γίνουν προσλήψεις μετά από 10 χρόνια, ενώ παράλληλα προσπαθούμε για ανάθεση εργασιών στον ιδιωτικό τομέα για να αποσυμφορηθεί κάπως η κατάσταση.

Δεν θα αργήσει το δίκτυο 5G στην Κύπρο

Μέχρι το 2020 θα πρέπει να γίνει η πρώτη πιλοτική εφαρμογή του στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Αν κάποιος υποστήριζε πριν από είκοσι χρόνια, όταν η χρήση του κινητού τηλεφώνου περιοριζόταν σε κλήσεις και μηνύματα, ότι θα μπορούσαμε να στείλουμε email, να κάνουμε video κλήση από οποιοδήποτε σημείο, να βγάλουμε φωτογραφίες, βίντεο, να δούμε ταινίες κ.ο.κ από μια παρόμοια συσκευή, θα φάνταζε τουλάχιστον περίεργο. Είναι σίγουρο ότι κανένας δεν μπορούσε να φανταστεί τις δυνατότητες που θα είχε στα χέρια του με μια συσκευή Smartphone κάποια χρόνια αργότερα. Πόσο μάλλον σήμερα που υποστηρίζεται ότι μέχρι το 2020 τα αυτοκίνητα χωρίς οδηγό θα είναι μια πραγματικότητα μέσω του δικτύου 5G, το οποίο θα είναι ικανό να αναπροσδιορίσει τις ανάγκες στην αγορά εργασίας. Μελέτη έχει καταδείξει ότι οι επιδράσεις θα είναι πιο έντονες στην αυτοκινητοβιομηχανία, τους κατασκευαστές υψηλής τεχνολογίας, την ιατρική, τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες καθώς και στα μέσα ενημέρωσης. «Μπαίνουμε στην εποχή των big data, όλα θα συνδέονται και το θέμα είναι η διαχείριση του όγκου των δεδομένων. Είναι ένας τομέας που ήδη ξεκίνησε να αναπτύσσεται αλλά θα γίνει ακόμα περισσότερο η ανάγκη για θέσεις εργασίας σε αυτό το πεδίο» ανέφερε στην «Κ» ο Γιώργος Κωνσταντίνου, Επίτροπος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Ήδη άρχισε να εφαρμόζεται σε πιλοτικό στάδιο σε κάποιες χώρες ενώ σε επίπεδο Ε.Ε. θα πρέπει μέχρι τέλος Ιουνίου του 2018 οι πάροχοι υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας να αναπτύξουν δίκτυα της 5ης γενιάς με δεκαπλάσιες ταχύτητες από το τι παρέχει το 4G και ακόμα περισσότερες δυνατότητες. Οι κυπριακοί

Σε τέσσερα σημεία παρέχει η MTN το δίκτυο της 4G+. Την ίδια ώρα η CYTA, διαθέτει πενήντα σταθμούς κάλυψης δικτύου 4,5G.

Βομβαρδισμός διαφημίσεων και έντονος ο ανταγωνισμός των βασικών παρόχων για τα δίκτυα 4G+ και 4,5G.

πάροχοι κινητής τηλεφωνίας μπαίνουν δυναμικά στο παιχνίδι όπως άλλωστε δείχνει και η δυναμική τους διαφημιστική καμπάνια για το δίκτυο 4G+, με στόχο να μειωθεί το ψηφιακό χάσμα και να επιτραπεί η ανάπτυξη και η προσφορά νέων και καινοτόμων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως τα συνδεδεμένα αυτοκίνητα ή η ηλεκτρονική υγεία, όχι μόνο στις αστικές αλλά και στις αγροτικές και πιο απομακρυσμένες περιοχές. Πρόκειται για μια ομπρέλα τεχνολογίας κάτω από την οποία παρέχονται νέες υπηρεσίες, αναφέρει ο κ. Κωνσταντίνου, ενώ επισημαίνει ότι «μπορεί το δίκτυο 4G να θεωρήθηκε ως η εξέλιξη του 3G,

ωστόσο το 5G δεν έχει καμία σχέση με το 4G όσον αφορά στις νέες δυνατότητες που θα προσφέρει».

Οι δυνατότητες του 4.5G

Λίγο πριν από τη μεγάλη αλλαγή που θα επιφέρει το δίκτυο 5G, η CYTA έχει εισαγάγει το 4.5G στην κυπριακή αγορά τον Ιούλιο του 2017 και ήδη διαθέτει 50 σταθμούς βάσης καλύπτοντας όλα τα αστικά κέντρα και τις κύριες τουριστικές περιοχές, με την εταιρία να ενημερώνει ότι είναι μία από τις λίγες που προσφέρει το δίκτυο 4,5G ενώ επενδύει ακόμα περισσότερα με στόχο τη συνεχή αναβάθμισή του. Η χρήση του δικτύου 4,5G είναι εφικτή από όλες τις συσκευές Smartphone και Tablet οι οποίες είναι συμβατές με την 4,5G τεχνολογία. Στα συν του νέου δικτύου είναι η μεγαλύτερη ευρυζωνικότητα και οι υψηλές ταχύτητές του, που προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα και οφέλη τόσο για ιδιώτες πελάτες όσο και για επιχειρήσεις. Με το 4.5G επιτυγχάνεται γρηγο-

ρότερο σερφάρισμα στο διαδίκτυο, αδιάλειπτο video streaming ψηλής ευκρίνειας, υψηλής ποιότητας multimedia εφαρμογές, όπως video call και video conference, ταχύτατο uploading και sharing αρχείων στα social media, ταχύτατο downloading ταινιών και μουσικής, γρήγορη λήψη και αποστολή μεγάλων αρχείων μέσω email και online gaming χωρίς χρονική υστέρηση. Όσον αφορά στις ταχύτητες, το δίκτυο 4.5G έχει τη δυνατότητα για μέγιστες θεωρητικές ταχύτητες που φτάνουν τα 700Mbps, σε σχέση με το 4G του οποίου οι θεωρητικές ταχύτητες μπορούν να φτάσουν τα 150Mbps. Για το δίκτυο 3G το οποίο χρησιμοποιείται και για φωνητικές κλήσεις, η μέγιστη θεωρητική ταχύτητα φτάνει τα 21Mbps. Οι δυνατότητες του δικτύου επίσης αξιοποιούνται με εφαρμογές που παρέχονται στους πελάτες της εταιρίας, όπως η εφαρμογή livesports μέσω της οποίας οι χρήστες μπορούν να παρακολουθήσουν ζωντανά αγώνες από το αθλητικό πε-

ριεχόμενο της Cytavision, μέσω κινητών συσκευών, καθώς και η εφαρμογή personal cloud. Σημειώνεται ότι σε επίπεδο 3G η γεωγραφική και πληθυσμιακή κάλυψη του δικτύου της εταιρίας είναι πάνω του 99,5% ενώ με το 4G η γεωγραφική κάλυψη ξεπερνά το 83% και η πληθυσμιακή κάλυψη το 95%.

Δίκτυο 4G+ από την MTN

Σε τέσσερα σημεία παρέχεται το δίκτυο MTN 4G+ αυτή την στιγμή. Στις οδούς Λήδρας και Ονασασγόρου στη Λευκωσία, στη μαρίνα και το μεσαιωνικό κάστρο Λεμεσού, ενώ στο πλάνο της εταιρίας είναι να επεκταθεί πολύ σύντομα σε περισσότερα σημεία σε όλη την Κύπρο. Συμβατές συσκευές με την τεχνολογία 4G+ είναι τα τελευταία μοντέλα της Apple iPhone της LG και της Samsung Galaxy, ενώ οι ρυθμίσεις είναι ακριβώς οι ίδιες με τις ρυθμίσεις 4G. Υπογραμμίζεται ότι για τις ταχύτητες 4G οι συνδρομητές δεν επιβαρύνονται με επιπλέον κόστος. Σε επίπεδο δικτύου 4G, η εται-

ρία παρέχει 93% πληθυσμιακή και 75% γεωγραφική 4G κάλυψη με πάνω των 190 νέων κοινοτήτων να έχουν ενταχθεί στο MTN 4G δίκτυο, ενώ συνεχίζει να καλύπτει με δίκτυο 3G, πληθυσμιακά 99% και γεωγραφικά 95%, στο οποίο έχουν ενταχθεί 150 νέες κοινότητες. Όπως αναφέρθηκε στην «Κ» από την εταιρία αναμένεται μέσα στο επόμενο διάστημα να ανακοινωθούν τα επόμενα της βήματα στην ευρυζωνικότητα. Σημειώνεται ότι η MTN ήταν η εταιρία που έφερε πρώτη το 4G στην Κύπρο το Μάρτιο του 2015.

Διαφορά 4G και 3G

Η MTN, με την τεχνολογία 4G έδωσε για πρώτη φορά στους χρήστες τη δυνατότητα για εντυπωσιακές ταχύτητες, εξελιγμένη εμπειρία πλοήγησης και ευελιξία στην καθημερινή τους ζωή. Με το δίκτυο MTN 4G ο χρήστης απέκτησε τη δυνατότητα να μεταφέρει δεδομένα με μεγαλύτερη ταχύτητα, να χρησιμοποιεί με ευκολία νέες εφαρμογές που χρησιμοποιούν video ή υπηρεσίες τοποθεσίας ή να ανεβάζει μεγάλους όγκους δεδομένων σε μερικά δευτερόλεπτα, ενώ οι ταχύτητες του δικτύου MTN 4G μπορούν να αξιοποιηθούν ως εναλλακτική λύση στις παραδοσιακές σταθερές γραμμές. Από άποψη ταχύτητας, οι παραδοσιακές συχνότητες 3G που χρησιμοποιούνται είναι στα 2100MHz ενώ οι 4G συχνότητες που χρησιμοποιούνται είναι στη ζώνη συχνοτήτων των 1800MHz και κάτω. Αυτό σημαίνει εξ ορισμού ότι η κάλυψη 4G θα είναι καλύτερη από τη 3G και θα παρέχονται υψηλότερες δυνατότητες διεκπεραίωσης με λιγότερη καθυστέρηση. Θεωρητικά, η τεχνολογία 4G προσφέρει στους χρήστες ταχύτητες περίπου 150Mbps, ενώ η τεχνολογία 3G παρέχει ταχύτητα λήψης μέχρι και 21Mbps.

VACANCY ASSISTANT ACCOUNTANT

Nicosia Mall is seeking to recruit an experienced and capable candidate for the position of Assistant Accountant to be based in Nicosia.

Duties and Responsibilities:

- Record transactions in the accounting system on a daily basis.
- Maintain proper books and records for several companies.
- Issue invoices to customers, reconcile incoming payments and prepare collection reports.
- Assist in the collection of account receivables.
- Prepare VAT reports on a monthly basis.
- Reconcile bank accounts.
- Debtors and creditors reconciliations.

Key Skills/Experience:

- Bachelor's in Accounting and Finance, Economics, Business Management or other related field.
- Minimum 2+ years of relevant work experience as an Accountant/Bookkeeper is essential.
- Excellent communication skills.
- Knowledge of NAVISION accounting software will be considered as an advantage.
- LCCI Higher will be considered as an advantage.
- Fluent in Greek and English (Written & Spoken).
- Excellent knowledge of excel is essential.

To apply for this vacancy, please send your CV, along with any covering letter to jobs@careerfinders.com.cy quoting the above job title.

Please note that due to the high volumes of applications received only shortlisted applicants will be responded to.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Οι ενεργειακοί σχεδιασμοί της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι ενέργειες της Τουρκίας στην Κυπριακή ΑΟΖ και οι στόχοι της

21 Μαρτίου 2018 | 18:00
Δημοσιογραφική Εστία

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Γιώργος Λιλλήκας
Πρόεδρος Συμμαχίας Πολιτών

Νίκος Χριστοδουλίδης
Υπουργός Εξωτερικών

Κωνσταντίνος Φίλης
Διεθνολόγος, Διευθυντής Ερευνών
Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων

Συμμαχία Πολιτών
Citizens' Alliance

ΛΕΩΦ. KENNETH 8, ΜΕΓΑΡΟ ΑΘΗΝΙΤΗ, 5ος ΟΡΟΦΟΣ, 1087 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
ΤΗΛ. +357 22282000, ΦΑΞ. +357 22282200
Web: symmaxiapolliton.org, Email: info@symmaxiapolliton.org

Έστω και την υστάτη, το Τμήμα Περιβάλλοντος ζητάει επανεξέταση της περιβαλλοντικής μελέτης στην περιοχή και την εκπόνηση μελέτης της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Εϋπνησαν το κράτος οι Θαλασσινές Σπηλιές

Διαχείριση και όχι ανατροπή τετελεσμένων από τα μέτρα του Υπ. Γεωργίας, οδηγός τα όσα έγιναν και για άλλες περιοχές

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι έντονες αντιδράσεις από περιβαλλοντικές οργανώσεις, αλλά και οι υποδείξεις από τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα και την ελεγκτική υπηρεσία σε σχέση με τις αναπτύξεις στις θαλασσινές σπηλιές, δεν είναι αρκετά για να αλλάξουν τα τετελεσμένα που έχει δημιουργήσει η αλλαγή της πολεοδομικής ζώνης προ δεκαετίας, στην περιοχή. Είναι σαφές ότι πλέον η προσπάθεια του Υπουργείου Γεωργίας επικεντρώνεται στη διαχείριση της υφιστάμενης κατά-

Είκοσι μέτρα προτείνει το Υπουργείο Γεωργίας τα οποία θα αποτελέσουν το «ευαγγέλιο» για το τμήμα Περιβάλλοντος για διαχείριση παρόμοιων περιπτώσεων.

στασης μέσω των 20 προτάσεων στις οποίες κατέληξε κατά την τελευταία σύσκεψη με τα αρμόδια τμήματα. Οι προτάσεις θα θεθούν ενώπιον και του Υπουργείου Εσωτερικών σε σύσκεψη η οποία αναμένεται να πραγματοποιηθεί την προσεχή Τετάρτη ή Πέμπτη, με την επιστροφή του Κώστα Καδή από το συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας στις Βρυξέλλες. Στο διάστημα που μεσολαβεί μέχρι τη συνάντηση δεν θα πρέπει να αναμένεται η έκδοση άλλων αδειών για αναπτύξεις στην περιοχή, κάτι που υπήρξε και πρόταση από πλευρά της Επιτροπής Περιβάλλοντος της Βουλής. Από τη δική του πλευρά ο υπουργός Εσωτερικών Κωνσταντίνος Πετρίδης δώλωσε στην «Κ» ότι το ζήτημα είναι περιβαλλοντικό

Θετικά γνωμάτευσε την περασμένη Παρασκευή το Τμήμα Περιβάλλοντος για την ανάπτυξη επαύλεων και ξενοδοχείου στην παραλία Καφίτζης, υπογραμμίζοντας ότι τα αποτελέσματα της περιβαλλοντικής και της δέουσας εκτίμησης δεν κατέδειξαν ότι η περιοχή απειλείται από τις εν λόγω αναπτύξεις.

και τα πάντα είναι εφικτά αν ζητηθούν και δικαιολογούνται περιβαλλοντικά. «Θα σεβαστούμε απόλυτα όλες τις υποδείξεις ή κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες θα καθοριστούν από το Υπουργείο Γεωργίας», σημειώνει ο κ. Πετρίδης. Την ίδια ώρα η θέση του υπουργού Γεωργίας Κώστα Καδή, η οποία εκφράστηκε στην «Κ» αποτελεί η αναγκαιότητα άρσης οποιασδήποτε παράνομης παρέμβασης έχει γίνει στην περιοχή. «Οτιδήποτε παράνομο έχει γίνει στην ευρύτερη περιοχή των θαλασσινών σπηλιών πρέπει να ξηλωθεί και να αποκατασταθεί», αναφέρει, ενώ την ίδια ώρα καθίσταται ξεκάθαρο ότι όρος αποκατάσταση δεν περιλαμβάνει στην προκειμένη περίπτωση την κατεδάφιση οικιστικών

και τουριστικών αναπτύξεων. Έστω και την υστάτη, το Τμήμα Περιβάλλοντος ζητάει επανεξέταση της περιβαλλοντικής μελέτης στην περιοχή και την εκπόνηση μελέτης της δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον. «Έμεινε η ρετινιά αδικίας στο Τμήμα Περιβάλλοντος» δήλωσε σε έντονο ύφος ο διευθυντής του Τμήματος Κώστας Χατζηπαναγιώτου, ενώ υπογραμμίζει ότι οι ευθύνες θα πρέπει να αναζητηθούν αλλού. «Παράνομα μετατράπηκε η περιοχή σε παραθεριστική, αφού δεν έγιναν μελέτες που έπρεπε να έχουν ζητηθεί από την Πολεοδομία. Πλέον δεν είναι ανεκτό να δέχεται τη ρετινιά το Τμήμα Περιβάλλοντος. Πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του το Υπουργείο Εσωτερικών», τόνισε επιπρόσθετα. Όλα

συνηγούνται στο ότι η αρχή του κακού έγινε το 2008 με την αλλαγή της πολεοδομικής ζώνης, με τον σημερινό υπουργό Γεωργίας να παραδέχεται ότι δεν είχαν τηρηθεί τότε οι διαδικασίες στην αλλαγή της πολεοδομικής ζώνης, κάτι που είχε εκφράσει και ο ίδιος ως καθηγητής Αειφόρου Ανάπτυξης. Σε δηλώσεις του στην «Κ» πάντως, κάνει λόγο για όψιμο ενδιαφέρον που επιδεικνύεται για το θέμα της διατήρησης της βιοποικιλότητας στην περιοχή από τη στιγμή που όπως αναφέρει οι λάθος χειρισμοί έχουν τις ρίζες τους στην αλλαγή της πολεοδομικής ζώνης από αγροτική σε παραθεριστική εν έτει 2008. «Το ζητούμενο σήμερα δεν είναι να πάμε μ' ένα μαγικό ραβδί να σβήσουμε αυτά που έγιναν λάθος αλλά να δού-

με πώς διασφαλίζουμε τη η οποία ανάπτυξη έγινε δεν θα επηρεάσει την περιβαλλοντική αξία της περιοχής», όπως τονίζει. Σε αυτό το πλαίσιο κινείται και ο κατάλογος προτάσεων, το περιεχόμενο του οποίου ο υπουργός επιφυλάχθηκε να δημοσιοποιήσει μετά τη συνάντηση του με τον υπουργό Εσωτερικών. Είναι ουσιαστικά η πρώτη απόπειρα ρύθμισης του ζητήματος, ενώ οι 20 προτάσεις θα αποτελέσουν τον κατευθυντήριο οδηγό στα χέρια του Τμήματος Περιβάλλοντος για χειρισμό ανάλογων περιπτώσεων στην περιοχή των θαλασσινών σπηλιών,

Παράνομη η αλλαγή της πολεοδομικής ζώνης της περιοχής σε παραθεριστική, αναφέρει ο διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος.

του Κάβο Γκρέκο ή της παραλίας της Λάρας, της Τοξεύτρας και της Λίμνης στον Ακάμα.

Το ξενοδοχείο στην Καφίτζης
Περισσότερες αντιδράσεις πυροδότησε η θετική γνωμοδότηση του Τμήματος Περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των 44 επαύλεων και την ανέγερση οκταώροφου ξενοδοχείου στην παραλία Καφίτζης. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο διευθυντής του Τμήματος Περιβάλλοντος ανέφερε ότι η συγκεκριμένη ανάπτυξη των τριών αιτήσεων της εταιρίας Korantina έχει εξεταστεί εφ' όλης της ύλης και συσσωρευτικά και ενώ έχει γίνει περιβαλλοντική μελέτη και δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων, τα αποτελέσματα δεν δικαιολογούσαν απαγόρευση της

ανάπτυξης. Αναφορικά με τη συγκεκριμένη περίπτωση, σημειώνεται ότι είχαν ξεκινήσει εργασίες πριν ακόμα δοθεί η θετική γνωμοδότηση του Τμήματος Περιβάλλοντος, οι οποίες, ωστόσο, τερματίστηκαν μετά από έκδοση σχετικού διατάγματος επιβολής από το Τμήμα Πολεοδομίας. Την ίδια ώρα το Τμήμα Περιβάλλοντος έχει εντοπίσει οκτώ γκρίζα σημεία τα οποία θα πρέπει να αποκατασταθούν πριν από την οποιαδήποτε συνέχιση των εργασιών, τα οποία είναι:

- Καθαρισμός της σπηλιάς από απόβλητα που έχουν συσσωρευτεί και η απομάκρυνση πύργου ναυαγισώστη και της τσιμεντένιας βάσης της σε γεωμορφώματα.
- Απομάκρυνση του συστήματος άρδευσης από τους χώρους πρασίνου και τις περιοχές του δικτύου Natura, των ξενικών ειδών χλωρίδας που δύνανται να καταστρέψουν τους φυσικούς οικοτόπους του δικτύου.
- Απομάκρυνση των προβολέων από τη ζώνη προστασίας της παραλίας,
- Ξήλωμα της παράνομης εξέδρας εντός των περιοχών του δικτύου Natura καθώς και απομάκρυνση και η καταστροφή παράνομων τρόπων σύλληψης και θανάτωσης ειδών πανίδας.

Στη γνωμάτευση του Τμήματος Περιβάλλοντος υπογραμμίζεται ότι οι εργασίες κατασκευής του έργου θα πρέπει να περιοριστούν μόνο εντός του έργου και να διασφαλιστεί ότι δεν θα γίνει καμία επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο. Σημειώνεται τέλος ότι πριν από την έκδοση των αδειών οικοδομής από την πολεοδομία θα πρέπει υποβληθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος για έγκριση σχέδιο διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) που θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής.

ΑΠΟΨΗ Του **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΑΤΖΗΘΑΝΑΣΣΕΡΣ**

Η ανάπτυξη που δεν θέλουμε

Ισως να έχει έρθει η στιγμή να απαιτήσουμε την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου αναλαμβάνοντας ως κοινωνία το κόστος της αδράνειάς μας.

εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Αντί δηλαδή το κράτος να αξιοποιήσει την ευχέρεια, απαιτώντας τη διενέργεια της μελέτης, ώστε να προστατευθεί το απείρου κάλλους φυσικό τοπίο και να διασφαλιστεί η προστασία μιας ευαίσθητης περιβαλλοντικής περιοχής,

αναζητήθηκαν τρόποι εξαιρέσεων από την υποχρέωση αυτή.

Το γεγονός αυτό από μόνο του καθώς και η έλλειψη αντίδρασης που να δημιουργεί πραγματικό κόστος σε όσους είχαν εμπλοκή στην εξέλιξη αυτή είναι ενδεικτικό της κατάντιας της κοινωνίας μας. Μια κοινωνία που παρακολουθεί ως απλός θεατής και μόνο, την καταστροφή ενός μοναδικής ομορφιάς τοπίου που συνιστά χώρο μοναδικής περιβαλλοντικής αξίας. Δυστυχώς στο δίλημμα που τέθηκε ενώπιόν μας ως κοινωνίας, κατά πόσο τα diamάντια αυτού του τόπου, όπως είναι περιοχή των Θαλασσινών Σπηλιών, επιθυμούμε να τα διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού ώστε να τα παραδώσουμε άθικτα στα παιδιά μας ή αν προτιμούμε να τα αφή-

σουμε έρμαιο στο πρόσκαιρο οικονομικό συμφέρον των ολίγων και να τα παραδώσουμε ζωμένα από επαύλεις, προτιμήσαμε το δεύτερο. Προτιμήσαμε να επιτρέψουμε να τα απολαμβάνουν εκείνοι οι ολίγοι που δύνανται να αγοράσουν τις επαύλεις οι οποίες πλέον δεσπόζουν της περιοχής και να καρπωθούν το οικονομικό όφελος μια φούχτα επιπλοκή ενός μοναδικής ομορφιάς τοπίου που συνιστά χώρο μοναδικής περιβαλλοντικής αξίας. Δυστυχώς στο δίλημμα που τέθηκε ενώπιόν μας ως κοινωνίας, κατά πόσο τα diamάντια αυτού του τόπου, όπως είναι περιοχή των Θαλασσινών Σπηλιών, επιθυμούμε να τα διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού ώστε να τα παραδώσουμε άθικτα στα παιδιά μας ή αν προτιμούμε να τα αφή-

σουμε έρμαιο στο πρόσκαιρο οικονομικό συμφέρον των ολίγων και να τα παραδώσουμε ζωμένα από επαύλεις, προτιμήσαμε το δεύτερο. Προτιμήσαμε να επιτρέψουμε να τα απολαμβάνουν εκείνοι οι ολίγοι που δύνανται να αγοράσουν τις επαύλεις οι οποίες πλέον δεσπόζουν της περιοχής και να καρπωθούν το οικονομικό όφελος μια φούχτα επιπλοκή ενός μοναδικής ομορφιάς τοπίου που συνιστά χώρο μοναδικής περιβαλλοντικής αξίας. Δυστυχώς στο δίλημμα που τέθηκε ενώπιόν μας ως κοινωνίας, κατά πόσο τα diamάντια αυτού του τόπου, όπως είναι περιοχή των Θαλασσινών Σπηλιών, επιθυμούμε να τα διαφυλάξουμε ως κόρη οφθαλμού ώστε να τα παραδώσουμε άθικτα στα παιδιά μας ή αν προτιμούμε να τα αφή-

αδειών που εκδόθηκαν βάσει αυτής. Ίσως να έχει έρθει η στιγμή να απαιτήσουμε την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου αναλαμβάνοντας ως κοινωνία το κόστος της αδράνειάς μας. Την ίδια ώρα θα πρέπει να απαιτήσουμε όπως ληφθούν εκείνα τα μέτρα αποτροπής ανάλογων περιστατικών στο μέλλον. Τα εργαλεία υπάρχουν, φτάνει να υπάρξει πολιτική βούληση. Και η τελευταία δημιουργείται κύρια από τη λαϊκή απαίτηση.

Αν όχι τότε, πολύ φοβάμαι πως έπονται ανάλογες, αν όχι και χειρότερες περιπτώσεις στον Ακάμα, στο Ακρωτήρι και αλλού με μη αναστρέψιμες πλέον συνέπειες.

Ο κ. Χριστόδουλος Χατζηποδυσσεύς είναι διευθυντής ΕΤΕΚ.

Πονοκέφαλος για φαρμακοποιούς οι νέες τιμές

Συναντώνται την Τετάρτη με τον νέο υπουργό Υγείας, περιμένουν κάλεσμα από τον ΟΑΥ για διαβούλευση για το ΓεΣΥ

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΥΛΙΑΙΑΝΟΥ

Η μείωση των τιμών φαρμάκων από την 1η Ιουνίου διά μέσου της νέας τιμολογιακής πολιτικής που εφαρμόζει το Υπουργείο Υγείας, αν και δημιουργεί δικαιολογημένα ικανοποίηση στους ασθενείς, φαίνεται να μη βρίσκει για την ώρα ικανοποιημένους τους φαρμακοποιούς. Στα πλαίσια αυτής, αναμένεται να γίνουν σημαντικές αλλαγές οι οποίες αφορούν την αναθεώρηση της διαμόρφωσης της χονδρικής τιμής των φαρμάκων –το γνωστό «καλάθι» των χωρών αναφοράς για την τιμολόγηση των φαρμάκων. Η επερχόμενη μείωση του κέρδους πάνω στη λιανική τιμή δημιουργεί αντιδράσεις στον κλάδο, ο οποίος μελετά έτσι τα επόμενα βήματα του. Πιο συγκεκριμένα πάντως και όσο αφορά τον καθορισμό της χονδρικής τιμής και τη διαμόρφωση του καλαθιού, αυτός θα γίνεται πλέον βάσει του νέου διατάγματος και με τη λήψη χονδρικών τιμών από τέσσερις χώρες της Ε.Ε. Μια χώρα με ακριβά φάρμακα, δύο χώρες με μέσες τιμές και μία χώρα που τα φάρμακα είναι φτηνά και με αυτό τον υπολογισμό του μέσου όρου θα προστίθεται και 3% για έξοδα εισαγωγής. Μια πρόταση η οποία, όπως υποστηρίζουν οι φαρμακοποιοί, θα επιφέρει ετεροβαρή μείωση των τιμών των φαρμάκων, καθώς θα γίνουν πιο φθηνά τα απλά καθημερινά φάρμακα, ενώ τα καινοτόμα φάρμακα θα παραμείνουν σε ψηλές τιμές λόγω και του ότι η τιμή τους είναι σε ψηλά επίπεδα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Οι συνεχιζόμενες αλλαγές στις τιμές των φαρμάκων, όπως υποστηρίζουν φαρμακοποιοί με τους οποίους επικοινωνήσαμε η «Κ», έχει επιφέρει ασφυκτική κατάσταση, συν του ότι οι τιμές των φαρμάκων αλλάζουν

Οι φαρμακοποιοί θέτουν επί τάπητος το δικαίωμα να μπορούν να παρέχουν και άλλες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας εκτός από την προμήθεια φαρμάκων.

διαρκώς τα τελευταία χρόνια. Τονίζουν σε αυτό το πλαίσιο ότι πριν από δύο χρόνια συναίνεσαν στην επικαιροποίηση με ισότιμη μείωση σε όλα τα φαρμακευτικά σκευάσματα η οποία άγγιζε το 8,5% της τιμής του κάθε φαρμάκου.

Θέμα επάρκειας φαρμάκων

Προβληματισμός υπάρχει και για τη διατήρηση στην αγορά πολλών φθηνών φαρμάκων, αλλά και για το ότι οι μειώσεις στα φάρμακα που ανήκουν στην κλίμακα των 10-50 ευρώ κυμαίνονται από 20-70%. Η πρόεδρος του Παγκύπριου Φαρμακευτικού συλλόγου Ελένη Πιέρα Ισσέγιεκ, μιλώντας στην «Κ» για το συγκεκριμένο θέμα ανέφερε ότι «Οι μεγάλες μειώσεις σε μια μικρή αγορά όπως της Κύπρου μπορεί να

Δεν θεωρούν αρκετό το χρονικό διάστημα που δόθηκε για εναρμόνιση με την τιμολογιακή πολιτική, καθώς θα αναγκαστούν να πουλούν φάρμακα φθηνότερα από όσο τα αγόρασαν.

επιφέρουν προβλήματα». Οι μεγάλες βιομηχανίες φαρμάκων σύμφωνα με την κ. Ισσέγιεκ, θα αποσύρουν τα απλά καθημερινά φάρμακα από την αγορά της Κύπρου εφόσον δεν θα τους συμφέρι οικονομικά να

τα στέλνουν στην Κύπρο, κάτι το οποίο συνέβη και την πρώτη φορά που είχαμε αλλαγή τιμολογιακής πολιτικής, το 2005, όταν και «χάθηκαν» από την κυπριακή αγορά πολλά φάρμακα. Το γεγονός της αλλαγής της τιμολογιακής πολιτικής πάνω στη χονδρική τιμή των φαρμάκων αλλά και παράλληλα η έκδοση διατάγματος από το Υπουργείο Υγείας για το ποσοστό κέρδους του φαρμακοποιού πάνω στη λιανική τιμή, έφερε τους φαρμακοποιούς, όπως είπε η πρόεδρος του Φαρμακευτικού Συλλόγου, σε δύσκολη κατάσταση, με την ίδια να υποστηρίζει ότι ήδη το δικό τους κέρδος μειώνεται μέσω και της μείωσης που παρατηρείται στη χονδρική αγορά. «Οι ίδιοι οι φαρμακοποιοί βλέπουν μείωση του κύκλου εργασιών τους

τόσο λόγω του κέρδους τους το οποίο μειώνεται όσο και λόγω της μείωσης που θα παρουσιαστεί στα φάρμακα τα οποία οι ίδιοι έχουν ως απόθεμα στα φαρμακεία τους και στο τέλος της ημέρας θα αναγκαστούν να πουλήσουν σε τιμές χαμηλότερες από αυτές από τις οποίες τα αγόρασαν», τόνισε η κ. Ισσέγιεκ. Έτσι οι τρεις μήνες που δίνονται για προσαρμογή με τη νέα τιμολογιακή πολιτική θεωρείται ότι δεν είναι αρκετοί. «Το διάστημα αυτό δεν είναι αρκετό για εμάς να αδειάσουμε τα ράφια μας από τα φάρμακα τα οποία έχουμε ήδη, και να προμηθευτούμε άλλα στη βάση των νέων τιμών που θα ισχύουν, αφού το φάρμακο ως ελεγχόμενο προϊόν μπορεί να διατεθεί μόνο μέσω συνηθισμένης» σχολίασε σχετικά.

Θα θέσουν και θέμα για το ΓεΣΥ

Κληθείσα να σχολιάσει εάν έχουν θέσει τους προβληματισμούς αυτούς ενώπιον του υπουργείου, η πρόεδρος του φαρμακευτικού συλλόγου σημείωσε ότι θα τεθούν στην πρώτη συνάντηση που θα έχουν με το υπουργό Υγείας την επερχόμενη Τετάρτη. Για τον σκοπό αυτό ο Παγκύπριος Φαρμακευτικός σύλλογος προχώρησε τις προηγούμενες μέρες σε γενικές συνελεύσεις με στόχο να καταγραφούν όλοι οι προβληματισμοί που υπάρχουν στον κλάδο και να παρουσιαστούν ενώπιον του υπουργού Υγείας. Παράλληλα, οι φαρμακοποιοί αναμένεται να θέσουν ενώπιον του υπουργού και τις διεκδικήσεις τους όσο αφορά αν θα είναι συμβεβλημένοι με το ΓεΣΥ, ζητώντας την παραχώρηση κάποιων άλλων υπηρεσιών εκτός από την προμήθεια φαρμάκων στους ασθενείς, όπως για παράδειγμα τη χορήγηση εμβολίων της εποχιακής γρίπης. Ταυτόχρονα περιμένουν και το κάλεσμα του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας για διαβούλευση όσο αφορά την αποζημίωσή τους, αλλά και τη συμμετοχή τους σε άλλες υπηρεσίες υγείας, με τους ίδιους να έχουν δημιουργήσει το πλάνο των απαιτήσεων που θα θέσουν ενώπιον του οργανισμού. Οι φαρμακοποιοί τονίζουν ότι είναι η τελευταία φορά που θα δεχθούν αλλαγή στην τιμολογιακή πολιτική, σημειώνοντας ότι δεν μπορεί το κράτος το οποίο ανταγωνίζεται τα ιδιωτικά φαρμακεία να είναι και ρυθμιστής του ιδιωτικού τομέα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Με βάση την καθορισμένη μεθοδολογία υπολογισμού των Βασικών Επιτοκίων της Τράπεζας, η Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λτδ ανακοινώνει ότι τα Βασικά Επιτόκια θα μειωθούν και θα διαμορφωθούν ως ακολούθως, με ισχύ από 15/03/2018:

- **Βασικό Επιτόκιο Τράπεζας (ΒΕΤ)** από **3.7080%** σε **3.6048%**
- **Βασικό Επιτόκιο Στεγαστικών Δανείων (ΒΕΣ)** από **1.9580%** σε **1.8548%**
- **Βασικό Επιτόκιο Επιχειρήσεων (ΒΕΕ)** από **2.7080%** σε **2.6048%**

Από τις πιο πάνω μειώσεις επηρεάζονται όλα τα δάνεια / τρεχούμενοι λογαριασμοί που είναι συνδεδεμένα με τα Βασικά Επιτόκια της Τράπεζας.

bankofcyprus.com.cy

Τράπεζα Κύπρου

SALAMIS LINES LTD

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ

Η **Salamis Lines** ζητεί προσφορές για την προμήθεια των πλοίων **c/s Salamis Filoxenia, Ro/Ro Alexo & M/V Alasa** για την περίοδο 1 Απριλίου 2018 - 31 Μαρτίου 2019 για τα πιο κάτω:

- Φρέσκα και κατεψυγμένα κρέατα και ψάρια
- Τρόφιμα ξηρής μορφής
- Αλλαντικά και γαλακτοκομικά προϊόντα
- Φρέσκα και κατεψυγμένα λαχανικά
- Φρέσκα φρούτα
- Αναλώσιμα είδη (σαπούνια, σαμππού, χαρτοπετσέτες, πλαστικά σακούλια πλαστικά είδη μιας χρήσης κ.λ.π.)
- Χημικά είδη γενικού καθαρισμού & καθαριστηρίου
- Επιτραπέζια γυάλινα είδη και πορσελάνες
- Διάφορα ποτά (νερό, αναψυκτικά, αλκοολούχα, χυμοί)
- Στολές Προσωπικού
- Λευκά Είδη
- Γραφική και χαρτική ύλη.

Οι τιμές θα ισχύουν για όλη την περίοδο χωρίς μεταβολή (1/4/2018-31/3/2019).

Οι προσφορές πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 31 Μαρτίου 2018 σε κλειστό και σφραγισμένο φάκελο με την ένδειξη:

“ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ”

**Salamis Lines Ltd, SALAMIS HOUSE, Γ. Καπουνωτού 1, 6ος όροφος
Τ.Θ. 50531, 3607 Λεμεσός, Τηλ.:25860600**

Για περισσότερες λεπτομέρειες, προδιαγραφές και όρους προσφορών οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέινονται στο Τμήμα Αγορών, Τηλ.: 25860600.

Η εταιρεία δεν είναι υποχρεωμένη να αποδεχτεί τη χαμηλότερη ή οποιαδήποτε άλλη προσφορά.

pwc

Αναγκαία η προσαρμογή των εργαζομένων στα μελλοντικά κύματα αυτοματοποίησης

Νέα έκθεση της PwC εξετάζει τις επιπτώσεις, μέχρι το 2030, της αυτοματοποίησης, υπογραμμίζοντας την αναγκαιότητα προσαρμογής των εργαζομένων στα νέα δεδομένα

Η έρευνα ανέλυσε τα καθήκοντα και τις δεξιότητες των θέσεων εργασίας πέραν των 200,000 εργαζομένων σε σύνολο 29 χωρών, με στόχο την αξιολόγηση του αντικτύπου της αυτοματοποίησης σε εργαζόμενους διαφορετικών κλάδων, αλλά και διαφορετικού φύλου, ηλικίας και μορφωτικού επιπέδου.

Στις αρχές της δεκαετίας του 2020, το ποσοστό των θέσεων εργασίας στις οποίες ο κίνδυνος αυτοματοποίησης ενδέχεται να είναι υψηλός υπολογίζεται κατά μέσο όρο στο 3% περίπου, ωστόσο αυξάνεται σε σχεδόν 20% μέχρι τα τέλη της δεκαετίας και γύρω στο 30% μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 2030.

Σύμφωνα με τη μελέτη, η αύξηση της αυτοματοποίησης θα επηρεάσει αρχικά περισσότερες γυναίκες, ενώ οι άνδρες είναι πιθανότερο να βιώσουν τις επιπτώσεις της κατά το τρίτο κύμα, στα μέσα της δεκαετίας του 2030. Αυτό οφείλεται στο είδος των εργασιακών καθηκόντων που είναι πιο επιρρεπή στην αυτοματοποίηση και στην εκπροσώπηση των φύλων στην απασχόληση ανά κλάδο με βάση τα σημερινά δεδομένα.

Αντίκτυπος ανά κλάδο

Η εκτιμώμενη αναλογία υφιστάμενων θέσεων εργασίας με ενδεχομένως υψηλά ποσοστά αυτοματοποίησης μέχρι τα μέσα του 2030 παρουσιάζει έντονες διαφοροποιήσεις από κλάδο σε κλάδο. Οι μεταφορές ξεχωρίζουν ως ένας κλάδος με ιδιαίτερα υψηλά μακροπρόθεσμα ποσοστά αυτοματοποίησης καθώς η χρήση οχημάτων χωρίς οδηγό εξαπλώνεται ευρέως σε όλες τις οικονομίες. Ωστόσο, οι επιπτώσεις θα είναι πιο έκδηλες κατά το τρίτο κύμα της αυτόνομης αυτοματοποίησης. Βραχυπρόθεσμα, κλάδοι όπως οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες πιθανόν να είναι πιο εκτεθειμένοι, εφόσον οι αλγόριθμοι έχουν καλύτερες επιδόσεις από τον άνθρωπο σ'ένα ολοένα και μεγαλύτερο φάσμα εργασιών που εμπιρεύουν την ανάλυση pure data.

Αντίκτυπος ανά φύλο, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο

Η ανάλυση αναδεικνύει επίσης σημαντικές διαφορές με βάση το προφίλ του εργαζομένου. Τα πιο εντυπωσιακά αποτελέσματα αφορούν το μορφωτικό επίπεδο, με πολύ χαμηλότερη κατά μέσο όρο έκθεση στην αυτοματοποίηση για εργαζόμενους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο που είναι κάτοχοι πτυχιακού ή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών.

, οι εργαζόμενοι με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο πιθανόν να είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι στην αυτοματοποίηση, γεγονός που αναδεικνύει τη σημασία των επενδύσεων στη δια βίου μάθηση και την επανακατάρτιση. Οι εργαζόμενοι με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο αναμένεται να έχουν μεγαλύτερες δυνατότητες προσαρμοστικότητας στις τεχνολογικές αλλαγές, για παράδειγμα σε ανώτερες διευθυντικές θέσεις, οι οποίες θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητες εκεί όπου είναι αναγκαία η ανθρώπινη κρίση, αλλά και ο σχεδιασμός και η επίβλεψη συστημάτων που βασίζονται στην Τεχνητή Νοημοσύνη.

Οι διαφορές είναι λιγότερο έντονες ανά ηλικιακή ομάδα, παρά το ότι ορισμένοι μεγαλύτερης ηλικίας εργαζόμενοι ίσως δυσκολευτούν σχετικά περισσότερο να προσαρμοστούν και να τύχουν επανακατάρτισης από νεότερους εργαζόμενους. Αυτό πιθανόν να ισχύει ιδιαίτερα για άνδρες με χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, ενώ οι γυναίκες ενδέχεται να πληγούν σχετικά περισσότερο από τα πρώτα κύματα της αυτοματοποίησης που επηρεάζουν, για παράδειγμα, γραφειακές εργασίες.

«Κούρεμα» έως 95% προτείνουν στους οφειλότες οι τράπεζες

Στέλνουν μαζικά επιστολές ενόψει της πώλησης πακέτων κόκκινων δανείων

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

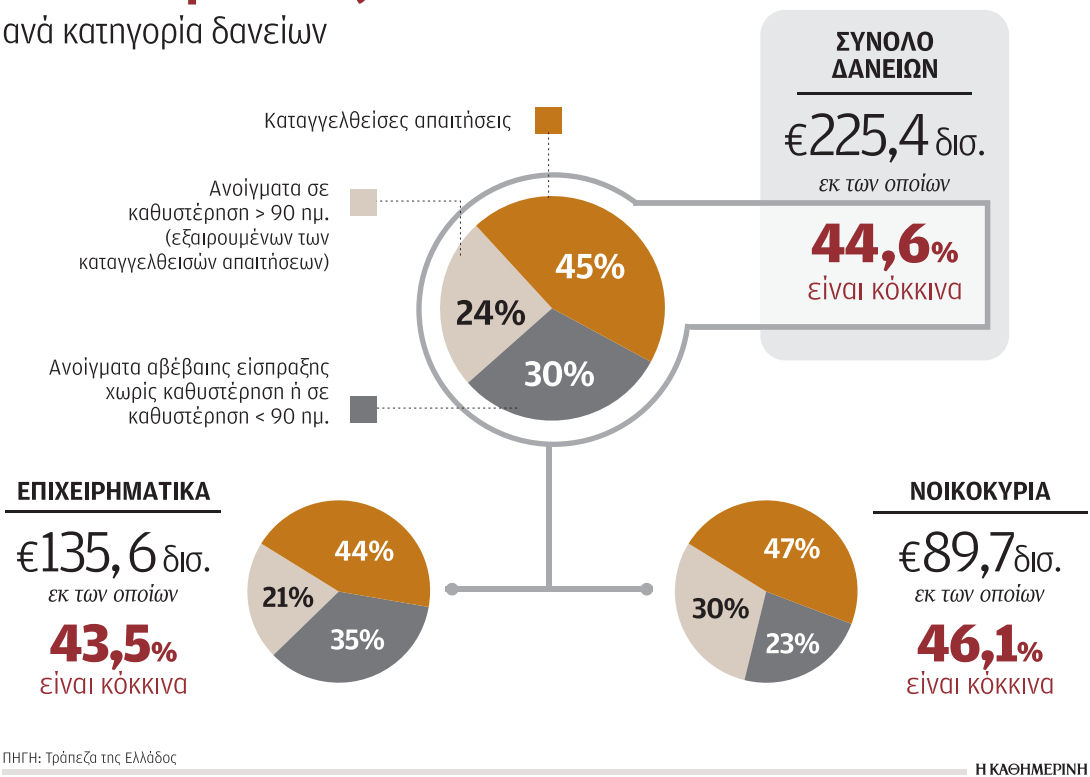
Τελευταία ευκαιρία για εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους με «κούρεμα» που φθάνει έως και το 95% της βασικής οφειλής έχουν όσοι δανειολήπτες γίνονται αποδέκτες των επιστολών που στέλνουν μαζικά οι τράπεζες ενόψει της πώλησης μεγάλων πακέτων κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, περισσότεροι από 500.000 δανειολήπτες έχουν λάβει τους τελευταίους μήνες ή πρόκειται να λάβουν το προσεχές διάστημα σχετική επιστολή, μέσω της οποίας καλούνται να εξοφλήσουν μικρό μέρος της αρχικής τους οφειλής, επωφελούμενοι από γενναίο «κούρεμα», που ξεκινάει από 70% του αρχικού κεφαλαίου και φθάνει μέχρι και το 95%.

Σχετικές επιστολές έχουν αποστείλει όλες οι τράπεζες, και συγκεκριμένα η Eurobank, που προχώρησε πρώτη στην πώληση πακέτου μη εξασφαλισμένων δανείων ύψους 2,8 δισ. ευρώ (πακέτο Eclipse), ενώ την ίδια πρακτική ακολουθούσε η Alpha Bank με την πώληση δανείων επίσης χωρίς εξασφαλίσεις ύψους 3,7 δισ. ευρώ (πακέτο Venus).

Σε πλήρη εξέλιξη είναι ανάλογη διαδικασία από την Τράπεζα Πειραιώς με το πακέτο Arctos, που περιλαμβάνει δάνεια ύψους 1,5 δισ. ευρώ, καθώς και η Εθνική Τράπεζα, που μεταβιβάζει δάνεια ύψους 5,2 δισ. ευρώ (πακέτο Earth), ενώ εντός του Απριλίου η Eurobank προχωρά στο δεύτερο πακέτο πωλήσεων. Συνολικά οι τέσσερις συστημικές τράπεζες αναμένεται να μεταβιβάσουν σε ξένα funds κόκκινα δάνεια άνω των 10 δισ. ευρώ, καλύπτοντας σχεδόν τον στόχο για πωλήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων ύψους 11,5 δισ. ευρώ που έχει θέσει ο ΣΣΜ.

Το οριζόντιο κάλεσμα των τραπεζών προς τους δανειολήπτες που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές, οι οποίες είναι στο «κόκκινο» για μακρύ χρονικό διάστημα, συνιστά ύστατη ευκαιρία για τους οφειλότες καταναλωτικών και μικρών επιχειρηματικών δανείων ή οφειλών

Οι επισφάλειες (NPEs) ανά κατηγορία δανείων

Στην περίπτωση που δεν ανταποκριθούν, το σύνολο της οφειλής θα μεταβιβαστεί σε νέα χέρια, δηλαδή στα funds.

μέσω πιστωτικών καρτών που δεν έχουν εξασφαλίσεις, να απαλλαγούν από τα χρέη τους, λίγο πριν αυτά μεταβιβαστούν στα funds. Η ανταπόκριση σημαίνει ότι η οφειλή τους δεν θα μεταβιβαστεί στο fund που αγοράζει το πακέτο και ως εκ τούτου η οποία συνεννόηση για το «κούρεμα» της οφειλής θα γίνει με τους όρους που προτείνει η τράπεζα στη δεδομένη χρονική στιγμή και η οποία είναι προς όφελος του δανειολήπτη. Στην περίπτωση που δεν ανταποκριθούν, το σύνολο της οφειλής τους και όχι μόνο η βασική οφειλή, δηλαδή το αρχικό ποσό

του δανείου, θα μεταβιβαστεί σε νέα χέρια, δηλαδή στα funds που θα αγοράσουν το σχετικό χαρτοφυλάκιο. Υπενθυμίζεται ότι το χαρτοφυλάκιο Eclipse της Eurobank μεταβιβάστηκε στην εταιρεία Intrum και το χαρτοφυλάκιο Venus της Alpha Bank μεταβιβάστηκε στη νορβηγική B2 Holding, ενώ σε εξέλιξη είναι η πώληση του χαρτοφυλακίου Earth από την Εθνική Τράπεζα και του χαρτοφυλακίου Arctos από την Τράπεζα Πειραιώς. Η πρόταση των τραπεζών δεν προβλέπει ρύθμιση του δανείου με τη μορφή σταδιακής εξόφλησης. Αντίθετα, αφορά τη συνολική εξόφληση εφάπαξ και μάλιστα άμεσα, δηλαδή σε έναν έως δύο μήνες. Η αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του δανείου δεν σημαίνει ότι ο νέος κάτοχος, δηλαδή το fund, δεν θα επιδιώξει τη συνεννόηση με τον οφειλέτη για την αποπληρωμή μέρους έστω της οφειλής. Με δεδομένο ωστόσο ότι το «κούρεμα» που αυτή τη στιγμή προ-

σφέρουν οι τράπεζες είναι υπέρ του δέον γενναίο, οι δανειολήπτες έχουν κάθε λόγο να ανταποκριθούν στο κάλεσμα και να απαλλαγούν οριστικά από την επιβάρυνση της οφειλής τους. Σε περίπτωση που κάποιος δεν ανταποκριθεί στο δάνειό του, θα μεταβιβαστεί στο fund, το οποίο στη συνέχεια θα αναθέσει τη διαχείρισή του σε ειδική εταιρεία. Οι εταιρείες διαχείρισης μπορούν επίσης να προτείνουν προς το δανειολήπτη «κούρεμα», ανάλογα με την οικονομική και περιουσιακή του κατάσταση και μερικά εξόφληση του ποσού ή αντίθετα τη ρύθμιση του δανείου του και αποπληρωμή σε ένα, δύο ή και τρία χρόνια. Σε κάθε περίπτωση και με δεδομένο ότι ένα fund θα επιδιώξει να εισπράξει όσο το δυνατόν περισσότερα για το χαρτοφυλάκιο που αγόρασε, πιθανολογείται ότι το «κούρεμα» τουλάχιστον στις περιπτώσεις των δανειοληπτών που έχουν σχετική δυνατότητα θα είναι μικρότερο.

Επιταχύνεται ο ρυθμός των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών

Με αμειώτο ρυθμό συνεχίζονται οι πλειστηριασμοί ακινήτων μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-auction, στην οποία χθες είχαν αναγγελθεί 340 πλειστηριασμοί. Από αυτούς, σύμφωνα με πληροφορίες, πραγματοποιήθηκαν τελικώς 280, ενώ 46 ανεστάλησαν και άλλοι 3 διεκόπησαν με δικαστική απόφαση. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα αναγγέλλονται καθημερινά περί τους 150 νέους πλειστηριασμούς και ήδη ημερομηνία για την πραγματοποίησή τους έχουν λάβει 3.550 πλειστηριασμοί από 1.340 που ήταν ο αντίστοιχος αριθμός πριν από έναν περίπου μήνα, και συγκεκριμένα στις 12 Φεβρουαρίου.

Αμειώτως έντασες είναι την ίδια στιγμή και τα επεισόδια που σημειώνονται κάθε Τετάρτη, ημέρα πραγματοποιήσεως των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, από πολιτικά κόμματα και ομάδες που αντιδρούν στα μέτρα των αναγκαστικών εκτελέσεων. Με αφορμή τα χθεσινά επεισόδια στο κέντρο της Αθήνας, ο Σύλλογος των Συμβολαιογράφων κάνει λόγο για κλίμα έντασης που επιχειρείται να καλλιεργηθεί από μέλη των συλλογικοτήτων, ενώ σημειώνει ότι τα στοιχεία που δημοσιοποιούνται από τους διοργανωτές των διαδηλώσεων δεν είναι πλήρη και αποσκοπούν να δημιουργήσουν λανθασμένες εντυπώσεις.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που αναρτώνται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, τα ακίνητα που βγαίνουν σε πλειστηριασμό συνδέονται κατά κύριο λόγο με μεγάλες οφειλές από επιχειρηματικά δάνεια και, σύμφωνα με τις

Χθες είχαν αναγγελθεί 340 πλειστηριασμοί. Από αυτούς, σύμφωνα με πληροφορίες, πραγματοποιήθηκαν τελικώς 280, ενώ 46 ανεστάλησαν και άλλοι 3 διεκόπησαν με δικαστική απόφαση.

Αναγγέλλονται καθημερινά περί τους 150 νέους και ήδη ημερομηνία για την πραγματοποίησή τους έχουν λάβει 3.550.

τράπεζες αλλά και τα στοιχεία των συμβολαιογράφων, δεν αφορούν την πρώτη κατοικία των δανειοληπτών. Αυτό προκύπτει και

από χθεσινή ανακοίνωση του Συλλόγου των Συμβολαιογράφων, στην οποία σημειώνεται ότι οι πλειστηριασμοί που είχαν προγραμματιστεί να διεξαχθούν χθες σε συμβολαιογράφο στην περιοχή της οδού Σόλωνος αφορούν οφειλές από επιχειρηματικά δάνεια άνω των 200.000 ευρώ – και συγκεκριμένα 800.000, 420.000, 222.000 και 225.000 ευρώ. Σύμφωνα με την ίδια ανακοίνωση, «έναν και μόνο πλειστηριασμός αφορά οικία, το οποίο βρίσκεται στον Κορυδαλλό και δεν είναι η πρώτη κατοικία του οφειλέτη, ο

ο οποίος διαμένει στη Βούλα Αττικής. Οι υπόλοιποι τρεις πλειστηριασμοί αφορούν υπόγεια κτίσματα και αγροτεμάχια, τα οποία επίσης δεν αποτελούν πρώτη κατοικία των οφειλετών». Αντιστοίχως, σύμφωνα με άλλη ανακοίνωση του συλλόγου, ο μοναδικός πλειστηριασμός που διεξήχθη σε συμβολαιογραφείο της περιοχής των Εξαρχείων «αφορά ακίνητο που βρίσκεται στη Βούλα Αττικής για οφειλή που έχει προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο ύψους 450.000 ευρώ. Δεν αφορά πρώτη κατοικία και ο ιδιοκτήτης –οφειλέτης– επιχειρηματίας δεν διαμένει στον εν λόγω χώρο, ο οποίος και είναι μισθωμένος».

Κατά τα χθεσινά επεισόδια που έγιναν μεταξύ αστυνομικών και μελών της ΛΑΕ και του ΕΠΑΜ έξω από συμβολαιογραφείο στη συμβολή των οδών Θεμιστοκλέους και Ακαδημίας, στο κέντρο της Αθήνας, είχαν ως αποτέλεσμα τη σύλληψη τριών ατόμων που είχαν προσαχθεί ναρίτερα μαζί με άλλα δύο άτομα, μέλη της ΛΑΕ, ενώ έρευνα γίνεται για την ταυτοποίηση και άλλων συμμετεχόντων. Οι συγκεντρωμένοι προσπάθησαν να εισέλθουν στο συμβολαιογραφείο προκειμένου να εμποδίσουν τους πλειστηριασμούς και οι αστυνομικοί τους απώθησαν με κλομπ και χημικά. Ακολούθησαν μάχες σώμα με σώμα και από τα επεισόδια τραυματίστηκαν πέντε άτομα, ανάμεσά τους ένας φωτορεπόρτερ. Σχηματίζεται δικογραφία «έναν και μόνο πλειστηριασμός αφορά οικία, το οποίο βρίσκεται στον Κορυδαλλό και δεν είναι η πρώτη κατοικία του οφειλέτη, ο

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Απειλή για τη ναυτιλία ο εμπορικός πόλεμος

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Την ανησυχία της ελληνόκτητης ναυτιλίας για τα μέτρα προστατευτισμού μετά τους δασμούς που επιβλήθηκαν στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου από την Ουάσινγκτον, διατύπωσε ο πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών (ΕΕΕ) Θεόδωρος Βενιάμης, μιλώντας από το βήμα ναυτιλιακού συνεδρίου στο οποίο συμμετείχε και ο Αμερικανός πρόεδρος Τζέφρεϊ Πιάιπ.

«Μέτρα προστατευτισμού απειλούν την ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου και άρα και τη βιωσιμότητα της παγκόσμιας ναυτιλίας και γι' αυτό η ναυτιλιακή κοινότητα παρακολουθεί με ενδιαφέρον και ανησυχία τις πρωτοβουλίες των ΗΠΑ στον τομέα επιβολής δασμών, δεδομένου του κινδύνου αντιμετρών από άλλους εμπορικούς εταίρους», σημείωσε ο πρόεδρος της ΕΕΕ, προσθέτοντας πως τις ερχόμενες ημέρες το διοικητικό συμβούλιο της Ενώσεως επισκέπτεται τις ΗΠΑ στο πλαίσιο των τακτικών επαφών του ελληνικού εφοπλισμού με τις αρμόδιες αμερικανικές αρχές.

Οι δηλώσεις αυτές έλαβαν χώρα στο πλαίσιο της κεντρικής ομιλίας του πρώτου «TheSeaNation Conference» με θέμα «Η Παγκόσμια Επί-

δραση της Ναυτιλίας» που έγινε χθες στο Ίδρυμα Ευγενίδου και στο οποίο συμμετείχαν εκτός από τον πρόεδρο των ΗΠΑ και οι πρόεδροι του Ηνωμένου Βασιλείου, της Νορβηγίας, της Ιαπωνίας και της Νοτίου Κορέας. Δεδομένου ότι το ποσοστό 90% του παγκόσμιου εμπορίου, και ειδικότερα όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, το 90% του εξωτερικού εμπορίου της και άνω του 40% του εσωτερικού της, διακινείται διά θαλάσσης, είναι εμφανής η εξάρτηση της παγκόσμιας οικονομίας από τις θαλάσσιες μεταφορές και επομένως, από τον διεθνή εμπορικό στόλο, μεγάλο μερίδιο του οποίου, συγκεκριμένα το 20% της παγκόσμιας χωρητικότητας και το 50% της κοινοτικής, είναι στα χέρια Ελλήνων.

Αναφέρθηκε επίσης πως «βασικό μέλημα κάθε κράτους που θέλει ναυτιλία πρέπει να είναι η σχεδίαση και εφαρμογή μέτρων για τη στήριξη και περαιτέρω ενίσχυση της ναυτιλίας του, μέσω του οποίου θα διατηρήσει το στρατηγικό πλεονέκτημα εξασφάλισης των αναγκών εισαγωγών και εξαγωγών, θα αυξήσει τις θέσεις εργασίας και θα πολλαπλασιάσει τα οφέλη για την εθνική οικονομία του, λαμβάνοντας υπόψη ότι στη ναυτιλία τίποτε δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο».

Συνιστώσες του ΑΕΠ από την πλευρά της ζήτησης

ΕΤΗΣΙΑ % ΜΕΤΑΒΟΛΗ (ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ)

	2016	2017
ΑΕΠ	-0,2%	1,4%
Ιδιωτική κατανάλωση	0,0%	0,1%
Δημόσια κατανάλωση	-1,5%	-1,1%
Επενδύσεις	7,4%	15,7%
Εξαγωγές	-1,8%	6,8%
Εισαγωγές	0,3%	7,2%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ανάπτυξη 2% «βλέπει» ο ΣΕΒ το 2018, στασιμότητα στην απασχόληση το ΙΟΒΕ

«Ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να ενισχυθεί το 2018 προς το 2%, εκτιμά ο ΣΕΒ, τοποθετώντας τον πήχυ χαμηλότερα από τις κυβερνητικές προβλέψεις, οι οποίες άρχισαν αι αυτές να αναθεωρούνται προς τα κάτω και να διαμορφώνονται πλέον στο 2,3%, έναντι προηγούμενης εκτίμησης 2,5%.

Η κυβερνητική αναθεώρηση έγινε μόλις την περασμένη Παρασκευή, μέσω της εγκυκλίου του αναπληρωτή υπουργού Οικονομικών Γιώργου Χουλιαράκη για την κατάρτιση του Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος 2019-2022. Ήταν αποτέλεσμα της δημοσίευσης από την ΕΛΣΤΑΤ των στοιχείων για το ΑΕΠ του 2017, που έδειξαν ασθενική ανάκαμψη, με ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ μόλις 1,4% (έναντι προηγούμενης πρόβλεψης για 1,6%). Εκτίμηση για ανάπτυξη 2% φέτος είχε διατυπώσει την περασμένη Πέμπτη και η Εθνική Τράπεζα.

Την ίδια ώρα, το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, στη μηνιαία του Έρευνα Οικονομικής Συγκυρίας στον τομέα της βιομηχανίας, ενώ καταγράφει (τον Φεβρουάριο) την υψηλότερη επίδοση της δεκαετίας σε ό,τι αφορά τις επιχειρηματικές προσδοκίες στη βιομηχανία και προβλέψεις για άνοδο της παραγωγής, ταυτόχρονα βλέπει στασιμότητα στην απασχόληση.

Στο μηνιαίο δελτίο οικονομικής δραστηριότητας, ο ΣΕΒ απευθύνει προειδοποίηση για τη σημασία της ομαλής εξόδου από το μνημόνιο και της συνέχισης της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας, προκειμένου να επιτευχθούν οι έστω και αναθεωρημένες προς τα κάτω επιδόσεις στον τομέα της ανάπτυξης. «Αυτό που προέχει», σημειώνει το δελτίο, «είναι να μην ατονήσουν η μεταρρυθμιστική προσπάθεια και η δημοσιονομική πειθαρχία, καθώς επίσης να εφαρμοστεί

μία πιο φιλική προς την επιχειρηματικότητα πολιτική που θα ενθαρρύνει τις ιδιωτικές επενδύσεις. Αν αυτό δεν συμβεί, η ανάκαμψη μπορεί να αποδειχθεί προσωρινή και η χώρα μας να βρεθεί ξανά αντιμέτωπη με όλους τους κινδύνους που απειράπησαν με τόσο υψηλό κόστος».

Αναφορικά με την αύξηση του ΑΕΠ κατά 1,4% το 2017, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο ΣΕΒ επισημαίνει το αρνητικό στοιχείο της στασιμότητας της ιδιωτικής κατανάλωσης, το οποίο ερμηνεύει ως αποτέλεσμα της υπερφορολόγησης.

«Την ώρα που η ανεργία μειώνεται με αργό ρυθμό, η υπερφορολόγηση για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων ασκεί πιέσεις στην ιδιωτική κατανάλωση, γεγονός το οποίο θα συνεχιστεί τα επόμενα δύο έτη τουλάχιστον», σημειώνει στο δελτίο, υπονοώντας προφανώς τα περιοριστικά μέτρα που θα ληφθούν το 2019 (μείωση συντάξεων) και το 2020 (μείωση αφορολογήτου).

Στα θετικά στοιχεία της ανάκαμψης του 2017 καταγράφει την αύξηση των επενδύσεων κατά 9,6%, με τις επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό να αυξάνονται κατά 5,2% και στα μεταφορικά μέσα κατά 83,2%. Οι επενδύσεις αυτές συνδέονται με την αύξηση των εξαγωγών αγαθών (μεταποίηση) κατά 5,4% και υπηρεσιών (τουρισμός, ναυτιλία) κατά 8,7%. Ο ΣΕΒ επισημαίνει ότι η αύξηση αυτή των επενδύσεων δεν είναι σίγουρο ότι θα είναι βιώσιμη.

Σε ερώτηση που κατέθεσε χθες ο τομεάρχης Οικονομίας της Ν.Δ. Χρήστος Σταϊκούρας, αναφέρεται στην αναθεώρηση της κυβερνητικής πρόβλεψης για το ΑΕΠ το 2018 και διερωτάται αν υπάρχει κίνδυνος να αποτύχει και πάλι στην πρόβλεψη της η κυβέρνηση.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Είχε ξεκινήσει το 1948 από ένα μικρό κατάστημα στην Ουάσινγκτον που πουλούσε είδη μπεμπέ και στο απόγειό της η αλυσίδα διέθετε περισσότερα από 2.000 καταστήματα, με πληθώρα προϊόντων.

Τέλος παιχνιδιού για την Toys «R» Us στις ΗΠΑ

Η εμβληματική αμερικανική αλυσίδα καταστημάτων πώλησης παιχνιδιών Toys «R» Us ανακοίνωσε χθες ότι χρεοκοπεί. Τον περασμένο Σεπτέμβριο, η διοίκηση της επιχείρησης είχε καταθέσει αίτημα προστασίας από τους πιστωτές, ωστόσο οι πωλήσεις την περίοδο των γιορτών ήταν απογοητευτικές. Την Τετάρτη η εταιρεία αποφάσισε να κλείσει ή να πουλήσει τα εναπομείναντα καταστήματα. Είχε προηγηθεί ολοήμερη συνάντηση με αντιπροσώπους των πιστωτών της Toys «R» Us που έστειλαν το μήνυμα πως τους συμφέρει περισσότερο η εκκαθάριση της εταιρείας, παρά η παραμονή της εν ζωή

Στον αέρα βρίσκονται πλέον περίπου 30.000 εργαζόμενοι μετά την κατάρρευση της άλλοτε κραταιάς αλυσίδας

με την ελπίδα πως θα καταφέρει να εξυπηρετήσει το χρέος της. Περισσότερες από 30.000 θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ μένουν μετέωρες καθώς κλείνει η εταιρεία. Είχε ξεκινήσει το 1948 από ένα μικρό κατάστημα στην Ουάσινγκτον που πουλούσε είδη μπεμπέ και στο απόγειό της η αλυσίδα διέθετε περισσότερα από δύο χιλιάδες καταστήματα με μεγάλο εύρος προϊόντων. Όμως, η Toys «R» Us μπήκε στην εποχή των διαδικτυακών πωλήσεων με ένα απαρχαιωμένο μοντέλο πωλήσεων και δεν κατάφερε να ανταγωνιστεί την Amazon και τη Walmart. Παράλληλα, η Toys «R» Us επιβαρυνόταν και από χρέος 5 δισ. δολ., κληρονομιά της μοχλευμένης εξαγοράς της το 2005. Τότε είχαν εξαγοράσει την αλυσίδα οι επενδυτικές εταιρείες ιδιωτικού κεφαλαίου

Bain Capital, Kohlberg Kravis Roberts και η εταιρεία επενδύσεων σε ακίνητα Vornado Realty Trust. Εξαιτίας του χρέους που της είχαν φορτώσει αυτές οι εταιρείες, η Toys «R» Us δεν επένδυσε επαρκώς στα γηρασμένα καταστήματά της ούτε στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Αδυνατώντας να ανταγωνιστεί άλλες εταιρείες λιανικών πωλήσεων παιχνιδιών άρχισε να χάνει μερίδιο αγοράς.

Ανταγωνιστές

Για πολλούς αναλυτές, η κατάρρευση της Toys «R» Us αποτελεί κλασικό παράδειγμα εταιρείας που βρέθηκε στο περιθώριο λόγω της παρουσίας των ιντερνετικών ανταγωνιστών της. Μια γιγάντια εταιρεία που θεωρούνταν κάποτε ανίκητη, που όμως έχασε το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα, καθώς οι καταναλωτές στρέφονταν όλο και περισσότερο στο Ιντερνέτ, όπου τα καταστήματα προσφέρουν περισσότερες επιλογές, χαμηλότερες τιμές και την ευκολία να ψωνίζει κανείς μόνο με ένα κλικ. Η παγκόσμια βιομηχανία παιχνιδιών δίνει μάχη οπισθοφυλακών για το ενδιαφέρον των παιδιών που πλέον έχουν εμμονή με τα κινητά τηλέφωνα και τα τάμπλετ. Παγκοσμίως, οι πωλήσεις παιχνιδιών αυξάνονται, αλλά με πιο αργό ρυθμό απ' ό,τι οι πωλήσεις ηλεκτρονικών και βιντεοπαιχνιδιών. Επιπλέον, οι διαδικτυακές πωλήσεις παιχνιδιών έχουν αυξηθεί στις ΗΠΑ κατά περισσότερο από 55%, στα 17 δισ. δολάρια. Τα έσοδα από την ηλεκτρονική πώληση παιχνιδιών είναι πλέον υψηλότερα σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης απ' ό,τι στα παραδοσιακά καταστήματα παιχνιδιών. Το 2016 το μερίδιο αγοράς της Toys «R» Us είχε υποχωρήσει στις ΗΠΑ στο 13,6%, ενώ της Walmart ήταν 29,4%, της Amazon 16,3% και της GameStop 13,9%.

THE NEW YORK TIMES

Αυστηρές συστάσεις από ΕΚΤ για τα νέα κόκκινα δάνεια

Δίνει τρία χρόνια στις τράπεζες για να λάβουν πρόσθετες προβλέψεις

Μία ημέρα αφότου η Κομισιόν παρουσίασε τις νομοθετικές προτάσεις της για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στις τράπεζες όλης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χθες η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε τις δικές της κατευθυντήριες γραμμές γι' αυτό το ακανθώδες θέμα. Απευθύνεται, ωστόσο, μόνο στις τράπεζες της Ευρωζώνης.

Τόσο οι νομοθετικές προτάσεις της Κομισιόν όσο και οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ αφορούν αποκλειστικά όσα δάνεια θεωρηθούν κόκκινα εφεξής και όχι τον όγκο των παλαιών κόκκινων δανείων, συνολικού ύψους 800 δισ. ευρώ, που βαρύνουν τις ευρωπαϊκές τράπεζες και αποτελούν κληρονομιά της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Με μια προσέγγιση παραπλήσια αυτής της Κομισιόν, η ΕΚΤ καλεί τις τράπεζες της Ευρωζώνης να καλύψουν πλήρως μέσω προβλέψεων και σε χρονικό διάστημα δύο ετών όσα κόκκινα δάνεια βαρύνουν τους ισολογισμούς τους από 1ης Απριλίου και μετά. Σε ό,τι αφορά τα ενυπόθηκα δάνεια και όσα έχουν άλλες εξασφαλίσεις, δίνει στις τράπεζες χρονικό διάστημα επτά ετών για την κάλυψή τους μέσω προβλέψεων.

Η Κομισιόν, αντιθέτως, στις νομοθετικές της προτάσεις δίνει χρονικό διάστημα οκτώ ετών για τα ενυπόθηκα δάνεια. Ως εκ τούτου, οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΚΤ είναι αυστηρότερες από τις προτάσεις της Κομισιόν ως προς τον χρονικό ορίζοντα μέσα στον οποίο ζητεί από τις τράπεζες να καλύψουν τις ενδεχόμενες ζημιές από μελλοντικά μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Είναι, ωστόσο, υπό μία έννοια πιο επιεικής στις απαιτήσεις της, δίδοντας στις τράπεζες της Ευρωζώνης περιθώριο τριών ετών, καθώς δεν πρόκειται να εξετάσει τον βαθμό συμμόρφωσής τους με τις κατευθυντήριες γραμμές της πριν από το 2021. Η Τράπεζα επανέλαβε, άλλωστε, παλαιότερη ανακοίνωσή της ότι οι κατευθυντήριες γραμμές της θα εφαρμοσθούν στις τράπεζες «κατά περίπτωση».

«Πρόκειται για θετικό βήμα της ΕΚΤ, αλλά είναι πιο εύκολο από άλλες κινήσεις που πρέπει να κάνει», σχολιάζει σχετικά ο Φίλιπ Χέτζλερ, αναλυτής τραπεζικών στην Equinet Bank της

ΚΟΚΚΙΝΑ ΔΑΝΕΙΑ

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες, αργά αλλά σταθερά, μειώνουν τα κόκκινα δάνεια στους ισολογισμούς τους.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Φρανκφούρτης, που επισημαίνει ότι «το πραγματικά ακανθώδες θέμα που δεν αγγίζει τώρα η ΕΚΤ αφορά τα παλαιά κόκκινα δάνεια και αν επιχειρήσει να υιοθετήσει σκληρή στάση σε αυτό θα βρεθεί αντιμέτωπη με ισχυρές αντιστάσεις από ορισμένες χώρες». Ο εν λόγω αναλυτής αναφέρεται στις έντονες αντιδράσεις τις οποίες αντιμετώπισε τον Νοέμβριο η ΕΚΤ, όταν αποπειράθηκε να παρουσιάσει ανάλογα αυστηρές κατευθυντήριες γραμμές για τα παλαιά κόκκινα δάνεια.

Ιδιαίτερα έντονες ήταν οι αντιδράσεις τραπεζικών αλλά και πολιτικών κύκλων της Ιταλίας, οι τράπεζες της οποίας βαρύνονται περίπου με το 25% του συνόλου των κόκκινων δανείων της Ευρωζώνης. Υποστήριξαν ότι αν οι τράπεζες της Ευρωζώνης υποχρεωθούν να προβούν σε τέτοιες προ-

βλέψεις και σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα, θα αναγκαστούν να περιορίσουν δραστικά τον δανεισμό στην πραγματική οικονομία, υπονομεύοντας έτσι την ανάκαμψη.

Οι αντιδράσεις εξώθησαν τότε σε αναδίπλωση την ΕΚΤ, που έσπευσε να τονίσει ότι σκόπευε να διαβουλευθεί με τις εθνικές αρχές των κρατών-μελών της Ευρωζώνης και με τα άλλα θεσμικά όργανα, αλλά και να εξετάσει τις τράπεζες κατά περίπτωση.

Σχετικά, πάντως, με τις νομοθετικές προτάσεις της Κομισιόν, αφορούν όλες ανεξαιρέτως τις τράπεζες, όχι μόνο στο σύνολο της Ε.Ε. αλλά και αδιακρίτως μεγέθους. Τόσο η ΕΚΤ όσο και η Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή της Ευρωζώνης (ΕΒΑ) έσπευσαν να δηλώσουν πως υποστηρίζουν τις προτάσεις της Κομισιόν. Αντιθέτως, ο Σύνδεσμος για τις Χρημα-

τοπιστωτικές Αγορές στην Ευρώπη, ομάδα συμφερόντων μεγάλων τραπεζών, εξέφρασε την αντίθεσή του στην επιβολή οριζόντιων κανόνων και μέτρων για όλες ανεξαιρέτως τις τράπεζες και ζήτησε τη λήψη στοχευμένων μέτρων μόνο για όσες τράπεζες δυσκολευθούν να προχωρήσουν στις αναγκαίες προβλέψεις.

Το θέμα, άλλωστε, έχει αποτελέσει αντικείμενο μεθοδευμένων κινήσεων από χώρες της Ευρωζώνης, με τη Γερμανία να βρίσκεται στον αντιποδο της Ιταλίας και να ζητεί επέκταση των ιδίων κανόνων για τα παλαιά κόκκινα δάνεια. Σημειωτέον ότι παράλληλα με τις νομοθετικές προτάσεις για τα κόκκινα δάνεια, η Κομισιόν κατέθεσε και μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές για τη δημιουργία «κακών» τραπεζών που θα αγοράζουν τα κόκκινα δάνεια.

ΔΙΚΤΥΟ ΕΝΤΑΞΗΣ

www.migrationnetwork.org

Συνεχίζεται με επιτυχία

Η κοινωνική αποδοχή και διαχείριση των μεταναστών από τις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποτελούσε πάντοτε μια βασική πρόκληση για την ΕΕ. Σημαντική προϋπόθεση για αυτή την πρόκληση αποτελεί η σωστή συνεργασία και πολιτική των φορέων σε πανευρωπαϊκό και περιφερειακό επίπεδο.

Σε αυτό το πλαίσιο, το διεθνές ερευνητικό κέντρο CARDET (www.cardet.org), σε συνεργασία με την εταιρεία συμβούλων INNOVADE (www.innovade.eu), έχουν την ευκαιρία να συνεχίσουν τον συντονισμό των δραστηριοτήτων του Μεσογειακού Δικτύου Μετανάστευσης (ΜΔΜ), μέσω του προγράμματος "Δίκτυο Ένταξης" (Δράση 2/3 – CY/2018/AMIF/SO2.NO3.3.1/2), το οποίο αποτελεί συνέχεια μιας σειράς προγραμμάτων στον τομέα της μετανάστευσης, ένταξης και ασύλου. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (90%) και την Κυπριακή Δημοκρατία (10%).

Το ΜΔΜ, τα τελευταία 5 χρόνια ανέπτυξε με επιτυχία μια διαδικτυακή κοινότητα όπου τα εγγεγραμμένα μέλη του Δικτύου έχουν πρόσβαση σε διάφορες πηγές όπως εκπαιδευτικό υλικό, συζητήσεις σε φόρουμ, χρήσιμους συνδέσμους καθώς και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους.

Το Έργο «Δίκτυο Ένταξης» (Δράση 2/3 - CY/2018/AMIF/SO2.NO3.3.1/2) συγχρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης και την Κυπριακή Δημοκρατία.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη Δράση μπορείτε να επικοινωνείτε μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης info@migrationnetwork.org και στο τηλέφωνο 22002100.

www.migrationnetwork.org

ΔΙΑΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΑΤΔ			
Δημοσίευση σύμφωνα με το άρθρο 47 των Περί Ραδιοφωνικών και Τηλεοπτικών Σταθμών Νόμων του 1998 έως 2016			
ΔΙΑΥΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΑΤΔ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016			
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	€	ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	€
Μη κυκλοφορούν		Κεφάλαιο και αποθεματικά	
Ακίνητα εγκαταστάσεις	1,050,060	Μετοχικό Κεφάλαιο	154,290
και μηχανήματα		Λογασμικός Αποτελεσμάτων	23,377
Επενδύσεις	128,380	Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	730,000
	1,178,440		907,667
Κυκλοφορούν Ενεργητικό		Τρέχουσες Υποχρεώσεις	
Εμπορικοί χρεώστες και μετρητά	548,814	Εμπορικοί πιστωτές και τράπεζες	819,587
	548,814		819,587
Σύνολο ενεργητικού	1,727,254		1,727,254

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΗΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016			
Εισοδήματα		€	730,426
Άλλα εισοδήματα			35,222
			765,648
Λειτουργικά και Χρηματοοικονομικά έξοδα			-717,843
Κέρδος για το έτος			47,805
Φορολογία έτους			-10,981
Κέρδη μετά την φορολογία			36,824
Ζημιές που κρατήθηκαν την 1ην Ιανουαρίου 2016			-13,447
Κέρδη που κρατήθηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2016			23,377

Νέο μέτωπο με δασμούς κατά της Κίνας ανοίγει ο Τραμπ

Στόχος, εισαγωγές τηλεπικοινωνιακών τεχνολογικών προϊόντων αξίας 60 δισ.

Ενώ η Ε.Ε. σχεδιάζει να αντεπιτεθεί αν ο Αμερικανός πρόεδρος δεν εξαιρέσει τα προϊόντα της από τους δασμούς, ο Ντόναλντ Τραμπ ετοιμάζει δασμούς σε κινεζικά προϊόντα αξίας τουλάχιστον 60 δισ. δολαρίων και κυρίως στους τομείς της τεχνολογίας και των τηλεπικοινωνιών. Στα σχέδιά του αυτά αναφέρθηκαν χθες πηγές προσκείμενες στην κυβέρνηση Τραμπ που μίλησαν στο Reuters σε καθεστώς ανωνυμίας. Αλλη πηγή ανέφερε πως θα ανακινωθεί «στο πολύ άμεσο μέλλον» σειρά δασμών κατά κινεζικών προϊόντων που έχουν σχέση με την παραβίαση των πνευματικών δικαιωμάτων από τις κινεζικές επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την πηγή αυτή, ο κατάλογος των προϊόντων θα είναι ευρύτερος και ίσως περιλαμβάνει πάνω από 100 είδη.

Μέχρι στιγμής η αντίδραση του Πεκίνου φαίνεται συγκρατημένη, καθώς ο εκπρόσωπος του υπουργείου Εξωτερικών, Λου Κανγκ, τόνισε πως οι ΗΠΑ και η Κίνα πρέπει να χρησιμοποιήσουν «εποικοδομητικά» μέσα για να διαχειριστούν την ένταση. Επανάλαβε, πάντως, παλαιότερη προειδοποίηση του Πεκίνου πως «αν οι ΗΠΑ προβούν σε κινήσεις

επιζήμιες για τα κινεζικά συμφέροντα, η Κίνα θα λάβει μέτρα που θα περιφρουρήσουν τα νόμιμα δικαιώματά της».

Αναλυτές του αμερικανικού δικτύου CNBC θεωρούν πιθανόν τα αντιποινά της Κίνας θα αρχίσουν από περιορισμούς στην αμερικανική αεροδιαστημική βιομηχανία Boeing, που ηγείται των εξαγωγών στην Κίνα και προσφάτως ανακοίνωσε παραγγελίες από κινεζικές βιομηχανίες για αεροσκάφη αξίας ενός τρις δολαρίων για τα επόμενα 20 χρόνια.

Στο μεταξύ, ομάδες επιχειρηματικών συμφερόντων εκφράζουν φόβους πως το σχέδιο του προέδρου Τραμπ προβλέπει δασμούς σε καταναλωτικά προϊόντα όπως τα είδη ένδυσης και υπόδησης και τα παιχνίδια. Σύμφωνα με τη Χουν Κουάτς, που εκπροσωπεί την Ένωση Βιομηχανιών Λιανικού Εμπορίου, αυτοί οι δασμοί «θα πλήξουν τις αμερικανικές οικογένειες». Η ίδια διευκρίνισε ότι το θέμα «δεν αφορά τα πολυτελή ρούχα από κασμίρ αλλά τα απλά βαμβακερά μπλουζάκια, τα τζιν και τα παπούτσια που φορούν τα παιδιά για να πάνε σχολείο».

Από πλευράς της Ε.Ε., άλλωστε,

Η Κίνα είναι αποφασισμένη να περιφρουρήσει τα συμφέροντά της, ενώ η Ε.Ε. απειλεί με προσφυγή στον ΠΟΕ.

η Γερμανίδα καγκελάριας τόνισε χθες πως θα καταβληθεί κάθε προσπάθεια για να εξαιρεθούν τα ευρωπαϊκά προϊόντα από τους δασμούς στον χάλυβα και στο αλουμίνιο. «Δεν μπορώ να πω εκ των προτέρων τι θα γίνει», τόνισε η κ. Μέρκελ και επανέλαβε την προειδοποίηση της επιτρόπου Εμπορίου, Σεσίλια Μάλστρομ,

πως αν οι επαφές με την Ουάσινγκτον αποβούν άκαρπες, η Ε.Ε. «θα προσφύγει στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου για να επιβάλει αντίμετρα».

Εξάλλου, ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, Ντόναλντ Τουσκ, κάλεσε την Ουάσινγκτον να επανέλθει στο τραπέζι των εμπορικών διαπραγματεύσεων από το οποίο αποχώρησε ουσιαστικά αμέσως μετά την εκλογή του Τραμπ, ο οποίος απέσυρε την υπερδύναμη από τη διεθνή συμφωνία ελεύθερου εμπορίου ΤΤΙΡ. «Κάν' τε εμπόριο, όχι πόλεμο» τόνισε ο κ. Τουσκ, ενώ ανέκρουσε τις κατηγορίες Τραμπ για τους «τρομερούς» δασμούς που επιβάλλει η Ε.Ε. στα αμερικανικά προϊόντα.

Ο Κούντλοου, νέος σύμβουλος

Τον Λάρι Κούντλοου, ανώτατο στέλεχος του CNBC, φαίνεται πως επέλεξε ο Αμερικανός πρόεδρος για αντικαταστάτη του Γκάρι Κον ως επικεφαλής των οικονομικών του συμβούλων. Την είδηση αναφέρει το CNBC, σύμφωνα με το οποίο ο Ντόναλντ Τραμπ αναμένεται να ανακοινώσει σήμερα την επιλογή του, καθώς ο Λάρι Κούντλοου έχει ήδη αποδεχθεί την πρόταση του προέδρου. Ο Γκάρι Κον παραιτήθηκε προ ημερών εξαιτίας της σφοδρής διαφωνίας του με τον Ντόναλντ Τραμπ σχετικά με την επιβολή δασμών στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου. Το ενδιαφέρον είναι πως τις απόψεις

του Γκάρι Κον συμμερίζεται ο Λάρι Κούντλοου, που δήλωσε απογοητευμένος όταν έγινε γνωστή η παραίτηση του Κον. Σχολιάζοντας σχετικά, ο Αμερικανός πρόεδρος τόνισε πως είναι ανοικτός σε κάθε διαφωνία του Κούντλοου και προσέθεσε πως «δεν συμφωνούμε σε όλα, αλλά στην περίπτωση αυτή νομίζω πως είναι θετικό». Ο Αμερικανός πρόεδρος υποστήριξε μάλιστα πως θέλει πάντα να ακούει διαφορετικές απόψεις ενώ ισχυρίστηκε πως ο νέος σύμβουλός του «έχει αρχίσει να πιστεύει πως είναι σωστοί οι δασμοί ως σημείο εκκίνησης της διαπραγματεύσεως».

ΟΟΣΑ: Κίνδυνος εκτροχιασμού λόγω εμπορικού πολέμου

Η επιβολή δασμών από την κυβέρνηση Τραμπ και η πιθανή λήψη αντιμέτρων από όσους θίγονται απειλεί να εκτροχιάσει την παγκόσμια οικονομία, προειδοποίησε χθες ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Η ειρωνεία της τύχης είναι ότι φέτος και του χρόνου η παγκόσμια οικονομία προβλέπεται ότι θα επιστρέψει στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης που κατέγραφε πριν από το ξέσπασμα της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008. Οι οικονομολόγοι του ΟΟΣΑ αναθεώρησαν χθες προς το καλύτερο τις προβλέψεις για την παγκόσμια οικονομία, προβλέποντας ρυθμό ανάπτυξης 3,9% το 2018 και το 2019, από ρυθμό ανάπτυξης 3,6% που προέβλεπαν τον Νοέμβριο του 2017. Εφόσον επαληθευθεί η πρόβλεψη για ανάπτυξη 3,9%, θα έχουμε την ταχύτερη ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας από το 2011. «Πιστεύουμε ότι η ενίσχυση της οικονομίας θα συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια»,

Παρά τον έντονο προβληματισμό, ο ΟΟΣΑ προβλέπει για φέτος επιτάχυνση της ανάπτυξης στο 3,9% από 3,6% το 2017.

δήλωσε χθες ο Αλβαρο Πιερέρα, ο οποίος εκτελεί χρέη επικεφαλής οικονομολόγου του διεθνούς οργανισμού. Η ανάκαμψη των επενδύσεων παγκοσμίως θα βοηθήσει ώστε το παγκόσμιο εμπόριο να αναπτυχθεί με ρυθμό 5%. Ο ΟΟΣΑ προβλέπει υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη για όλες τις χώρες του G20, πλην της Ρωσίας. Ωστόσο δεν είναι όλα ρόδινα. Η παγκόσμια οικονομία είναι ευάλωτη στην πολιτική του οικονομικού προστατευτισμού, προειδοποιεί ο ΟΟΣΑ. Η επιβολή δασμών στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου από τις ΗΠΑ είναι πιθανόν να προκα-

Η παγκόσμια οικονομία είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στην πολιτική του οικονομικού προστατευτισμού.

λέσει αντίποινα με τη μορφή δασμών από την Ευρώπη και από άλλα κράτη που θίγονται, και το αποτέλεσμα θα είναι αρνητικό για την παγκόσμια οικονομία. «Πιστεύουμε ότι είναι πολύ ση-

μαντικό να αποφύγουμε την κλιμάκωση του προστατευτισμού στο εμπόριο και θεωρούμε ότι είναι κρίσιμης σημασίας η (ύπαρξη) παγκόσμιου διαλόγου σχετικά με την πλεονάζουσα παραγωγή (χάλυβα)», δήλωσε ο κ. Πιερέρα μιλώντας στους Financial Times. Η οικονομία της Ευρώζωνης προβλέπεται ότι θα αναπτυχθεί με ρυθμό 2,3% (από 2,1% που ήταν η πρόβλεψη τον Νοέμβριο) το 2018 και 2,1% (από 1,9% τον Νοέμβριο) το 2019, ενώ το 2017 είχε αναπτυχθεί με ρυθμό 2,5%. Πολύ μεγάλη αναθεώρηση προβλέπει ο ΟΟΣΑ για τις ΗΠΑ. Την αποδίδει στην προσδοκία ότι η μείωση της φορολογίας από τον Τραμπ θα ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη στο 2,9% το 2018 (από 2,5% που ήταν η πρόβλεψη του Νοεμβρίου) και στο 2,8% το 2019 (από 2,1% προηγουμένως). Στην περίπτωση της Γερμανίας θα διατηρηθεί ο υψηλός (σχετικά) ρυθμός ανάπτυξης, με τον ΟΟΣΑ να προβλέπει μεταβολή 2,4% το 2018 και 2,2% το 2019.

Ο πληθωρισμός στις ΗΠΑ αυξήθηκε 0,2% τον Φεβρουάριο

Ο ρυθμός μεταβολής του πληθωρισμού στις ΗΠΑ επιβραδύνθηκε τον Φεβρουάριο, διαφεύδοντας (προς το παρόν) τους φόβους των επενδυτών που ανησυχούν ότι πιθανή άνοδος του θα αναγκάσει την αμερικανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα να αυξήσει ταχύτερα τα επιτόκια δανεισμού. Σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας, ο πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 0,2% τον Φεβρουάριο σε μηνιαία βάση, ενώ τον Ιανουάριο είχε αυξηθεί με ρυθμό 0,5%. Σε ετήσια βάση, ο πληθωρισμός αυξήθηκε με ρυθμό 2,2% τον Φεβρουάριο, από 2,1% τον Ιανουάριο. Ο λεγόμενος «δομικός πληθωρισμός» (εξαιρούνται οι εμετάβλητες τιμές της ενέργειας και των επεξεργασμένων τροφίμων) αυξήθηκε με μηνιαίο ρυθμό 0,2% τον Φεβρουάριο, ενώ τον Ιανουάριο είχε αυξηθεί με ρυθμό 0,3%. Σε ετήσια βάση, ο δομικός πληθωρισμός αυξήθηκε κατά 1,8%, δηλαδή παρέμεινε αμετάβλητος

σε σχέση με τον Ιανουάριο. «Ενώ υπάρχουν ενδείξεις περί σχηματισμού πληθωριστικών πιέσεων σε συγκεκριμένα στοιχεία, ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής, ιδιαίτερα στην περίπτωση του δομικού πληθωρισμού, δεν υποδηλώνει σημαντική αύξηση του πληθωρισμού, ακόμη», σχολίασε στο Reuters ο Μπεν Αϊερς, οικονομολόγος της Nationwide στο Κολόμπους. Την περασμένη Παρασκευή είχαν δημοσιευθεί στοιχεία για τον ρυθμό μεταβολής των μισθών που έδειξαν επιβράδυνση. Τον Φεβρουάριο το μέσο ωρομίσθιο είχε αυξηθεί κατά 2,6%, ενώ τον Ιανουάριο είχε αυξηθεί με ρυθμό 2,8%. Η πρώτη εκτίμηση για τον Ιανουάριο ήταν αύξηση κατά 2,9% και αυτή η είδηση είχε πυροδοτήσει τη διόρθωση στη Wall Street στα μέσα Φεβρουαρίου. Η αγορά προβλέπει ότι η αμερικανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα θα αυξήσει τα επιτόκια δανεισμού κατά 0,25% στις 21 Μαρτίου.

Η Βρετανία προσπαθεί να μειώσει τις εισαγωγές ρωσικού φυσικού αερίου

Η Τερέζα Μέι αναζητεί εναλλακτικούς προμηθευτές φυσικού αερίου, καθώς η υπόθεση διηλητηπρίασης Ρώσου διπλού πρώην κατασκόπου 140 χλμ. έξω από το Λονδίνο επιδεινώνει τις σχέσεις Βρετανίας - Ρωσίας. Αν και η Ευρώπη συνολικά παίρνει το 1/3 του αερίου της από τη Ρωσία, στη Βρετανία το ποσοστό είναι μικρότερο, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των καυσίμων της προέρχεται από τη Βόρεια Θάλασσα και τη Νορβηγία. Η κατανάλωση ρωσικού αερίου το 2017 αντιστοιχεί μόλις στο 6%, σύμφωνα με δήλωση στο Bloomberg της βρετανικής ένωσης ενέργειας GMB. Η Βρετανία αγοράζει ρωσικό αέριο κατά βάση μέσω αγωγών από χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης, αλλά έχει αυξήσει τη ζήτησή της για υγροποιημένο αέριο LNG το οποίο παραδίδεται με πλοία. Η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι δήλωσε ότι

Η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι δήλωσε ότι η Ρωσία χρησιμοποιεί την ενέργεια ως μέσον επιρροής στις χώρες που προμηθεύει.

η Ρωσία χρησιμοποιεί την ενέργεια ως μέσον επιρροής στις χώρες που προμηθεύει. Συμπλήρωσε ότι το θέμα της ενεργειακής ασφάλειας θα συζητηθεί και στο πλαίσιο της Ε.Ε. Η Gazprom, που ανήκει στο ρωσικό κράτος και έχει μονοπώλιο στις εξαγωγές αερίου μέσω αγωγών, πούλησε στη Βρετανία καύσιμα αξίας 2,31 δισ. ευρώ το 2017, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του ρωσικού τελωνείου. Φέτος, όμως, η Βρετανία επιλ-

Η Βρετανία αγοράζει ρωσικό αέριο κατά βάση μέσω αγωγών από χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης, αλλά έχει αυξήσει τη ζήτησή της για υγροποιημένο αέριο LNG το οποίο παραδίδεται με πλοία.

γη στα τέλη Φεβρουαρίου από κύμα ψύχους από τα ανατολικά, ενώ από το Σάββατο αναμένεται δεύτερο κύμα ψύχους να πλήξει τη δυτική Ευρώπη. Πρόκειται για τον ψυχρότερο χειμώνα της 30ετίας. Επομένως, η κατανάλωση ενέργειας από τη Ρωσία αναμένεται να σημειώσει άνοδο το 2018. Η κρίσιμη κατάσταση, η ανεξαρτησίας της Βρετανίας θα είναι πολύ δύσκολη. Δεν είναι μόνο ότι το εξ Αμερικής φυσικό αέριο είναι πιο ακριβό και προσανατολισμένο στην αγορά της Ασίας, αλλά ότι από τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας μπορεί να πληγούν και βρετανικά επιχειρηματικά συμφέροντα. Σύμφωνα με το BBC, το 20% του ενεργειακού κολοσσού Rosneft, της πιο πολύτιμης ρωσικής εταιρείας, ανήκει στην British Petroleum (BP). Καθώς το Brexit δεν θα είναι περίοδος οικονομικής άνεσης, η Βρετανία θα πρέπει να

σκεφθεί δύο φορές πώς θα αντιμετωπίσει την ενεργειακή εξάρτηση από τη Ρωσία. Υπενθυμίζεται ότι την Κυριακή 4 Μαρτίου, ο Σεργκέι Σκριπάλ και η κόρη του βρέθηκαν διηλητηριασμένοι με νευροτοξική ουσία στην κακόπολη Σόλσπερι και έκτοτε είναι σε κρίσιμη κατάσταση. Ο Ρώσος πρώην κατάσκοπος είχε καταδικαστεί για προδοσία κατά του ρωσικού κράτους, επειδή ήταν πληροφοριοδότης του Ηνωμένου Βασιλείου και από το 2010 ζούσε στην Αγγλία, αφού του απονεμήθηκε χάρη από τον τότε Ρώσο πρόεδρο στο πλαίσιο ανταλλαγής κατασκόπων μεταξύ Βρετανίας - Ρωσίας. Η Βρετανίδα πρωθυπουργός αποδίδει τη διηλητηρίαση στη Ρωσία και διέταξε αντίποινα κατά της Ρωσίας, όπως «πάγωμα» περιουσιακών στοιχείων και απέλαση 23 Ρώσων διπλωματών.

Χωρίς χρήματα οι Σουηδοί στην περίπτωση φυσικής καταστροφής

Εχουν σταματήσει να χρησιμοποιούν μετρητά, λόγω ηλεκτρονικών συναλλαγών

Την αρνητική πλευρά της πρωτοπορίας και της τεχνολογικής πρόοδου φαίνεται να αντιμετωπίζουν οι πολίτες της Σουηδίας, της χώρας που όπως και σε πολλούς άλλους τομείς προπορεύεται στις πληρωμές με κάρτες και στην κατάργηση των μετρητών. Επειτα από χρόνια προσήλωσης στις νέες τεχνολογίες, σήμερα οι Σουηδοί κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς μετρητά στην περίπτωση μιας φυσικής ή τεχνολογικής καταστροφής. Δεν θα έχουν δηλαδή τα αναγκαία χαρτονομίσματα και κέρματα για να αγοράσουν είδη πρώτης ανάγκης. Η προοπτική αυτή προκαλεί συναγερμό στις αρμόδιες αρχές που επικειρούν να επιβάλουν ασφαλιστικές δικλίδες στο τραπεζικό σύστημα της χώρας, ώστε να διασφαλιστούν η αναγκαία υποδομή και η κυκλοφορία μετρητών.

Ο λόγος είναι ότι η χρήση μετρητών βρίσκεται εδώ και αρκετά χρόνια σε φθίνουσα πορεία στη Σουηδία και τελευταία έχει ελαχιστοποιηθεί. Πέρυσι το σύνολο των μετρητών που ήταν σε κυκλοφορία υποχώρησε στο χαμηλότερο επίπεδο από το 1990 και σήμερα είναι κατά 40% μειωμένο σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2007. Την τελευταία διετία, άλλωστε, η μείωση της χρήσης μετρητών ήταν ραγδαία. Το αποτέλεσμα είναι να αυξάνονται το κόστος εκτύπωσης χαρτονομισμάτων στη χώρα όπως επίσης και το κόστος της χρήσης μετρητών για τα καταστήματα, τα εστιατόρια και τις τράπεζες. Σύμφωνα με τη Νίνα Βένινγκ, διευθύνουσα σύμβουλο της Bankomat, την οποία έχουν δημιουργήσει οι μεγαλύτερες τράπεζες της Σουηδίας, Riksbank, έχει μάλιστα εκφράσει ανησυχία για τον κίνδυνο να καταστραφούν από την αχρηστία οι αναγκαίες υποδομές για την έκδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων. Ο διοικητής της Riksbank, Στεφάν

Επειτα από χρόνια προσήλωσης στις νέες τεχνολογίες, σήμερα οι Σουηδοί κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς μετρητά στην περίπτωση μιας φυσικής ή τεχνολογικής καταστροφής. Δεν θα έχουν, δηλαδή, τα αναγκαία χαρτονομίσματα και κέρματα για να αγοράσουν είδη πρώτης ανάγκης.

Το σύνολο των μετρητών που ήταν σε κυκλοφορία στη Σουηδία υποχώρησε στο χαμηλότερο επίπεδο από το 1990.

Ετσι το πρόβλημα ανακυκλώνεται, καθώς το υψηλό κόστος αποθαρρύνει τη χρήση μετρητών όπως βέβαια και την έκδοσή τους. Η Τράπεζα της Σουηδίας, Riksbank, έχει μάλιστα εκφράσει ανησυχία για τον κίνδυνο να καταστραφούν από την αχρηστία οι αναγκαίες υποδομές για την έκδοση χαρτονομισμάτων και κερμάτων. Ο διοικητής της Riksbank, Στεφάν

Ινγκβες, έχει ταχθεί υπέρ της αναθεώρησης του σχετικού νομικού πλαισίου με στόχο να διασφαλιστεί ότι θα έχει η κεντρική τράπεζα την εποπτεία του συστήματος πληρωμών. Όπως τόνισε, η Σουηδία οδεύει σε μια κατάσταση στην οποία «ιδιωτικοί φορείς θα ελέγχουν τα μέσα πληρωμών που χρησιμοποιεί το κοινό, κάτι που μπορεί να αποβεί προβληματικό ιδιαιτέρως σε συνθήκες κρίσης». Έχει προηγηθεί η πρωτοβουλία της εταιρείας διαχείρισης μετρητών Loomis AB που κάλεσε τις Αρχές να ασκήσουν πιέσεις στις σουηδικές τράπεζες και στα καταστήματα λιανικής προκειμένου να εξακολουθήσουν να δέχονται μετρητά. «Τα μετρητά είναι αναγκαία σε μια κρίσιμη κατάσταση», σχολιάζει σχετικά ο Πάτρικ Αντερσον, διευθύνων σύμβουλος

της Loomis, καθώς διαβλέπει μεγάλους κινδύνους για όσους Σουηδούς ζουν σε απόμακρες περιοχές στα βόρεια της χώρας και σε μια καταστροφή θα μπορούσαν να βρεθούν χωρίς χρήματα. Ο ίδιος εξέφρασε, άλλωστε, προβληματισμό για το αν οι Σουηδοί «έχουν τη διορατικότητα να αντιληφθούν τις επιπτώσεις μιας κρίσης αυτού που θα διαπεράσει και θα επηρεάσει το σύνολο της κοινωνίας». Το θέμα απασχόλησε το Κοινοβούλιο της Σουηδίας που στελέχωσε ειδική επιτροπή για να εξετάσει το πρόβλημα για λογαριασμό της Riksbank. Η εν λόγω επιτροπή αναμένεται να παρουσιάσει σχετική μελέτη το καλοκαίρι και να εκθέσει τις προκλήσεις που θέτει η ραγδαία μείωση της χρήσης μετρητών.

Τζίρο 22 δισ. δολ. πήραν οι «μικροί» από πολυεθνικές στα καταναλωτικά αγαθά

Οι «μικρές» μάρκες σε κάποιες από τις μεγαλύτερες αγορές καταναλωτικών αγαθών έχουν αποδυναμώσει πολυεθνικούς ομίλους, οι οποίοι φαίνεται πως έχουν χάσει την επαφή τους με τις καταναλωτικές τάσεις που καλλιεργήθηκαν κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε ετών, αναφέρεται σε δημοσίευμα των Financial Times. Σύμφωνα με την Boston Consulting Group, πωλήσεις της τάξεως των 22 δισ. δολαρίων έχουν περάσει από μεγάλες σε μικρές εταιρείες καταναλωτικών ειδών στη Βόρεια Αμερική από το 2011 μέχρι το 2016. Παρομοίως, το μερίδιο των μικρών εταιρειών, οι οποίες εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα και ποιοτικότερα προϊόντα, στην Ευρώπη έχει αυξηθεί από το 23% στο 26% την ίδια περίοδο, συμπεραίνει η Boston Consulting Group αλλά και η εταιρεία ερευνών IRI.

Σε μια εποχή που αυξάνεται η παγκόσμια ζήτηση, 34 από τους 50 ομίλους καταναλωτικών ειδών παρουσιάζουν χαμηλότερη αύξηση των πωλήσεων και των κερδών τους, σύμφωνα με μελέτη της Bain & Company. Το 2016, τα έσοδα των μεγάλων ομίλων που πωλούν πάσης φύσεως καταναλωτικά προϊόντα – από μπίρες και τρόφιμα μέχρι προϊόντα καθαριότητας για το σπίτι – παρουσίασαν τη χαμηλότερη αύξηση κερδών από το 2009. Η Nestle, μάλιστα, εγκατέλειψε τον περυσινό στόχο για αύξηση των ετήσιων κερδών της κατά 5% με 6%, αφού δεν μπόρεσε να τους υλοποιήσει τα τε-

λευταία τρία χρόνια. Τα έσοδα διαμορφώθηκαν τελικά στα 96 δισ. δολάρια, δηλαδή ήταν υψηλότερα μόνον κατά 2,4% από το 2016, αντανακλώντας το χαμηλότερο ποσοστό της τελευταίας 10ετίας.

Μικρές μάρκες που έχουν γνωρίσει μεγάλη επιτυχία στο καταναλωτικό κοινό του ανεπτυγμένου κόσμου είναι τα καλλυντικά ανδρικής περιποίησης Dollar Shave Club στις ΗΠΑ και η σκωτσέζικη μπίρα Brew-Dog. Καλύπτουν καλύτερα τις ανάγ-

Δείχνουν ότι αντιλαμβάνονται καλύτερα τις νέες ανάγκες των καταναλωτών.

Κες των καταναλωτών, οι οποίοι σήμερα είναι περισσότερο επιλεκτικοί στα προϊόντα που χρησιμοποιούν σε σχέση με κάποια χρόνια πριν. Στην προσπάθειά τους να ανταπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις, μεγάλοι όμιλοι αναζητούν ευκαιρίες για να εξαγοράσουν τους μικρότερους ανταγωνιστές τους, προκειμένου να επεκτείνουν το χαρτοφυλάκιο προϊόντων τους σε πιο ποιοτικά και εξειδικευμένα προϊόντα. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα είναι η βρετανική μάρκα τζιν Sipsmith που δημιουργήθηκε το 2009, ενώ προ ενός έτους εξαγοράστηκε από τον ιαπωνικό όμιλο Beam Suntory.

Η Nestle εγκατέλειψε τον περυσινό στόχο για αύξηση των ετήσιων κερδών της κατά 5% με 6%, αφού δεν μπόρεσε να τους υλοποιήσει τα τελευταία τρία χρόνια.

Μεγάλη αύξηση της απασχόλησης στις ΗΠΑ

Στο υψηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο του 2015 έφθασε ο αριθμός των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν τον Φεβρουάριο στις ΗΠΑ, ξεπερνώντας κατά πολύ τις εκτιμήσεις των αναλυτών της αγοράς. Ενισχύονται, ως εκ τούτου, τα σενάρια που θέλουν την Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ (Fed) να προχωρεί άμεσα σε αύξηση των επιτοκίων. Είναι πολύ πιθανόν η επόμενη αύξηση να ανακοινωθεί μετά τη συνεδρίαση της Fed, που έχει προγραμματιστεί

Τα ωρομίσθια στις ΗΠΑ ενισχύθηκαν μόνον κατά 2,6% τον Φεβρουάριο του 2018 σε σχέση με πέρυσι. Τον Ιανουάριο αυξήθηκαν 2,9%.

Τον δεύτερο μήνα του 2018 προσελήφθησαν σε διάφορες εταιρείες στις ΗΠΑ 313.000 άνθρωποι.

να γίνει στις 20 με 21 Μαρτίου, υπό τον Τζερόμι Πάουελ, τον νέο της πρόεδρο. Αποθαρρυντικά είναι, ωστόσο, τα στοιχεία για τους μισθούς στις ΗΠΑ, διότι ενισχύθηκαν σε χαμηλότερο ρυθμό από πέρυσι. Τον Φεβρουάριο δημιουργήθηκαν 313.000 θέσεις εργασίας, ενώ οι προβλέψεις των αναλυτών της αγοράς έκαναν λόγο για

200.000 θέσεις. Η αγορά εργασίας των ΗΠΑ ενισχύεται σταθερά. Το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται στο 4,1% πέμπτο συνεχόμενο μήνα, ενώ οι μακροχρόνια άνεργοι υπολογίζονται στο 1,4 εκατ. άτομα, σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας. Το ποσοστό των απασχολομένων ως προς τον πληθυσμό των ΗΠΑ διαμορφώθηκε στο 60,4%.

Επίσης, οι αιτήσεις για τη χορήγηση επιδομάτων ανεργίας υποχώρησαν στο χαμηλότερο επίπεδο της τελευταίας 50ετίας. Παρόλληλα, όμως, τα ωρομίσθια ενισχύθηκαν μόνον κατά 2,6% τον Φεβρουάριο του 2018 σε σχέση με πέρυσι. Τον Ιανουάριο αυξήθηκαν 2,9%. Αξίζει να θυμίσουμε ότι η αύξηση των ωρομισθίων κατά 2,9% τον Ιανουάριο είχε προ-

καλέσει τη μαζική φυγή κεφαλαίων από τη Wall Street, οδηγώντας σε βίαιη διόρθωση τις υψηλές αποτιμήσεις των μετοχών. Βάσει των τελευταίων στοιχείων για την αύξηση των θέσεων εργασίας και τη μετριοπαθή ενίσχυση των μισθών, διαμορφώνεται το ιδανικό σενάριο για τη Wall Street. Υπάρχει μία τουλάχιστον αύξηση των μισθών που είναι μεγαλύτερη σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Αρα κάποιοι εργοδότες προσφέρουν υψηλότερους μισθούς για να προσελκύσουν υποψηφίους με τα κατάλληλα προσόντα, δηλώνει μερίδα οικονομολόγων στην εφημερίδα New York Times. Οι αυξήσεις στα μόνον που ανακοίνωσαν ορισμένες εταιρείες, αφού πέρασε το νομοσχέδιο για τη φορολογική μεταρρύθμιση των ΗΠΑ τον περασμένο Δεκέμβριο, δεν περιλαμβάνονται στα στοιχεία για τα ωρομίσθια που λαμβάνει υπ' όψιν του το αμερικανικό υπουργείο Εργασίας. Μετά την απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να επιβάλει δασμούς στις εισαγωγές χάλυβα και αλουμινίου, τα στοιχεία του Φεβρουαρίου για την απασχόληση και τους μισθούς μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημείο αναφοράς για να αξιολογηθεί κανείς ενδεχόμενες επιπτώσεις.

Ουρές 50 χλμ. στο Καλαί σε περίπτωση σκληρού Brexit

Ουρές φορτηγών σε μήκος έως και 50 χιλιομέτρων αναμένονται στο Καλαί, σε περίπτωση που το Brexit οδηγήσει σε υποχρεωτικούς υγειονομικούς και τελωνειακούς ελέγχους στο γαλλικό λιμάνι. Στη δήλωση αυτή προχώρησε χθες ο επικεφαλής του οργανισμού λιμένος του Καλαί, Ζαν-Μαρκ Πουι-σεσό, ζητώντας από τους ηγέτες να διαπραγματευθούν μία καλύτερη λύση. Παρόλληλα, ο πρώην υπουργός Υγείας και νυν περιφερειάρχης στην Ο-ντε-Φρανς, την περιοχή στην οποία ανήκει το Καλαί, Χαβιέ Μπερτράν, είπε ότι οι πολιτικοί δεν έχουν αντιληφθεί το μέγεθος του προβλήματος. «Ξέρω ότι η Ιρλανδία θα αποτελέσει πραγματικό πρόβλημα, αλλά παρακαλώ, θυμηθείτε ότι το ζήτημα στην Ιρλανδία είναι 10 φορές μικρότερο από αυτό που θα συμβεί εδώ»,

σημείωσε. «Είναι ένα σκοτεινό σενάριο που γίνεται όλο και πιο μαύρο». Μεγάλο μέρος της συζήτησης γύρω από την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε. αφορά τα μελλοντικά σύνορα ανάμεσα στη Δημοκρατία της Ιρλανδίας, που μένει στην Ε.Ε. και τη Βόρεια Ιρλανδία, που αποχωρεί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση άσκησε πιέσεις τις τελευταίες ημέρες στη Βρετανίδα πρωθυπουργό Τερέζα Μέι να ξεκαθαρίσει τη θέση της για το θέμα αυτό, καθώς οι ασυμβατότητες ανάμεσα στους διαφορετικούς στόχους της Βρετανίας είναι εξόφθαλμες. Το Λονδίνο ζητεί να μην υπάρχουν σκληρά σύνορα (τελωνεία) ανάμεσα στα δύο μέρη της Ιρλανδίας, αλλά ταυτόχρονα να φύγει η Βρετανία από την τελωνειακή ένωση και την κοινή αγορά.

REUTERS

ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΠΤΙΚΩΝ ΙΝΩΝ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Με το μεγαλύτερο ιδιωτικό δίκτυο οπτικών ινών, που επεκτείνεται συνεχώς, η **MTN Business** βρίσκεται ακόμη πιο κοντά στην επιχείρησή σας, ανεξαρτήτως μεγέθους, για να σας παρέχει την πιο γρήγορη, αξιόπιστη και πλέον οικονομική σύνδεση στο διαδίκτυο μέσω οπτικών ινών.

Μάθετε περισσότερα στο www.mtnbusiness.com.cy ή καλώντας τη Γραμμή Υποστήριξης της MTN Business στο 131 ή επισκεφθείτε ένα από τα **MTN Business Centers** σε **Λευκωσία** ή **Λεμεσό**.

BUSINESS

Αύξηση τιμών 0,2% στα ακίνητα για πρώτη φορά μετά το 2008

Ανοδο των αξιών στην ελληνική κτηματαγορά το 2018 προβλέπουν ξένοι οίκοι

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τα πρώτα δείγματα ανάκαμψης των αξιών σημείωσε, κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του 2017, η ελληνική αγορά κατοικίας, με αποτέλεσμα να αρχίσει πλέον να αναρριχάται εκ νέου στην παγκόσμια κατάταξη χωρών. Σύμφωνα με τον ετήσιο δείκτη τιμών που επιμελείται η Global Property Guide, η Ελλάδα βρίσκεται πλέον στην 39η θέση επί συνόλου 45 χωρών, ενώ στο απόγειο της κρίσης είχε βρεθεί ακόμα και στην τελευταία θέση. Κατά τους τελευταίους τρεις μήνες του προηγούμενου έτους, οι αξίες των οικιστικών ακινήτων υποχώρησαν κατά μόλις 0,3% σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2016, όταν μάλιστα η κάμψη είχε αγγίξει το 1%. Ακόμα πιο ενθαρρυντικό στοιχείο για τις προοπτικές ανάκαμψης της αγοράς είναι το ότι, σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του 2017, οι τιμές ενισχύθηκαν κατά 0,2%, για πρώτη φορά από το 2008.

Με τον τρόπο αυτό, η Ελλάδα ξεπέρασε πλέον αγορές όπως εκείνη της Ελβετίας, όπου οι τιμές κατά την εξεταζόμενη περίοδο υποχώρησαν κατά 1% σε ετήσια βάση. Σε παγκόσμιο επίπεδο, τη μεγαλύτερη αύξηση κατέγραψαν οι αξίες των κατοικιών στην Ισλανδία με 15%, ενώ τη χειρότερη εικόνα εμφάνισε η αγορά κατοικίας του Κατάρ, όπου οι αξίες υποχώρησαν κατά 10%.

Ανάλογο συμπέρασμα καταγράφεται και σε αντίστοιχη έρευνα για την παγκόσμια αγορά κατοικίας, την οποία πραγματοποίησε

Η μεταβολή των τιμών των κατοικιών σε επιλεγμένες αγορές

Δ' ΤΡΙΜΗΝΟ 2017

	ΜΕΤΑΒΟΛΗ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2017 (ΣΕ ΕΤΗΣΙΑ ΒΑΣΗ)	ΜΕΤΑΒΟΛΗ Δ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ (ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ ΤΟ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟ)
Ισλανδία	15,00%	-0,53%
Ρουμανία	10,85%	0,09%
Γερμανία	6,20%	0,76%
Πορτογαλία	4,55%	1,32%
Κίνα (Σαγκάη)	-0,13%	-0,15%
Ελλάδα	-0,30%	0,20%
Ελβετία	-1,00%	-0,10%
Κατάρ	-10,00%	-1,15%

ΠΗΓΗ: Global Property Guide

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

η Knight Frank, εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων. Σε αυτήν, η Ελλάδα βρέθηκε στην 51η θέση επί συνόλου 59 χωρών, υπερσκελίζοντας χώρες όπως η Ιταλία, η Πολωνία, η Φινλανδία και η Ρωσία. Μάλιστα, σύμφωνα με τους αναλυτές της Knight Frank, οι προοπτικές της ελληνικής αγοράς κατοικίας είναι πλέον ανοδικές, κάτι που πιστοποιείται και σε επίπεδο τριμηνιαίας σύγκρισης. Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2017, οι αξίες

αυξήθηκαν κατά 0,5% σε σχέση με το τρίτο τρίμηνο του ίδιου έτους, κάτι που δεν έχει καταγραφεί στην εγχώρια αγορά τα τελευταία δέκα χρόνια.

Είναι λοιπόν προφανές ότι τα στοιχεία αυτά έρχονται να επιβεβαιώσουν τις εκτιμήσεις ότι το 2018 θα σηματοδοτήσει την ολοκλήρωση του καθοδικού κύκλου των τιμών των κατοικιών, που έχουν καταγράψει συνολική πτώση στις τάξεις του 42% από το 2008 μέχρι και το 2017. Από την αρχή

της κρίσης, τη μεγαλύτερη πτώση έχουν καταγράψει οι τιμές των κατοικιών στη Θεσσαλονίκη με 46,3%, ενώ ακολουθεί η Αθήνα με 44,2%. Τη μικρότερη κάμψη αξιών έχουν σημειώσει οι περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος με 38%.

Στην ετήσια έκθεσή της, η Τράπεζα της Ελλάδος ανέφερε ότι κατά το τρέχον έτος αναμένεται σταθεροποίηση των αξιών των κατοικιών, ως αποτέλεσμα της βελτίωσης του οικονομικού κλίματος και των προσδοκιών της επιστροφής της οικονομίας σε θετικούς, αν και χαμηλούς, ρυθμούς ανάπτυξης και της ολοκλήρωσης της τρίτης αξιολόγησης. Ανάλογη εικόνα βέβαια είχε αρχίσει να διαμορφώνεται και στο τέλος του 2014, με τις τότε εκτιμήσεις να αναφέρουν ότι η σταθεροποίηση της αγοράς ακινήτων ήταν πιθανή ήδη από το 2015. Η ανατροπή στο πολιτικό σκηνικό και η κρίση που ακολούθησε ανέτρεψαν τις εν λόγω προβλέψεις, κάτι όμως που επί του παρόντος δεν φαντάζει ορατό ενδεχόμενο. Παράλληλα, η ΤτΕ έσπευσε να υπογραμμίσει ότι τα διαχρονικά ζητήματα, που αφορούν μεταξύ άλλων τον εξορθολογισμό της φορολόγησης των ακινήτων, την απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησεων, τον περιορισμό της γραφειοκρατίας, αλλά και τη δυνατότητα πρόσβασης σε δημόσια δεδομένα (π.χ. αριθμός αγοραπωλησιών), παραμένουν πάντοτε επίκαιρα και η επίλυσή τους είναι πρωταρχικής σημασίας για την ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων.

Υψηλό απόθεμα απούληπτων, πλειστηριασμοί, εμπόδια στην ανάκαμψη της αγοράς

Ερωτήματα για την ταχύτητα της ανάκαμψης στην αγορά κατοικίας θέτουν, επί του παρόντος, δύο βασικές παράμετροι, το απόθεμα των απούληπτων ακινήτων και η επικείμενη εντατικοποίηση των πλειστηριασμών, με την εκτέλεσή τους αποκλειστικά με ηλεκτρονική μορφή. Σύμφωνα με σχετική ανάλυση της Δανός & Συνεργάτες-BNP Paribas Real Estate, το υφιστάμενο απόθεμα απούληπτων ακινήτων ξεπερνά πλέον τις 250.000. Ταυτόχρονα, επισημαίνεται ότι η πραγματική υποχώρηση των τιμών σε ορισμένες περιοχές και κατηγορίες ακινήτων είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από τον μέσο όρο που αποτυπώνεται στους δείκτες της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ). Ειδικότερα, εκτιμάται ότι κινείται μεταξύ 60% και 70%, κυρίως σε ό,τι αφορά τις κατοικίες μεγάλης ηλικίας της τάξεως των 30-40 ετών ή και περισσότερο στο κέντρο της Αθήνας. «Διαμερίσματα κατασκευασμένα πριν από τρεις και τέσσερις δεκαετίες στο κέντρο της Αθήνας πωλούνται σήμερα αντί 10.000 - 20.000 ευρώ», σημειώνεται χαρακτηριστικά.

Στον αντίποδα, οι βραχυχρόνιες μισθώσεις και το πρόγραμμα χορήγησης αδειών παραμονής («χρυσή βίζα») στους κατοίκους χωρών εκτός Ε.Ε., που θα αποκτήσουν ακίνητα αξίας τουλάχιστον 250.000 ευρώ στην Ελλάδα, επανέφεραν την κινητικότητα στην αγορά κατοικίας. Όπως αναφέρει η Δανός, αρκετά ξένα funds αναζητούν ακίνητα στην καρδιά της ελληνικής πρωτεύουσας, με στόχο την εκμετάλλευσή τους μέσω του κλάδου των βραχυχρόνιων μισθώσεων. Το αποτέλεσμα είναι να καθίσταται

πλέον δυσχερές η εύρεση ενοικιαζόμενου διαμερίσματος σε ορισμένα σημεία του κέντρου, χωρίς να αποφεύγονται ακόμα και στρεβλώσεις, καθώς καταγράφονται υψηλά ενοίκια σε διαμερίσματα χαμηλής ποιότητας.

Πλέον, πέραν της υπερβάλλουσας προσφοράς, καθοριστικό ρόλο στην ταχύτερη ανάκαμψη των τιμών και της ζήτησης στην αγορά κατοικίας θα διαδραματίσουν πλέον και οι πλειστηριασμοί, καθώς θα δημιουργήσουν μια παράλληλη αγορά ακινήτων από την οποία θα μπορεί ο κάθε ενδιαφερόμενος αγοραστής να εντοπίζει επενδυτικές ευκαιρίες σε τιμές, κατά κανόνα, χαμηλότερες άλλων ακινήτων στην ίδια περιοχή. Ως εκ τούτου, είναι κρίσιμη η διαχείριση του όγκου των προς εκπλειστηριασμό ακινήτων, προκειμένου να μην υπάρξουν σοβαρές πιέσεις για νέες μειώσεις των τιμών των κατοικιών.

Εν τω μεταξύ, σαφώς θετική είναι πλέον η εικόνα και στον κλάδο των επαγγελματικών ακινήτων. Στην τελευταία έκθεσή της, η ΤτΕ σημείωσε πως η βαθμιαία απορρόφηση του περιορισμένου διαθέσιμου αποθέματος αναμένεται να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη νέων ακινήτων σε στοχευμένους τομείς, αλλά και στην αναβάθμιση του παλαιότερου και υποδεέστερων χαρακτηριστικών αποθέματος. «Προϋπόθεση ωστόσο για βιώσιμη ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων είναι, παράλληλα με τη διατήρηση των προοπτικών μεγέθυνσης της οικονομίας, η αποκατάσταση της ροής χρηματοδότησης από το τραπεζικό σύστημα», αναφέρεται χαρακτηριστικά στην έκθεση της ΤτΕ.

N.X.P.

Υψηλή ζήτηση για πολυτελή εξοχικά σε Μύκονο, Σαντορίνη, Ρόδο και Πάρο

Από *Μ. Ανατολή, ΗΠΑ, Ευρώπη, Σκανδιναβία η πλειονότητα των αγοραστών*

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Συνεχίστηκε και το 2017 η ανοδική πορεία της ζήτησης πολυτελών εξοχικών κατοικιών σε δημοφιλείς νησιωτικούς προορισμούς, καθώς η σταθεροποίηση της παρουσίας της Ελλάδας στην Ευρωζώνη και η σταδιακή επιστροφή της οικονομίας σε αναπτυξιακή τροχιά έχουν ενθαρρύνει ακόμα περισσότερους ενδιαφερόμενους αγοραστές. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποίησε η εταιρεία παροχής υπηρεσιών ακινήτων Algean Property σε επιλεγμένες περιοχές του νοτίου Αιγαίου, η Μύκονος, η Σαντορίνη, η Ρόδος και η Πάρος βρίσκονται στο επίκεντρο των υποψήφιων αγοραστών.

Στη Μύκονο, οι ενδιαφερόμενοι προέρχονται κυρίως από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, των σκανδιναβικών χωρών, των ΗΠΑ, όπως επίσης από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Μεγ. Βρετανία. Οι άνθρωποι αυτοί διαθέτουν προϋπολογισμό που κινείται μεταξύ 800.000 ευρώ και 1,5 εκατ. ευρώ και αναζητούν βίλες όσο το δυνατόν εγγύτερα προς τη Χώρα της Μυκόνου και γενικότερα το νότιο τμήμα του νησιού. Οι ζητούμενες τιμές πώλησης κινούνται μεταξύ 5.000 και 7.000 ευρώ/τ.μ., αλλά για νεόδημτες κατασκευές υψηλών ποιοτικών προδιαγραφών, το κόστος μπορεί να εκτοξευθεί ακόμα και σε 10.000 ευρώ.

Στη Σαντορίνη, οι αγοραστές είναι κυρίως από ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Μεγ. Βρετανία, Αυστρία και Ελβετία), αναζητώντας κυρίως κάποια από τις περιζήτητες υποσκαφές κατοικίες στην Καλντέρα. Οι άνθρωποι αυτοί είναι πρόθυμοι

Το «πανόραμα» της αγοράς στο Νότιο Αιγαίο

	ΜΕΣΕΣ ΖΗΤΟΥΜΕΝΕΣ ΤΙΜΕΣ ΠΩΛΗΣΗΣ	ΜΕΣΗ ΤΙΜΗ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ (ΣΕ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΒΑΣΗ)	ΑΠΟΘΕΜΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ
Μύκονος	5.000 - 7.000 €/τ.μ.	9.000 - 11.000 €	1.500
Σαντορίνη	5.000 - 7.000 €/τ.μ.	7.000 - 10.000 €	1.500
Ρόδος	2.500 - 3.500 €/τ.μ.	3.000 - 5.000 €	4.000
Κως	2.500 - 3.500 €/τ.μ.	3.000 - 5.000 €	200
Πάρος	3.500 - 4.500 €/τ.μ.	4.000 - 7.000 €	1.400
Πάτμος	4.000 - 5.000 €/τ.μ.	3.000 - 6.000 €	500

ΠΗΓΗ: Algean Property

H ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

να δαπανήσουν μέχρι 1,2 εκατ. ευρώ για ένα τέτοιο ακίνητο. Επί του παρόντος, η μέση τιμή πώλησης πολυτελών εξοχικών στη Σαντορίνη κινείται περίξ των 6.000 ευρώ/τ.μ. Στη Ρόδο, περιοχές όπως η Αφάντου, η Λίνδος και το Κιστόρι συγκεντρώνουν σημαντικό αγοραστικό ενδιαφέρον, που προέρχεται από χώρες όπως η Γερμανία, η Αυστρία, η Ελβετία και η Μεγ. Βρετανία. Η μέση τιμή πώλησης διαμορφώνεται στις 3.000 ευρώ/τ.μ., τη στιγμή που οι ενδιαφερόμενοι αγοραστές πολυτελών ακινήτων είναι διατεθειμένοι να δαπανήσουν ακόμα και 3 εκατ. ευ

ρώ για μία βίλα. Πάντως, το απόθεμα κατοικιών διαμορφώνεται σε περίπου 4.000 ακίνητα, αριθμός που είναι σχετικά σταθερός τα τελευταία χρόνια, δεδομένου ότι δεν έχουν καταγραφεί νέες αναπτύξεις. Στην Πάρο, οι αγοραστές προέρχονται κυρίως από τη Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις σκανδιναβικές χώρες, με τους ενδιαφερομένους να εστιάζουν στη Νάουσα, τη Σάντα Μαρία και τη Χρυσή Ακτή. Οι ζητούμενες τιμές πώλησης κινούνται μεταξύ 3.500 και 4.500 ευρώ/τ.μ. για πολυτελείς κατασκευές, με τους αγοραστές να διαθέτουν

προϋπολογισμούς της τάξεως των 700.000 - 1 εκατ. ευρώ.

Πάντως, σε όλες τις παραπάνω περιοχές, η ανάκαμψη της ζήτησης την τελευταία διετία έχει οδηγήσει στην επανεκκίνηση των έργων ανάπτυξης ορισμένων συγκροτημάτων πολυτελών εξοχικών κατοικιών, αν και ο όγκος των νέων αναπτύξεων παραμένει χαμηλός. Ωστόσο, το απόθεμα των πολυτελών κατοικιών αναμένεται να αυξηθεί στο προσεχές διάστημα, καθώς αρκετά από τα νέα ξενοδοχειακά συγκροτήματα που δρομολογούνται, περιλαμβάνουν και τουριστικές κατοικίες.

Γηρασμένα τα κτίρια στο κέντρο της Αθήνας

Καθολική και δύσκολα αναστρέψιμη κρίνεται η πορεία υποβάθμισης του κτιριακού όγκου στο κέντρο της Αθήνας, η οποία έχει επιταχυνθεί κατά τη διάρκεια των ετών της οικονομικής κρίσης. Ειδικότερα, σε μια ζώνη που εκτείνεται κατά μήκος του άξονα των πλατειών Συντάγματος και Ομονοίας, τα επαγγελματικά κτίρια καταγράφουν ποσοστά κενών χώρων της τάξεως του 16% (αρχές του 2017, κτίρια πρώτης κατηγορίας), ποσοστό όμως που εκτοξεύεται σε 30% εγγύτερα προς την πλατεία Ομονοίας, όπου το απόθεμα των γραφείων είναι χαμηλότερων ποιοτικών προδιαγραφών. Παράλληλα, στην αγορά κατοικίας υπολογίζεται ότι το 25% των κτιρίων στο ευρύτερο κέντρο της πόλης είναι κενό. Η εκτόξευση του φαινομένου των βραχυχρόνιων τουριστικών μισθώσεων, ή οι μισθώσεις για τη στέγαση προσφύγων από ΜΚΟ, μάλλον δεν αποτελούν μόνιμη λύση του προβλήματος της κατοικίας στο κέντρο. Τα παραπάνω αναφέρονται σε σχετική μελέτη της διανεοΟσις και του κ. Νίκου Τριανταφυλλόπουλου, επίκουρου καθηγητή της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Σύμφωνα με τα σχετικά ευρήματα στο 20% των κτιρίων γραφείων, οι κενές ιδιοκτησίες ανέρχονταν στο 50% του κάθε ακινήτου, ενώ εξ ολοκλήρου κενό ήταν το 18% των κτιρίων. Πρόσφατα, η μετατροπή κάποιων κτιρίων γραφείων σε ξενοδοχεία να μην συνιστά μια θετική εξέλιξη, δεν αλλάζει όμως σημαντικά τα δεδομένα.

Παράλληλα, μεγάλο μέρος των ακινήτων χρήζει αναβάθμισης, καθώς πάνω από το 60% των κτιρίων είναι κατασκευασμένα πριν από το 1960. «Η παλαιότητα του κτιριακού αποθέματος δεν θα αποτελούσε πρόβλημα για την πόλη, εάν αυτό ήταν επαρκώς συντηρημένο και αναβαθμισμένο, ανταποκρινόταν στις σύγχρονες απαιτήσεις των χρηστών

Εικόνα ερήμωσης και εγκατάλειψης παρουσιάζουν τα κτίρια στο κέντρο της Αθήνας, εξαιτίας της κρίσης.

τους, καθώς επίσης εάν ορισμένα από αυτά διέθεταν κάποια αισθητική ευπρέπεια. Όμως, πάνω από το 85% αυτών χρήζουν παρεμβάσεων αποκατάστασης, εκσυγχρονισμού και βελτίωσης της λειτουργικότητας και της ενεργειακής τους απόδοσης», σημειώνει ο κ. Τριανταφυλλόπουλος. Συμπληρώνει δε ότι το μέσο κόστος αποκατάστασης και εκσυγχρονισμού περίπου του 70% των κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας υπολογίστηκε σε πάνω από 400/τ.μ. Συχνά συμβαίνει το μέσο κόστος αποκατάστασης να είναι υψηλότερο από την αγοραία αξία τους.

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα, προτείνονται λύσεις προς δύο κατευθύνσεις: τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου και την αναζήτηση πόρων. Ειδικότερα, μεταξύ άλλων, προτείνεται η ενεργοποίηση του ιδιωτικού τομέα και η προώθηση ΣΔΙΤ με την ανάπτυξη μηχανισμού χρηματοδότησης του εκσυγχρονισμού ιδιωτικών και δημόσιων ακινήτων, αξιοποιώντας το ΕΣΠΑ και το «πακέτο Γιούνκερ».

ΝΙΚΟΣ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 2018

Και οι θεοί χρειάζονται βοήθεια...

Στο έλεος της φύσης και των ανθρώπων έχει αφεθεί ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα στις αρχαίες Βάσες της Αρκαδίας

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Σε μια παλιά φωτογραφία του 1985, η Μαρία Αραμπατζόγλου ποζάρει μαζί με συμφοιτητές της από τη σχολή Ξεναγών σε μία από τις μεγάλες πλευρές του ναού Επικούριου Απόλλωνα. Ο εντυπωσιακός ναός στις αρχαίες Βάσες της Αρκαδίας ήταν στα «SOS» της σχολής, καθώς συνδυάζει τους τρεις αρχιτεκτονικούς ρυθμούς της αρχαιότητας σε ένα μνημείο με πολλές κατασκευαστικές απαιτήσεις για την εποχή. Η ολοκλήρωση του ναού ήταν έργο του Ικτινίου, σύμφωνα με τον Παιυσανία, μας λέει η κ. Αραμπατζόγλου, καθώς ανεβαίνουμε τον φιδογυριστό δρόμο από την Ανδρίτσα, ο οποίος κλήθηκε να δώσει αρχιτεκτονικές λύσεις αντάξιες του Παρθενώνα.

Από την εποχή της σχολής η κ. Αραμπατζόγλου έχει διανύσει πάμπολλες φορές τη δύσκολη διαδρομή, για να οδηγήσει Έλληνες και ξένους τουρίστες στον ναό. Το πρώτο που αντικρίζουν, όπως κι εμείς, είναι το στέγαστρο που αγκαλιάζει ασφυκτικά το μνημείο από το 1987 με σκοπό να φρενάρει τη φθορά του από τα στοιχεία της φύσης. «Καταλαβαίνουν ότι έχει μπει για την προστασία του μνημείου όσο διαρκούν οι εργασίες, αλλά το πρώτο

““

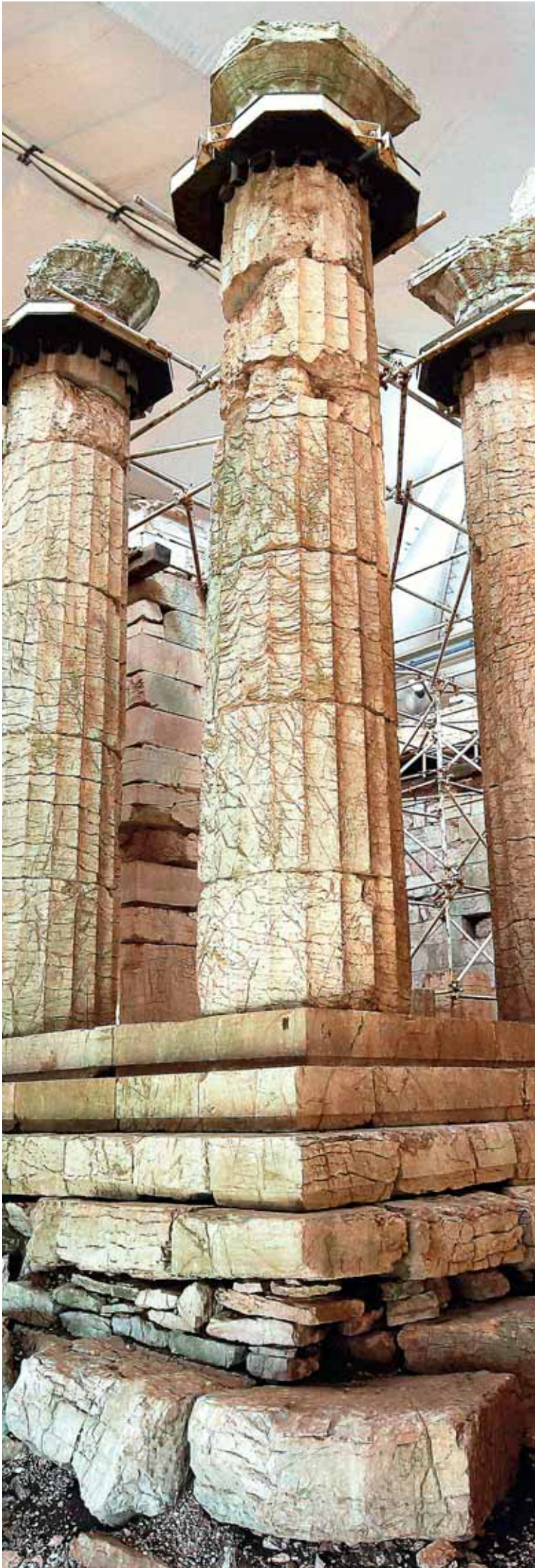
Κιονόκрана πρασινωπά από την υγρασία, σπασίματα στις πλάκες των σκαλιών, αποκλίσεις στους κίονες, διαφορά ύψους στη βάση του ναού.

που με ρωτούν είναι πότε θα βγει. Και εγώ χαριτολογώντας τους απαντώ “μόλις μπήκε”, λέει γελώντας η κ. Αραμπατζόγλου.

Μια φθαρμένη πινακίδα του υπουργείου Πολιτισμού με τα στάδια αναστήλωσης του μνημείου μάς καλωσορίζει μαζί με έναν σκουριασμένο ηλεκτρικό πίνακα. Οθόνες αφής που δεν λειτουργήσαν ποτέ σκεπασμένες με μαύρες πλαστικές μεμβράνες και μια πινακίδα απαγόρευσης του καπνίσματος ολοκληρώνουν την εικόνα της υποδοχής. Καθώς προχωρούμε στο εσωτερικό και περιμετρικά της κιονοστοιχίας, βλέπουμε το «προσωρινό» στέγαστρο σκισμένο σε διάφορα σημεία, κομμάτια της συνθετικής μεμβράνης να κρέμονται από την οροφή, μαλάκωματα να κλείνουν παλιές τρύπες.

Φυσική φθορά

Το στέγαστρο, μια αντικεραυνική εγκατάσταση και ένα αντισεισμικό ικρίωμα, ειδικά σχεδιασμένο για τον ναό, θεωρήθηκαν «άμεσες σωστικές ενέργειες» για την προστασία του μνημείου και σχεδιάστηκαν από τον αρχιτέκτονα Ιάκωβο Ρήγο. Η φθορά του δεν είναι αφύσικη, καθώς έχει περάσει κατά 15 χρόνια την εγγυημένη διάρκεια ζωής του, όπως βεβαιώνει ο κ. Ρήγος σε τηλεφωνική επικοινωνία μας. Η αντικατάσταση της μεμβράνης ζητείται εδώ και χρόνια από τους αρχαιολόγους που κατά καιρούς εργάστηκαν στο μνημείο. Ο σχετικός διαγωνισμός που διενεργήθηκε πριν από μερικά χρόνια οδηγήθηκε σε ματαίωση και χάθηκαν οι πόροι που είχαν εξασφαλιστεί για την αντικατάστασή του. Το μνημείο, που μετά τον Παιυσανία πέρασε στη λήθη

Τα μεταλλικά στεφάνια στην κορυφή των κίωνων και οι οριζόντιες σκαλιστές είναι το αντισεισμικό ικρίωμα που «δένει» τους κίονες μεταξύ τους. Εμφανή είναι τα σημάδια υγρασίας και οι φθορές στη βάση του ναού.

και αναφέρεται ξανά από τους περιηγητές του 18ου και 19ου αιώνα, είναι χτισμένο σε υψόμετρο 1.130, στην καρδιά του όρους Κοτύλιον, και εκτεθειμένο σε ακραία καιρικά φαινόμενα. Το νερό της βροχής, το χιόνι και ο παγετός, οι εδαφικές ιδιαιτερότητες, αλλά και η απόσπαση μεταλλικών και μολύβδινων στοιχείων κατά τον 19ο αιώνα, που αποτέλεσαν τη «συγκολλητική ουσία» ορισμένων αρχιτεκτονικών μελών, συνέβαλαν στους μηχανισμούς φθοράς του μνημείου το οποίο είναι

κατά βάση φτιαγμένο από ασβεστόλιθο. Η κ. Αραμπατζόγλου μας δείχνει τα προβληματικά μέρη του ναού που είναι ορατά διά γυμνού οφθαλμού, όπως οι αποκλίσεις των κίωνων, τα κιονόκрана που έχουν αποκτήσει πρασινωπό χρώμα από την υγρασία, το δάπεδο που έχει «κάτσει», τα σπασίματα στις πλάκες των σκαλιών και η διαφορά ύψους στη βάση του ναού από τη δυτική πλευρά του. Την ύπαρξη ορισμένων προβλημάτων στατικότητας στα σημεία όπου δεν έχουν γίνει εργα-

Το στέγαστρο τοποθετήθηκε το 1987, ενώ η εγγυημένη διάρκεια ζωής της σκισμένης σε διάφορα σημεία μεμβράνης έχει παρέλθει προ 15ετίας.

Η φθαρμένη πινακίδα του υπουργείου Πολιτισμού (επάνω), οι ανενεργές οθόνες αφής (κάτω αριστερά) και ο ηλεκτρολογικός πίνακας (κάτω δεξιά) συνθέτουν μια εικόνα εγκατάλειψης του μνημείου.

σίες αποκατάστασης επιβεβαιώνει η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας, Ερωφίλη Κόλια, σημειώνοντας ωστόσο ότι «δεν υπάρχουν κίνδυνοι» κατάρρευσης τμημάτων του ναού.

Μια ματιά να ρίξει κανείς στο αποκατεστημένο βόρειο τμήμα του μνημείου, όπου βρίσκεται η κύρια είσοδος του ναού, γίνεται εμφανής η ανάγκη να συνεχιστούν απρόσκοπτα οι εργασίες αναστήλωσης, οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν κατά βάση από ευρωπαϊκά προγράμματα.

Μετά τα έργα παθητικής συντήρησης του '80 (στέγαστρο, ικρίωμα, αντικεραυνική εγκατάσταση) ακολούθησαν οι μελέτες αποκατάστασης που εγκρίθηκαν από το ΚΑΣ στα μέσα του '90 χωρίζοντας το έργο σε δύο μεγάλα τμήματα: την αποκατάσταση της περίπτωσης και του σπικού (εσωτερικό δωμάτιο) του ναού. Το έργο της περίπτωσης, δηλαδή της περιμετρικής κιονοστοιχίας, διαιρέθηκε σε μικρότερα έργα με πρώτο αυτό του βόρειου τμήματος. Οι εργασίες για το βόρειο τμήμα

του ναού ξεκίνησαν στις αρχές του 2000 με το Γ' ΚΠΣ και ολοκληρώθηκαν με το ΕΣΠΑ 2007-2013. Όσοι γνωρίζουν και παρακολούθησαν από κοντά τις εργασίες μιλούν για ένα τιτάνιο αλλά αφανές επιστημονικό έργο που γινόταν για πρώτη φορά στον ελληνικό χώρο, καθώς εκτός από τα ορατά αποκατεστημένα τμήματα του ναού (κίονες, κιονόκрана) οι αρχαιολόγοι έπρεπε να δουλέψουν στη θεμελίωση του ναού αποκαθιστώντας εκατοντάδες κατακερματισμένους λίθους. Η τεχνονομία που έχει αποκτηθεί μπορεί να συντομεύσει τον χρόνο εργασιών για τις επόμενες φάσεις του έργου εφόσον δεσμευτούν τα απαραίτητα κονδύλια.

ΕΣΠΑ και UNESCO

Για την εύρεση της απαιτούμενης χρηματοδότησης το ΥΠΠΟ στοχεύει και πάλι στο ευρωπαϊκό ταμείο. Το νέο ΕΣΠΑ προβλέπει τη χρηματοδότηση έργων για μνημεία που είναι υπό την προστασία της UNESCO και, όπως σημειώνει η προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ηλείας, γίνονται οι ενέργειες για την ένταξη του ναού στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα. Ο ναός του Επικούριου Απόλλωνα είναι το πρώτο ελληνικό μνημείο που εν-

““

Το «προσωρινό», κατασκευασμένο πριν από 30 χρόνια, στέγαστρο έχει σκιστεί και κομμάτια κρέμονται από την οροφή.

τάχθηκε στον κατάλογο της UNESCO το 1986. Η διαχείριση του μνημείου γίνεται απευθείας από το αρμόδιο υπουργείο, ενώ σε αρκετές χώρες του εξωτερικού οι εθνικές επιτροπές της UNESCO διαδραματίζουν πιο ενεργητικό ρόλο στη διαχείριση και αξιοποίηση των ενταγμένων μνημείων. Στελέχη της ελληνικής επιτροπής της UNESCO εκφράζουν στην «Κ» την ανησυχία τους για ολιγωρία στην αξιοποίηση του μνημείου, ενώ το 2018 έχει θεσπιστεί ως Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Ο ναός συγκεντρώνει ορισμένες ιδιαιτερότητες που συνθέτουν τη μοναδικότητά του. Ο βόρειος προσανατολισμός του έρχεται σε αντίθεση με τον συννηθισμένο ανατολικό προσανατολισμό των αρχαιοελληνικών ναών, ενώ αρχιτεκτονικά συνδυάζονται ο δωρικός με τον ιωνικό και κορινθιακό ρυθμό στο μνημείο. Το βασικότερο διακοσμητικό στοιχείο του θεωρείται η εσωτερική μαρμαρίνη ιωνική ζωφόρος που σήμερα εκτίθεται στο Βρετανικό Μουσείο.

Το βίντεο με την τεκμηρίωση της αναστήλωσης που παίζει σε μια μονότονη λούπα στο εσωτερικό του ναού είναι η μόνη υπόμνηση των εργασιών που έχουν σταματήσει εδώ και τρία χρόνια. Η πρόθεση της αξιοποίησής του δηλώνεται από όλους τους εμπλεκόμενους, τόσο από την πολιτεία όσο και από ιδιώτες όπως η Διεθνής Ένωση Φίλων του ναού. Ο ναός αφιερώθηκε στον Απόλλωνα και εκτιμάται ότι ονομάστηκε Επικόουριος επειδή ο θεός βοήθησε τους πιστούς να ξεπεράσουν μια επιδημία. Καμιά φορά η θεϊκή παρέμβαση μοιάζει απαραίτητη.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

18.3.18-25.3.18

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΒΡΑΔΙΑ

Συναπάντημα Γενεών

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης, το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων διοργανώνει την ποιητική βραδιά «Συναπάντημα Γενεών». Συμμετέχουν οι ποιητές: Αλεξάνδρα Γαλανού Παναγιώτης Νικολαΐδης, Χρήστος Μαυρή, Στέλλα Βοσκαρίδου, Μάριος Αγαθοκλέους, Γιώργος Καλοζώης, Ρωξάνη Νικολάου, Gurgene Korkmazel, Λεύκιος Ζαφειρίου και Κώστας Βασιλείου. Πύλη Αμμοχώστου, Λευκωσία, Δευτέρα, 19 Μαρτίου. **Πληροφορίες, τηλ. 22556009, director@cna.org.cy.**

ΘΕΑΤΡΟ

Στίχοι στους τοίχους: «χρ[ον]ε» και «ο ηδονολεξίας»

Ο **Θεατρικός** Οργανισμός Κύπρου και «το σαλόνι των ξένων» με αφορμή την παγκόσμια ημέρα ποίησης παρουσιάζουν το «χρ[ον]ε» του Νεκτάριου Ροδοσθένους και «ο ηδονολεξίας» του Δημήτρη Σπύρου σε κοινή πρεμιέρα την Τετάρτη 21 Μαρτίου. Η ύπαρξη του απαρχαιωμένου - παρόντος - μέλλοντος, [πιο αργά], Λούπα πρώτη, ο κύκλος της ζωής. Το «χρ[ον]ε» είναι ένα έργο γραμμένο και δομημένο σε/για 10 + 1 μικρο-σκηνές που έχουν ως κοινή θεματική την έννοια του χρόνου. Επί σκηνής Γιώργος Κυριάκου, Παναγιώτης Μπρατάκος, Νεκτάριος Ροδοσθένους, Παναγιώτης Τοφή. «Ο ηδονολεξίας», ποίηση είναι η αντίσταση του λόγου στην τάξη της λογικής. Μια παράσταση-αφήγηση, μεταμρφωμένη σε μουσική συναυλία. Με άξονα την ποίηση του Μιχαήλ Κ. Παπαδόπουλου και του Δημήτρη Σπύρου, δύο ηθοποιοί, ένας χορογράφος και ένας μουσικός συμπτύσσονται, στήνουν μια μπάντα, αλλάζουν ρόλους, θέτουν ερωτήματα και ανταλλάσσουν ιστορίες. Επί σκηνής Βασιλική Κυπραίου, Δημήτρης Σπύρου, Τζωρτζίνα Τάτσι, Παναγιώτης Τοφή. Κοινή πρεμιέρα την Τετάρτη 21 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ. Ακολουθούν παραστάσεις την Παρασκευή 23 και Σάββατο 24 Μαρτίου στις 8:30 μ.μ. Θέατρο Αποθήκες ΘΟΚ, Κάμπου 29. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77772717.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Λευκωσία Loop Festival 2018

Το **Λευκωσία** Loop Festival θα πραγματοποιηθεί στις 22 με 24 Μαρτίου σε δύο διαφορετικούς χώρους. Επίσης, παράλληλη δράση θα πραγματοποιηθεί στις 21 Μαρτίου με ένα workshop στο studio eleven63. Στις 22 Μαρτίου το φεστιβάλ αρχίζει με μια προβολή ντοκιμαντέρ και ένα live performance στον πολυχώρο Θικιο Ππαλιές. Στις 23 και 24 Μαρτίου το φεστιβάλ θα κορυφωθεί με 6 συναυλίες καλλιτεχνών από Κύπρο, Αγγλία, Φινλανδία και Ελλάδα στο Θέατρο Δέντρο. Το πρόγραμμα του φεστιβάλ έχει διαμορφωθεί ως εξής: Τετάρτη, 21 Μαρτίου (studio eleven63) 18:00 - 21:00 - «Crafting a soundscape - how to design sound for visuals» / Αντρέας Τραχυνίτης. Πέμπτη, 22 Μαρτίου (Θικιο Ππαλιές), στις 8:30 μ.μ. - Documentary «Ηλεκτρικό Λαούτο» και στις 10:00 μ.μ. - isel (CY). Παρασκευή, 23 Μαρτίου, στο Θέατρο Δέντρο από τις 8:30 έως τις 11:00 μ.μ. οι δράσεις Πόρτες, Side Effect (CY), Dimitris Sideris (GR) και Underwater Chess (GR) και το Σάββατο, (24 Μαρτίου) Πόρτες, Eleni Era (CY/DE), Earth Eye Loop (UK) και Man Duo (FI). **Πληροφορίες τηλέφωνο 70007610, info@louvana.com.cy.**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ποίηση και πολιτιστική κληρονομιά

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ποίησης, η Ένωση Λογοτεχνών και ο Δήμος Λευκωσίας συνδιοργανώνουν εκδήλωση με θέμα «Ποίηση και πολιτιστική κληρονομιά». Στην εκδήλωση θα απαγγείλουν ποιήματά τους οι ποιητές και ποιήτριες Μελέτης Αποστολίδης, Senem Gökel, Ιωσήφ Ιωσφιδης, Κλεοπάτρα Μακρίδου, Γιώργος Μολέσκης, Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου, Νάσα Παταπίου, Νίκος Πενταράς και Μαρία Σιακαλλή. Στο τελευταίο μέρος της εκδήλωσης θα γίνουν ποιητικές αναγνώσεις εκ μέρους του κοινού. Οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση θα έχουν τη δυνατότητα να αναγνώσουν ένα ποίημα δικής τους επιλογής. Την εκδήλωση θα συντονίσουν ο Λεωνίδας Γαλάζης και η Δρ Μαρία Χαμάλη, φιλόλογος, θεατρολόγος, κριτικός. **Αίθουσα Μελίνα Μερκούρη, στη Λευκωσία, την Τετάρτη, 21 Μαρτίου 2018, ώρα 7:00 μ.μ.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Περσική κλασική μουσική

Το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, σε συνεργασία με την Πρεσβεία του Ιράν στην Κύπρο, γιορτάζουν και φέτος το Νορούζ με ακόμα μια συναρπαστική βραδιά Περσικής Κλασικής Μουσικής, και τους μαγευτικούς ήχους παραδοσιακών οργάνων (ούτι, σιτάρ, τόμπακ, νταάφ, νταγέρ, καρνάτσια, σαντούρι) από το εξαιρετικό Miras Ensemble. Το Miras Ensemble, υπό τη διεύθυνση του συνθέτη Arash Ghasemi, ιδρύθηκε το 2008 με στόχο την προώθηση της μεγαλοπρεπούς κλασικής μουσικής της Περσίας, και την ερμηνεία των αριστουργημάτων που γράφτηκαν από σπουδαίους Πέρσες ποιητές. Το σύνολο Miras, επίσης, αποσκοπεί στην προστασία αυτής της μοναδικής τέχνης, η οποία έχει τις ρίζες της στον αρχαίο πολιτισμό και τις παραδόσεις της Περσίας. The Shoe Factory, Οδός Ερμού 304, Λευκωσία. Παρασκευή 23 Μαρτίου, ώρα 8:30 μ.μ. **Πληροφορίες: Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, τηλέφωνο 22663871, www.pharosartsfoundation.org.**

ΕΚΘΕΣΗ

«Σε Κοινή Θέα»

Η **Γκαλερί** Orpus 39 παρουσιάζει την πρώτη ατομική έκθεση της Γεωργίας Χατζηγιάννου με τίτλο «Σε Κοινή Θέα». Η έκθεση δίνει οπτικές αναπαραστάσεις διάφορων επιπέδων του γυναικείου κόσμου, από το πιο απόκρυφο και ενδόμυχο, στο φανερό, σε αυτό που είναι σε κοινή θέα. Στόχος της έκθεσης είναι να επαναδιαπραγματευτεί αυτήν ακριβώς τη σχέση μεταξύ του εσωτερικού και του εξωτερικού. Τα εγκαίνια θα τελέσει η κ. Ολυμπία Στυλιανού, γενική διευθύντρια Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, τη Δευτέρα, 19 Μαρτίου 2018 στις 7:30 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 31 Μαρτίου. Γκαλερί Orpus 39, Κίμωνος 21, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22424983, mango2@cablenet.com.cy.**

ΠΤΥΧΕΣ | Του ΝΙΚΟΥ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μεσοπολεμικά διαμερίσματα στην οδό Θήρας

Μια μικρή πολυκατοικία, ηλικίας περίπου 85 ετών, μου έγενεφε από την απέναντι γωνία. Βρισκόμουν Δροσοπούλου και Θήρας, κοντά στη Φωκίωνος Νέγρη, που ήταν ο προορισμός μου. Μου άρεσε να τριγυρνάω τα στενά ολόγυρα και να ανασαίνω τις μυθικές οδοὺς των παιδικών χρόνων. Επτανήσου, Μνηθύνης, Τενέδου, Ιμβρου... Γ' αυτό κοντοστάθηκα Θήρας και Δροσοπούλου, διαγωνίως απέναντι στη μικρή πολυκατοικία προς την πλευρά της Παττισίων. Πίσω μου είχα ένα από τα λίγα παλιά σπίτια που έχουν μείνει και απέναντι έβλεπα αυτό το κάποτε μοντέρνο σπίτι, που είχε πλέον την παγερή όψη ενός κενотаφίου. Μου είχε τραβήξει την προσοχή η σκονιομένη επιγραφή «Cinderella» στο ισόγειο και σαν αποκύημα ήρθαν ανάκατες μνήμες από κάποια χρόνια του '70. Μπορεί και όχι. Αλλά αυτό που αντίκριζα ήταν ένας ερειπιώνας, σε μια άλλοτε κραταιά θέση μιας κάποτε ακμάζουσας γειτονιάς.

Σκέφτηκα πως συχνά συναντώ κλειστά κτίρια του Μεσοπολέμου, πολυκατοικίες ολόκληρες νεκρές, γύρω από την Ομόνοια αλλά και σε στενά της Παττισίων, στην οδό Κύπρου και τώρα, στην οδό Θήρας. Μου έκανε εντύπωση η ολική παραιτοση

από τη ζωή, γι' αυτό και πλησίασα να επιθεωρήσω την εξώθυρα, τη μαντεμνία από εκείνα τα κρωικά χρόνια του '30. Είδα τα τέσσερα κουδούνια, με ξακινωμένα τα ονόματα, ένα από αυτά ήταν το αρχικό και είδα τη σκουριασμένη βίδα που σφηνώθηκε μερικά χρόνια πριν από την Κατοχή. Αλλά η Θήρας είναι κόσμος ολόκληρος. Αν την κατεβείτε κάτω ως τη Μιχαήλ Βόδα και πέρα, θα δείτε πολλά ενδιαφέροντα, τον παλιό νεογοτθικό πύργο και πολλά διπάτα του Μεσοπολέμου. Πάνω από την Παττισίων όμως, σε εκείνο το κομψό, περιζήτητο κάποτε κομμάτι ως την Επτανήσου, υπήρχαν ακόμη πολλά από εκείνα τα ωραία διαμερίσματα που στη δεκαετία του 1930 πρόσφεραν την άνεση και το όνειρο της καλής ζωής. Είχα προσπεράσει τη μικρή πολυκατοικία στο 81 της Δροσοπούλου, αλλά στη Θήρας, προς την Παττισίων, κατεβαίνοντας αριστερά, υπάρχει απόφιο εκείνο το μέτωπο που διακρίνεται για τη χάρη της μεσοπολεμικής κομψότητας. Σε αντίθεση με το έρρημο τριώροφο, γωνία Θήρας και Δροσοπούλου, που είχε εκείνο το γνώριμο γκρι χρώμα της γεωμετρικής αυστηρότητας, οι μεσοπολεμικές πολυκατοικίες προς την Παττισίων ήταν βουτηγμένες

Δροσοπούλου και Θήρας, κοντά στη Φωκίωνος Νέγρη. Εγκαταλειμμένο κτίριο του Μεσοπολέμου.

σε εκείνο το θερμό και τόσο ελκυστικό καστανό χρώμα μιας αστικής τρυφλότητας. Οι δύο πρώτες πανομοιότυπες πολυκατοικίες είχαν όλα τα ξέφτια του εκλεκτικισμού κωνεμένα στη μοντέρνα γλώσσα του '30 και είδα πάλι και εδώ ότι η

πρώτη από τις δύο, στον αριθμό 21 της Θήρας, ήταν ολόκληρη προς πώληση. Δεν χόρταινα να κοιτάω αυτές τις προσόψεις που μου θύμιζαν με το θερμό χρώμα τους το κουτί με τα μαρόν γκλασέ που πουλούσε κάποτε ο Φλόκας. Στη γωνία με την Παττισίων, η επίσης καστανή πολυκατοικία, από τις κομψές του δρόμου, με την υπογραφή του αρχιτέκτονα Οδυσσέα Πουσκοιού, με καλούσε πάντα κοντά της καθώς είναι σχεδόν μονίμως ανοικτή η εξώθυρά της από του γέμισε επαγγελματικές στέγες. Τρύπωνσα μέσα για να τη νιώσω εσωτερικά, αλλά εκτός από τον ατμοσφαιρικό ανεγκυστήρα με την ξύλινη καμπίνα και κάποια αρντεκό παράθυρα στο κλιμακοστάσιο δεν βρήκα κάτι ενδιαφέρον. Ωστόσο, ανάσaina ευτυχώς τον αέρα αυτής της ωραίας πολυκατοικίας που δεν πρέπει ποτέ να σκεφτεί κανείς να της αλλάξει το χρώμα.

Ανηφορίζοντας τη Θήρας πέρασα και πάλι από το κλειστό τριώροφο στη γωνία με τη Δροσοπούλου. Εμοιάζε να είναι ερημωμένο από πάντα και τη περιέργο, δεν υπήρχαν ίχνη παλιάς ζωής, ούτε χαρμάδες ούτε άλλα τεκμήρια. Θα είναι όλα μέσα, σκέφτηκα, στην ασφάλεια του σκότους.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Αχαρτογράφητη
ζώνη
του αλλόκοτου

Αν αναζητήσει κανείς ομοιότητες ανάμεσα στο «Στάλκερ» (1979) του Ταρκόφσκι και στον «Αφανισμό» («Annihilation») του Αλεξ Γκάρλαντ, παραγωγή του 2018, που προβάλλεται από το Netflix, θα πρέπει να αναλογιστεί τι έχει μεσολαβήσει τις τέσσερις δεκαετίες που χωρίζουν τις δύο ταινίες. Ο 48χρονος Γκάρλαντ, σκηνοθέτης («Από μηχανής», 2015) και συγγραφέας, εμπνέεται από την «Τριλογία της Νότιας Ζώνης» του Τζεφ Βάντερμυρ, για να «χρησιμοποιήσει» την επιστημονική φαντασία για μια καταβύθιση σε υπαρξιακές αγωνίες και αναζητήσεις. Βέβαια, και, υπερμεγέθεις κροκόδειλοι εμφανίζονται και τερατόμορφες αρκούδες, και άλλα συναφή και συγγενή με τη λογική του θρίλερ και της ταινίας τρόμου. Δεν αρκείται, δηλαδή, στην υπαρξιακή δυστοπία της ταρκοφσκικής Ζώνης. Η δική του περιοχή, το «Λαμπύρισμα», που επεκτείνεται απειλώντας να καλύψει τη Γη με μια κουρίτσα από φως, μέσα στην οποία συμβαίνουν μεταμορφώσεις και μεταλλάξεις, ενώ καταδοκούν η παράνοια και η υστερία, απαιτεί, κατά κάποιο τρόπο, νεκρούς, προκαλεί τον θάνατο. Δεν έχει σχέση με το «ταξίδι» του Στάλκερ (οδηγού), του επιστήμονα και του συγγραφέα, που πορεύονται προς τη μυστηριώδη, περιφραγμένη από την κυβέρνηση, ζώνη, στην οποία εκπληρώνονται οι επιθυμίες των ανθρώπων.

Στον «Αφανισμό», πέντε γυναίκες (μια ψυχολόγος, μια βιολόγος, μια φυσικός, μια γεωμορφολόγος και μια διασώστρια) αποφασίζουν να εξερευνηθούν τη Νότια Ζώνη, στην οποία όσοι έχουν εισχωρήσει δεν έχουν επιστρέψει. Πρόκειται για μια δοκιμασία, που οφείλεται, ενδεχομένως, και σε τάσεις αυτοκτονικές ή αυτοκαταστροφικές. Εμπόδια, παγίδες, φόβος, κινά και στις δύο κινηματογραφικές «ζώνες» όπου οι νόμοι της φύσης αναιρούνται ή μεταλλάσσονται.

Ας επιστρέψουμε όμως στο αρχικό ερώτημα και στη διαρκή επιστροφή (και της επιστημονικής φαντασίας) στην ίδια ρήξη συνδέσμου του ατόμου με τον εαυτό, με την κοινωνία, με τον χρόνο. Την αγχώδη ακολουθία ανάμεσα στο παρελθόν, το παρόν και το μέλλον, στο άγνωστο που παίρνει τερατώδεις όψεις εξαιτίας και του ασυμφιλίωτου με την ύπαρξη. «Φτάσαμε στο σημείο, όπου το παρόν, όπως λέει ο Στάλκερ, χωνεύτηκε στο μέλλον, με την έννοια ότι περιέχει όλες τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις για καταστροφή» το αναγνωρίζουμε κι όμως δεν κάνουμε τίποτα για να το σταματήσουμε», σημειώνει ο Ταρκόφσκι («Σμιλεύοντας τον χρόνο»).

Τα 40 χρόνια που έχουν μεσολαβήσει από το «Στάλκερ» στον «Αφανισμό», έχουν μεταμορφώσει τον κινηματογράφο αλλά δεν τον έχουν απομακρύνει -και πώς θα μπορούσε άλλωστε- από δομικά ερωτήματα. Απλώς η τεχνολογία, κατά μία έννοια, αποκαλύπτει και πόσο πεπερασμένα είναι τα όρια της φαντασίας. Ούτως ή άλλως, ό,τι αποκαλύπτει φαντασία, συντίθεται από αναγνωρίσιμα «υλικά», είτε μιλάμε για χρώματα, είτε για σχήματα, είτε για εφιάλτες. Τα σπέσιαλ εφέ μπορεί να οξύνουν τον τρόπο· το άγνωστο όμως δεν είναι το τέρας που ξεπροβάλλει από το νερό ή το σκοτάδι. Είναι η αχαρτογράφητη «ζώνη» του «Στάλκερ», του «Αφανισμού». Η ζώνη του αλλόκοτου, του ασυμφιλίωτου, που αλλάζει συνεχώς μορφή.

Εκείνο που μπορεί να βοηθήσει στη, μικρή έστω, λοξοδρόμηση από τον φαύλο κύκλο με τις πολλές μεταμορφώσεις, έχει όνομα, κατά τον Ταρκόφσκι, τουλάχιστον: λέγεται συμφιλίωση με την έννοια της προσωπικής ευθύνης.

Γράφει: «Η καταστροφή όσων θα έπρεπε να συνδέουν τον άνθρωπο με την κοινωνία, μας υποχρεώνει καταρχήν να αποκαταστήσουμε τη συμμετοχή του ανθρώπου στη διαμόρφωση του μέλλοντός του, διαδικασία που απαιτεί να πιστέψει ο ίδιος στην ψυχή του, στην οδύνή της, και να εξάρτησε τις πράξεις του από τη συνειδησή του. Πρέπει να αποδεχτεί πως η συνειδησή του δεν θα πουχάσει ποτέ, όσο αυτές οι πράξεις του αντιγράφουν προς τις απόψεις του, και να αναγνωρίσει τις συνέπειες αυτού του δικαίου στην οδύνή της ψυχής του που τον καλεί να επιμιστεί τις ευθύνες για τα σφάλματά του. Πρέπει να αποκλείσει κάθε βολική δικαιολογία, κάθε στερεότυπο και εύκολη μετάθεση ευθυνών». Και καταλήγει: «Εχω πιστεήσει πως κάθε απόπειρα να αποκαταστήσουμε την αρμονία στον κόσμο βασίζεται αποκλειστικά στην ανανέωση της προσωπικής ευθύνης».

Η έλλειψη έμπνευσης φέρνει και μνήμη

Η ταινία «Rosemarie» του Άδ. Φλωρίδη προβάλλεται αυτές τις μέρες στην Κύπρο και στην «Κ» μιλάει ο Γιάννης Κόκκινος

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η **Rosemarie** είναι η φανταστική ηρωίδα μιας σαπουνόπερας και ως γνωστόν οι καθημερινές σειρές αυτού του τύπου είναι λίγο ιστορίες της διπλανής πόρτας και συνήθως σε αυτές οι σεναριογράφοι ρίχνουν λίγη χρυσόσκονη στους ήρωες για να τους εξυψώσουν. Ο εξωραϊσμός μπορεί να είναι εξωτερικός, αλλά πολλές φορές και ηθικός, λίγο να ταυτίζεται ο μέσος τηλεθεατής και λίγο να ονειρεύεται μια άλλη ζωή. Τι συμβαίνει, όμως, όταν ο συγγραφέας της σειράς μπλοκάρει; Αυτή είναι η αφορμή για την ταινία του Άδωνη Φλωρίδη, «Rosemarie», ο οποίος, εκτός από τη σκηνοθεσία, υπογράφει και το σενάριο. Στο 15ο φεστιβάλ «Cyprus Film Days» (Δεκέσος 2017) βραβεύτηκε με το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας στο Διεθνές Διαγωνιστικό Τμήμα και στο 58ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης η ταινία απέσπασε το Βραβείο Καλύτερης Ταινίας του Ελληνικού προγράμματος που απονέμει η Πανελλάνια Ένωση Κριτικών Κινηματογράφου (ΠΕΚΚ). Αυτή ήταν και η πρώτη φορά που η ΠΕΚΚ βράβευσε μια αμιγώς κυπριακή παραγωγή με τη συγκεκριμένη διάκριση.

Η έμπνευση είναι βασικό συστατικό της ταινίας του Φλωρίδη, η έλλειψη της οδηγεί τον πρωταγωνιστή του «Rosemarie», τον Κώστα, που υποδύεται εξαιρετικά ο Γιάννης Κόκκινος, σε ένα νέο διαμέρισμα, απ' όπου θα προσπαθήσει να ανασυντάξει τις δυνάμεις του για να δώσει κάτι φρέσκο, κάτι που θα βγάλει από το τέλμα το σενάριο και θα ανεβάσει τα πεσμένα νούμερα της σειράς που γράφει. Από εκεί και

Ο Γιάννης Κόκκινος πρωταγωνιστεί στην ταινία του Άδωνη Φλωρίδη «Rosemarie» και υποδύεται τον Κώστα, έναν σεναριογράφο μιας σαπουνόπερας, που ψάχνοντας για ιδέες κοιτάζει τους μυστήριους γείτονές του.

του. Έτσι και η ταινία «Rosemarie», ο Κώστας, ο κεντρικός ήρωας, δεν μπόρεσε να πάει παρακάτω, κινούμενος στις προκαθορισμένες ράγες, ήδη η έλλειψη έμπνευσης τον έβγαλε από την πορεία που επιτυχημένα είχε χαράξει. Προς ίδιον όφελος βγήκε από τις ράγες του, και εν τέλει ρίσκαρε να εκτροχιαστεί και ο ίδιος. «Όταν έψαχνα τον ρόλο έπρεπε να ισορροπήσω τα συστατικά στοιχεία του ρόλου μου, που δεν είναι μονοδιάστατα, έπρεπε να καταλάβω ότι πολλές φορές για πράγματα που σε βασανίζουν υπαίτιος είσαι μόνο εσύ και κανένας άλλος, κάνεις επιλογές, αναλαμβάνοντας και το ρίσκο των πράξεών σου, μετά θα πρέπει να μάθεις να τα διαχειρίζεσαι».

Η ταινία του Άδωνη Φλωρίδη είναι η απτή απόδειξη ότι και στην Κύπρο, την κινηματογραφικά μικρή, μπορεί να παραχθούν άρτιες και πρωτότυπες παραγωγές. Το έμφυχο υλικό υπάρχει, η τεχνονγνωσία και οι τεχνικές δεν μας λείπουν, αρκεί να υπάρξουν οι άνθρωποι που θα πιστέψουν ότι μπορούν και φυσικά το κοινό εκείνο που θα τους στηρίξει.

info

Προβολές στους κινηματογράφους K Cinerplex, σε όλες τις πόλεις καθημερινά στις 22:00 μ.μ. «Rosemarie», σκηνοθεσία/σενάριο Άδωνη Φλωρίδη. Παίζουν οι ηθοποιοί: Γιάννης Κόκκινος, Ανδρέας Βασιλείου, Μάριος Ιωάννου, Ανδρούλα Ηρακλέους, Νιόβη Χαλαλάμπους, Χριστόφορος Χριστοφόρου, Γκόλα Κλείτου, Γιολάντα Χριστοδούλου, Μάριος Αριστοτέλους κ.ά.

Καθώς παρακολουθούσα την ταινία μπήκα, ως θεατής, στις ιστορίες του πρωταγωνιστή Κώστα, αλλά ταυτόχρονα τον παρακολουθούσα κι εγώ, ακριβώς όπως και ο Κώστας τους γείτονές του.

Ιδέα του Άδωνη είναι εξαιρετική, κατάφερε να τοποθετήσει κάθε σκηνή της ταινίας στη σωστή σειρά, είναι δικαιολογημένη σκηνοθετικά από την αρχή μέχρι το τέλος της. Τα διάφορα επίπεδα της ταινίας φαίνονται πάνω στους χαρακτήρες», λέει ο Γιάννης. Οι χαρακτήρες της

ταινίας είναι ζυγισμένοι και ο καθένας καταλαμβάνει τον χώρο που πρέπει στην ταινία, «Αυτό που κάνει ιδιαίτερη τη «Rosemarie» είναι το πάντρεμα, αν θα μπορούσαμε να το πούμε έτσι, διαφορετικών και ιδιαίτερων χαρακτήρων που κατά κάποιον τρόπο «συγκατοικούν» στην πολυκατοικία που έχει μετακομίσει ο ήρωας που υποδύομαι», συμφωνεί ο Γιάννης, ο οποίος είναι ο κρίκος μιας κινηματογραφικής αλυσίδας, και που καταφέρει να δέσει τους χαρακτήρες, παίρνει από αυτούς ό,τι χρειάζεται στον Κώστα και φτιάχνει τη δική του υπόθεση, μια υπόθεση ψεύτικη, που έχει πασαλιστεί με συγκεκριμένη αλήθεια.

Ο Άδωνη Φλωρίδης έχει συγκεντρώσει διαφορετικούς τύπους ανθρώπων και, κινηματογραφικά αδεia, τους έκανε συγκατοίκους, τρόπον τινά, και ο Γιάννης μας λέει «Οι τύποι των γειτόνων μας κάποιες φορές σε αφήνουν αδιάφορο, είτε επειδή μπορεί να τους θεωρήσεις παρίες είτε γιατί νιώθεις ότι δεν

έχουν κάτι να σου πουν. Ο Κώστας, ο σεναριογράφος, κατά κάποιο τρόπο «εισβάλλει» στη ζωή αυτών των ανθρώπων, και βγάζει τις προσωπικότητες στην επιφάνεια και τις πλασάρει στο κοινό, στο ευρύ κοινό, και χωρίς να το θέλει τον στοιχειώνουν και ποιος ξέρει τον απελευθερώνουν». Είναι αλήθεια ότι σε κάθε πολυκατοικία ή γειτονιά μπορείς να δεις τέτοιους ανθρώπους και αυτή την περιεργή κοινωνία ανθρώπων από το παρασκήνιο ο σκηνοθέτης τη βγάζει στο προσκήνιο. Ο σκηνοθέτης μας δείχνει ότι υπάρχουν και αυτοί οι άνθρωποι, και κάνουν πράγματα, ζουν και λειτουργούν, μέσα σε έναν κόσμο δικό τους, με τον Κώστα, να σπάει τα όριά τους.

Αν θα μπορούσαμε να παρομοιάσουμε την ταινία με ένα αντικείμενο θα ήταν ένα βαγόνι, που κινείται σε δύο παράλληλες ράγες, που κάπου όμως μπορεί και να τέμνονται, το βαγόνι θα πρέπει πάση θυσία να φτάσει στον προορισμό

TVONE

ψυχαγωγία

Κάτσε να δεις

MASTER CHEF 2
Δευτέρα - Παρασκευή στις **21:05**
Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

TVONE

ψυχαγωγία

Κάτσε να δεις

Όταν κάποιος κάνει τα πάντα για να μπει στην Φυλακή. Είναι «πελλός» ή απεγνωσμένος ;;; Στην περίπτωση μας και τα δύο!!! Ο Φώτης, ένας νέος εθισμένος στον τζόγο και τα τυχερά παιχνίδια προσπαθεί με κάθε τρόπο να γλιτώσει την ζωή του... Σύμμαχός του στον αγώνα του, ο «Εξωγήινος» ένας βαρυστοιχισμένος φυλακισμένος. Άθελά του, η ιστορία του θα κάνει τον γύρο της Κύπρου, χάριν στην αγαπημένη του Μαρίνα, που προσπαθεί με κάθε μέσο να του βάλει μυαλό!!!
ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ: Βάσος Βάσου **ΣΕΝΑΡΙΟ:** Γιώργος Καραβιώτης
ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΟΥΝ: Μιχάλης Σοφοκλέους, Χριστιάνα Μούζουρα, Πάμπος Χαλαλάμπους, Μανώλης Μιχαηλίδης, Ξένια Κωνσταντινίδου, Βασιλική Ανδρέου, Μιχάλης Χρίστου

ΔΕΥΤΕΡΗ ΖΩΗ ΔΕΝ ΕΧΕΙ
Κυριακή 18 Μαρτίου στις **20:55**
Απλώς, «κάτσε να δεις» ψυχαγωγία στο TVONE.

tvone.com.cy

Ζούμε με τους βρικόλακες της ιστορίας μας

Ο Έλληνας συγγραφέας Πέτρος Μάρκαρης μιλάει στην «Κ» για τα λάθη του παρελθόντος και τα τραύματα στο σώμα της κοινωνίας

Συνέντευξη στη **ΛΕΝΑ ΜΑΤΣΙΩΡΗ**

Συγγραφέας, μεταφραστής, μελετητής του έργου του Μπέρτολτ Μπρεχτ και σεναριογράφος του Θόδωρου Αγγελόπουλου, ο Πέτρος Μάρκαρης (γεν. 1937) είναι μια πολυδιάστατη προσωπικότητα. Πολυμεταφρασμένος (τα βιβλία του κυκλοφορούν σε 19 γλώσσες) και πολυβραβευμένος, μέσω της αστυνομικής πλοκής αποτυπώνει τολμηρά την ελληνική πραγματικότητα. Τίποτα, όμως, δεν είναι άσπρο μαύρο στη γραφή του Μάρκαρη, δεν υπάρχουν δίπολα, ούτε μανικαϊστικοί τρόποι ανάγνωσης της κοινωνικής και πολιτικής κατάστασης, όλα είναι σύνθετα αλλά κατανοητά. Αυτό είναι, ίσως, και το κλειδί της επιτυχίας των βιβλίων του εντός και εκτός συνόρων. Αν, λοιπόν, υποθέσουμε πως η λογοτεχνία είναι και μια μορφή δράσης, τότε ο Πέτρος Μάρκαρης έχει βρει τον τρόπο να προκαλεί ερωτήματα και να προβληματίζει σε μια εποχή όπου συγκρατούμε και κατανοούμε, πια, μόνον αυτό που προσδοκούμε.

Η συζήτησή μας πραγματοποιήθηκε λίγες ημέρες πριν από την κυκλοφορία του νέου του μυθιστορήματος, με τίτλο «Σεμινάρια φονικής γραφής» από τις εκδόσεις «Γαβριλίδης».

— Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά των μυθιστορημάτων σας είναι πως η ελληνική ιστορία είναι πάντοτε παρούσα άλλοτε εμφανώς και άλλοτε με έναν υπόγειο τρόπο. Γιατί; Ποια είναι τα θέματα που αφήσαμε άλυτα ή ακόμα και ανέγγιχτα;

— Υπάρχει μια τάση στην Ελλάδα την οποία, εγώ, επειδή είμαι μέτοικος, δεν καταλαβαίνω... Δεν καταλαβαίνω γιατί εμείς στην Ελλάδα αποφεύγουμε να αντιμετωπίσουμε την ιστορία μας και τα προβλήματα που προέκυψαν από την Ιστορία και προτιμάμε να τα αντιπαρερχόμαστε με την εύκολη δικαιολογία «ε, εντάξει, τώρα αυτό πέρασε». Δεν περνούν όμως αυτά. Επανερχονται, είναι εγκατεστημένα και, στον βαθμό που δεν γίνεται η επεξεργασία τους, λειτουργούν μέσα στο κοινωνικό σώμα σε όλα τα επίπεδα από το προσωπικό μέχρι το πολιτικό ως ένα είδος βρικόλακων.

Διαβδύ ζούμε με τους βρικόλακες της ιστορίας μας. Και αυτό είναι ένα ζήτημα το οποίο επιβαρύνει πάρα πολύ όχι μόνο τη σημερινή πραγματικότητα αλλά και γενικότερα τη διαμόρφωσή μας ως πολιτών αλλά και ως ανθρώπων, οι οποίοι πρέπει να καταλάβουν πως τα λάθη του παρελθόντος επηρεάζουν και ως έναν μεγάλο βαθμό κατευθύνουν το παρόν μας. Αυτό είναι ένα ζήτημα στην Ελλάδα τεράστιο. Δηλαδή εγώ δεν μπορώ να αξιολογήσω αυτά που συμβαίνουν στην Ελλάδα εάν δεν πάω πίσω τουλάχιστον από την εποχή του Εμφυλίου μέχρι σήμερα και αυτά που πέρασε η Ελλάδα. Αυτά είναι τραύματα στο σώμα της κοινωνίας, τα οποία αν δεν θεραπευτούν θα είναι πάντα εκεί.

— Ο Μαρξ κάπου λέει πως οι άν-

θρωποι δημιουργούν την ίδια τους την ιστορία, τη δημιουργούν όμως, όχι όπως τους αρέσει, όχι μέσα σε συνθήκες που οι ίδιοι διαλέγουν, μα μέσα σε συνθήκες που υπάρχουν άμεσα, που είναι δοσμένες και που κληροδοτήθηκαν από το παρελθόν. Αν, λοιπόν, ο 20ός αιώνας ήταν κυρίως ο αιώνας της δράσης σε όλα τα επίπεδα, ο νέος αιώνας είναι —τουλάχιστον μέχρι στιγμής— ο αιώνας των συνεπειών;

— Ως ένα ορισμένο σημείο ο νέος αιώνας είναι ο αιώνας των συνεπειών, αυτό είναι αλήθεια. Είναι όμως ο αιώνας των συνεπειών του 20ού αιώνα. Διότι ο 20ός είναι ο αιώνας των συγκρούσεων: Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Σοβιετική Επανάσταση, Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και η τερματιστή σύγκρουση που λεγόταν Ψυχρός Πόλεμος. Αυτές οι τέσσερις συγκρούσεις σημάδεψαν τον 20ό αιώνα και ουσιαστικά θα μπορούσα να μιλήσω σε αυτό το επίπεδο για έναν εμφύλιο ιδεολογιών.

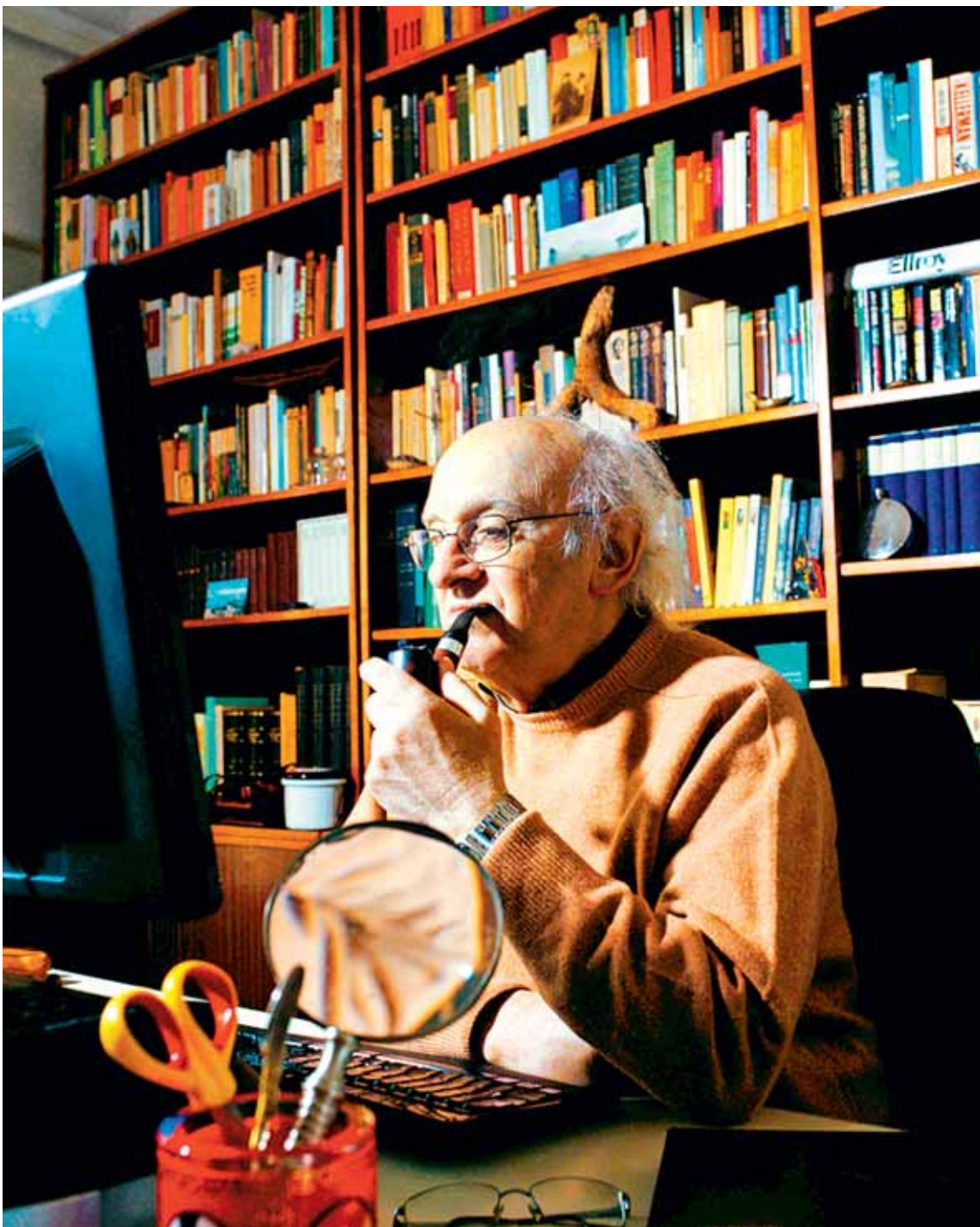
As είμαστε ελκρινείς. Όταν κατέρρευσαν τα σοσιαλιστικά καθεστώτα, κατέρρευσε και μια ισορροπία που υπήρχε, έστω και αν αυτή ήταν μια ισορροπία τρόμου, με την έννοια ότι «φοβόταν ο Γιάννης το θειό και το θειό τον Γιάννη». Αυτό που έμεινε ήταν η κυριαρχία του ενός. Αυτή,

“

«Τα προβλήματα που προέκυψαν από την Ιστορία τα αντιπαρερχόμαστε με τη δικαιολογία “ε, εντάξει, τώρα αυτό πέρασε”. Δεν περνούν όμως αυτά».

όμως, η κυριαρχία έβγαλε, όπως και στους ανθρώπους, τα χειρότερα χαρακτηριστικά που είχε μέσα της αυτή η ιδεολογία. As μη γελιομαστε, ατέλειες έχουν όλα τα συστήματα, ατέλειες έχει το σοσιαλιστικό, ατέλειες έχει και το καπιταλιστικό και τα δύο συστήματα, όπως όλα τα ανθρώπινα, είναι ατελή. Η επικράτηση του ενός παραμέρισε την ενασχόληση και την έρευνα πάνω στις ατέλειες αυτές και εγκατέστησε ένα μοντέλο το οποίο δεν ήταν καν μοντέλο του 20ού αιώνα, ήταν μοντέλο του καπιταλισμού χωρίς κανόνες, που ήταν έργο του 19ου αιώνα και όχι του 20ού.

Η κατάρρευση όμως αποδέσμευσε εκείνες τις υπογείες δυνάμεις που ήταν εν υπνώσει στο σύστημα. Γιατί τώρα είχαν να χρειάζονται να φοβόμαστε ή να φυλαγόμαστε από τον άλλον, άρα να το πω απλά, τώρα ξεσαλώνουμε. Ζούμε στον 21ο αιώνα ακριβώς αυτή την κατάσταση του ξεσαλώματος. Αυτό ζούμε. Και αυτό

«Ο 21ος αιώνας είναι ο αιώνας των συνεπειών του 20ού. Όταν κατέρρευσαν τα σοσιαλιστικά καθεστώτα, κατέρρευσε και μια ισορροπία που υπήρχε, έστω κι αν αυτή ήταν ισορροπία τρόμου», λέει ο Έλληνας συγγραφέας.

ουσιαστικά έχει καταστροφικές συνέπειες. Η πρώτη μεγάλη ζημιά ήταν η κατάρρευση, μέσα από αυτή την επικράτηση, της ευρωπαϊκής Αριστεράς. Τι έκανε η ευρωπαϊκή Αριστερά σε όλο τον 20ό αιώνα; Κυνηγώντας το ανέφικτο, που ήταν ο σοσιαλισμός, κατακτούσε το ενδιάμεσο εφικτό, που ήταν τα δικαιώματα των εργαζομένων, η απελευθέρωση της κοινωνίας, η κοινωνική ασφάλεια και η ασφάλιση των εργαζομένων, όλα αυτά τα κατέκτησαν δυνάμεις που ήταν ενάντια στο σύστημα και το πολεμούσαν για να κατακτήσουν το ανέφικτο, που ήταν ο σοσιαλισμός.

— Τραμπ, απενοχοποίηση της Ακροδεξιάς και επικράτησή της στην Ευρώπη. Μήπως ζούμε την ιστορική στιγμή όπου τρόφιμοι ανέλαβαν τη διοίκηση του ασύλου;

— Ο Μαρξ είπε κάποτε πως η Ιστορία επαναλαμβάνεται δύο φορές την πρώτη ως τραγωδία και τη δεύτερη

ως φάρσα. Η απάντηση η δική μου είναι, όντως, η Ιστορία επαναλαμβάνεται δύο φορές αλλά και τις δύο ως τραγωδία. Η φάρσα δεν υπάρχει διότι αυτή τη στιγμή με την άνοδο της Ακροδεξιάς, με την άνοδο του Τραμπ, εγώ βλέπω πάλι να δημιουργούνται οι συνθήκες εκείνες οι οποίες τον 20ό αιώνα δίκασαν τόσο πολύ την Ευρώπη, που την έφεραν στον πόλεμο, να δημιουργούνται ξανά, και μέσα αυτό είναι ο τρόμος μου.

— Και βλέπουμε αυτό να συμβαίνει και σε πολύ πυκνό ιστορικό χρόνο...

— Ναι, βλέπω αυτή τη στιγμή ότι δημιουργείται το ίδιο περιβάλλον, ο ίδιος δικασμός, οι ίδιες εικόνες οι οποίες οδήγησαν την Ευρώπη στην καταστροφή. Γι' αυτό λέω δύο φορές αλλά ως τραγωδία. Το ίδιο ήταν ο Α΄ και Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ήταν δύο φορές τραγωδία, δεν υπάρχει φάρσα, ποια φάρσα...

— Και οι ποιητές τι χρειάζονται σ' έναν μικρόψυχο καιρό;

— Φοβερός στίχος. Το πρόβλημα και με τη λογοτεχνία και με την ποίηση είναι ότι ο κάθε συγγραφέας ή καλλιτέχνης όταν ξεκινάει έχει την ψευδαίσθηση ότι η τέχνη, η ποίηση και η λογοτεχνία μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο. Είναι μια ψευδαίσθηση ή αυταπάτη η οποία δεν ισχύει. Ένας καλλιτέχνης ή ένας συγγραφέας δεν μπορεί να αλλάξει τον κόσμο.

— Τον διαβρώνει όμως.

— Μπορούν να βοηθήσουν τον θεατή ή τον αναγνώστη να θέσει τα σωστά ερωτήματα για τη ζωή, την κοινωνία, την πραγματικότητα. Αυτή είναι η μεγάλη προσφορά της τέχνης και της λογοτεχνίας στον κόσμο. Το πρόβλημα σήμερα είναι ότι αυτός ο τρόπος λειτουργίας προϋποθέτει μια κοινωνία η οποία παράγει ερωτήματα, διότι, μη νομίζεις, τα ερωτήματα δεν κάθονται μέσα σου, η κοινωνία σε οδηγεί να βάλεις ερωτήματα, να πεις γιατί αυτό είναι έτσι, γιατί εκείνο είναι

Το νέο βιβλίο του Πέτρου Μάρκαρη «Σεμινάρια φονικής γραφής» θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις «Γαβριλίδης».

“

«Κάθε συγγραφέας ή καλλιτέχνης, όταν ξεκινάει, έχει την ψευδαίσθηση ότι η τέχνη μπορεί να αλλάξει τον κόσμο. Είναι μια αυταπάτη».

αλλιώς, άρα η λειτουργία του καλλιτέχνη και του λογοτέχνη εξαρτώνται από την παραγωγικότητα ερωτημάτων της κοινωνίας. Αν η κοινωνία δεν είναι παραγωγική, ο καλλιτέχνης την έβαψε.

— Αυτός είναι ο θιασός μας

— Κοίταξε να δεις εγώ τον Σεφέρη γιατί τον λατρεύω, γιατί έλεγε, έγραφε στίχους οι οποίοι ήταν φοβερά ευστοχοί όχι ως ωραίοι στίχοι αλλά ως βαθύτερος στοχασμός. Ο Σεφέρης ήταν ένας ποιητής ο οποίος υπέφερε πάρα πολύ με την Ελλάδα. Αυτό που είπε κάποτε, όπου κι αν πάω η Ελλάδα με πληγώνει, ήταν πραγματικό, τον πλήγωνε. Δεν ήταν άνθρωπος που σ' το έδειχνε αλλά μέσα του βαθιά υπέφερε. Κάποια στιγμή είπε αυτό, αυτός είναι ο θίασος, μ' αυτόν θα παίξουμε και είναι πάρα πολύ σοφό, γιατί να λες οι Έλληνες είναι αυτό, οι άλλοι είναι αυτό δεν έχει κανένα νόημα. Ελπξε.

— Και εσείς θα μπορούσατε να πείτε στην Ελλάδα ζω, αυτά είναι τα μεγέθη, μέχρι εδώ, έτσι θα παίξω, δεν το κάνατε...

— Όχι, ούτε ο Σεφέρης το έκανε αυτό... Εδώ είναι το κουμπί, η αποδοχή να εμπεριέχει και τη δυναμική της αλλαγής ταυτόχρονα. Αποδέχομαι αλλά και θέλω να αλλάξω. Αποδέχομαι ότι αυτό είναι η πραγματικότητα μου, αλλά αυτό δεν πρέπει να με αποτρέψει από το να θέλω να την αλλάξω.

«Έγραψα το νέο μου μυθιστόρημα για να ξεθυμάνω την οργή μου»

— Έχετε γράψει ποτέ ποίηση; Υπάρχει κάτι στο συρτάρι;

— Όχι. Στην αρχή, όταν ήμουν παιδί, έγραφα ένα-δυο ποιήματα. Μ' έφαγε μετά η πεζογραφία, δηλαδή το θέατρο βασικά.

— Υπάρχει μια λέξη που αγαπάτε;

— Είναι τόσο πολλές που είναι πολύ δύσκολο να σου πω ποια λέξη αγαπώ και ξέρω γιατί δεν μπορώ να το πω. Είμαι βουτηγμένος μέσα στις γλώσσες. Πολλές φορές η αξία τους βρίσκεται στον άνθρωπο για τον οποίο δημιουργούνται. Να σου πω ένα παράδειγμα. Υπάρχει ένα σημείο στον «Φάουστ» όπου ο Μεφιστοφελής λέει στον Φάουστ επί λέξει μεταφρασμένο: «Το αίμα είναι ένας άλλος ιδιαίτερος χυμός». Εγώ το μετέφρασα και είπα: «Το αίμα είναι ένας χυμός περιωπής». Αυτό το περιωπής το αγάπησα πολύ. Το αγάπησα πάρα πολύ. Με την ίδια

“

«Σήμερα ο αυτοσαρκασμός έχει εξαφανιστεί, η επιθεώρηση δεν υπάρχει και τη θέση τους πήρε η σοβαροφάνεια. Αυτό με ενοχλεί αφόρητα».

λογική υπάρχουν λέξεις οι οποίες προκύπτουν και τις αγαπώ, δηλαδή μέσα από τον ειρμό που έρχονται και μου κάθονται τη στιγμή που γράφω ή τη στιγμή που μεταφράζω, κυρίως όταν μεταφράζω, ακόμα περισσότερο.

— Και νιώθετε αυτή τη δύναμη των

Αθήνα, Δεκέμβριος 1944. «Δεν μπορώ να αξιολογήσω αυτά που συμβαίνουν στην Ελλάδα εάν δεν πάω πίσω τουλάχιστον από την εποχή του Εμφυλίου», λέει ο Πέτρος Μάρκαρης.

λέξεων;

— Αν τη νιώθω; Μεσ στο πετσί μου. Λοιπόν, οι λέξεις επειδή είναι ζωντανό οργανισμό έχουν μια δυναμική, φοβερή πολλές φορές έως και καταστροφική, έχουν όμως και την αδυναμία που έχουν όλα τα ζωντανά όντα.

— Σε λίγες μέρες κυκλοφορεί το νέο σας βιβλίο. Μπορείτε να μας πείτε δυο λόγια γι' αυτό;

— Πολλές φορές, για να αποφασίσω να χειριστώ μυθιστορηματικά ένα θέμα, πρέπει να γίνω πρώτα εξάλλος μαζί του. Το μυθιστόρημα που κυκλοφορεί τώρα με τίτλο «Σεμινάρια Φονικής Γραφής» το έγραψα για να ξεθυμάνω την οργή μου. Εντούτοις, επειδή το προηγούμενο μυθιστόρημά μου ξεκινάει ανάλαφρα, αλλά έχει μια μικρή εξέλιξη, θέλησα αυτό το μυθιστόρημα να έχει περισσότερο σαρκασμό και ειρωνεία.

Τα «Σεμινάρια Φονικής Γραφής» πραγματεύονται ένα πολύ επίκαιρο θέμα, αλλά με ύφος ειρωνικό και ενίοτε σατιρικό. Ως τώρα η ειρωνεία και η σάτιρα στα μυθιστορήματά μου περιοριζόνταν στις διαπροσωπικές σχέσεις. Στα «Σεμινάρια Φονικής Γραφής» επιχειρώ να δω από σατιρική σκοπιά ένα —για μένα— πολύ σοβαρό θέμα.

Ίσως αυτό να σχετίζεται και με μια έλλειψη που αισθάνομαι όλα αυτά τα χρόνια της κρίσης: την έλλειψη αυτοσαρκασμού. Οι παλαιότεροι είχαν το ταλέντο και το θάρρος να αυτοσαρκάζονται. Όλος ο παλιός ελληνικός κινηματογράφος και η επιθεώρηση είχαν ως κινητήριο μοχλό τον αυτοσαρκασμό. Σήμερα ο αυτοσαρκασμός έχει εξαφανιστεί, η επιθεώρηση δεν υπάρχει και τη θέση τους πήρε η σοβαροφάνεια. Αυτό με ενοχλεί αφόρητα.

Η ιστορία που αποτυπώνεται με τραγούδια

Η μουσικοθεατρική παράσταση του Δημήτρη Φανή «Μιας βαλίτσας τα πολύτιμα κιτάπια» ανεβαίνει στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ιδέα του Δημήτρη Φανή, η αγάπη του οποίου για το καλό τραγούδι είναι δεδομένη, να κάνει κάτι δικό του και όσο το δυνατόν πιο ξεχωριστό γέννησε τη μουσικοθεατρική παράσταση «Μιας βαλίτσας τα πολύτιμα κιτάπια» που θα ανέβει τη Δευτέρα (19 Μαρτίου) στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών. Σε αυτό του το εγχείρημα βρήκε σε δεύτερο χρόνο συμπαραστάτες φίλους που ενίσχυσαν την προσπάθεια υλικά, αλλά και τον Βασίλη Χατζηστυλλή,

«Είναι μια συγκινητική παράσταση και θέλουμε όσοι την παρακολουθήσουν να πάρουν κάτι φεύγοντας», λέει ο Δημήτρης Φανής, εμπνευστής της ιδέας και πρωταγωνιστής της παράστασης.

έναν νέο δημιουργό (σκηνοθέτη/σεναριογράφο) που εδώ και κάποια χρόνια δίνει διάφορες σκηνοθετικές δουλειές με τη Θεατρική Ομάδα Αντι-Δρώντες.

Στη μουσικοθεατρική παράσταση «Μιας βαλίτσας τα πολύτιμα κιτάπια» ο Βασίλης έγραψε το σενάριο και έχει τη σκηνοθετική ευθύνη του εγχειρήματος, πρωταγωνιστούν

ο Δημήτρης Φανής και η Γαλάτεια Ζήνωνος και συμμετέχει πλειάδα άλλων καλλιτεχνών, επαγγελματιών και μη. Η παράσταση αυτή, πέραν της μουσικής και θεατρικής της ιδιοσυστασίας είναι και τεχνικά απαιτητική, αφού κατά τη διάρκεια της διαδραστικά φιλμάκια θα «ντύνουν» την ιστορία. Τα φιλμάκια σκοπό έχουν να καθοδηγούν τον θεατή και να καταλαβαίνει πού βρίσκεται, χωρίς να κουράζεται με πληροφορίες αχρείαστες. Ο Δημήτρης Φανής με αυτή την προσπάθεια θέλει να δώσει και το μήνυμα ότι πρωτότυπες ιδέες και υποσχόμενες δημιουργίες μπορούν να γίνουν και από τους δικούς μας ανθρώπους του πολιτισμού.

Μιλώντας με τον Δημήτρη Φανή για την παράσταση αντιλήφθηκα από την πρώτη στιγμή ότι αυτή η προσπάθειά του έχει βαθείς συναισθηματικούς αρμούς και όλα μοιάζουν να έχουν δουλευτεί με τόσο μεράκι. Ο Δημήτρης μου λέει «αυτή η παράσταση προγραμματίζεται εδώ και δύο χρόνια περίπου και έχει γίνει πολλή έρευνα. Είχα στο μυαλό μου μια παράσταση που θα ήταν ένα αφιέρωμα στο ελληνικό τραγούδι από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι και τις μέρες μας περίπου», μεγάλο το εύρος και χιλιάδες τα τραγούδια, ήταν η πρώτη μου αντίδραση και ο Δημήτρης με καθησυχάσε «επικεντρώθηκα σε βασικούς σταθμούς του ελληνικού τραγουδιού (δημοτικό/παραδοσιακό, έντεχνο, λαϊκό, αστικό/επιθεωρησιακό και σύγχρονο), επιλέγοντας τραγούδια που έκρινα ότι έπρεπε να ακουστούν, μελωδίες που αγαπώ». Το θεατρικό πώς κολήσασε, τον ρώτησα αμέσως «Σκέ-

Η μουσικοθεατρική παράσταση «Μιας βαλίτσας τα πολύτιμα κιτάπια» ταξιδεύει σε λιμάνια και τόπους με τη μνήμη να δίνει αέρα στα πανιά της. Φωτογραφίες από τις πρόβες.

φτηκα λίγο μετά ότι μουσικά αφιερώματα κάνω ούτως ή άλλως, όχι βέβαια σε αυτό το εύρος, οπότε επειδή δεν ήθελα να κάνω μια απ' τα ίδια θέλησα να το αλλάξω και τότε ήλθε η συνάντησή μου με τον Βασίλη Χατζηστυλλή, και πρέπει να πω ότι ήταν μια ευτυχισμένη συγκυρία όπου εκεί άλλαξα εντελώς τα πλάνα μου και συμφωνήσαμε ότι θα στήσουμε κάτι διαφορετικό». Ο Βασίλης, να σημειώσω, είναι ένας νέος σκηνοθέτης και σεναριογράφος, ο οποίος με τον λιγότερο δυνατό πάταγο καταφέρνει να κάνει ενδιαφέροντα και προσεγγμένα πράγματα, «Στον Βασίλη αυτό που με γοήτευσε είναι ότι είναι ένας άνθρωπος με αιχμές, είναι ο ίδιος ένα καλό εργαλείο για την τέχνη του και αυτό με ενθουσιάζει στους ανθρώπους που αγαπούν την καλή δουλειά» και συνεχίζει ο Δημήτρης «στην ομάδα που θα παρουσιάζει τη “Βαλίτσα” συμμετέχουν πενήντα άτομα, από παιδιά οκτώ χρονών μέχρι 45άρηδες και όλοι μαζί μαθαίνουμε ο ένας από τον άλλο και αυτό μου αρέσει ιδιαίτερα».

Τα μυστικά του κιταπιού

Ζήτησα από τον Δημήτρη να μου πει λίγα περισσότερα για την ιστορία που έγραψε ο Βασίλης και πώς σε αυτή χωράει το μουσικό πανόραμα που προτείνει: «Ο Βασίλης έγραψε την ιστορία πάνω σε μία ιδέα που του πρότεινα που έχει ένα συγκεκριμένο εύρος γεγονότων, που όμως δεν ξεπερνούν τα εκατό χρόνια ελληνικού τραγουδιού, που ήταν ο αρχικός μου στόχος. Ξεκινάμε από τη Σμύρνη των αρχών του 20ού αιώνα, περνάμε στον κυρίως ελληνικό χώρο, μεταφερόμα-

στε στην Κύπρο μέσα από τις περιπέτειες μιας βαλίτσας που κάποτε ανήκε σε κάποιον και το περιεχόμενό της ως κόρη οφθαλμού διαφυλάχθηκε από άλλους» και συνεχίζει ο Δημήτρης «Τα διάφορα επεισόδια που έχει περιλάβει στο σενάριο του ο Βασίλης ακουμπούν απαλά στην ιστορία και προσεγγίζονται με έναν ιδιαίτερο τρόπο.

Προσπαθήσαμε να εντάξουμε μέσα στη ζωή του βασικού πρωταγωνιστή, αλλά και στα υπόλοιπα πρόσωπα τις βασικές ιστορικές στιγμές του ελληνισμού. Είναι μια έντονα φορτισμένη ιστορία, με διάφορες συναισθηματικές διακυμάνσεις, έχει χιουμοριστικές στιγμές, στιγμές αγωνίας αλλά και θλίψης». Τον ρωτώ να μου περιγράψει το εγχείρημά του με λίγα λόγια, και η απάντηση του Δημήτρη βγήκε αβίαστα «Είναι μια συγκινητική παράσταση και θέλουμε ο κόσμος να φύγει κρατώντας κάτι, ό,τι ένιωσε, θέλουμε να αφήσουμε χνάρι».

«Μιας βαλίτσας τα πολύτιμα κιτάπια», Δημοτικό Θέατρο Λατσιών, Λατσιά. Δευτέρα 19 Μαρτίου, ώρα 8:00 μ.μ. Συμμετέχει η Θεατρική Ομάδα Αντι-Δρώντες, ο Χορευτικός Όμιλος Ρύμβος, με τη χοροδιδασκαλία των Δημήτρη Κωνσταντίνου και Παναγιώτη Χατζηπαναγή, 12μελής χορωδία μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Χρυσελεούσας (Κύκλος Β΄) υπό την καθοδήγηση του Αχιλλέα Τσαγγαρίδη και 8μελής ορχήστρα υπό τη διεύθυνση του Φώτη Μουσουλίδη. Η παράσταση, τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Λατσιών και του κατεχόμενου Δήμου Λύσης.

Από τη Λεμεσό για όλη την Κύπρο...

Απο την Κύπρο για όλο τον κόσμο...

www.kanali6.com.cy

www.facebook.com/kanali6

twitter.com/kanali_6

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

JUDE LAW DIANE KEATON

THE YOUNG POPE

HIS RELIGION IS REVOLUTION

Κάθε Πέμπτη στις 21:00

Η νέα σειρά επικεντρώνεται σ' έναν αντισυμβατικό pontífika, ο οποίος καπνίζει, προσεύχεται υποβρυχίως μέσα σε πσίνα, έχει νεύρα, αφαιρείται, ονομπάει, πίνει κόκα κόλα για πρωινό και γενικά έχει διάφορα εκκεντρικά ζητήματα συμπεριφοράς.

Ο χαρισματικός Τζουντ Λο στον ρόλο του κεντρικού ήρωα, Πάπα Πίου XIII, κατά κόσμων Λένι Μπελάρντο, μαζίμε την πραγματικά εντυπωσιακή Νταϊάν Κίτον, ως την καλόγρια που τον μεγάλωσε και τον βοήθησε να φτάσει στην κορυφή της ιεραρχίας.

Brought to you by: **Τράπεζα Κύπρου**

Το κανάλι MOVIES BEST HD διατίθεται από τις συνδρομητικές πλατφόρμες CABLENET και CYTAVISION

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΝΤΙΝΟΥ ΣΙΩΤΗ**

Η κρίση, βούτυρο στο ψωμί του ποιητή

Η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 21 Μαρτίου. Η ιδέα ανήκει στον ποιητή Μιχαήλ Μήτρα, ο οποίος το 1997 πρότεινε στην Εταιρεία Συγγραφέων να υιοθετηθεί ο εορτασμός της ποίησης στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες και να οριστεί συγκεκριμένη ημέρα γι' αυτόν τον εορτασμό. Η πρώτη Ημέρα Ποίησης γιορτάστηκε πριν από είκοσι χρόνια, το 1998 στην Αθήνα, στο παλιό ταχυδρομείο της πλατείας Κοτζιά. Το 1999 ο συγγραφέας Βασίλης Βασιλικός, πρόεδρος της Ελλάδας στην UNESCO, εισηγήθηκε στο εκτελεστικό συμβούλιο του Οργανισμού η 21η Μαρτίου να ανακηρυχθεί Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης. Η Γαλλία, η Ιταλία, η Τυννησία και άλλες χώρες της Μεσογείου υποστήριξαν την εισήγηση και η ελληνική πρόταση υπερψηφίστηκε.

Η ποίηση, η καλή ποίηση, μας συνδέει με την αλήθεια από την οποία είμαστε αποκομμένοι ως κοινωνία, ως χώρα, ως συλλογικότητες, ως άτομα. Είμαστε αποκομμένοι, όπως όταν κόβουμε τη γλώσσα κάποιου για να μη μιλά ή τα χέρια για να μη γράφει επειδή μας ενοχλούν τα λόγια του ή τα γραπτά του. Η ποίηση, για να μπορεί να συγκινεί τον μέσο άνθρωπο, θα πρέπει να καθρεφτίζει τις αντιφάσεις και τους παραλογισμούς του σύγχρονου κόσμου. Ότι ο πλανήτης Γη δεν πάει καλά δεν χρειάζεται μεγάλη φιλοσοφία για να το αντιληφθεί κανείς. Αρκεί μια ματιά να ριζούμε τριγύρω: ο νεολαϊκισμός σε έξαρση: στην Αμερική ένας ζοφερός νάρκισσος δισεκατομμυριούχος έχει αναλάβει να εκπροσωπεί τη μεσαία τάξη και τα λαϊκά στρώματα, πολεμώντας τις «πολιτικές ελίτ». Στην Ιταλία ένας εξητταβελόνης μισογύνης δισεκατομμυριούχος πιθανόν να μοιραστεί με την άκρα δεξιά την εξουσία. Στη Ρωσία ένας χαρισματικός εθνικιστής που δεν φημίζεται ως υπερασπιστής της ελευθερίας του Τύπου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έχει πάρει μονότερμα το τιμόνι της χώρας του. Πολλές χώρες και όχι μόνο η Ελλάδα, δεν είναι πια κανονικές χώρες.

Ο κόσμος μοιάζει με άδειο κέλυφος. Ο μισός πλανήτης είναι οργισμένος κατά της πολιτικής του ηγεσίας. Γίνονται εκλογές και οι κάλπες καταλύουν τη δημοκρατία, αφού οι εκλεγμένοι πγέτες εκτρέπονται. Το ένα τέταρτο του πλανήτη τελεί υπό συνεχή βιασμό λόγω φτώχειας,

ΑΓΓΕΛΗ / ΑΡΧΙΜΑΔΑΚΗ / ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Χειρόγραφο ποίημα του Κωνσταντίνου Καβάφη. Εκτίθεται στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση που κατέχει και το Αρχείο Καβάφη. Η Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης γιορτάζεται στις 21 Μαρτίου και η ιδέα ανήκει στον ποιητή Μιχαήλ Μήτρα.

Εντέλει ποίηση είναι η πιστωτική γραμμή πνευματικής στήριξης της ελληνικής κοινωνίας.

εμφυλίων συρράξεων, πολέμων, κοινωνικών αναταραχών και λόγω έλλειψης ζωτικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι οικονομικές ελίτ, με διάφορα γεωπολιτικά προσχήματα, δεν διστάζουν να αιματοκυλούν χώρες, έθνη και λαούς προς χάριν ιδίων συμφερόντων.

Ασφαλώς η ποίηση δεν είναι το διαγνωστικό κέντρο του ψυχισμού του σύγχρονου ανθρώπου, αλλά σκοπός της είναι, κατά τον Πολωνό ποιητή Τσόεσλαφ Μίλος, «να μας θυμίζει πόσο δύσκολο είναι να παραμείνει κανείς ο εαυτός του». Γιατί μόνο αν φύγουμε από τον ατομισμό και την ιδιοτέλεια μπορούμε να ανακαλύψουμε την ποίηση την αληθινή που λυτρώνει, που μας βγάζει από τα αδιέξοδα, που μας εξανθρωπίζει και μας οδηγεί στη χαρά

που κρύβει μέσα της τον φόβο και την απελπισία.

Η ποίηση, αν είναι ειλικρινής, μας προσκαλεί στη ζωή, μας καλεί να τη χαρούμε με όλα της τα τρωτά, μας δίνει θάρρος να πιανόμαστε από κάπου όταν φουντώνει γύρω μας η μαυρίλα. Η ποίηση, αν είναι γνήσια, αν μιλά από τα μύχια του ποιητή, αν υμνεί τη ζωή με κέντρο τον άνθρωπο, τότε δεν αντιγράφει, δεν μιμείται, δεν επαναλαμβάνει στερεότυπα. Γιατί το ουσιώδες με την ποίηση είναι ο ποιητής να αναζητεί το ανεξερεύνητο. Αλλιώς, η ποίηση είναι μια στέρνα με πιράγκας έτοιμα να κατασπαράξουν όσους εντρυφούν μόνο στα υλικά θέματα της ζωής. Είναι η αλεtheia ή η αποκάλυψη του Heidegger.

Η ποίηση κάπου είναι κρυμμένη και μας ζητεί να την ανακαλύψουμε, να την αποκαλύψουμε και να της αποκαλυφθούμε, μας βοηθά να ανετέσουμε τον πόνο και τη δυστυχία, τη δική μας και του συνανθρώπου. Η ουσιαστική ποίηση ενώνει τα χαμπλά με τα υψηλά, τον ταπεινό με τον αλαζόνα, τα γήινα με τα επουράνια, μας πείει κατευθείαν στη ρίζα των πραγμάτων, στα μυ-

στήρια της ύπαρξης, στις διαβρώσεις της ανθρώπινης συνθήκης, πιστεύοντας στην ποσοτική και όχι στην ποιοτική χαλάρωση.

Ευτυχώς στην Ελλάδα καλή ποίηση υπάρχει, όχι εν αφωνία, αλλά υπάρχει σε κάποιες ποιητικές συλλογές. Και με την κρίση που περνάμε τελευταία βρίσκεται σε καλή φάση. Η κρίση είναι το βούτυρο στο ψωμί του καλού ποιητή. Σήμερα η ποίηση απαιτεί την επανίδρυση του κοινού νου και του αυτονόπου και μάχεται την πεζολογία και την κενότητα του ξύλινου λόγου των πολιτικών που μας αρρωσταίνει χωρίς να το καταλαβαίνουμε. Γιατί βγάζει τη γλώσσα στην όποια εξουσία και θίγει θέματα ταμπού.

Εντέλει ποίηση είναι η πιστωτική γραμμή πνευματικής στήριξης της ελληνικής κοινωνίας. Στα αδιέξοδα της ζωής αντιτάσσει την ειλικρίνεια, την αρετή, την ψυχική εγρήγορση, το όντως πθικό πλεονέκτημα, όχι το ψευδεπίγραφο της τάχα μου Αριστεράς. Γιατί ζούμε σε ένα παράλληλο σύμπαν σαν να έχουμε πάρει διαζύγιο από την αλήθεια και τον περιβάλλοντα ζωτικό της χώρο.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΝΗ ΣΤΕΛΛΑΤΟΥ

Η Ελένη Στελλάτου (Αθήνα, 1978) κατάγεται από την Κεφαλονιά, σπούδασε Φαρμακευτική στο ΕΚΠΑ και Διοίκηση Φαρμακείου στο ΟΠΑ και εργάζεται ως φαρμακοποιός στο Λουτράκι. Το πρώτο της βιβλίο είναι το «Κόκκινο και το Ασπρο», μια συλλογή διηγημάτων που θα κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Πόλις.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Το «Ημερολόγιο ενός επαρχιακού εφημερίου» του Μπερνάνος και το «Ξεφλουδίζοντας το κρεμμύδι» του Γκρας.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο μηχανικός Σμιθ στο «Μυστηριώδες νησί». Ηξερε τι έπρεπε να κάνει ακόμη κι όταν όλοι γύρω του τα είχαν χαμένα.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες;
Τον Πεσόα, ελπίζοντας πως θα έβρισκε τη διάθεση να έρθει, και τον Καμπρέ με την προσδοκία ότι θα παραμείνει για κουβέντα πολλές ώρες μετά το επιδόρπιο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα κάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Το ότι κάποια επιτραπέζια παιχνίδια έχουν τα δικά τους παγκόσμια πρωταθλήματα.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Το «Ερευνες ενός σκύλου και άλλα διηγήματα» του Κάφκα.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Δύο νομίζω, τα «Σκύβαλα» της Τζέννυ Ερπενμπεκ και τις «Τεχνικές ανανηός» του Αχιλλέα Κυριακίδη.

Ποιος ο ρόλος του υδάτινου στοιχείου στα διηγήματά σας;
Ο τόπος όπου διαδραματίζονται όλα είναι παραθαλάσσιος και δεν έχει όνομα, όπως άλλωστε και οι ήρωες σε κάποιες ιστορίες, που στο τέλος παραμένουν ανοικτές. Το νερό υπάρχει παντού με έναν ήσυχο τρόπο ως φυσικό πλαίσιο, ως δυνατότητα απελευθέρωσης, ως προσδοκία κάποιας ίασης. Στο τέλος κι ενώ η ρευστότητα του έμμεσα αντιπαραβάλλεται με εκείνη των ηρώων αφήνει μιαν αίσθηση παρουςίας σταθερή και διαρκή. Αυτό άλλωστε είναι και εκείνο που απασχολεί περισσότερο το βιβλίο, το σβήσιμο.

Η πρώτη πεζογραφική απόπειρα μοιάζει καθόλου με άλμα στο κενό;
Αυτήν ακριβώς την αίσθηση έχω.

Έχετε Facebook, Twitter κτλ.; Εάν ναι, εμποδίζουν ή εμπλουτίζουν το γράψιμο και το διάβασμα;
Όταν δεν εμποδίζουν, εμπλουτίζουν. Το Facebook είναι ένα από τα πράγματα που απολαμβάνουμε με τύψεις. Την ίδια ιδιότητα έχει και η ζάχαρη.

Πρώτα σε πωλήσεις

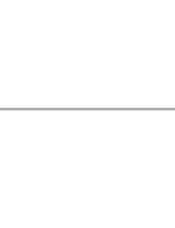
Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

- 1 «Ελλάδα 1453-1821: Οι άγνωστοι αιώνες» του David Brewer (Πατάκη)
- 2 «Για το Ολοκαύτωμα: Ομιλία στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας» του Σταύρου Ζουμπουλάκη (Πόλις)
- 3 «Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος» του Antony Beevor (Γκοβόστη)
- 4 «Η Ελλάδα του Οθωνα» του Εντμόντ Αμπού (Μεταίχμιο)
- 5 «Μόνο λίγα χιλιόμετρα: Ιστορίες για την Ιστορία» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκη)

Λογοτεχνία

- 1 «Κουτσό» του Χούλιο Κορτάσαρ (Opera)
- 2 «Τα οκτώ βουνά» του Πάολο Κονιέτι (Πατάκη)
- 3 «Κορίννα ή η Ιταλία» της Madame de Stael (Πόλις)
- 4 «Η κληρονομιά των κατασκόπων» του John le Carre (Bell)
- 5 «Ο πόλεμος δεν έχει πρόσωπο γυναικας» της Σβετλάνα Αλεξίεβιτς (Πατάκη)

• Αυτήν την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο Πλειόδες, Σπύρου Μερκούρη 62, Παγκράτι.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ**

Ρυθμοί και εκτροχιασμοί

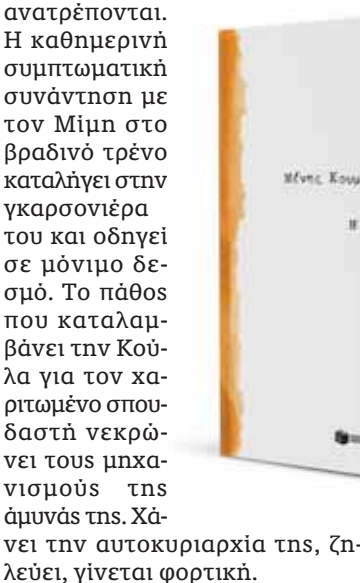
ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ
Η κυρία Κούλα
εκδ. Πατάκη, σελ. 110

Η κυρία Κούλα εξιστορεί την πρόσκαιρη ερωτική περιπέτεια της ώριμης παντρεμένης Κούλας με τον νεαρό σπουδαστή Μίμη και τη διακοπή του δεσμού τους όταν η Κούλα συνειδητοποιεί πως το πάθος της για τον νεαρό απειλεί την εσωτερική ισορροπία και τη μονότονη μεν, αλλά τακτοποιημένη της ζωή στους κόλπους της οικογένειάς της. Σε τι είναι δυνατόν να μας ενδιαφέρει σήμερα η νουβέλα του Μένη Κουμανταρέα που πρωτοκυκλοφόρησε πριν από τριάντα τρία χρόνια;

Σύμφωνα με τη θεωρία, η μορφή ενός κειμένου δεν είναι ένα από τα λιγότερο σημαντικά χαρακτηριστικά του, είναι το ίδιο το κείμενο, όπως, ως πούμε, η μορφή ενός αγάλματος είναι το ίδιο το άγαλμα. Σημασία έχει, λοιπόν, όχι τόσο η τετριμμένη υπόθεση της νουβέλας που θα μπορούσε ν' ανήκει σε οποιοδήποτε ρομάντζο, αλλά ο τρόπος που λέει όσα λέει – η γραμματική, η διάρθρωση, η σύνταξη της.

Η κυρία Κούλα έχει παντρευτεί συμβατικά για να αποφύγει την ετικέτα της γεροντοκόρης. Δεν παθιάζεται ούτε με τον άντρα

ούτε με τα παιδιά της. Αυτοπεριορισμένη στην ασφάλεια των οικείων σχέσεων και προσκολλημένη στις σίγουρες απολαύσεις των υλικών ανέσεων, ζει αρμονικά μεταξύ σπιτιού και δουλειάς. Και

πάθος της. Αρχίζει να αναζητεί τη θαλπωρή του οικογενειακού σπιτιού, παίρνει αποφάσεις και παύει να βλέπει τον Μίμη.

Η νουβέλα αναπτύσσεται γύρω από δύο θεματικά μοτίβα που σχετίζονται με την επανάλυσή και τη μεταβολή, με την πλήξη και τη διαφυγή, με τη ρουτίνα και την ανατροπή της. Ο ηλεκτρικός, όπου εκτυλίσσεται μεγάλο μέρος της νουβέλας, αποτελεί ιδανικό μέσον για την υποβολή του στοιχείου της επανάλυσης. Η διαδρομή του είναι πάντοτε ορισμένη και περιορισμένη, τα δρομολόγια σταθερά, οι σταθμοί ίδιοι, η προκαθορισμένη του πορεία, ο επαναλαμβανόμενος ρυθμός δεν αφήνουν περιθώρια διαφυγής συνοψίζοντας συμβολικά τη ζωή της Κούλας αλλά και την τελική έκβαση της ιστορίας.

Παρ' όλα αυτά μέσα σε αυτό το τρένο η ζωή της Κούλας κάποια στιγμή εκτροχιάζεται. Η γκαρσονιέρα του Μίμη στα Πατήσια θα αντικαταστήσει την ασφάλεια του οικογενειακού σπιτιού της Κηφισιάς. Και παράλληλα ο ηλεκτρικός από χώρος οικείας τάξης στον οποίο μπαίνει κάθε πρωί και βράδυ για τη διαδρομή σπιτί - δουλειά, δουλειά - σπιτί μεταβάλλεται σε χώρο εγκατάλειψης και μοναξιάς όταν ο Μίμης λείπει.

Ενας συμβολικός και πάλι εκτροχιασμός (το απότομο σταμάτημα του τρένου μέσα στο τούνελ που τρομάζει) θα επαναφέρει την Κούλα στην οικεία τάξη. Θα αρχίσει να αντικρίζει τον Μίμη διαφορετικά, και εκεί που παλαιότερα έχανε τον νου της από ένα πουλοβεράκι κόκκινο της φωτιάς μαζί με τα μάτια του που έλαμπαν πυρετικά, τώρα τα μάτια του που αστράφτουν δεν είναι πια γι' αυτήν παρά «μια λάμψη συνηθισμένη της νεότητας».

Η εξιστόρηση του Μένη Κουμανταρέα, αυτή η εξαιρετικά νοσταλγική αθηναϊογραφική νουβέλα, φαινομενικά μόνον είναι απλοϊκή αποτελώντας κάτι πολύ περισσότερο από ένα σύνθετο ρομάντζο. Με την έντεχνη, με την ιδιοφυή δημιουργία ρυθμών, κατορθώνει να μετατραπεί σε ισοδύναμο ζωής θιγοντας ταυτόχρονα μερικά από τα ουσιαστικότερα προβλήματα της ύπαρξης.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ Τα Ωραία του Πέραν

Στο ελληνικό προξενείο, στην Κωνσταντινούπολη, στο Σισμανόγλειο Μέγαρο, στον πεζόδρομο Ιστικλάλ, εγκαινιάστηκε η ομαδική εικαστική έκθεση με έργα Ελλήνων ζωγράφων και φωτογράφων. Η έκθεση με τίτλο «Τα Ωραία του Πέραν» οργανώθηκε με την επιμέλεια της Ιρίδος Κρητικού και την υποστήριξη του προξένου μας Ευάγγελου Σέκερη. Θα παραμείνει ανοικτή έως τις 13 Απριλίου. Στη φωτογραφία, το έργο της ζωγράφου Ειρήνης Βογιατζή, που συμμετέχει μαζί με άλλους αξιόλογους εικαστικούς.

ΔΡΕΣΔΗ

Δέος για τον Βερονέζε

Ένας επισκέπτης περιεργάζεται το έργο «Η Μαντόνα της οικογένειας Κουτσίνα» (περ. 1571) στην έκθεση «Βερονέζε: ο κύκλος Κουτσίνα» που παρουσιάζεται στην Παλαιά Πινακοθήκη της Δρέσδης (Gemaeldegalerie Alte Meister). Είναι η δελεαστική παρουσίαση του Πάολο Κάλιαρι, που στην ιστορία της τέχνης έγινε γνωστός ως Βερονέζε. Στην τέχνη του εκπροσωπούνται θεαματικά ο πλούτος και η αίγλη της Βενετίας του 16ου αιώνα. Μαζί με τον Τιτσιάνο και τον Τιντορέτο αποτελούν τη χρυσή τριανδρία.

ΣΙΔΝΕΪ

Ο Αϊ Ουέι Ουέι στην Αυστραλία

Φωτογραφημένος μπροστά σε μια δική του εγκατάσταση, σύμβολο της διεθνούς προσφυγικής κρίσης, ο Κινέζος εικαστικός Αϊ Ουέι Ουέι στέλνει το δικό του μήνυμα στον κόσμο προβάλλοντας το γεγονός της νέας του έκθεσης, αυτήν τη φορά στο Σίδνεϊ. Ο Αϊ Ουέι Ουέι, ως πολιτικοποιημένος καλλιτέχνης, δήλωσε πως η προσφυγική κρίση είναι ένα πανανθρώπινο ζήτημα ασχέτως των κοινωνιών που επηρεάζει άμεσα. Στην Αυστραλία, παρουσιάζει μια τεράστια λέμβο με 300 ανθρώπινες φιγούρες.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η τέχνη του Μπερν-Τζόουνς

Η πρώτη μεγάλη αναδρομική του έργου του ζωγράφου Μπερν-Τζόουνς (1833-1898), ενός από τους μεγάλους Προραφαλίτες, παρουσιάζεται ως τον Φεβρουάριο 2019 στην Tate Britain στο Λονδίνο. Η έκθεση παρουσιάζει 150 έργα ζωγραφικής, ταπισερί και βιτρό, όλα ενδεικτικά του τρόπου με τον οποίο ο Μπερν-Τζόουνς προσέγγιζε την τέχνη εμπνεόμενος από τους μύθους, τους θρύλους και τη Βίβλο. Ο Μπερν-Τζόουνς θεωρείται ένας από τους σκαπανείς του κινήματος του συμβολισμού.

ΡΟΤΕΡΝΤΑΜ

Ρεαλισμός πέραν ορίων

Πάντα προκαλεί τεράστιο ενδιαφέρον το έργο του Αυστραλού εικαστικού καλλιτέχνη Ron Mueck, ο οποίος είναι διάσημος για τα ρεαλιστικά γλυπτά του που υπερβαίνουν σχεδόν τα όρια της πιστής απόδοσης. Αυτήν την περίοδο παρουσιάζονται έργα του, ανάμεσα σε άλλων καλλιτεχνών, στο Kunsthal του Ρότερνταμ σε μια ομαδική έκθεση με τίτλο «Υπερρεαλιστική γλυπτική». Στο Ρότερνταμ εκτίθεται μια ξεχωριστή επιλογή των τρισδιάστατων έργων διαφόρων καλλιτεχνών των τελευταίων 50 ετών.

Η Μόνικα Βίτι ως σύμβολο του ιταλικού σινεμά

ΡΩΜΗ

Είναι δύσκολο να το πιστέψει κανείς πως η Μόνικα Βίτι θα συμπληρώσει φέτος τα 87 της χρόνια. Όσοι αγάπησαν τον ιταλικό κινηματογράφο, ιδίως των δεκαετιών του '60 ή του '70, έχουν θερμές αναμνήσεις από την «Περιπέτεια», τη «Νύχτα», την «Εκλειψή» ή την «Κόκκινη Ερημο», τις μεγάλες ταινίες του Μικελάντζελο Αντονιόνι, όπου πρωταγωνιστούσε η Μόνικα Βίτι, ως διεθνή, πλέον, star. Ο χρόνος δημιουργεί ψευδαισθήσεις

και δεν είναι εύκολο να συνειδητοποιήσει κανείς ότι τα χρυσά εκείνα χρόνια έχουν απόσταση από το σήμερα μεγαλύτερη του μισού αιώνα. Πρόσφατα εγκαινιάστηκε στη Ρώμη, στο Παλάτσο Quirinale, μία έκθεση αφιερωμένη στη Μόνικα Βίτι. Η έκθεση θα διαρκέσει ως τις 10 Ιουνίου και είναι διαδραστική με φωτογραφίες και βίντεο υπό τον συμβολικό τίτλο «La dolce Vittì», η γλυκιά Βίτι. Επί της ουσίας, είναι μια αφήγηση 40 χρόνων λαμπρής πορείας του ιταλικού κινηματογράφου

με όχημα ή πρόσχημα την εμβληματική συμβολή της λαμπρής star. Είναι λυπηρό που η ίδια η Μόνικα Βίτι αν και εν ζωή δεν μπορεί να χαρεί με αυτή τη δημόσια αναγνώριση. Από το 2011 πάσχει από Αλτσχάιμερ και από ό,τι φαίνεται δεν έχει επαφή με το περιβάλλον. Η ασθένειά της έχει ανακοινωθεί επισήμως και φέτος, ο σύζυγός της επιβεβαίωσε, σύμφωνα με την Wikipedia, ότι η Μόνικα Βίτι είναι εν ζωή και ότι ζει στη Ρώμη σε συνθήκες ειδικής φροντίδας. Η έκθεση στη Ρώμη

ήταν μία ιδέα του Ινστιτούτου Luce Cinecittà, που θέλησε να διοργανώσει μια πλατφόρμα δικαίωσης για τα χρυσά χρόνια του ιταλικού σινεμά, δικαιώνοντας παράλληλα και τιμώντας τη Μόνικα Βίτι ως μία από τις τελευταίες εκπροσώπους εκείνης της εποχής. Με τρεις επιμελητές, η έκθεση φέρνει στο κοινό πλούσιο υλικό. Υπάρχουν πάνω από 70 φωτογραφίες, πολλές από τις οποίες σπάνιες, από αρχεία της ιστορίας του κινηματογράφου καθώς και από ιδιωτικές συλλογές, ακό-

μη και από συλλογές φωτορεπόρτερ. Ιδιαίτερα συγκινητική παράμετρος είναι τα ηχητικά ντοκουμέντα, με τη φωνή της ίδιας της Μόνικα Βίτι που αφηγείται τις αναμνήσεις της ή διαβάζει αποσπάσματα από δικά της κείμενα. Επίσης, μπορεί κανείς να ακούσει διηγήσεις μεγάλων προσωπικοτήτων του ιταλικού σινεμά που μιλούν για τη συνεργασία τους με τη Μόνικα Βίτι, όπως των Αλμπέρτο Σόρντι, Ετόρε Σκόλα, Τζιανκάρλο Τζανίνι, Ντίνο Ρίτσι και άλλων πολλών.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Ο Πολ Οστερ και το Μεγάλο Αμερικανικό Μυθιστόρημα

Οταν τον Αύγουστο του 2013 συνάντησα τον Πολ Οστερ στο σπίτι του, στο Μπρούκλιν, μιλήσαμε για το περίφημο «Μεγάλο Αμερικανικό Μυθιστόρημα» (MAM από δω και στο εξής). Το MAM είναι κάτι σαν το Ιερό Δισκοπότηρο της αμερικανικής λογοτεχνίας: συνεχώς γράφεται, σχεδόν όσα χρόνια είναι κράτος οι Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά πάντοτε διαφεύγει, μυστηριωδώς. Μην είναι το «Αποχαιρετισμός στα όπλα» του Χέμινγκουεϊ; Ή το «ΗΠΑ» του Τζον Ντος Πάσος; Ή «Ο μεγάλος Γκάτσμπι» του Φιτζέραλντ; Μην είναι το «Οι γυμνοί και οι νεκροί» του Μέιλερ; Ή «Το ουράνιο τόξο της βαρύτητας» του Πίντσον; Μήπως είναι οι «Διορθώσεις» του Φράνζεν; Ο Ροθ έχει τιτοφορήσει, άκρως σκωπτικά, ένα βιβλίο του «Το Μεγάλο Αμερικανικό Μυθιστόρημα» (με θέμα το μπέιζμπολ, από τα πιο αδιάφορά του). «Ξέχασες τον “Μόμπι Ντικ” του Μέλβιλ», μου λέει ο κύριος Γκρι.

Μυθιστόρημα-ποταμός που εκτυλίσσεται σε παράλληλα σύμπαντα; Έπος ενηλικίωσης; Ολα είναι προς ανακάλυψη.

Οχι, δεν το ξέχασα. Όταν το υγρό, καυτό νεοϋορκέζικο καλοκαίρι με τον Οστερ μιλήσαμε για το MAM, φάνηκε να γίνεται αμυντικός. «Πες μου ένα, ξέρεις να μου πεις ένα;» με ρώτησε. Και του ανέφερα τον ογκόλιθο για τον καπετάν Αχαμπ, τη λευκή φάλαινα και τον Ισμαήλ.

Δεν φάνηκε να πείθεται. «Όσο ζούσε ο Μέλβιλ, ο “Μόμπι Ντικ” απαξιώθηκε πλήρως», μου είπε. «Χρειάστηκε να περάσουν χρόνια μετά τον θάνατό του για να αναγνωριστεί η τεράστια αξία του. Αλλά αν είναι το MAM, όσο ζούσε

Ο Πολ Οστερ στη Στέγη του Ιδρύματος Ωνάση, τον Νοέμβριο του 2014, υπογράφει βιβλία του για τους Έλληνες αναγνώστες του.

ο συγγραφέας το βιβλίο δεν έκανε τον παραμικρό αντίκτυπο. Μπορεί κάτι τέτοιο να είναι το MAM; Ή μήπως το MAM είναι ένας μύθος στον οποίο έχουμε παγιδευτεί όλοι μας στην Αμερική;»

Ο κύριος Γκρι κρατάει στα χέρια του το νέο μυθιστόρημα του Οστερ, το «4 3 2 1», που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μεταίχμιο, σε μετάφραση της πεζογράφου Μαρίας Ξυλούρη. «Αυτό που δεν ήξερες όταν μιλούσες μαζί του το 2014 και συζητούσατε για το MAM», λέει τώρα ο κύριος Γκρι, «είναι ότι ο Οστερ τότε έγραφε ένα μυθιστόρημα σχεδόν χιλίων σελίδων που πληροί αυτές ακριβώς τις προδιαγραφές. Κρίνοντας εκ των υστέρων, είναι les και ήθελε να ξορκίσει τον δαίμονα του MAM τη στιγμή που δοκιμαζόταν με το ίδιο το γράψιμο. Πλάκα έχει, αν το σκεφτείς, αν θυμηθούμε και ότι, στα 71 του πια, ο Οστερ δηλώνει πως αν είναι να τον θυμόμαστε για κάποιο βιβλίο μου,

να είναι για το “4 3 2 1”. Λες και προεξοφλεί ότι αυτό θα είναι το κύκνειο άσμα του».

Τι υποδηλώνει ο παράξενος τίτλος; Μα τη ζωή ενός ανθρώπου σε τέσσερις εκδοχές, σαν τέσσερις παράλληλους κόσμους που «τρέχουν» ταυτόχρονα. Ο δε κεντρικός χαρακτήρας, όπως και η οικογένειά του, θυμίζουν έντονα πραγματικά δεδομένα από τη ζωή του ίδιου του Οστερ.

Μυθιστόρημα-ποταμός που εκτυλίσσεται σε παράλληλα σύμπαντα; Έπος ενηλικίωσης; Ζωές που ακυρώνονται και ξετυλίγονται μέσα στον εικοστό αιώνα; Ολα είναι προς ανακάλυψη. «Η μεταφράστριά του λέει ότι είναι από τα πλέον συναισθηματικά, συγκινητικά βιβλία του», λέει ο κύριος Γκρι. «Και από τα πιο κιοιμοριστικά του επίσης». Μάλιστα. Ο μύθος του Μεγάλου Αμερικανικού Μυθιστορήματος συνεχίζεται και στον 21ο αιώνα λοιπόν.

Ο εθνικισμός αμφισβητεί τη δημοκρατία

Η βραβευμένη με Νομπέλ συγγραφέας
Χέρτα Μίλερ μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«Στη Ζωή μου υπήρξε ένας σημαντικός σταθμός», μας λέει η Γερμανίδα συγγραφέας και κάτοχος του βραβείου Νομπέλ Λογοτεχνίας του 2009 Χέρτα Μίλερ. «Όταν το πρώτο μου βιβλίο με τίτλο «Niederungen» το οποίο για περισσότερα από τέσσερα χρόνια ήταν αδύνατον να εκδοθεί στη Ρουμανία, κυκλοφόρησε στο Βερολίνο και βραβεύτηκε γι' αυτό, η δημοσιότητα και το βραβείο προστάτευσαν εμένα και τους φίλους μου από μια ζωή όπου οι συλλήψεις, οι ανακρίσεις, οι κατ' οίκον έρευνες ήταν στην μερησία διάταξη». Μιλώντας στην «Κ» λίγες μέρες πριν από την πρώτη της επίσκεψη στην Ελλάδα, η Χέρτα Μίλερ εκφράζει την ανησυχία της για την άνοδο του εθνικισμού στην Ευρώπη και μιλά για την ιδιαιτερότητα, ποιητική, γραφή της.

- Η πορεία της οικογένειάς σας μέσα στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο με ποιους τρόπους επηρέασε τη ζωή σας και την απόφασή σας να γράψετε;
- Ο πατέρας μου μπήκε οικειοθελώς στα Ες Ες όταν ήταν 17 ετών. Πάντα τον κατηγορούσα γι’ αυτό. Κι όταν έγινα 17 ετών, σκεπτόμουν ότι ζει σε μια άλλη δικτατορία (σ.σ. Τσασουέσκου) και ότι δεν πρέπει να συμβιβαστώ μαζί της. Ήταν ένα είδος συνέπειας αυτού. Και αφορούσε και την καθημερινότητα και τη γραφή.
- Στα βιβλία σας περιγράφετε στιγμές από την καθημερινότητα σε μια χώρα που ζει υπό δικτα-

τορικό καθεστώς, με στοιχεία από τη ζωή σας στη Ρουμανία. Αυτός ο «τρόπος ζωής» πώς επηρέασε το λογοτεχνικό σας ύφος και τη γραφή σας;

— Ίσως η ζωὴ αὐτὴ νὰ ἐπηρέασε τὸ ὅρος μου. Μὲ ποιὸν τρόπο ὅμως, αὐτὸ δεν τὸ ξέρω. Μπορῶ νὰ γράφω, ἄλλωστε, μόνο ὅπως γράφω. Ἰ φῶρια, τὰ μικρὰ ἀφηγήματα στο βιβλίο «Niederungen», που τὰ ἐγάρωφα στο γραφεῖο ἐνὸς μηχανουργικοῦ ἐργοστασίου, μπορεῖ νὰ ἀποδοθεῖ ἐκεῖ. Ἀρχισα, βλέπετε, νὰ γράφω κατὰ τὴ διάρκεια τῆς δουλειάς. Δεν ὑπῆρχε χρόνος γιὰ μεγάλες ἀνῶσεις, με μεγάλες ἀφηγηματικὲς πλοκεῖς. Καὶ τὰ ἐτοιμα κείμενα δεν μπορούσαν νὰ ἀφῶν στο σπίτι μου, πάνω στο γραφεῖο, γιὰ νὰ τὰ διορθώσω ἀργότερα. Συχνὰ ἐκρῦβα τὰ κείμενα σε σπίτια συναδέλφων, στα σπίτια μακρινῶν γνωστῶν μου, τοὺς οὗοιους δεν μπορούσαν νὰ συνδέσουν ἀμέσως μαζί μου.

– Στα ποιντικά κολάζ που συνθέτετε, διαλέγετε λέξεις και φράσεις από περιοδικά και εφημερίδες σε μια εικαστική διαδικασία. Τι είναι αυτό που σας αρέσει στα κολάζ; Ποια είναι η σχέση σας με τη γλώσσα και τις λέξεις;

– Το γεγονός ότι τα κείμενα – πώς να το πω– έχουν ήχο, επειδή τα διαφορετικά χρώματα των λέξεων έχουν άλλη χροιά και τα διαφορετικά μεγέθη τους προσδίδουν διαφορετική φωνή. Κάθε κολάζ σκηνοθετεί ένα μικρό θεατρικό. Κι έπειτα είναι πάλι η μικρή φόρμα. Δουλεύω βέβαια για πάρα πολύ καιρό με κάθε κολάζ. Οχι για χρόνια

«Συχνά έκρυβα τα κείμενα σε σπίτια συναδέλφων, στα σπίτια μακρινών γνωστών μου, τους οποίους δεν μπορούσαν να συνδέσουν αμέσως μαζί μου», λέει η Χέρτα Μίλερ στην «Κ», περιγράφοντας την ασφυκτική πίεση και τον φόβο σύλληψής της από το καθεστώς Τσαουσέσκου.

«Η δημοσιότητα μετά το πρώτο μου βιβλίο με προστάτευσε από μια ζωή που οι συλλήψεις και οι ανακρίσεις ήταν στην ημερήσια διάταξη».

βέβαια, όπως συμβαίνει με τα μυθιστορήματα. Κι επειδή οι λέξεις προέρχονται από κάθε λογής περιοδικά, έρχονται ο'ι μένα απ'έξω και πρέπει να αγγίζω τις λέξεις μία μία. Αυτή είναι η πιο έντονη επαφή με τη γλώσσα. Η δουλειά αυτή με τα καλά έχει άμεση σχέση με τις αισθήσεις. Και μοιάζει σε πολλά στοιχεία με την πραγματική ζωή: η τυχαιότητα που κάνει τις λέξεις να συναντηθούν· περισσότερες λέξεις από το μέγεθος της κάρτας του κολλάζ δεν μπορούν να μπουν· ό,τι έχει κολληθεί είναι αδύνατο να το

αλλάξεις. Κάποιες λέξεις τις έχω χρόνια τώρα και φαίνεται στο χαρτί τους ότι έχουν παλιώσει. Και, όταν είμαι έξω, ξέρω ότι όλες μου οι λέξεις με περιμένουν στο σπίτι.

Όλη αυτή η ιστορία με τα κολάζ
ίσως να σχετίζεται με την εποχή
που ζούσα στη Ρουμανία. Το γεγο-
νός ότι υπάρχουν αμέτρητα πολύ-
χρωμα περιποδικά, τόσο καλό χαρτί,
τόσα πολλά κείμενα που ο κόσμος
τους ρίχνει μια φευγαλέα ματιά και
μετά τα πετάει – όλα αυτά δεν τα
γνώριζα στη Ρουμανία. Υπήρχαν
μόνο γκρίζες κρατικές εφημερίδες
που βρωμούσαν γράσο, τίποτε άλλο.
Και μόνο να τις ξεφυλλίζεις, τα δά-
κτυλά σου γίνονται μαύρα.

– Αισθάνεστε περισσότερο Γερμανίδα ή Ρουμάνη; Τι σημαίνει για σάς αυτό που λέμε «πατρίδα»;

– Ών τώρα στη Γερμανία. Αν δεν υπήρχε, όμως, η δικτατορία στη Ρουμανία, ίσως να ζούσα ακόμα εκεί κι εγώ και πολλοί άλλοι. Δεν είναι τόσο απλό να εγκαταλείψεις τη χώρα σου με μια βαλίτσα, για να ξεκινήσεις μια άλλη ζωή σε καινούργιο περιβάλλον. Για μένα τα πράγματα ήταν εύκολα. Πήρα λογοτεχνικά βραβεία και μιλούσα τη

γλώσσα του νέου μου περιβάλλοντος. Ο Ιρανός συγγραφέας Σαΐντ, που αναγκάστηκε να αυτοεξοριστεί δύο φορές, μία φορά λόγω του Σάχη και μία φορά λόγω της δικτατορίας των μουλάδων, λέει ότι πατρίδα είναι ο χρόνος που έχει χάσει κανείς.

«Τα σύνορα ανοικτά...»

– Άνυσχεύετε για το ανοδικό ρεύμα υπερσυντηρητικών και εθνικιστικών κινημάτων που έχουν εμφανιστεί στην Ευρώπη, όπως στην Πολωνία και την Ουγγαρία;

– Φυσικά και ανησυχώ για τον εθνικισμό στην Ουγγαρία, στην Πολωνία, στη Ρουμανία ή την Ιταλία, θα μπορούσα μάλιστα να απαριθμήσω πολλές άλλες χώρες ακόμη. Και αυτό δεν έχει καμία σχέση με τη βιογραφία μου. Ο νέος εθνικισμός είναι μια υποτροπή σε μια σκοτεινή παλιά εποχή, επειδή η χάραξη συνόρων δεν τελειώνει στα σύνορα των κρατών, αλλά στο μυαλό του κόσμου. Κάθε εθνικισμός παρουσιάζει πάντα ανοδικές τάσεις, γίνεται παράλογος και αδυσώπητος. Η λογική παύει να λειτουργεί και την πολιτική πράξη ορίζουν έπειτα τα συναισθήματα. Είναι αυτό που

λένε στην Κίνα: Πλήγωσαν τα συνηθισμένα του κινεζικού λαού. Κάθε εθνικισμός παράγει εχθρούς πέρα από τα σύνορα, εντός και εκτός, και καταστρέφει τη συνεργασία των ευρωπαϊκών κρατών που αναπτύχθηκε μετά το 1945. Δυστυχώς, εμπλέκονται έντονα και οι ορθόδοξες εκκλησίες. Με την υποστήριξη της Ρωσίας που χρηματοδότησε, για παράδειγμα, την ανέγερση ενός τερατώδους μητροπολιτικού ναού στη Σερβία. Ο εθνικισμός θέτει παντού υπό αμφισβήτηση τη δημοκρατία. Ο πραγματικός πιστός, έλεγε ένας σημαντικός Ρώσος παπάς, δεν ενδιαφέρεται για τη δημοκρατία και εμπιστεύεται μόνο τη θεία εξουσία. Ελπίζω ότι οι άνθρωποι στην Ευρώπη καταλαβαίνουν πόσο σημαντική είναι η ελευθερία. Η ελευθερία να ταξιδεύεις, να σκέφτεσαι και να ζεις όπως θέλεις. Και για τον λόγο αυτό τα σύνορα πρέπει να είναι ανοικτά. Ειδικά στο μυαλό των ανθρώπων.

 Προβολή ντοκιμαντέρ και συζήτηση με τη Χέρτα Μίλερ, 21-22 Μαρτίου, Ινστιτούτο Γκαίτε. Όλα τα βιβλία της συγγραφέως κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Ήταν ο Νίκος Καζαντζάκης κομμουνιστής;

Απαντήσεις στο μεγάλο ερώτημα που απασχολεί ακόμα και σήμερα αρκετούς μελετητές του έργου του οικουμενικού λογοτέχνη

Της **ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΤΟΜΑΗ**

Στο διήμερο συμπόσιο που διοργάνωσε πρόσφατα η Διεθνής Εταιρεία Φίλων Νίκου Καζαντζάκη, το ερώτημα του τίτλου απασχόλησε με κάθε αφορμή—είτε αυτό αφορούσε το λογοτεχνικό του έργο είτε τη σχέση του συγγραφέα με τις δημόσιες αρχές της χώρας—το σύνολο σχεδόν των εισηγητών. Αναμφίβολα, ο Νίκος Καζαντζάκης υπήρξε μέγας. Μια προσωπικότητα παγκόσμιας ακτινοβολίας, πολύυλωσης, με ασυνήθιστη για την εποχή του παιδεία και πολυταξιδευμένος, πράγμα δύσκολο με τα μέσα της εποχής, αν σκεφθείς κανείς ότι έφτασε μέχρι την Κίνα και την Ιαπωνία. Στα ταξίδια του εκείνα συνάντησε τους πιο διάσημους πνευματικούς ανθρώπους που ήταν ήδη γνωστοί, όπως κι ο ίδιος άλλωστε: τον Μαγιακόφκι, τον Καμύ, τον Μπρετόν, τον Ελιάρ αλλά και ζωγράφους, όπως τον Matis, τον Σαγκάλ, τον Ντε Κίρικο. Με τους περισσότερους, μάλιστα διατήρησε στενή φιλία ως το τέλος της ζωής του.

Υποψήφιος 14 φορές

Τα έργα του μεταφράστηκαν σε πολλές γλώσσες της υψηλίου, ενόσω ζούσε. Δεκάετεςερσι φορές, από το 1937 μέχρι τη χρονία που άφησε την τελευταία του πνοή σε νοσοκομείο του Φράιμπουργκ το 1957 πρωτάθηκε για Νομπέλ. Το έασης, όμως, όλες τις φορές κι έφταϊαν γι' αυτό πολλοί. Από το επίσημο κράτος, γιατί τον θεωρούσε κομμουνιστή, αλλά και προσωπικές αντιζηλίες που το μόνο που κατάφεραν ήταν να ανα-

“

«...ο σύντροφος Καζαν-
τζάκης κατά το κίνημα
'44-'45 προέτρεπε
Κουκουέδες να σφάζουν
γυναικόπαιδα».

δείξουν το μέγεθος του ανδρός και το μεγαλείο της ψυχής του.

Ισως κανεις άλλος συγγραφέας της χώρας μας δεν διασώθηκε όσο αυτός. Σε δύο ανώνυμες επιστολές ιδιωτών, η πρώτη ναυτικού και η δεύτερη κυρίας με διεύθυνση επί της οδού Πατισίων απευθυνόμενη προς τον Αλέξανδρο Παπάγο που σώζονται στο Διπλωματικό Αρχείο ΥΠΕΞ, εκτός από «κατακόκκινους κομμουνιστές» κατηγορείται και ως λεπρός «που έκρυβε μετ' επιμελείας και μεγάλης μυστικότητας την εκτεταμένη λήπρα του», κατέληγε δε να ανώνυμος κυρία ως εξής: «Σας υπενθυμίζω, Κύριε Πρόεδρε, ότι ο σύντροφος Καζαντζάκης κατά το κίνημα '44-'45 με τυπωμένα φυλλάδια προέτρεπε τους Κοκκουέδες να σφάζουν γυναικόπαιδα».

Πώς όμως ήταν δυνατό να έχει χαρακτηριστεί από το 1927, μετά την επιστροφή του από τη Μόσχα όπου είχε προσκληθεί επίσημα για τα δεκάχρονα της Οκτωβριανής Επανάστασης, και να έχει γνωριμία του με τον Παναΐτ Ιεράρι με τον οποίο συμπορεύθηκε σε εκδήλωση

Εκθέματα στο μουσείο «Νίκος Καζαντζάκης» στο χωριό Μυρτιά στο Ηράκλειο. Ο συγγραφέας είχε ταξιδέψει στα πέρατα της γης, συναντώντας τους πιο διάσημους πνευματικούς ανθρώπους της εποχής του.

μαζί με τον Δ. Γληνό στο θέατρο Αλάμπρα, και συνελήφθη μάλιστα, να χριζεται τον Νοέμβριο του 1945 υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου στην κυβέρνηση Θεμιστοκλή Σοφούλη; Για να διοριστεί μετά την παραιτήσή του λίγους μήνες αργότερα στην UNESCO;

Μπορεί οι κρατικές υπηρεσίες να του στέρναν, με εξαίρεση την Ιταλία και για διμνην μόνο παραμονή, τη βίζα για Ισπανία και Αμερική, παρά τις θετικές επιστηφής του πρόσβη στο Παρίσι Ρ. Ραφαήλ (ο Καζάντάνκς ζούσε μόνιμα εγκατεστημένος στην Αντίμπ της Ν. Γαλλίας),

τίποτε όμως δεν εμπόδισε το έργο του να εξαπλωθεί και να αγαπηθεί σε όλες τις ηπείρους. Δεν κατηγορήθηκε, όμως, μόνο για τις αριστερές του ιδέες. Κατακρίθηκε για μία σειρά από γεγονότα, όπως για τις συνεντεύξεις που πήρε από τον Φράνκο και τον Μουσολίνι στο πρόσωπων των οποίων διέγινε με έκδηλο θαυμασμό ηγετικά χαρακτηριστικά, την απογοήτευσή του από την πορεία που έπαιρναν τα σοσιαλιστικά πράγματα επί Στάλιν στην ΕΣΣΔ, τη στάση του απέναντι στον διωγμό της Καθολικής Εκκλησίας και του ίδιου του Πάπα, αλλά και της Ιερής

“

Ως ελεύθερος άνθρωπος,
για τις μεταπολεμικές
πνευστικές εκπροσωπούσε
το πιο απειλητικό
είδος εχθρού.

Συνόδου της Ελλαδικής Εκκλησίας (ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηνάγωρος απέφυγε να πάρει θέση).
Σε άρθρο του Αιμίλιου Χουρμούζιου στην «Κ» (φύλλο 26/1/1954) «Περὶ πνευματικῶν Μακαρθισμῶν» που υπέκυρπε τὴν ἐμπάθεια ἐκκλησιαστικῶν κύκλων κατὰ τοῦ Καζαντζάκη, ο ἀνώνυμος ἀρθρογράφος τὴς ἐφημερίδας «Ἑστία» τὴν ἐπομένην θὰ υπογράψῃ ὡς «Κρητικὸς» ἀρθροαντεπιτιθέμενος καὶ παραφράζοντας τὸν τίτλο τῆς πρώτης γράφοντας «Περὶ Καθαρισμοῦ». «Ο καπετὰν Μιχάλης» καὶ «Ο Χριστὸς Ἐκασταυρῶνεται» θὰ ἀπαγορευθοῦν καὶ ο ἴδιος ο συγγραφεὺς θὰ κἀναι λόγοι σε συνεντεύξεις του στὸν ξένο Τύπο «γὶα ἀποσύνθεση τῆς ἐποχῆς θηκῆ, ψυχικῆ, οἰκονομικῆ που ἔκανε τὸν κόσμον νὰ βρωμάει, ἕναν πραγματικὸ μέσσιαν».

Στο ερώτημα που τέθηκε στον τίτλο του άρθρου, η απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι μία: ο Νίκος Καζαντζάκης ούτε άθεος υπήρξε αλλά ούτε και στρατευμένος κομμουνιστής. Ήταν ένας ελεύθερος άνθρωπος, μια άσβεστη λυχνία που

επαγρυπνούσε απέναντι σε κάθε πρόκληση της ζωής, και προκλήσεις έζησε πολλές πριν και μετά τον πόλεμο όταν οι μεταπολεμικές ηγεσίες χρησιμοποιούσαν κάθε μέσο για να ριζώσουν στην εξουσία. Γι' αυτούς εκπροσωπούσε το χειρότερο και πιο απειλητικό είδος εχθρού.

ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΣ

Ετοιμος ανά πάσα στιγμή να περάσει από εξετάσεις τις δικές του ιδέες, εκείνος που υπερασπίστηκε με πάθος κι έβλεπε να παραπαίουν, θεώρησε χρέος του να οδηγήσει τους σύγχρονους του μέσα από τα μονοπάτια της δικής του σκέψης φέγγοντας με το φως της δικής του ψυχής τον δρόμο, για να πιάσουν μόνον τους τα μηνύματα των καιρών. Και αυτό κάνει ακόμα σήμερα. Να, γιατί δεν είναι κοινότοπο αλλά νεωτερισμός να ασχολείται κανείς σήμερα με τον Καζαντζάκη και το έργο του.

Προ παντων, όμως, ο Νικος Καζαντζάκης υπήρξε ένας ευγενικός άνθρωπος που δεν διατάζει να συγχάριται και να συγχωρεί τους αντιπάλους του και κάτι ακόμα σπουδαίο που αξίζει να επισημειωθεί εδώ. Στην απαίτηση της δεύτερης συζήγησης του Ελένης Σαμίου να απαγορεύσει στη Γαλιάντα να χρησιμοποιεί το επίθετό του, της απάντησε με αυστηρότητα κι έδειξε γαλαντομία και σεβασμό στον πρώτο του γυναικα γιατί πίστευε ότι έτσι τον τιμούσε κι ας είχε παντρευτεί μετά τον χωρισμό του στην επείγουσα διάσωση Μάρκο Αυγέρη...

Η κ. Φωτεινή Τομαή είναι ηρεσβευτής - συγγραφέας.

Μουσική που δεν ακούς συχνά μαζεμένη

Για έβδομη χρονιά έρχεται το Λευκωσία Loop Festival και κάθε φορά είναι μια ενδιαφέρουσα επιλογή ζωντανής μουσικής

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Για **έβδομη** χρονιά διοργανώνεται το Λευκωσία Loop Festival, από τη Λουβάνα Δίσκοι, το οποίο ξεκίνησε, το 2012 σαν φεστιβάλ που παρουσίαζε αποκλειστικά καλλιτέχνες που ασχολούνται με την τεχνική του live looping. Έκτοτε έχει φιλοξενήσει πολλά και διάφορα, ανάμεσα σε αυτά και παραστάσεις χορού, αλλά και καλλιτέχνες που πειραματίζονται με διάφορους άλλους τρόπους, καλλιτέχνες που φτιάχνουν ηλεκτρονική μουσική, ακου-

«Σίγουρα δεν είναι μουσική μόνο για μουσικούς ή δύσκολη μουσική», λένε οι διοργανωτές του φεστιβάλ.

στική μουσική, μουσική βασισμένη σε ποίηση και καλλιτέχνες που φτιάχνουν live soundtracks. Φέτος οι headliners του φεστιβάλ είναι οι Man Duo από Φιλανδία και οι Earth Eye Loop από Αγγλία. Όπως εξηγούν οι διοργανωτές «Σίγουρα δεν είναι μουσική μόνο για μουσικούς ή δύσκολη μουσική. Είναι όμως μουσική που δεν ακούς συχνά μαζεμένη σε ένα φεστιβάλ».

Είναι η 7η χρονιά που διοργανώνεται, έχει βοηθήσει άραγε τα μουσικά πράγματα στην Κύπρο; «Τις

Το Λευκωσία Loop Festival για ένα τριήμερο κάθε χρόνο το φεστιβάλ δίνει έναν διαφορετικό τόνο στα μουσικά πράγματα της πρωτεύουσας.

πρώτες χρονιές είχε σίγουρα εμπνεύσει αρκετούς μουσικούς να αρχίσουν να φτιάχνουν μουσική χρησιμοποιώντας λουπαδόρους. Δεν ξέρω αν γενικότερα και σε βάθος χρόνου άλλαξε τα μουσικά πράγματα στην Κύπρο. Το σίγουρο είναι ότι για ένα τριήμερο κάθε χρόνο δίνει μια διαφορετική και πολύ ενδιαφέρουσα επιλογή ζωντανής μουσικής στα πλαίσια ενός θεσμού». Τι είναι όμως η λούπα, το live looping; Όπως μας εξήγησαν οι διοργανωτές οι λούπες είναι επαναλαμβανόμενες φράσεις, κομμένα samples, μουσικά μοτίβα που επαναλαμβάνονται και εμπλουτίζονται, άλλοτε ηχογραφημένα επί σκηνής και άλλοτε μεταφερόμενα από προηγούμενες ηχογραφήσεις και επεξεργασμένα ζωντανά, συνδυασμένα με ζωντανό performance. Από τη

ραπ στο χιπ hop, και σήμερα; Οι λούπες που αποσκοπούν και πώς έχουν εξελιχθεί στη μουσική του σήμερα, «Η λούπα, οι επαναλαμβανόμενες φράσεις δηλαδή (loops) είναι ένας μουσικός τρόπος ο οποίος υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια. Παλαιότερα υπήρχαν τα tape loops τα οποία χρησιμοποιήθηκαν και από σύγχρονους κυρίως μινιμαλιστές συνθέτες από τη δεκαετία του 1940 όπως ο Terry Riley, ο Steve Reich αλλά και ο Stockhausen. Αργότερα και μέχρι τις μέρες μας τα loops χαρακτηρίζουν ένα μεγάλο μέρος κυρίως της ηλεκτρονικής χορευτικής μουσικής, βλέπε techno κ.ά.». Το Λευκωσία Loop Festival για το 2018 φιλοξενείται από δύο καινούργιους χώρους και αυτό είναι κάτι που τους χαροποιεί ιδιαίτερα, το σημαντικό είναι ότι «αυτούς τους

δύο χώρους τους αγαπάμε και αυτοί όμως αγαπούν το φεστιβάλ». Οι δύο χώροι είναι ο πολυχώρος / γκαλερί Θκιο Ππαλιές και το Θέατρο Δέντρο. Φέτος για πρώτη φορά θα υπάρχει μια προβολή μουσικού ντοκιμαντέρ, και μας τονίζουν «μάλιστα, τη μέρα πριν από το φεστιβάλ, την Τετάρτη 21 Μαρτίου, θα γίνει ένα ιδιαίτερο εργαστήριο για sound design από τον δικό μας Αντρέα Τραχωνίτη, το οποίο θα διεξαχθεί στο ολοκαίνουργιο στούντιο eleven63 στα Λατσιά» και συμπληρώνουν «όσο αφορά το line up του φεστιβάλ έχουμε 7 υπέροχα σχήματα από Ελλάδα, Φιλανδία, Αγγλία και Κύπρο τα οποία ποικίλουν μουσικά σε πλαίσια ηλεκτρονικής και ηλεκτροακουστικής μουσικής». Από την αρχή οι διοργανωτές ξεκαθάρισαν ότι αυτή δεν είναι δύσκολη μουσική, όμως σε τι

κοινό μπορεί να απευθύνεται ένα τέτοιο φεστιβάλ και ρωτήσαμε αν έχει απήχηση στο κυπριακό κοινό, «Το φεστιβάλ απευθύνεται σε κοινό που του αρέσει η ηλεκτρονική μουσική, η 'πειραγμένη' παραδοσιακή μουσική και το ενδιαφέρον σύγχρονο songwriting. Το φεστιβάλ έχει ένα αρκετά πιστό κοινό που το ακολουθεί, ενώ κάθε χρόνο το κοινό διευρύνεται μερικώς αναλόγως με τους καλλιτέχνες που φιλοξενεί».

Το πρόγραμμα του φεστιβάλ
Οι φιλοξενοούμενοι καλλιτέχνες στο 7ο Λευκωσία Loop Festival είναι τα ντουέτα Man Duo (Φινλανδία), Earth Eye Loop (Αγγλία), Underwater Chess (Ελλάδα), Side Effect (Κύπρος) και τα solo acts των Δημήτρη Σιδηρή (Ελλάδα), isel (Κύ-

προς), και Eleni Era (Γερμανία/Κύπρος). Το ντοκιμαντέρ «Ηλεκτρικό Λαούτο» θα προβληθεί με την παρουσία του σκηνοθέτη του, Βασίλη Δημητριάδη (Ελλάδα), ενώ θα ακολουθήσει ανοικτή συζήτηση.
Τετάρτη, 21 Μαρτίου
studio eleven63
• **18:00 - 21:00:** «Crafting a soundscape - how to design sound for visuals» / Αντρέας Τραχωνίτης
Πέμπτη, 22 Μαρτίου
Θκιο Ππαλιές
• **20:30:** Documentary «Ηλεκτρικό Λαούτο»
• **22:00:** isel (CY)
Παρασκευή, 23 Μαρτίου
Θέατρο Δέντρο
• **20:30:** Πόρτες
• **21:00:** Side Effect (CY)
• **22:00:** Dimitris Sideris (GR)
• **23:00:** Underwater Chess (GR)
Σάββατο, 24 Μαρτίου
Θέατρο Δέντρο
• **20:30:** Πόρτες
• **21:00:** Eleni Era (CY/DE)
• **21:45:** Earth Eye Loop (UK)
• **23:00:** Man Duo (FI)

info
Για να προ-κρατήσετε τη θέση σας στο εργαστήριο θα πρέπει να στείλετε ένα email με τίτλο «Crafting a soundscape» στη διεύθυνση info@louvana.com.cy. Μέσα στο email σημειώνετε το όνομα, και το τηλέφωνο του/της συμμετέχοντα / συμμετεχόντων καθώς και ένα μικρό βιογραφικό.
Πολυχώρος Θκιο Ππαλιές:
Κισσάμου 2B, Λ/σία, τηλέφωνο: 99824520, info@thkioppalies.org
Θέατρο Δέντρο:
Ενόπιος 44, Παλουριώτισσα, Λ/σία

Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

ΦΟΥΣΤΑ ΜΠΛΟΥΖΑ

ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΡΕΠΠΑ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

LOVE 100.7 FM 98.1 FM WIZ

ΧΟΡΗΓΟΙ
αλαφμεγα, LOUNIS, ZOFIA, MITSIDES, Bakali, ZANETTOS, TSANGAKIDES, EYXARISTIES, MINDY, SHOEBOX, REFAN, Ερωδός, miele, MARZANO, REPISTERO, ANAPLIZ, ZANETTOS, EYE SIGNS

ΣΕΙΡΕΣ

ΚΑΜΩΜΑΤΑ ΤΖΙ' ΑΡΩΜΑΤΑ

Δευτέρα - Παρασκευή, 6.30 μ.μ

Τρίτη τηλεοπτική σεζόν και τα καμώματα στο χωριό Παραδείσα γίνονται ακόμα πιο διασκεδαστικά. Τα ευτράπελα και τα κωμικά μπερδέματα ανάμεσα στους κατοίκους συνεχίζονται πάντοτε με επίκεντρο τις τεταμένες σχέσεις μεταξύ του μouxτάρη Αναστάση και του μouxτάρη Παναή. Την ήδη ανήσυχη ατμόσφαιρα θα ταραξουν φέτος καινούργιες αφίξεις που θα φέρουν τα πάνω κάτω στο χωριό.

RIK 1

www.riknews.com.cy

Μια νέα Λάρα Κροφτ για το 2018

Με την Αλίσια Βικάντερ το «Tomb Raider» του Νορβηγού σκηνοθέτη Ρορ Ούθαγκ

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Λέμε συχνά για τα προβλήματα και τη «συνταγή αποτυχίας», την οποία με συνέπεια ακολουθούν τα περισσότερα από τα κινηματογραφικά σίκουελ. Ανέμπνευστα, επαναλαμβανόμενα, προχειροφτιαγμένα, με σκοπό μόνο την εισπρακτική επιτυχία. Τα μόνα που συνήθως τα πάνε ακόμα χειρότερα είναι τα λεγόμενα «reboot», οι επανεκκινήσεις δηλαδή γνωστών franchise ή μεμονωμένων ταινιών, πολλά χρόνια μετά την αρχική επιτυχία. Σε αυτή την κατηγορία υπάρχουν βέβαια και φιλμ όπως το εξαιρετικό νέο «Blade Runner 2049», ωστόσο ο κανόνας είναι διαφορετικός –ειδικά όταν, αναπόφευκτα, οι καινούργιες ταινίες φέρνουν μαζί τους και άλλα πρόσωπα στους ρόλους των αγα-

πημένων του κοινού πρωταγωνιστών. Κάτι τέτοιο γίνεται και με τη Λάρα Κροφτ, την οποία πλέον ενσαρκώνει η Αλίσια Βικάντερ, σε έναν χαρακτήρα που όμως έχει σχεδόν ταυτιστεί με τη δυναμικά σέξι παρούσια της Αντζελίνα Τζολί.

Στο νέο «Tomb Raider», η Λάρα είναι μια νεαρή κοπέλα που ζει φτωχικά στο Λονδίνο – για τα προς το ζην κάνει ντελίβερι με το ποδήλατό της. Η ανέχεια, ωστόσο, είναι... κατ' επιλογή, μιας και στην πραγματικότητα εκείνη είναι κληρονόμος μιας τεράστιας περιουσίας, την οποία έχει αφήσει πίσω του ο εξαφανισμένος επί χρόνια, σε αρχαιολογική αποστολή, πατέρας της. Αρνούμενη να πιστέψει στον χαμό του, η Λάρα ξεκινά ένα ταξίδι στα ιαπωνικά νησιά, έτοιμη να τα βάλει ακόμα και με αρχαίες κατάρες. Το φιλμ του Νορβηγού Ρορ Ούθαγκ («Το Κύμα») ξεκινά με πολύ νεύρο και ενδιαφέρον –και μια καλοστημένη σκηνή ποδηλατικής καταδίωξης στο κέντρο του Λονδίνου– ωστόσο σχετικά γρήγορα ακολουθεί τις γνωστές νόρμες του μπλοκμπάστερ. Το σενάριο του είναι αδύναμο και προβλέψιμο μέχρι καρέας, ο δε εξωτισμός μοιάζει κάπως βεβιασμένος.

Μιλώντας για «Tomb Raider» δεν πρέπει να ξεχνάμε πως η βάση του είναι ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι. Δημιουργημένο το 1996, έβαλε στην καρδιά μας τη Λάρα Κροφτ, έναν θηλυκό Ιντιάνα Τζόνους επί της ουσίας, μία από τις πρώτες σέξι όσο και θανάσιμες ηρωίδες δράσης.

Η καινούργια Λάρα Κροφτ (Αλίσια Βικάντερ) προτιμά το τόξο από τα πιο παραδοσιακά διπλά πιστόλια με τα οποία την έχουμε συνηθίσει.

Από τότε έχουν ακολουθήσει αμέτρητες βερσιόν του βιντεογέιμ για όλες τις κονσόλες, καθιστώντας το ένα από τα πιο δημοφιλή όλων των εποχών. Το 2001 η Λάρα πέρασε και στη μεγάλη οθόνη, με την εκθαμβωτική Αντζελίνα Τζολί να δένει τη χαρακτηριστική κοτσίδα και να αρπάξει τα διπλά πιστόλια για να σκορπίσει τρόμο στους εχθρούς της. Εκείνη η φιγούρα, η οποία αποτελούσε περισσότερο ανδρική φαντασίωση παρά δυναμικό γυναικείο πρότυπο, αντικαθίσταται σήμερα από την Αλίσια Βικάντερ («Το κορίτσι από τη Δανία»), μια πολύ διαφορετικής υφής πρωταγωνίστρια.

Με ένα βραβείο Οσκαρ ήδη στη συλλογή της, η 29χρονη ηθοποιός μεταμορφώνεται εδώ άνετα σε action hero, φέρνοντας ωστόσο περισσότερο σε καλογυμνασμένη αθλήτρια πολεμικών τεχνών παρά σε κυμάδη πιστολέρο. Με μοναδικό όπλο ένα τόξο και τα γυμνά της χέρια, είναι η ηρώίδα του 2018 και οι άνδρες «κακοί» τρέχουν ήδη για τη σωτηρία τους...

Tomb Raider: Lara Croft
★★
ΔΡΑΣΗΣ (2018)
Σκηνοθεσία: Ρορ Ούθαγκ
Ερμηνείες: Αλίσια Βικάντερ, Ντόμινικ Γουέστ, Γουόλτον Γκόγκινς, Ντάνιελ Γου

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Πρόσωπα και Ιστορίες» η σπουδαία Ανιές Βαρντά ενώνει τις δυνάμεις της με τον διεθνή αναγνωρισμένο φωτογράφο και εικαστικό JR, πραγματοποιώντας ένα αληθινό ανθρώπινο πρότζεκτ. Το ντοκιμαντέρ, που ήταν υποψήφιο και στη σχετική κατηγορία των φρετινών Οσκαρ, απεικονίζει το ταξίδι των δύο δημιουργών στη γαλλική εξοχή με ένα φορητό-φωτογραφικό θάλαμο. Χάρис σ' αυτό, οι διάφοροι σταθμοί του οδοιπορικού μετατρέπονται σε φωτογραφικά ενσταντάν, με πρωταγωνιστές πάντα τους καθημερινούς ανθρώπους. Οι ιστορίες που ακούμε είναι εξίσου σημαντικές με το φυσικό αποτύπωμά της δουλειάς τους.

Στο «Μετά τον χωρισμό» ο Ξαβιέ Λεγκράν δι-νει ξεχωριστή υπόσταση σε ένα κατά τα άλλα μάλλον τυπικό δράμα χωρισμού, με τη γεμάτη ένταση σκηνοθετική ματιά του. Ενα ζευγάρι τελειώνει άσχημα τη σχέση του, με τα παιδιά –και ειδικά τον μικρό Ζουλιάν– να βρίσκονται με βίαιο τρόπο στη μέση.

Στον «Θεριστή» η αφήγηση μεταφέρεται στα τέλη του 19ου αιώνα, σε κάποιο ορεινό χωριό της Γαλλίας. Εκεί οι δημοκρατικών φρονημάτων άνδρες συλλαμβάνονται από το καθεστώς του Λουδοβίκου Ναπολέοντα, με τις γυναίκες να μένουν μόνες πίσω. Η έλλειψη των ανδρών φέρνει τις τελευταίες αντιμέτωπες με πολλών ειδών... δυσκολίες, μέχρι που στο χωριό καταφθάνει ένας περαστικός ξένος. Ο έρωτάς του ωστόσο για μία από τις κοπέλες θα προκαλέσει αναστάτωση και τριγμούς στην κλειστή κοινωνία. Το ερωτικό δράμα εμπλουτίζεται με στοιχεία μυθογραφίας και θηϊκής σε μία κατά τα άλλα κάπως επιπεδη ταινία εποχής.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

22.30 Amore Mio

- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.15 Χάλκινα χρόνια - (Ε)
- 11.30 Η βουλεβτινά Ελληνική κωμωδία. Μάθε τέχνη - (Ε)
- 13.00 Μάθε τέχνη - (Ε)
- 13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
- 14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 14.15 ArtCafe - (Ε)
- 15.15 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα.
- 15.45 Movie Time - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή για τον κινηματογράφο.
- 16.15 Τετ - Α Τετ - (Ε) Talk show.
- 17.30 Σπίτι στη φώση
- 18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
- 18.15 Ένας γάμος, ένα λόγιασμα τζαι μια γέννα Κυπριώτικο σκετς.
- 18.45 Χωρίς αποσκευές, V Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Σάββα Πούμπουρα. Η κυρά του μεταξοίου Νέα σειρά εποχής, με τους Μαρίλια Γιάλλουρι-δο, Βασίλη Μιχαήλ, κ.ά.
- 20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 21.30 Τετ-Α-Τετ Talk show.
- 22.30 Amore Mio Κωμωδία, με τους Φάνη Μουρατίδη, Ναταλία Τσαλίκη, κ.ά.
- 23.15 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 23.30 Συνέχεια της ταινίας
- 00.45 The Graham Norton Show Ψυχαγωγική εκπομπή. Chat show.
- 01.45 Επανά προγραμμάτων

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 The Graham Norton Show

- 07.30 Παιδική ζώνη α. Χίθκλιφ β. Ντένις ο τρομερός γ. Ολίβια δ. Η μικρή εξερευνητριά ε. Μάνια η μέλισσα στ. Ο Τσάρλι και αριθμοί ζ. Όλιβερ η. Ο πεινασμένος Χένρι θ. Τζάμερς ι. Μπομπ ο μάστορας κ. Ο ταχυδρόμος Πατ λ. Στρουμποκάκια
- 11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
- 11.35 Παιδική ζώνη - (Ε)
- 16.00 Το πλοίο της αγάπης - (Ε) (Love Boat, II) Κλασική, οικογενειακή σειρά.
- 17.0 I.Q Ντοκιμαντέρ.
- 17.30 Great outdoors Ντοκιμαντέρ.
- 18.00 Know it! Ντοκιμαντέρ.
- 18.30 National Geographic: Point of no return Ντοκιμαντέρ.
- 19.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (αγγλική)**
- 19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (τουρκική)**
- 20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
- 21.30 The Graham Norton Show Chat show. Καλεσμένοι του Graham Norton είναι οι Michael Fassbender, Kate Winslet, 50 Cent, Julie Walters. Τραγουδά η Ellie Goulding.
- 22.30 Dead man walking Κοινωνικό δράμα.
- 00.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 00.50 ΓΙΟΥΡΝΟΝΙΟΥΣ

TVONE ΤΗΛ.: 22477777

20.55 Δεύτερη ζωή δεν έχει

- 07.00 Θεία λειτουργία
- 09.40 Αντακίδει - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τη Χριστίνα Ιακώβου.
- 10.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου και τον Ανδρέα Τέρλα.
- 11.00 Καθ' ημάς Ανατολή Θρησκευτική εκπομπή.
- 13.00 FAKAT'Ετους - Best of Σατιρική εκπομπή.
- 14.00 Πάρτι στο χωριό - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αλεξία Αναστασίου και τον Στ. Κωνσταντίνου.
- 16.00 Είσαι το ταίρι μου - (Ε) Ελληνική σειρά.
- 16.40 Friends Κωμική σειρά, με τους Τζένιφερ Άνιστον, Κόρτνεϊ Κοξ, κ.ά.
- 17.45 Thunderstruck Οικογενειακή κωμωδία φαντασίας, με τους Κέβι Ντουράντ, Μπράντον Τ. Τζάκσον, κ.ά.
- 18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 18.10 Συνέχεια της ταινίας
- 19.30 Σαν την Κύπρο Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 20.55 Δεύτερη ζωή δεν έχει Κωμική ταινία, με τους Μιχάλη Σοφοκλέους, Χριστίνα Μούζουρα.
- 22.35 The Fault In Our Stars Αισθηματική ταινία, με τους Σάβιν Γούντλεϊ, Άνσελ Έλγκορτ, κ.ά.
- 00.30 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 00.35 Helmock Grove
- 01.30 Την τύχη μου μέσα - (Ε)
- 02.30 Dancing for you 1 - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Contraband

- 06.10 Πρωινή ενημέρωση
- 06.30 Super μπαμπάς - (Ε)
- 07.20 Για την αγάπη σου - (Ε)
- 08.40 Mamma mia - (Ε)
- 09.40 Daddy cool - (Ε)
- 10.30 La Pasta Pomilίωri - (Ε)
- 12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό - (Ε) Παρθένα ζωή - (Ε) Αισθηματική σειρά.
- 14.00 ΡΟΥΚ ΖΟΥΚ Τηλεπαιχνίδι.
- 14.50 Ο κόσμος να χαλάσει- (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Αντρέα Τσουρή, Χρήστο Γρηγοριάδη, κ.ά.
- 16.15 Celebrity Game Night - (Ε) Ψυχαγωγικό παιχνίδι, με τον Θεόδωρο Αθερίδη.
- 17.15 Follow Εκπομπή, με την Αφροδίτη Γεωργίου.
- 18.15 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
- 18.30 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Κίωστα Κόκλα, Μάριο Αθανασίου, κ.ά.
- 20.20 **Τα νέα του ANT1**
- 21.20 Το τελικό χτύπημα (Contraband). Αστυνομική ταινία δράσης, με τους Ρόμπερτ Γουόλμπεργκ, Μαρκ Γουόλμπεργκ, κ.ά.
- 23.15 Hell's Kitchen - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με τον Έκτορα Μπστρίνι.
- 00.40 **Τίτλοι ειδήσεων**
- 00.50 Εγκλήματα - (Ε)
- 01.50 Χωρίς όρια - (Ε)
- 02.40 Οι δρόμοι της πόλης- (Ε)
- 04.30 Dr Ρούλης - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Survivor

- 06.15 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά, με τους Σταύρο Λούρα, Έλενα Ευσταθίου.
- 07.00 Masterclass - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής, με τον Βαγγέλη Δρίσκα.
- 08.00 Γαλάτεια Δραματική σειρά εποχής.
- 09.00 Ooh La La! Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο.
- 11.00 Θέκλα... μιλάμε ανοικτά - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 12.40 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
- 15.00 The power of love - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 17.20 The power of love Gala Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 18.10 The power of love Gala (Συνέχεια)
- 20.10 **Τομές στα γεγονότα**
- 21.15 Survivor Reality επιβίωσης, με τον Σάκη Τανιμανίδη.
- 01.00 Ooh La La! (Ε) Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο.
- 02.40 Επιστροφή - (Ε) Κυπριακή σειρά.
- 03.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κωμωδία, με τους Σταύρο Λούρα, Αντρέα Τσουρή, κ.ά.
- 04.40 Survivor Panorama - (Ε) Reality επιβίωσης, με τον Σάκη Τανιμανίδη.

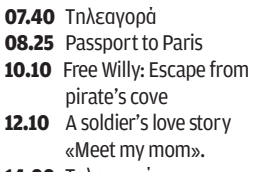
ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Πάμε Πακέτο

- 06.00 Slam - (Ε)
- 07.15 Αστέρας Ραχούλας - (Ε)
- 08.3 Κάτι φίνεται - (Ε) Εκπομπή μαγειρικής.
- 10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεσ Ενημερωτική εκπομπή με τον Νίκο Μάνεσ.
- 13.00 Οικογενειακές ιστορίες Ιστορίες που έχουν στο επίκεντρό τους οικογενειακές υποθέσεις.
- 13.45 Deal - (Ε)
- 14.30 Το σόι σου - (Ε)
- 15.15 Λούις Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
- 17.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Ε) Μουσική εκπομπή.
- 17.55 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 18.00 Όσο υπάρχουν τραγούδια - (Συνέχεια)
- 18.45 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Ελληνική κωμική σειρά.
- 19.30 Το σόι σου, IV Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντινίου, Ρένια Λοϊζίδου.
- 20.15 **ALPHA NEWS**
- 21.15 Πάμε Πακέτο Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου
- 22.45 Νότα Μία βραδιάτικα Μουσικό τηλεπαιχνίδι, με τη Σπυράγγα Καρύδη.
- 00.00 The Matrix Revolutions Περιπέτεια επιστημονικής φαντασίας.
- 02.00 Οικογενειακές ιστορίες
- 02.45 Υπέροχα πλάσματα - (Ε) Κοινωνική σειρά.
- 03.30 Deal - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.40 Τηλεαγορά

- 08.25 Passport to Paris
- 10.10 Free Willy: Escape from pirate's cove
- 12.10 A soldier's love story «Meet my mom».
- 14.00 Τηλεαγορά
- 16.00 Πρόσωπα και γεγονότα
- 17.00 Τηλεπαιχνίδι
- 19.00 It takes two Κωμωδία
- 21.00 Ξένη ταινία
- 23.00 Ξένη ταινία
- 01.00 The other wife
- 02.45 Toxic skies
- TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000
- 06.30 Παιδική ζώνη
- 09.40 Επίτελους Σ/Κ Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 13.40 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 17.10 Τηλεαγορά
- 19.30 Ιατρική & Βοτανολογία
- 20.10 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 20.30 Τηλεαγορά
- 21.30 The wedding planner Ξένη ταινία.
- 23.30 Το ταξίδι της ζωής
- 00.35 Cold Case Αστυνομική σειρά.
- 01.30 Άστρα είναι
- SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126
- 12.00 Pacman
- 13.00 Voopa
- 14.00 Angels Friends
- 15.00 The Owl
- 16.00 Rabbids, II
- 17.00 Dragonball
- 18.00 Digimon Fusion
- 19.00 Glitter Force
- 19.30 Monster High
- 20.00 Popples
- 20.30 Rabbids, I
- 21.00 Sissi The Young Empress
- 21.30 Horseland
- 22.00 Dinofroz
- 22.30 Gormiti
- 23.00 Denis

MOVIES BEST

21.00 Citizenfour

- 08.00 Felix & Meira
- 09.50 A Dark Reflection
- 11.45 She Wants Me
- 13.30 Big Game
- 15.15 Lullaby
- 17.15 Lost In The Sun
- 19.00 Brilliant Mistakes
- 21.00 Citizenfour
- 23.05 Match Point
- 01.15 The Vatican Tapes
- 03.00 5 Flights Up
- 04.45 Breaking The Bank
- 06.30 Brilliant Mistakes
- GREEK CINEMA
- 20.15 Ο θησαυρός του μακαρίτη
- 06.45 Ένα κορίτσι για δύο
- 08.20 Γοργόνες και μάγκες
- 10.00 Καμικάζι αγάπη μου
- 11.35 Ησάα, χόρευε
- 12.55 Ο τσαρλατάνος
- 14.35 Μπαρμπα-Γιάννης, ο κανατάς
- 15.55 Λάθος στον έρωτα
- 17.20 Ξερίωμένη γενιά
- 20.15 Ο θησαυρός του μακαρίτη
- 22.00 Νύχτα γάμου
- 23.45 Αναζήτηση

Στα άδυτα των ελληνικών σουαρέ

Βραδινές συναντήσεις με γαλλικά, πιάνο και φλερτ τον 19ο αιώνα φωτίζει η νέα έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Μουσικής

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Μιλάμε σήμερα για «γαλλικά και πιάνο» εις ανάμνησιν ενός παρωχημένου καθωσπρεπιμού. Όμως, στο τέλος του 19ου αιώνα, ήταν αναγκαία εφόδια για κάθε δεσποινίδα αστικής οικογενείας. Το μεγαλύτερο μέρος του γυναικείου πληθυσμού ήταν αναλφάβητο. Συνεπώς, η Ελληνίδα που γνώριζε μουσική και χορό δήλωνε ότι προέρχεται από ευκατάστατη, εξευρωπαϊσμένη οικογένεια.

Το πιάνο ήταν το εμβληματικό μουσικό όργανο των αστικών οικογενειών, λέει στην «Κ» η διδάκτωρ και ερευνήτρια μουσικολογίας και θεατρολογίας, πανεπιστημιακός Αύρα Ξεπαπαδάκου, που με τον μουσικολόγο και διευθυντή του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής», Αλέξανδρο Χαρκιολάκη, συνυπογράφουν το βιβλίο «Interspersed with Musical Entertainment: Music in Greek Salons of the 19th Century» (Ποικιλλόμενα και υπό μουσικής απολαύσεως – Η μουσική στα ελληνικά σαλόνια του 19ου αιώνα). Μια έκδοση του Κέντρου Ελληνικής Μουσικής, το οποίο αγωνίζεται για τη διάσωση και ανάδειξη μουσικών έργων της ελληνικής ορχηστρικής μουσικής και έχει εκδώσει 22 μουσικά έργα και 7 μονογραφίες.

Ο ρόλος των γυναικών

Ολα φωτίζονται εδώ. Το παρασκήνιο των μουσικών συναθροίσεων, το προφίλ των καλεσμένων, των καλλιτεχνών, το ρεπερτόριο που παρουσίαζαν. Αποκαλύπτεται όμως και ο ρόλος των γυναικών: Οι καλλιεργημένες μουσικόφιλες, καθώς και οι κόρες καλών οικογενειών, οι οποίες επιδείκνυαν χάρη, κάλλη και μουσικές γνώσεις πρωταγωνιστούσαν στα σουαρέ.

Το βιβλίο κυκλοφορεί στην αγγλική γλώσσα. Πώς ξεκίνησε η συγγραφή του; «Είχαμε μπροστά μας δύο κλειστούς δρόμους. Αφενός δεν υπήρχαν πηγές, αφετέρου δεν υπήρχε βιβλιογραφία. Υπήρχαν, όμως, τα ίδια τα έργα», απαντά η κ. Ξεπαπαδάκου. «Ερευνώντας την πολιτιστική ζωή του 19ου αιώνα, ανακάλυπτα κυρίως παρτιτούρες, που δημοσίευαν περιοδικά ποικίλης ύλης. Κάτι παρόμοιο με αυτό που συμβαίνει στην εποχή μας με τα ένθετα CD στον Τύπο! Καθώς τότε τα περιοδικά ήταν συνδρομητικά, η ένθετη μουσική έφερνε το θέατρο και την αίθουσα συναυλιών στο σπίτι. Ακόμη δεν υπήρχε μουσική ιδιωτικής χρήσης. Ήταν δημόσια, μέχρι να διατεθούν τα μέσα της μαζικής αναπαραγωγής της στο τέλος του 19ου αιώνα-αρχές του 20ού. Οι πιο ευκατάστατοι είχαν πιάνο στο σπίτι τους. Όμως, σε αυτό το βιβλίο, μαζί με τον Αλέξανδρο Χαρκιολάκη, δεν αρκεστήκαμε στην περιήγηση στα αστικά σαλόνια και στις μουσικές βραδιές. Εκδίδουμε τα ίδια τα έργα, που ήταν ως επί το πλείστον ανέκδοτα, δημοσιευμένα με τις τυπο-

«Προσοχή στον πολυέλαιο», γελοιογραφία του Φωκίωνα Δημητριάδη.

“

«Ο πρώτος διδάξας ήταν ο Ροσίνι, που διοργάνωνε τρελά πάρτι με δικές του συνθέσεις ανάλογης διάθεσης».

γραφικές δυνατότητες της εποχής. Συχνά ήταν δυσανάγνωστα, με λάθη. Αποκαταστήσαμε τις παρτιτούρες με τη βοήθεια των μουσικολόγων Γιάννη Τσελέικα και Γιάννη Σαμπαρολάκη».

Η μελέτη στο δεύτερο μέρος της περιλαμβάνει παρτιτούρες του ρεπερτορίου των σαλονιών από διακεκριμένους συνθέτες: από τον Παύλο Καρρέρ και τον Διονύσιο Λαυράγκα, μέχρι τον Ναπολέοντα Λαμπελέτ και τον Σπυρίδωνα Σαμάρα, και άλλους όπως οι Γεράσιμος Δ. Βοθρωντός και Χρήστος Γεράκης. Όλα αυτά δημοσιεύονταν στα περιοδικά της εποχής. Η μουσική πραγματικότητα αναδύοταν έμμεσα, από αγγελίες για αγοραπωλησίες, ενοικιάσεις, επισκευές μουσικών οργάνων, παράδοση μαθημάτων. Ένα από τα αγαπημένα βι-

βλία της ερευνήτριας είναι τα απομνημονεύματα του Ανδρέα Συγγρού, όπου εκτός από τις οικονομικές δραστηριότητές του, περιγράφονται και οι συναθροίσεις στα αθηναϊκά σαλόνια του 1860. Αλιεύοντας τέτοιες ψηφίδες προσάπθηκε να σκιαγραφήσει το τοπίο. «Τα σουαρέ ήταν μια ιδιωτική συνήθεια, ήταν όμως και μια εκλαϊκευμένη εκδοχή της επίσημης μουσικής δραστηριότητας. Ένα κορίτσι δάνειζε στην αγαπημένη της φίλη το μουσικό της άλμπουμ. Σε μεγάλο βαθμό ήταν μια κοριτσιίστικη υπόθεση, όπως τα λευκώματα της παιδικής μας ηλικίας. Τα σουαρέ θα μπορούσαν να είναι τα πάρτι της εποχής, και υπό αυτή την έννοια υπάρχει μια διάσταση pop».

Η αξιολόγηση της νύφης

Ήταν, ακόμα, η μόνη ευκαιρία για τα προικισμένα καλλιτεχνικά, κορίτσια των αστικών οικογενειών να επιδείξουν το ταλέντο τους. «Το τραγούδι στην αίθουσα συναυλιών στο θέατρο ήταν για τις θεατρίνες, τις κοινές γυναίκες. Επομένως, θα μπορούσε να είναι γνήσια καλλιτεχνική έκφραση εντός των ορίων που υπογορεύει η ευπρέπεια της εποχής. Είναι, όμως, και βιτρίνα της οικονομικής ευημερίας, της κοινωνικής ανωτερότητας και προβολή αξιολύπης μιας μέλλουσας συζύγου».

Σουαρέ πραγματοποιούνταν όχι

Λαϊδη Ντόροθι Σάβιλ, κόμισσα του Μπέρλιγκτον, κορίτσι σε πιάνο.

μόνο στα αστικά σπίτια, αλλά και σε εντεκντήρια, λέσχες, συλλόγους, ξενοδοχεία, πρεσβείες, σε ζαχαροπλαστεία. Και στα ανάκτορα, όπου διοργανώνονταν βασιλικοί χοροί, συναυλίες δωματίων, παραστάσεις. «Ακόμα δεν υπήρχε θεσμοθετημένη καλλιτεχνική ζωή στην Αθήνα και όλα συνέβαιναν στο παλάτι του Οθωμανού». Στα αθηναϊκά σαλόνια συχνάζαν πολιτικοί, διπλωμάτες, επιστήμονες, στρατιωτικοί που μπορούσαν να επισκέπτονται και δύο και τρία σαλόνια το ίδιο βράδυ. Τη μεγαλύτερη παράδοση είχε η Κέρκυρα, η Ζάκυνθος και η Κεφαλονιά. Βέβαια κακόφωνοι τραγουδιστές σε επτανησιακό σαλόνι ήταν κάτι αδιανόητο. Ανάμεσα στους μουσικούς ερμηνευτές ήταν διακεκριμένοι βιρτουόζοι, ακόμη και επώνυμοι συνθέτες όπως ο Νικόλαος Χαλκιοπούλου-Μάντζαρης, ο οποίος έπαιζε για ώρες πιάνο. «Ο πρώτος διδάξας βέβαια ήταν ο Ροσίνι, που διοργάνωνε τρελά πάρτι με δικές του συνθέσεις ανάλογης διάθεσης. Εκεί ενδιαφέρον το φαινόμενο των συνθετών που γράφουν έντεχνη μουσική, αλλά δεν έχουν πρόβλημα να γράφουν και πιο απλά πράγματα. Ο δικασμός ανάμεσα στο σοβαρό και στο ελαφρύ είναι μεταγενέστερος».

Ονομαστά ήταν κι αυτά της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης.

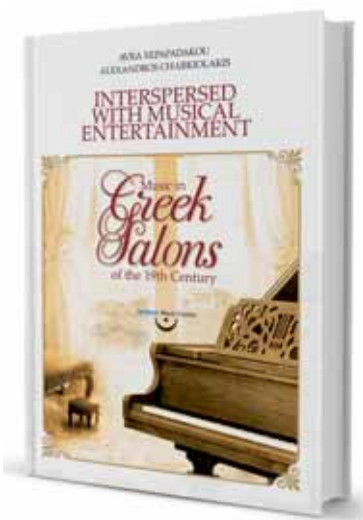
“

«Πώς μπορούσες να έχεις τα σουξέ σπίτι σου; Μόνο σε μια απλοποιημένη εκδοχή για πιάνο και φωνή...».

Όπως της Πάτρας και της Ερμούπολης που είχαν να επιδείξουν πιο ενδιαφέρουσες τέτοιες συναθροίσεις απ' ό,τι η Αθήνα. Υπάρχουν όμως και γραπτές μαρτυρίες για το τι συνέβαινε στις παραδουνάβιες ηγεμονίες πριν από την Επανάσταση.

Σε αυτές τις συναθροίσεις συχνά έπαιζαν μεταγραφές από γνωστά μουσικά έργα. Όπως η όπερα «Μετίζ» αλλά και η «Φλώρα Μιράμπιλις», επίσης από τις μεγαλύτερες επιτυχίες του Σπύρου Σαμάρα. «Πώς μπορούσες να έχεις αυτά τα σουξέ στο σπίτι σου; Μόνο σε μια απλοποιημένη εκδοχή για πιάνο και φωνή, σαν να τα έχεις σήμερα σε mp3».

Όλα αυτά ξεκίνησαν από μια γυναίκα συνήθεια. Οι πιο εξευρωπαϊσμένες οικογένειες επέτρεπαν στα κορίτσια τους να παρακολουθήσουν μια παράσταση όπερας,

«Ποικιλλόμενα και υπό μουσικής απολαύσεως - Η μουσική στα ελληνικά σαλόνια του 19ου αιώνα».

πο δύσκολα μια οπερέτα, διότι εκεί τα θέματα ήταν σκαμπρόζικα. Η κ. Ξεπαπαδάκου, που έχει γράψει και τη μονογραφία «Παύλος Καρρέρ» (Αθήνα: Fagotto, 2013) αναφέρει ένα περιστατικό με τον συνθέτη, ο οποίος όταν ανέβασε τον «Μάρκο Μπότσαρη» στην Πάτρα, απογοητεύθηκε επειδή του έκαναν σαιμποτάζ από την Εκκλησία. «Δεν έπρεπε να παρακολουθήσεις όπερα κατά τη διάρκεια της Σαρακοστής. Έγραψε λοιπόν: ήρθαν σήμερα δύο οικογένειες, καμία κυρία! Η γυναίκα ήταν το σήμα της επιτυχίας μιας παράστασης, γιατί θα ανταγωνίζονταν με τη διπλανή της, θα κοίταζες τη φοράει...». Βέβαια, η Καλλιρόπη Παρρέν κατέκρινε το στερεότυπο της γυναίκας-κούκλας, που έχει ως μοναδικό προορισμό το ντύσιμο, τις επισκέψεις, το πιάνο και την «ελαφρά εργολαβία».

Μόδα, όχι καινοτομία

Αραγε, τολμούσε κανείς σ' αυτά τα σουαρέ, να καινοτομήσει μουσικά; «Ο χώρος αυτός δεν ήταν της καινοτομίας, αλλά της μόδας. Έχει καταγραφεί όμως η παρουσίαση καινούργιων έργων. Ο Καρρέρ περιγράφει στα απομνημονεύματά του ότι έγραψε ένα νέο έργο το οποίο πριν καταλήξει στον εκδότη, πρώτα κάλεσε τους αγαπημένους του φίλους, άνδρες και γυναίκες, σε ένα σαλόνι και ερμήνευσαν οι ίδιοι όλους τους ρόλους».

Στο δεύτερο μισό του 19ου αι., η μόδα είχε κυριαρχήσει. Τόσο, ώστε κάποιοι αποκαλούσαν τον πολλαπλασιασμό των κλειδοκυμβάλων «ένα εκ των οδυνηρότερων βασανιστηρίων του νεωτέρου πολιτισμού με αίτια στην ιθνηκίζουσαν ψευδαισθήσεων της μουσικής μορφώσεως!» Από την άλλη, ο λαός δεν έχει τέτοιες αγωνίες. Εκτός πόλεων διασκέδαζε σε πανηγύρια και γάμους, ενώ στα λιμάνια και στις φτωχογειτονίες, αναπτύσσονταν την αστικολαϊκή κουλτούρα, τα καφωδέια. Στα καφέ σαντάν ξεδίνουν οι αστοί ακούγοντας ευρωπαϊκή μουσική και στα καφέ αμάν όσοι προτιμούσαν τον ήχο της ανατολής.

MISE EN PLACE / Της **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Αδυνάτισμα χωρίς «μαγικές» συνταγές

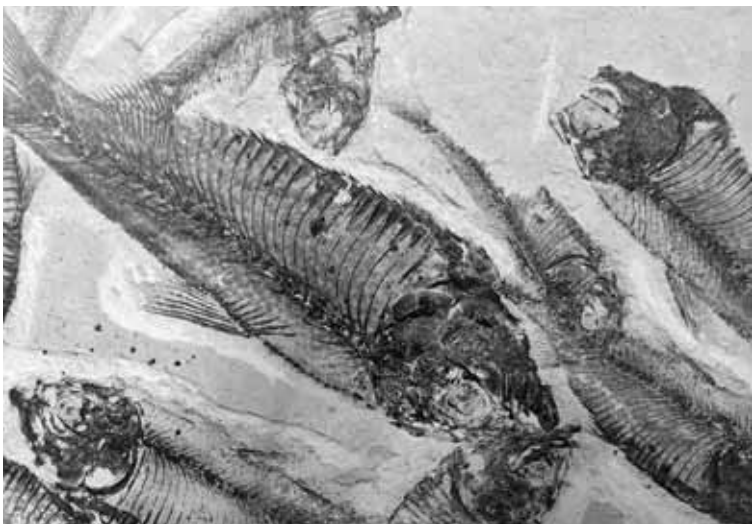
Μπήκαμε στην καθιερωμένη περίοδο του χρόνου, που η φράση «προσέχω τη διατροφή μου» είναι κάτι σαν τα σουξέ που ακούγονται παντού και λίγο μετά κανείς δεν τα θυμάται. Ήρθε η άνοιξη, το καλοκαίρι πλησιάζει με πολλές υποσχέσεις και οι περισσότεροι προσπαθούμε να ξεφορτωθούμε τα «βάρη» του χειμώνα για να ξεχυθούμε ανάλαφροι στις παralίες. Ακολουθούμε, λοιπόν, δύο δρόμους:

Ο πρώτος οδηγεί στα γυμναστήρια, τα οποία τον Μάρτιο και τον Απρίλιο γεμίζουν με «εποχικούς». Έτσι τους αποκαλούν στον δικό τους κώδικα οι γυμναστές, γνωρίζοντας από την εμπειρία τους ότι οι συγκεκριμένοι θα ανέβουν λίγες φορές στον διάδρομο τρεξίματος

–μιλώντας συνήθως στο κινητό τηλέφωνο– και μετά θα εξαφανιστούν. Ο δεύτερος δρόμος είναι αυτός που μας επιβάλλει να «προσέχουμε τη διατροφή μας».

Ας μείνουμε σ' αυτό. Τι ακριβώς σημαίνει; Κρίνοντας από μελέτες που έχουν γίνει για τις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων, επιστημονικές δημοσιεύσεις και έρευνες που παρουσιάζουν ως επί το πλείστον μια απογοητευτική εικόνα για το πώς τρώμε οι Έλληνες, λίγοι είναι όσοι με τη φράση «προσέχω τη διατροφή μου», αναφέρονται σε μια ισορροπημένη διατροφή, η οποία φυσικά δεν περιορίζεται χρονικά, έχει διάρκεια και συνέπεια. Είναι δηλαδή αυτό που θα έπρεπε να είναι: Τρόπος ζωής.

Δυστυχώς, οι περισσότεροι αυτό

Απολιθωμένα ψάρια έχουν διατηρηθεί σε εξαιρετική κατάσταση για εκατομμύρια χρόνια. Η Παλαιολιθική Εποχή δίνει διατροφικές συμβουλές.

που πραγματικά εννοούν είναι ότι ακολουθούν μια εξαντλητική, ιδιαιτέρως επιβλαβή για τον οργανισμό διαίτα, εξημέρες αν είναι δυνατόν, για να χάσουν ταχύτητα κιλά. Κι εδώ είναι που αρχίζουν τα πραγματικά προβλήματα. Διότι στο κενό της ενημέρωσης και της απουσίας εθνικής πολιτικής σε θέματα διατροφής, και μάλιστα σε μια χώρα με υπέρβαρα παιδιά, είναι εύκολο να οδηγηθεί κανείς σε επικίνδυνα διατροφικά μονοπάτια. Ειδικά αν κάνει το λάθος να βουτήξει στον κυλό του Διαδικτύου, όπου επικρατούν μύθοι, μόδες, πολυδιαφημισμένες και αιρετικές δίαιτες που υπόσχονται θαύματα.

Οι δίαιτες των σαρ, η διαίτα των ανθρώπων των σπηλαίων όπου υποτίθεται ότι τρώς μόνο όσα έτρω-

γαν την Παλαιολιθική Εποχή (Paleo Diet), η διαίτα των είκοσι μόνο τροφών που πρέπει να καταναλώνουμε αν θέλουμε να χάσουμε βάρος, η διαίτα της Nasa, η διαίτα της σούπας, διάφορες δίαιτες που εμφανίζονται με θόρυβο στο προσκήνιο όπως τελευταία αυτή των μονάδων, γίνονται viral στα όσσιαλ μίντια επειδή κάποιοι ψευδοδιατροφολόγοι ή influencer γυμναστής τις προτείνει, χωρίς καμία τεκμηρίωση ή επιστημονική σφραγίδα.

Για το αδυνάτισμα δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές παρά μόνο μαζικές ψευδαισθήσεις. Και μια βασική συμβουλή την οποία δίνουν όλοι οι επιστήμονες που ασχολούνται με θέματα διατροφής: «Όλα με μέτρο, σύμφωνα με το δελφικό «μηδέν άγαν»».

ΚΛΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Disney

Κλασικές ιστορίες
κόμικς με πρωταγωνιστές
τους ήρωες του κόσμου της Disney

Οι αγαπημένοι ήρωες της Disney έρχονται ξανά στην Καθημερινή
με 10 διαφορετικές Κλασικές Ιστορίες για όλη την οικογένεια.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΜΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ Σ' ΕΝΑ ΠΑΚΕΤΟ ΚΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΤΙΜΗ €2,50